

ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನಮಾಲೆ

ಹಕ್ಕಿವಿಕ್ಕಿ

ಕುಮುದಾ ಬಿ ಸುಶೀಲಪ್ಪ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಅಲಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನಮಾಲೆ-೧

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ

ಕುಮುದಾ ಬಿ ಸುಶೀಲಪ್ಪ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ ಸಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೦೨

ದೂರವಾಣಿ ೦೮೦ ೨೦೮೮ ೪೫೧೬

Hakkidippiki (Karnataka Nomadic Community Studies-11) by Kumuda B. Sushilappa, Ashok Nagar, Shimoga, Published by Ashok N. Ghalawadi, Administrative Officer, Kannada Postaka Pradhikara, Kannada Bhavana, J.C. Road, Bangalore-560 002. Editor: Dr. K.M. Matry, Kannada University, Hampi, Vidyananya-583 276.

© ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ - ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ: ೨೦೦೮

ಪುಟಗಳು : xxxii + ೨೦೬

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೯೦/-

ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦

First Print : 2008

Page : xxxii + 206

Price : Rs. 90/-

Copies : 1000

ISBN : 81-7713-224-5

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಅಶೋಕ ಎನ್. ಚಲವಾಡಿ

ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜಿ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ

ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಪ್ರಕಾಶ ರಾ ಬಹುದೂವಿ, ಬೆಳಗಾವಿ

ಕರಡು ತಿದ್ದಿದವರು : ಡಾ. ಆರ್.ಬಿ. ಕುಮಾರ್, ರಾಮಸಾಗರ

ಆಕರ ಜೋಡಣೆ :

ಭಾವನಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಕಮಲಾಪುರ-೫೮೩ ೨೨೧

ಮುದ್ರಣ :

ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ನಂ. ೫೯, ೪ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಬಾರ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ

ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೨೭, ದೂ: ೨೨೨೩.೪೦೬೬

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ ಎಸ್ ಜಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ ಕೆ ಎಂ ಮೇತ್ರಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಅಶೋಕ ಎನ್ ಚಲವಾದಿ

ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

ಕೆ ಭಾಸ್ಕರದಾಸ್ ಎಕ್ಸಾರ್

ಶೇಷಪ್ಪ ಅಂದೋಳ್ಳಿ

ಡಾ ಶೇಣಮ್ಮ ಗೋರಬಾಳ

ಹರಸಲೇಖಿ

ಡಾ ಕಾಶಿನಾಥ ಅಂಬಲಗಿ

ಶೀಲಾ ತಿಮಾರಿ

ಜೋರಯಾಲ ದೂರಸ್ವಾಮಿ

ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು

ಪ್ರಶ್ನಕಗಳು

೦೧. ಬುಡ್ಡ ಜಂಗಮ

೦೨. ಚನ್ನ ದಾಸರ

೦೩. ಬೆಕ್ಕಲಿಗ

೦೪. ಗೋಸಂಗಿ

೦೫. ಹಂಡಿ ಜೋಗಿ

೦೬. ಕೊಡಮೆ

೦೭. ಶಿಲ್ಪೇಶ್ವರ

೦೮. ಸಿಂಧೋಳ್ಳಿ

೦೯. ಸುಮಂಗಾಡು ಸಿದ್ದ

೧೦. ಚುಂಗ್ರಿ ಗರಾಸಿಯ

೧೧. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ

೧೨. ಪಾರ್ವಿ

೧೩. ರಾಜಗೋಡ

೧೪. ಬೈಲಪತ್ತಾರ

೧೫. ದೊಂಬದಾಳ

೧೬. ಫಿರಾದಿ

೧೭. ಗೋಂಥಳಿ

೧೮. ಕಂಬರಗಾಟ

೧೯. ಸಿಕ್ಕಿಗರ

೨೦. ಅರೆಮಾರಿ ಕುರುಬ

೨೧. ಕಾಡುಗೊಬ್ಬ

ಲೇಖಕರು

ಬಾಲಗುರುಮೂರ್ತಿ, ಪ್ರಕಾಶ ರಾ ಬಹುರೂಪಿ

ಡಾ ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಬಿ ಹಿಮ್ಮಡಿ

ಟಾನಕಲ್ ರಾಜಣ್ಣ ಎಂ

ಅಪ್ಪಾಜ ಎಸ್ ಸಿಂಧ, ಕೆ ಚಾನಡೆ ಲೋಕೇಶ್

ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಎಂ ದುರವರ್

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಬಿ ಮೊನ್ನಡೆ

ಡಾ ಸಣ್ಣವೀರೇಂದ್ರ ದೊಡ್ಡಮನಿ, ಪಿ ಮಹೇಂದ್ರರಾಜ್ ಸಾಸ್ತಿ

ಡಾ ದೊಡ್ಡಮನಿ ಲೋಕರಾಜ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಎಸ್ ರಾವ್‌ದೋಳಿ

ಎಂ ಎಸ್ ಗಂಟಿ

ಜಗದೀಶ ಕೆ ಕೆ

ಕುಮಾರಾ ಬಿ ಸುಶೀಲಪ್ಪ

ಡಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪುಟ್ಟರಾಜ್, ಎಚ್ ಪಿ ಶಿಕಾರಿ ರಾಮಂ

ಡಾ ಕೆ ಎಂ ಮೇತ್ರಿ, ಸುದರ್ಶನ್ ಸತ್ಯಾಕಿ

ವಿಶ್ವನಾಥ ಎಲ್ ಬೈಲಪತ್ತಾರ, ಜಗನ್ನಾಥ ಎಂ ಬೈಲಪತ್ತಾರ

ಕುಪ್ಪೆ ನಾಗರಾಜ

ಡಾ ಬಸವರಾಜ ಎಸ್ ಹಿರೇಮಠ, ಅಂಬಲಿ ಸಾಳಂಕಿ

ಶಿವಾನಂದ ಲ ಪಾಟೀಂಗಿ

ಜೆ ಎನ್ ಬಾಗಡೆ

ಡಾ ಚಲವಾದಿ ಬಸವರಾಜ, ಶೇಖರಸಿಂಗ್ ಎಸ್

ಡಾ ಯೆರಪ್ಪ ದಿ

ಡಾ ಎಂ ಗುರುಲಿಂಗಯ್ಯ, ಎ ನಾಗಪ್ಪ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ನಮ್ಮದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮಾಜ. ಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಕೆಲವಾದರೆ, ಸಿಗದವು ಹಲವು. ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ಬಾರದೆ ತಪ್ಪು ನಮೂದಾಗಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಹಲವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಗಣತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಗಿರುವ ಅಧ್ಯಾಸ ಅನ್ಯಾಯ ಅಪಾರವಾದುದು. ಎಷ್ಟೋ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ, ಪಾಕೆ ಅಲ್ಲಿ, ನಾಡಿದ್ದು ಇನ್ನೆಲ್ಲೋ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅಲೆಮಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಭೂಮಿ ಕಾಣೆ ಊರು ಕೇರಿ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಹೆಸರೂ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಕಡೆ ಒಂದು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದರೆ, ಅದೇ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಡಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರುತಿಗೆ (ಐಡೆಂಟಿಟಿ) ಸಿಗದ ಬಹುಸಾಮಾನ್ಯರ ಒಳಗಾಗುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಅಪಾಯಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬದುಕಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗುವ ದುರ್ಗತಿ ಅವರ ನಿತ್ಯದ ನರಕವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಆ ಸಮುದಾಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಕನ್ನಡ, ಆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ವಾಹಕವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಯಾವುದು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಲಾರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಾಡುವ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸಮುದಾಯಮೂಲಗಳ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ,

ದುಬಸಿ, ಅಧಿಕಾರ, ಸ್ಪರ್ಧೆ, ರಾಜಕೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ತೆರೆದುಕೊಂಡರೆ ಹೊಸ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಅವಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಬುಧ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಸಮುದಾಯದವರ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಮಾವೇಶವೊಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಭವನದಲ್ಲಿ ೨೦೦೫ರ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೧ ಮತ್ತು ೧೨ ರಂದು ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ. ಆ ದಿನ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಭವನದ ತುಂಬಾ ವಿವಿಧ ವೇಷಧಾರಿಗಳು ಕುತಕಡೆ ಕೂರದೆ, ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಾರುದ್ದದ ಕೋಲು ಅದಕ್ಕೆ ನೇತು ಬಿದ್ದ ಒಂದು ಹಸಿವೆ ಚೀಲ, ಕೆಲವರು ಕಸೆಪೇಟೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಲುಂಗಿ, ಮೇಲೆ ಶೋಷಿ ಶರಟು ರಂಗು ರಂಗಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಬಣ್ಣದ್ದು. ಇವರ ಮಧ್ಯೆ ಪುರಾಣ ಕಾಲದ ರಾಮ, ರಾವಣ, ಅಕ್ಷಯ, ಸೀತೆ, ಹನುಮಂತ, ಶೂರ್ಪನಖಿ ವೇಷಧಾರಿಗಳು. ಕೆಲವರು ಹೆಗಲಿಗೆ ನೇತು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ತಮಟೆ, ವೈದಂಗ, ಡೋಲುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇವರೆಲ್ಲರ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವರು ಪ್ಯಾಂಚು, ಶರಟು ಸೂಟುಧಾರಿಗಳು ತುಂಬಾ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೂರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನವಿಗಳು ಯಾರ ಕಿವಿಗೂ ಕೇಳಿಸದಂತೆ ಹಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹಿನ ಮೇಲಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ವೈಕುಂಠ ಯುವ ಮುಂಡಾಳು ಬಾಲಗುರುಮೂರ್ತಿ, ಮೈಕಿನಿಂದ ಫದೇ ಫದೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಒಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಿಗೂ ಕೂರುವುದು ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಚಿತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಒಂದು ಘಟನೆಯಾಗಿ ನನಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೆರೆ ನಂತರದಲ್ಲ ಅದರು. ಅಲೆಮಾರತನವೇ ಜೀವನಗತಿಯಾದ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕೂರುವುದು ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಒಗ್ಗದ ಕೆಲಸ. ಅವರಲ್ಲಿ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಆತುರ. ಅದರೆ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂಘಟನೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೋರಾಟದ ಪಾದಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ತುರ್ತು. ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುವಕರ ಹರಸಾಹಸ ಅದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೂಡದೆ ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಮೂಹ. ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಯುವಕರು ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ದಾರಿ ಇನ್ನೂ ತುಂಬಾ ದೂರವಿದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯಾಸದಾಯಕವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು ಆ ಸನ್ನಿವೇಶ.

ಈ ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಜಾತಿಗಳು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ವೈಷಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ತನ್ನವೇನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು

ತಮ್ಮ ದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಉದ್ಯೋಗ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವೆಂಬುದು ಉಳ್ಳವರಿಗೇ ತಕ್ಕದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಗಾವ್ದದ ಗಾವ್ದದ ದೂರವಿರುವ ಇಂಥ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಂಘಟನೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳವರೇ ಉಣ್ಣುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇಂಥ ವಿಸಂಗತಿಯ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಸಂಘಟನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಾತಿ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗುವ ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದು ಇಂಥ ಮೆಚಿತ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಎಲ್ಲ ಸುಖ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಮೇಲಿನ ಸಂಘಟಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು ನೈತಿಕವಾಗಿ ವಿಸರ್ಜನೆಗೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸಿಕ್ಕುಲರ್ ಎನ್ನುವುದರ ನಿಜವಾದ ಅನುಭವ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಸಂಭವಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ವಿಸರ್ಜನೆಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಭಿರುಚಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮುಖೇನ ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಸುಟಲನೆ ನೀಡಲು ಸಂಘಟನೆಯಾಗುವುದರಿಂದ. ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಇಂದು ಬಲಿಷ್ಠ ಬಾಡಿಗೆ ದೈವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮುಖವಾಡಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಸಂಘಟಿತವಾಗಬೇಕಾದ ಸಮುದಾಯಗಳು ಶಕ್ತಿರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ದಾಳಿಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಳಪಂಗಡಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟುವವರಾರು? ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಹೊಸ ಎಚ್ಚರ ಇಂದು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಸಂಭಾವ್ಯವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದಂತೆ ಉಳಿಯುವ ಬೆಳೆಯುವ ಆರಿಸಿದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಸಂಘಟನೆಯಾದರೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಬಲದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ದುರಂತವೆಂದರೆ, ಇಂಥ ಎಚ್ಚರದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಲಿಗೊಡುವ ದಂದೆಗಳಿರುವವರು. ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಾಳಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಂತೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದ ಯುವಕರು ಒಕ್ಕೂಟ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ ಸಂಕಲ್ಪಬದ್ಧ ಛಾವದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಂಘಟನೆಯ ಪಲ ಇಂಥ ಅಧ್ಯಯನದ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆ.

ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ, ಇದು ಹೋರಾಟವರು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವಲ್ಲ. ಆಯಾ ಸಮುದಾಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದು ಅಕ್ಕರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ

ಕ್ಷತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಪಡೆಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಅಧ್ಯಯನವಿದು. ನೊಂದ ನೋಡು ನೊಂದವನೇ ನಿವೇದಿಸಿರುವ ವ್ಯಥಾನಕವಿದು. ಇಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬವೆಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲೊಂದು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಮಿತಿಗೊಳಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಇದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಘಟಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದು ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಅನ್ಯ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ತತ್ಪರತೆ ಸುಕಲ್ಪಬದ್ಧ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠಭಾವ ಇಹ ಮೂಲ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಢಿಗೆ ಬಾಳದವರು. ಬರವಣಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯ ಹಂಗಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕೀಳರಿಮೆಯ ಭಾವದಲ್ಲಿ ನೆರಳಲಾರದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಿಗಳು. ಏಕೆಂದರೆ, ಇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೋವುಗಳಿವೆ. ಬಂದ ಮೂಲದ ಬಗೆಗೆ ನಿಷ್ಕೇತುಂಬದ ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಲಿದಂತೆ ಹಾಡಿದ ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟುದರಿಗೆ ಕೊರಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೊರಳುಗಳ ಹಾಡನ್ನು ದೇಸಿ ಸಹಜ ಶೈಲಿಯುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಪ್ರೊ. ಕೆ ಎಂ ಮೇತ್ರಿಯವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲಿಕೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯ ಸಂಗಾತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಲು ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಕೆ ಭಾಸ್ಕರದಾಸ್ ವಿಕ್ಟಾರ್, ಶೇಷಪ್ಪ ಅಂಡೋಳ್ಳಿ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿ ವಿತ್ತರಿಗೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂವೇದನೆಯ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲೆ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಕಾರ್ಯಸ್ಥರೂಪಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನ ಒದಗಿಸಿದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಅದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರೊ. ಎಚ್. ಜೆ. ಅಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ ಅವರು ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಂಪುಟಗಳು ಇದರ ಮುಂದುವರಿದ ಅಧ್ಯಯನ ರೂಪಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಡಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು

ವಿಶ್ವದ ಮೂಲಿಗರೇ ಅಲೆಮಾರಿ ಅಧಿವಾಸಿಗಳು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಧ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮಡಿಲಿನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪಶುಪಾಲಕ ಅಲೆಮಾರಿ ಅಧಿವಾಸಿಗಳು, ಪಾದಂಪರಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯ ಅಲೆಮಾರಿ ಅಧಿವಾಸಿಗಳು. ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಗಮಗೊಂಡ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಸಮೂಹಗಳು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೨೦ ರಷ್ಟು ಜನ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿರುವರು. ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಜನಗಣತಿಯನ್ನು ೧೮೮೧ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ೧೮೮೧ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ೨೬೩೮ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ೧೪೦೦೦ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಕಾರುಣತೆ(Spelling)ಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ (Singh, K S: 1996:3). ಭಾರತದ ೧೮೮೧ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೯೨೯ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೪೫೫ ಮಹತ್ವದ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾವಿರ ಜನರೊಳಗಿರುವ ೧೦೭೪ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ದಾಖಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು (Eustace, J Kilts: 1982). ೧೯೪೫ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಭಾರತೀಯ ಮಾನವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೨ ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೪೫ ರಿಂದ ೩೧ ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೯೨ರವರೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಜನ (People of India) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿತು. ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆ ಎಸ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಮಾನವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಜನ ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಅಪಾರ ಲಿನುಭವ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಜನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೩೭೪೮ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಿಮದಲ್ಲಿ ೪೬೩೫ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು (Singh, K S: 1996:Vol.VIII ix-x). ಇದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯು ಸರಳವಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. ನವದೆಹಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮುಕ್ತ, ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಅಧ್ಯೋಗದ ಅಂದಾಜು

ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದ ೨೩ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೫ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೭೪೯ ವಿಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು (ಭಾರತೀಯ ವಿಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಒಡಕಟ್ಟುಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ಇಳಿಮುಖ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೋಷ್ಟಕ ಗಮನಿಸಿ). ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ೧೦ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಮೀರಿದೆ. ಅಂದರೆ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡೆ ೧೦ರಷ್ಟು ಜನ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯವರಿದುರು. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಸಿಗುವವು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಅಂದರೆ ೭೩ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನ ೫೩ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೀಸಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟರ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವೆಡೆ ಹಂಚಿಹೋಗಿವೆ.

ಅಲೆಮಾರಿ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪೊಕ್ಕನ್, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಡುಕಿ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುಬೋತು, ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ತೆಂಟ, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಟಕ್ಯಾ, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ, ಫೊಮಂತು, ಗ್ರೀಕಿನಲ್ಲಿ ನೆಮಿಸ್ (nemesin), ಲ್ಯಾಟಿನಿನಲ್ಲಿ ನೋಮಾಡ್ (nomas), ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ನೋಮಾಡ್ (nomad), ಜೊತೆಗೆ ಪರದೇಶಿ, ನೆಲೆಯಲ್ಲದವರು, ದೇಶ ಸಂಚಾರಿಗಳು, ಪರಸ್ಥಳದವರು, ಹೊರಗಡೆಯವರು, ಉಚಲ್ಯಾ, ಬಿಪ್ಪಿ, ಬಣು ಬಿಡುವವರು, ಗುಳಿ ಹೋಗುವವರು, ವಲಸಿಗರು, ಗಿರಿಜನರು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಎಂಬ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಛಾ ವೃತ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪಿಟ್ಟಿಕೆರಾ, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕಾರಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕರೆಂಬಲೂ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು. ಜನವರದರು ಇವರನ್ನು ಗೋಸಾಯಿ, ಜಂಗಾಲಿ, ಜಂಗಮ, ಜೋಗಿ, ದಾಸೆಯ್ಯ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯದವರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎನ್ನೊಕ್ಲೋಪಡಿಯ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾದ ಪ್ರಕಾರ ಅಲೆಮಾರಿತನವು ಒಂದು ಜೀವನ ವಿಧಾನ. ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಯೊರಡೇ, ದಿಕ್ಕುದೆಸೆಯಲ್ಲದ ಅಥವಾ ಕಾಲಕ್ರಮಾನುಸಾರದ ಆಲೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಲೆಮಾರಿತನ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದೆ. ಇದು ವಲಸೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೂ ಭಿನ್ನ.

ನಿರಂತರ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿತ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

೧. ಪಾರಂಪರಿಕ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಬೇಟೆ, ಪಕ್ಕಗಿಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ. ಪಶುಪಾಲನೆ: ನಾಟಿವ್ಸ್, ಕರಾ ಪ್ರದರ್ಶನ: ಬೈವಾರಾಧನೆ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ

ಅಲತ. ಉದಾಹರಣೆ ಕರಡಿ, ಕೋತಿ, ಹಾವು, ನಂದಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ. ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಕತ್ತೆ, ಹಂದಿ, ಒಂಟೆಗಳ ಪಾಲನೆ. ಹಗಲುಪೇಷ, ಬುರ್ರಕೆಫೆ, ಗೋಂದಳೆ, ದಾಸರ ಭವ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಬಯಲಾಟ. ತೋಗಲು ಗೋಬೆಯಾಟ, ದೋಬರಾಟ, ಮಾರಮ್ಮ ದೈವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ. ನಾಟಕವೈದ್ಯ, ಸಣ್ಣಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ರಿಪೇರಿ, ಹಾಕಾದ ಬ್ಲಾಸ್ಪಿಕ್ ನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿ ಮಾರಲು ನಡೆಸುವ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನ.

೨. ನಿರಾಡಂಬರ, ನಿಷ್ಕಪಟ, ಸಹಜ ಸರಳ ನಿರಕ್ಷರಿಗಳು. ಬಂಡವಾಳ ತೊನ್ನ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ಬಂಡವಾಳದ ಕುರಿತು ಜೀವಿಗಳು.

೩. ಸರ್ವಜ್ಞಾನವಾದಿಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಿದ್ಧಿಹಸ್ತರು

೪. ಮರಗು ಭಾಷೆ ಅವಲಂಬಿತ ಮಾತೃಭಾಷಿಗಳು.

೫. ಹಾಳು ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಬಯಲಿನ ಮರಗಿಡಗಳ ಕೆಳಗೆ ಅಥವಾ ವಗರಗಳ ಕೊಳೆದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಾಸ.

ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಶುಪಾಲಕ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ಭಿಕ್ಷುಕ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ತೊನ್ನ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ಬಂಡವಾಳದ ವೃತ್ತಿ ಅವಲಂಬಿತ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ವಲಸೆಗೊಂಡಿವೆ. ಅದರೂ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ತಿರುಳುಗಟ್ಟಲೇ ಸಹಸ್ರಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ ಅಂತರದ ಅಲೆಮಾರಿತ್ವ ಮುಂದುವರಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಅಲೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯಗಳ ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅಲೆ ಅಲೆಮಾರಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರಕಾರ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೧೮೭೧ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಅವಲಂಬಿತ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಅಡಳಿತದ ಪರಿಧಿಗೆ ಬದಲಾಗುವ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಪರಾಧಿ ಬುಕಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಅಧಿಸೂಚಿಸಿತು. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ೧೯೧೧ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆಳುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದುವರಿದು ೧೯೩೭, ೧೯೪೧, ೧೯೫೩, ೧೯೫೪ ಮತ್ತು ೧೯೫೭ ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಈ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಿಸಲು ಮತ್ತು ದಂಡಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಈ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ವಸಾಹತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಲಿಹಾಕಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ದಿನಾಲು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ವಸಾಹತುಗಳು ಇವರಿಗೆ ಜೀವುಗವಾಗಿದ್ದವು. ಇವರ

ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾದವು. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ತರಹದ ಅಪರಾಧ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ವಸಾಹತುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗವಗ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಿಜಾಪುರ, ಇಂದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಅದರ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮಾದುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಅದರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮೀಕರಿಸುವುದು ತಪ್ಪೆಂದು ೧೯೪೭ ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ೧೯೪೯ ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಅಧಿಷ್ಠಾಪಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಪರಾಧ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಭಾರತೀಯ ಅಪರಾಧ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ತನಿಖಾ ಸಮಿತಿಯ ಮೊಲ್ವೆಮಾಪನದ ಫರದಿಯ ಮೇರೆಗೆ ೧೯೫೨ ರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಈ ಸಂಬಂಧದ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ದಿ ನೋಟಿಫೈಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ (DNT) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪೂರ್ವದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಗುಂಪುಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ೧೯೬೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೨,೭೧,೦೨,೧೪೦ ಜನರು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಅಗಾಧವಾದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಮವನ್ನು ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಗೌರವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕರಣದ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ವರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿದರು ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಮಾದಿಕ ಕಾವ್ಯ, ಕಲೆ, ನೃತ್ಯಗಳು ನೇರಕಟ್ಟಿದವು. ಕಲೆಗಳು ಕಳೆಗುಂದಿ ಭಿತ್ತಾಟನೆಗೆ ಎದೆಯಾದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಅತಂತ್ರತೆಗೆ ಗುರಿಯಾದವು. ಇವುಗಳ ವಿಪೋಷನೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಗಳು ಕೊರತೆಯಿಂದ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಡಾ ಬಿ ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯ ಚಿಂತನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮುಕ್ತ, ಅಲೆಮಾರಿ, ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ವಿಮುಕ್ತ, ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಹೀಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ವಿಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ರಾಷ್ಟ್ರ/ರಾಜ್ಯ/ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು	ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಅ + ಆ
			ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್	ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್	ಹಿಂವ ಬುಟ್ಟಿ	
		ಭಾರತ				
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೨೩೫	೪೭	೨೦೭	೪೮೯
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೭೫	೩೦	೧೬೫	೨೬೦
೦೧	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೧೨	೫	೧೬	೩೩
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೧	೦	೩೩	೩೪
೦೨	ಕರ್ನಾಟಕ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೯	೨	೧೩	೨೪
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೫	೩	೨೪	೩೨
೦೩	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೧೯	೪	೧೩	೩೬
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೭	೦	೯	೧೬
೦೪	ಗುಜರಾತ್					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೪	೩	೧೦	೧೭
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೪	೩	೧೫	೨೨
೦೫	ತಾಂಜಾವುರಿ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೧೬	೫	೭	೨೮
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೫	೦	೭	೧೨
೦೬	ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೧೪	೫	೭	೨೬
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೧	೦	೧೧	೧೨
೦೭	ಒರಿಸ್ಸಾ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೧೪	೫	೯	೨೮
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೭	೩	೦	೧೦
೦೮	ಚಂಡೀಗಢ*					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ		೧೧	೦	೧೪	೨೫
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ		೪	೦	೭	೧೧

೦೯	ಹರಿಯಾಣಿ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧೧	೦	೧೩	೨೪	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೩	೦	೮	೧೧	೩೫
೧೦	ಪಂಜಾಬ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೯	೦	೧೦	೧೯	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೬	೦	೯	೧೫	೩೪
೧೧	ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧೩	೦	೫	೧೮	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೩	೩	೯	೧೫	೩೬
೧೨	ತಮಿಳುನಾಡು					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೬	೨	೧೮	೨೬	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೩	೧	೩	೭	೩೩
೧೩	ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೯	೫	೧೫	೨೯	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೦	೩	೩	೩೨
೧೪	ದೆಹಲಿ*					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧೪	೦	೧೦	೨೪	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೪	೦	೧	೫	೨೯
೧೫	ಉತ್ತರಾಂಚಲ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧೮	೦	೦	೧೮	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೬	೧	೦	೭	೨೫
೧೬	ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧೧	೩	೩	೧೭	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೨	೨	೪	೨೧
೧೭	ತ್ರಿಪುರ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೫	೧	೬	೧೨	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೪	೧	೩	೮	೨೦
೧೮	ಜಾಂಷ್‌ಜೀರಿ*					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೩	೦	೧೩	೧೯	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೧	೦	೦	೧	೨೦
೧೯	ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧೩	೪	೦	೧೭	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೧	೧	೦	೨	೧೯

೨೦	ಬಿಹಾರ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೯	೨	೪	೧೫	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೪	೧	೨	೧೭
೨೧	ಅಸ್ಸಾಂ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೦	೦	೯	೯	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೦	೭	೭	೧೫
೨೨	ಜಾರ್ಖಂಡ್					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೯	೩	೦	೧೨	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೧	೦	೧	೧೩
೨೩	ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೨	೧	೧	೪	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೪	೩	೭	೧೧
೨೪	ಕೇರಳ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೨	೧	೩	೭	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೧	೪	೦	೫	೧೧
೨೫	ದೆಹನ್ ಮತ್ತು ದಿವಾ*					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧	೦	೨	೩	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೦	೩	೩	೬
೨೬	ಸಿಕ್ಕಿಮ್					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೦	೦	೨	೨	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೨	೦	೨	೪
೨೭	ಗೋವ					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೦	೦	೦	೦	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೦	೩	೩	೬
೨೮	ಕಾಡ್, ಮತ್ತು ನಗರ ಹವೇಲಿ*					
	ಅ. ವಿಮುಕ್ತ	೧	೦	೦	೦	
	ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ	೦	೦	೨	೨	೬

* ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪದವಿವರ; ನೆಹರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪದಂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಹಿಂವ ಹಿಂವಳಿದ ಮೇ, ಅ. ವಿಮುಕ್ತ, ವಿಮುಕ್ತ ಬಾಡಕಟ್ಟುಗಳು. ಆ. ಅಲೆಮಾರಿ: ಅಲೆಮಾರಿ ಬಾಡಕಟ್ಟುಗಳು, ಆಧಾರ. ನವದೆಹಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮುಕ್ತ, ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬಾಡಕಟ್ಟುಗಳ ಆಯೋಗದ ಮಾಹಿತಿ ೨೦೦೬.

ವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ೪೮೯ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ೨೯೫ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ೪೭ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ೨೨೭ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ೨೬೦ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ೬೫ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ೭೦ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ೧೬೫ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ೫೬ ವಿಮುಕ್ತ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿರುವವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಅನಂತರದ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ೨೪ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ೯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ೨ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ೧೩ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ೩೨ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ೩ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ೨೪ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ.

ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು (ಆಯ್ಕೆಗಾರ ಸಮಿತಿಯ ನಂದಿ ಪ್ರಕಾರ): ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ೧. ಅದಿ ದ್ರಾವಿಡ, ೨. ಒಂಜಾರ, ಲಂಬಣ, ಲಂಬಾಡಾ, ಲಮಾನಿ, ಸುಗಾಲಿ, ಸುಕಾಲಿ, ೩. ದೊಣಮ್, ದೊಂಬದ ಪೈದಿ, ಪಾಸೊ, ೪. ಗಂಜಿ ಚೋರನ್, ೫. ಹಂಡಿ ಜೋಗೀಸ್, ೬. ಕೇಪ್‌ಮಾರಿನ್, ೭. ಕೊರಚೆ, ಕೊರಚೆರ, ೮. ಮಾಲ, ೯. ಮಾಂಗ ಗಾರೂಡಿ; ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ೧. ಥಿಲ್, ೨ ಪಾರ್ಥಿ, ಅಡ್ಡಿಚೋರ್, ಫಾನ್ಸಿ ಪಾರ್ಥಿ, ಹರಣಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ೧. ಬೈರಾಗಿ, ಬಾವನಿ, ಬಾವಾ, ೨. ಬೇಡರು, ೩. ಬೆರಿಯ, ೪. ಭಾಮ್ನಾ, ೫. ಚಾರಾ ಧಾರ, ಧಾರಾ, ೬. ಘನಾಡಿ, ೭. ಜೋಗಿ, ಜೋಗರ, ಸನಜೋಗಿ, ೮ ಕಂಜರ ಭಾಟ, ೯. ಕಂಜರಿ, ಕಂಜರ್, ೧೦. ಮಸೂಜೋಗಿ, ೧೧. ನಟ್, ೧೨. ಗುಜರ್, ೧೩. ಮರವರ್

ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲಾಪ್ತಾಯ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರ ಪ್ರಕಾರ): ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ೧. ಬೇಡ ಜಂಗಮ್, ಬುಡ್ಡ ಜಂಗಮ್ ೨. ಛೋದಿ, ಓಡ್, ಓಡ್ಲೆ, ವಡ್ಡರ್, ಒಡ್ಡರ್, ೩. ಕೊರಮೆ, ಕೊರವ, ಕೊರವರ್, ೪. ಮುದಾರಿ, ೫. ಶಿಲ್ಕೆಕ್ಟಾಡ್; ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ೧. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ, ೨. ಮೇಡ, ಮೇದಾರಿ, ಗೊಗ, ಬುರುಡ, ೩. ತೋಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ೧. ಬಾಳಸಂತೋಷಿ, ೨. ಬಾಬ್ಬಿಗರ, ೩. ಬೆಸ್ತರ್, ೪. ಬುಡುಡಕೆ, ದೇವಾರಿ, ಜೋಲಿ, ೫. ಭಪ್ಪರಬಂದ್, ೬. ಚಿತ್ರಕಥಿ ಜೋಲಿ, ೭. ದರನೇಸು, ೮. ದೊಂಬದಾಸ, ೯. ದುರ್ಗಮುರ್ಖ, ೧೦. ಗೋಂಧಳಿ, ೧೧. ಹೆಳವ ೧೨. ಕಾಶಿಕಾಪ್ಪ ಶಿರುಮಾಲಿ, ೧೩. ಕೋಲ್ತಾಟ, ೧೪. ಕೊರವರ್,

ಯರುಕಲ, ಯರುಕಲ, ೧೫ ನಂದಿವಾಲಾ, ೧೬ ನಾಥಪಂದಿ, ೧೭ ಪಿಟಗುಂಟಲಾ, ೧೮ ಸರಾನಿಯ, ೧೯ ಸಿಕ್ಕಲಿಗಾರ, ೨೦ ವಡಿ, ೨೧ ವೈದು, ೨೨ ವಾಸುದೇವ, ೨೩ ಮುದಾರಿ, ೨೪ ಗೋಸಾವಿ, ಗೊಳಾಯಿ ಮತ್ತು ಅತೀತ.

೧೯೫೨ ರಲ್ಲಿ ವಿಮುಕ್ತಗೊಂಡ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ೧೯೫೦ ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಪರಿಶಿಷ್ಟರ ಮೀಸಲಾತಿ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದು ೧೨.೧೯೬೬ ರವರೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಅನಾಥವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ೧೯೬೬ ರಿಂದ ೪೩.೧೯೭೭ರವರೆಗೆ ಕರ್ವಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಲೆ ಕಂಡವು. ಆ ದಿನದ ನಂತರ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂಳದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಎಂಬೀ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ವಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ೪೯ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೀದರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡ ೬ ಬಿಜಾಪುರ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡ ೪೨ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಾಂರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡ ೧ ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೊಡಗು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬೀದರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡ ೯ ಇತರೆ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾದವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ೩ ಪ್ರತಿಶತ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಹೀಗಿತ್ತು.

ಕರ್ವಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿ

೧. ಬೈರಾಗಿ, ಬಾವಾ, ೨. ಬಾರ್ಕಸಂತೋಷಿ ಜೋರಿ, ೩. ಬಾಜಿಗರ್, ೪. ಭರಾಡಿ, ೫ ಬುಡಬುಡಕಿ, ಜೋರಿ, ಗೊಂಧಳಿ, ೬ ಛಾರಾ, ೭ ಚಿತ್ರಕಥಿ ಜೋರಿ, ಥೋಲಿ, ೮. ದವೇರಿ, ೧೦. ದೋಂಬಾರಿ, ೧೧. ಫಿಪಾಡಿ, ೧೨ ಗಾರೂಡಿ, ೧೩ ಗೋಪಾಲಿ, ೧೪ ಗೊಂಧಳಿ, ೧೫ ಹಳಸ, ೧೬ ಜೋಗಿ, ೧೭. ಖೇಲಕಾರಿ, ೧೮. ಕೋಲ್ಹಾಟಿ, ೧೯ ನಂದಿವಾಲಾ, ಜೋರಿ, ಘೋರಂದಳಿ, ಪೂಲಮಾಲಿ, ೨೦. ನಾಥಪಂದಿ, ದಾರಿ, ಗೋಸಾವಿ, ೨೧. ನೀರರಿಕಾರಿ, ೨೨. ಪಾಂಗುಪಲ್, ೨೩. ಜೋರಿ, ಸಾದಾ ಜೋರಿ, ೨೪. ಸಾಂಪಿಯ, ೨೫. ಸರಾನಿಯ, ೨೬. ಸುಡುಗಾಡುಸಿದ್ದ, ೨೭. ತಿರುಮಾಲಿ, ೨೮. ವೈದು, ೨೯ ವಾಸುದೇವ, ೩೦. ವಡಿ, ೩೧ ವಾಗ್ರಿ, ೩೨. ವೀರ, ೩೩. ಬಣಾನಿಯ, ೩೪. ಗೊಲ್ಲ, ೩೫. ಶಿಕ್ಕಲಿಗಾರ, ೩೬. ಕಿಲ್ಲೇ ಕ್ಯಾತಾಸ್, ೩೭. ಸರೋಡಿ, ೩೮. ದುರ್ಗಾಮುರ್ಗಾ, ಬುರಬುರೂ, ೩೯. ಹಾವಗಾರ, ಹಾಸಾಡಿಗ, ೪೦. ಪಿಟಗುಂಟ, ೪೧. ಮಸಣಿಯ ಜೋಗಿ, ೪೨. ಬೆಸ್ಕರ್, ಬುಂಡೆ ಬೆಸ್ಕ, ೪೩. ಕಟಬು, ೪೪. ದರವೇಶ, ೪೫. ಹಾಶಿಕಾಪ್ಪ, ೪೬. ಮುದಾರಿ, ೪೭ ಹಂಡಿ ಜೋಗಿ, ೪೮. ದೊಂಬಿದಾಸ, ೪೯. ಬೈಲಪತ್ತಾರ

ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿ

I ೧. ಲಂಬಾಣಿ ಅಥವಾ ಲಂಬಾಡಾ, ೨. ವಡ್ಡರ, ೩. ಪಾರದ್ರಿಸ್ ೪. ಯರಕುಲ, ೫. ಕೈಕಾಡಿ, ೬ ಕೊರವರ್ (ಬೇದರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ).

II ೧. ಬೇರಡ, ೨. ಬೇಡರ ೩. ತಳವಾರ, ೪. ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ೫. ನೈಕಮಕ್ಕಳು, ೬. ನೈಕವಾಡಿ, ೭. ಭಾಂಮ್ಬಾ ರಾಜಪುತ್ರ, ೮. ಪರದೇಶಿ ಭಾಂಮ್ಬಾ, ೯. ಭಾಂಮ್ಬಾ, ೧೦. ಒಕಾರಿ, ೧೧. ಘಂಟೆಬೋಲ, ೧೨. ಉಚ್ಚಯ, ೧೩. ತುಂಬು ಒಡ್ಡರ್, ೧೪. ಗಿರಣಿ ಒಡ್ಡರ್, ೧೫. ಬೆತ್ತರ್, ೧೬. ದಂಗ ದಾಸರ್, ೧೭. ಕಮಾತಿ ೧೮ ಕೈಕಾಡಿ, ೧೯. ಕೊಯ್ಲಾ, ೨೦. ಕೊರವರ್, ೨೧. ವಾಮಲೋರ್, ೨೨. ಜಾವೇರಿ, ೨೩. ಜೋಪಾರಿ, ೨೪. ಲಿಮಾಣಿ, ೨೫. ಲಂಬಾಡಾ ೨೬. ಹಾಕಣ್ಣಾರ್, ೨೭ ಹೆರಣಿಹಾರಿ, ೨೮. ಚಿಗಿರಿ ಬೇಟೆಗಾರ, ೨೯ ನೀರಶಿಹಾರಿ ೩೦. ಪಾಸೇಪಾರಿ, ೩೧. ಸಾಂಸಿಯ, ೩೨. ಭಾರಾ, ೩೩. ನೇರ್, ೩೪. ಕಂಜರ್ ಭಾಣರ್, ೩೫. ಕಂಜರಿ, ೩೬. ಕಂಜರ್ ೩೭. ಬೇರಿಯ, ೩೮. ವಡ್ಡರ್, ೩೯. ಛವ್ವರಬಂದ ೪೦ ಬುಡಿ ಒತ್ತರ್, ೪೧. ಮಣ್ಣು ಒಡ್ಡರ್, ೪೨. ಕಲ್ಲು ಒಡ್ಡರ್ (ಬಿಜಾಪುರ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ)

III ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೇ.

IV ಇತರ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿ

೧. ಗೌಡಲು, ೨. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ, ೩. ಹಸಲರು, ೪. ಇರುಳಿಗ, ೫. ಚೇನು ಕುರುಬ, ೬. ಕುರು ಕುರುಬ, ೭. ಮಲ್ಲಕುಡಿ, ೮. ಮಲೇರು, ೯. ಸೋಲಿಗರು (ಶಿಡ್ಲಾಂಗ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬೀದರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ).

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರ ಅಲೆಮಾರಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೬. ಸುಡುಗಾಡುಸಿದ್ದ, ೪೬ ಮದಾರಿ ಮತ್ತು ೪೭. ಹಂಡಿಬ್ಬೋಗಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ೨೭೬ ೧೯೭೭ರಿಂದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸೇರಿದವು. ಉಳಿದವುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದವು. ಈ ಪಟ್ಟಿಯು ೧೩.೧೦.೧೯೮೬, ೧೭.೯.೧೯೯೪, ೩೦ ೧೦.೨೦೦೨ ರಂದು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಗುಂಪು ೧, ಕ್ಯಾಟೆಗರಿ ೧, ಪ್ರವರ್ಗ ೧ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಪರಿಸ್ಥರಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ೧೯೯೬ರಿಂದ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿಗಿರುವ

ಮೀಸಲಾತಿಯೂ ಮರಿಚಿಕೆಯಾಯಿತು ೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಎರಡನೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ಅರ್ಹ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಎಂ ಎಸ್ ಹೆಳವರ್ ಅವರು ಒಬ್ಬರೇ ಎಂಬುದು ವರದಿಯು ಚಿತ್ಪಟಿಯಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇವರ ವಾದ ಆಯೋಗದ ಒಮ್ಮತಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಅಲಮಾರಿಗಳೂ ಎಚ್ಚರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನಿಂದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡವು. ಅನಂತರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೋದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ವರವಾದ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಗಳು ಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಉತ್ತರಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದವು.

ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ೩೬ ೨೦೦೬ರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ವಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಅನ್ವಯ ರಾಜ್ಯದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ೨೦೧೨ರಲ್ಲಿಯ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ೨೦೦೭-೦೮ ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅನುದಾನ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ೧ ೨೦೧೬ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅಲೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಹಲವಾರು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ವರ್ಗದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ವರ್ಯಾಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟರಲ್ಲಿಯ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ೧೯೬೬ರ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಬಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಸಂತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಈ ಲಾಭವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಲಗಳೆಂದು ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ಅಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೊರಗಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು.

ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದರೆ; ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಬುಟ್ಟಿ ದಂಗಮ್, ಬೆನ್ನ ದಾಸರ್, ದಕ್ಕಲಿಗ, ದೊಂಬರ, ಗೋಸೂಗಿ, ಹಂದಿ ಜೋಗೀಸ್, ಕೊರಮ, ಮದಾರಿ,

ಮೂಗ ಗಾರೂಡಿ, ಸಿಂಧೂಳೆ, ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ಧ ಅಥವಾ ಮಸಣಜೋಗಿ, ಶಿಳ್ಳೇಕ್ಕಾತಾಸ್ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳು; ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಅಡ್ವಿಟಿಂಜೇರ್, ಪಾರ್ಲಿ, ದುಯ್, ಗರಾಪಿಯ, ಹಕ್ಕಿಶಿಕ್ಕಿ, ನಾಯಕ (ಮಾಡು), ಮತ್ತು ರಾಜಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಅಲೆಮಾರಿ ಕುರುಬ ಬೈಲಪತ್ತಾರ, ಕಂಜರಭಾಟ್, ಹಾಡುಗೊಲ್ಲ, ಗೋಂದಳಿ, ಫಿಫಾಡಿ ಹೆಳವ, ಸಿಕ್ಕಿಗರ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯಗಳು ಶಾರಂಪರಿಕ ಪರು ಪಾಲನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆದಿಮ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು. ಆದರೆ, ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ತುಂಬ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು. ಆದರೆ, ದೈಹಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊದಮ್, ಮೂಗ ಗಾರೂಡಿ, ಮಸಣಜೋಗಿ, ಅಡ್ವಿಟಿಂಜೇರ್, ಪಾರ್ಲಿ ಪಕ್ಕುಬಿಕ್ಕಿ, ಕಂಜರಭಾಟ್, ದೊಂಬರ, ಗಂಜಿಬೋರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಆಪರಾಧಿಗಳೆಂಬ ಕಳಂಕವಿರುವುದರಿಂದ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಹು ಕಾಲದವರೆಗೆ ತಾವು ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಿದಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳು.

ಬಡ್ಲ ಜಂಗಮ್, ಚೆನ್ನ ದಾಸರ್, ದಕ್ಕಲಿಗ, ದೊಂಬರ, ಗೋಸಂಗಿ, ಹಂಡಿ ಜೋಗೀಸ್, ಸಿಂಧೂಳು, ಶಿಳ್ಳೇಕ್ಕಾತಾಸ್, ರಾಜಗೊಂಡ, ಬೈಲಪತ್ತಾರ, ಗೊಂಧಳಿ, ಫಿಫಾಡಿ ಹೆಳವ, ಮೋಡಿಪಾದ, ಶಿಕ್ಕಲಿಗಾರ, ಸಿಕ್ಕಿಗರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅನ್ಯ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಿದಂತವು. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಗೆ ಬಹು ಉಪಯೋಗಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವವು. ಕೆಲವರಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಟನೆಗೆ ಮೊರೆಹೋಗುವವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾತ್ಕಾರಿಕವಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಸಾಗುವವು. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟರ ಅಥವಾ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಎಡೆಹಿಡಿದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಬುಡ್ಲ ಜಂಗಮ್ ಸಮುದಾಯದವರು ಬಹುರೂಪಿ, ಬೈದಾಗಿ, ಬಾಳಸಂತು, ಬಾವಚ, ಕುರುಕುರುಮಾಸು, ಕೊಂಡಮಾಸು, ಬುರುಕಧೆಯವರು, ಹಗಲುಮೇಷದವರು, ವೇಣಿಗಾರರು ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಲ್ಲದ; ಶಿಳ್ಳೇಕ್ಕಾತಾಸ್ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಶಿಳ್ಳೇಕ್ಕಾತ, ಶಿಳ್ಳೇಕ್ಕಾತ ಕುಬ್ಜು, ಗೊಂಬೆರಾಮ, ತೊಗಲುಗೊಂಬೆ

ಆಟದವರು, ಬುಡಬುಡೆಯವರು, ಬುಂಡೆ ಬೆಸ್ತ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ; ಚನ್ನ ದಾಸರ್ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಹೊಲಯ ದಾಸರ್ ಹೊಲೆಯ ದಾಸರಿ, ಮಾಲ ದಾಸರಿ, ದಂದಿಗ ದಾಸರ್, ಚಕ್ರವಾದ್ಯ ದಾಸ್, ದೊಂಬ ದಾಸರು ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ; ಕೊರಡುವನ್ನು ಕೊರವ, ಕೆಕ್ಕಡಿ, ಬಜಂತ್ರಿ, ಮೋಡಿಕಾರ, ಕುಂಬ ಕೊರವ, ಕೇಪ್‌ಮಾರಿಸ್, ಕುರುದನ್, ಯರಕುಲ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ, ಸಿಂಧೊಳ್ಳು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಬಿಂಧೊಳ್ಳು, ಪೊತರಾಜ, ಸುಕಲಮ್ಮವರು, ಪೊಕಾರಿಗಳು, ಮಾರಮ್ಮನವರು, ದುರ್ಗಮುರ್ಗಿಯವರು ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಥಿಲ್ ಗುಂಪಿನ ದುಂಗ್ರಿ ಗರಾಯ ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ಜೋಗಿ, ಗೋಸಾವಿ, ಗೋಸಂಗಿ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ, ಶಿಳ್ಳೇಣ್ಣತ, ಮರಾಟ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾರ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ, ಹರಣಶಿಕಾರಿ, ಅಡ್ಡಿಬಿಂಡೇರ್, ಬೆಂಬು, ನೀರಶಿಕಾರಿ, ಮೇಲಶಿಕಾರಿ, ಫಾನ್ಸ್ ಪಾರ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ಥಳೀಯರು ಕರೆದಿರುವರು. ಸ್ಥಳೀಯರು ಕರೆದಿರುವ ಹೆಸರುಗಳೇ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳಂತೆ ಕಂಡು ಬಾಖಲಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಸ್ಥಳೀಯರು ಇವರ ಕಾಯಕಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷಿಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದರೇ ಏನು; ಇವರ ನಡುವೆ ಏರ್ಪಡುವ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಆಚಾರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾರು ಹೆಸರುಗಳು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಎರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಸಹಜ. ಮೀಸಲಾತಿಯ ಗಂಧಗಾಳಿ ಆರಿಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕವನ್ನ ಅಲೆವನರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ತನ್ನ ಮೂಲ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಮರೆಸುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ಹೊಲೆಯ ದಾಸರು ಚೆನ್ನದಾಸರಂಬ, ಬುಡುಗ ಜಂಗಾಲರು ಬುಡ್ಲ ಜಾಗಮರಂಬ, ಹಂಡಿ ಅಥವಾ ಹಂದಿ ಜೋಗಿಯರು ಅಥವಾ ಜೋಗಿ ಎಂಬ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಳೆತುಬಿದ್ದವು. ಕಾರಣ ಅಂದು ದಾಸ, ಜಂಗಮ, ಜೋಗಿ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮನ್ನಣೆ ಇತ್ತು. ತಮ್ಮ ಕಳಂಕ ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಈ ಪದಗಳ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದು ಅಲೆಮಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಲನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಭಮಾ: ಕ್ರಯ ಇವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೇಟೆ, ಭಿಕ್ಷಾಹನೆಯಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳದಾಯಿತು.

ಹಿಂದಿಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಂಧಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಬುಡಬುಡಿಕೆ, ಜೋತಿ, ಭೂತೇರು ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ; ಹೆಳವರನ್ನು ಗಯೆ ಹೆಳವ, ಹಂದಿ ಹೆಳವ, ಪುಂಗಿ ಹೆಳವ, ಜಾವಿ ಹೆಳವ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ಥಳೀಯರು ಕರೆಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಂತಹ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟರ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವ ಎಲ್ಲ

ಅರ್ಹತೆಗಳಿದ್ದರೂ ಈ ಕುರಿತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸರಕಾರ ದಿವ್ಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿವೆ. ಕಾಯಕದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಭಿಕ್ಷಾಡಿ ಮತ್ತು ಬೈಲಪತ್ತಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಲವೆಡೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮರಂತೆ ಕಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಿಬ್ಬ ಧರ್ಮದ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಯೋಚಿಸಲಾಗಿರುವ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಿಕ್ಕಿರ ಸಮುದಾಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಯಾವುದೇ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರದೇ ಇರುವುದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಜಡೆಂಟಿಯ ಕನ್ನಡನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧ ವ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಸರಕಾರದಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆಯದೇ ಇರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ. ಈ ಕುರಿತು ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಸರಕಾರಗಳು, ಆಯೋಗಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೂಲಕಾದೆ, ಕುರುಡಾಗದೆ, ಕಿವ್ವಡಾಗದೆ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಮೀಸಲಾತಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳು ನಿಲ-ಕ್ಷೀಪ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಮೀಸಲಾತಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಭಾರತದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಾಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಇಂದಿನ ಪರಿಣಿಪ್ತರ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವರ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪಟ್ಟಿಯು ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಅಯಾ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಲಿಷ್ಠರ ಪಾಲಾಗಿ ಬಲಹೀನರು ಅಂತಿ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಅಂತಿ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸತ್ಯ ಸುನಾಮಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಸುುಷ್ಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾರಂಜರಿ ಅಲೆಮಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ನೀಡುವ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನದ ಕೊರತೆ ಇರುವುದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ನಗರಗಳ ಕೊಳಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಾಗರಿಕರಿಂದ ಬಹುದೂರವಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ದೇಯಾದ ಭಾಷೆ, ರೂಢಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಅಲೆಮಾರಿಗಳು ಕಡುಬಡವರು, ಸರಳರು, ವೇದಸದ ವ್ಯವಹಾರ ಅರಿಯದು, ಮೋಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರು ಮತ್ತು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲದವರು. ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಮೂಲಿಗರು. ಬೇಟೆ, ಬೆಟ್ಟ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮೂಲವನ್ನು ಮರೆತು ಆತಂತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದವರು. ನಾಳೆಯ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದವರು. ದೂರದೇಣಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಡಾರ ಗುಡುಸಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ಜಾಗದ ಮಾಲಿಕ ಹದರಿಸಿದೊಡನೆ ಮತ್ಯಾದೇಣಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಡಾರ ಹಾಕಿ ಬದುಕಲು ಗುಳೆ ಹೋಗುವರು. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥಿಕ

ಧದ್ರತೆಗಳಲ್ಲ, ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಗುಡುರಿ ಅರಿಸಲು, ಬಕೇಟ ರವೇರಿ ಮಾಡಲು, ಕಾಡಾ, ವಿನೈ, ಸೂಜಿ, ಜಡಿಬೂಟೆ ಮಾರಲು, ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು, ಕೃಷಿಕ್ಕೂಲಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಇವ್ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವರು. ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕು ಇವರಿಗೆ ಕನಸಾಗಿರುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪಂಟಾಗಿರುವುದು.

ಗುಡಾರ ನಿವಾಸಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಡೆ ಜಂಟಿ, ಚೆನ್ನ ದಾಸರ, ಗೋರಂಗಿ, ಹಂಡಿ ಜೋಗಿಪ್, ಶಿಲ್ಪೇಕ್ಕಾತಾಸ್, ಸಿಂಧೋಳ್ಕಿ, ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ಧ, ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ, ಪಾರ್ವಿ, ಗೋರಾಧಳಿ, ಹೆಲವ, ಮೊಂಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸು ಮುಖಂಡರು ಮುಂದಾದರು. ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಗುಡಾರ ಗುಡಿಸಲು ನಿವಾಸಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಘವನ್ನು ೧೩.೨.೨೦೦೨ ರಂದು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅಭಿಗಮಿಸಿದರು. ನಿರ್ದೂರ್ಷ ಮತ್ತು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸೇವಾಭಾವದ ಈ ಸಂಘಟಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಫಲ ಸ್ಮರಣೀಯವೇ ಬಳ್ಳಾರಿ ಹೊರವಲಯದ ೯ ಅಲೆಮಾರಿ ಗುಡಾರ ನಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಇಳು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸುಭದ್ರ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ವವನಗರ ಅವರ ಅನನ್ಯತೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಗುಡಾರ ನಗರ ಎಂಟಲೆ ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಸಾರಾರ್ಗೋಳಿಸಲು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಗುಡಾರ ಗುಡಿಸಲು ನಿವಾಸಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಘ ಅನೋಡ್ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದವು. ಈ ಗುಡಾರನಗರ ರಾಜ್ಯದ ಇತರಡೆ ಇರುವ ಅಲೆಮಾರಿ ಗುಡಾರ ನಿವಾಸಿಗಳ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ನೀಡಿತು.

ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸಿನ ಗಮನ ಸೆಳೆದವರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತೆ ಮಹಾಶ್ವೇತಾದೇವಿಯವರು ಪ್ರಥಮರು. ಇವರ ಆಶಯಕ್ಕೆ ದನಿಗೂಡಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಗಣೇಶ ದೇವಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಗಾಯಕ್ಕಾಡ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮಾನೆ, ರಂಜಿತ್ ನಾಯಕ್, ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಎಸ್ ರೆಣಾಕೆ ಶಾ ಅಜಯ್ ದಾಂಡೇಕರ್, ದಕ್ಷಿಣ ಬಜರಂಗಿ, ಡಾ. ಮೀನಾ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎಂ ಎನ್ ಬೆಂಕುತಾಚಲಯ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಭಾಯಿ ಪತಿನಿ ಅಪರುಗಳು ಪ್ರಮುಖರು. ಈ ಚಿಂತಕರ ಧೈನಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಯಾಯಿತು. ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡು ಇವರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಒಳಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ವರದಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ೨೩.೧೦.೨೦೦೩ ರಂದು ಆಯೋಗ ಒಂದನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಕರಾವಳಿ ವಾಸು ಮಾಡಿತು. ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಚಳುವಳಿ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಚಿಗುರಿದೊಡೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ

ರಾಜ್ಯದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರಿಗಾಗಿ ವೇದಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಲು ಕೆ ಭಾಸ್ಕರದಾಸ್ ಎಕ್ವಾರು ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಚಿನ್ನದಾಸರ್ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘದ ಅಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಕಟಲಿನಲ್ಲಿ ೨೫.೧೨.೨೦೦೪ ರಂದು ಮತ್ತು ಕದಿಯಲ್ಲಿ ೨೬.೧೨.೨೦೦೪ ರಂದು ಸಭೆ ಆಯೋಜಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಅಲೆಮಾರಿ ಚಿಂತಕರು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗಲು ಆಗಬೇಕೆಂದರು. ೧೦.೩.೨೦೦೫ ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಲೆಮಾರಿ, ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ ಅಧಿವೇಶನವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಲಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಒಕ್ಕೂಟದಡಿಯಲ್ಲಿ ನೂದಾರು ಸಭೆ ಸಮಯಭಾಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾದವು. ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯವೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಭಾರತ ಸರಕಾರ ನೇಮಿಸಿದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಆಯೋಗ ಸರಕಾರದ ಬದಲಾವಣೆ ಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿತು.

ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲಾ ಕೇಂದ್ರ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೋಡದ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಆದಿವಾಸಿ ಏಕತಾ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಲೋಕದಾರಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ೪ ದಿನಗಳ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ೨೦೧೫ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೯ ರಿಂದ ೨೪ ರವರೆಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಈ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲೆ ಭಾರತದ ಸುಮಾರು ೧೭೦೦ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿ ಕಲಾವಿದರು, ಚಿಂತಕರು ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಿಂದಲೂ ಇದರಲ್ಲಿ ೭೦ ಜನ ವಿವಿಧ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರು ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಭಾರತದ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೀಸಲಾತಿ ವೆಚ್ಚಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಚಿಂತಕರ ಸಭೆಯು ಒಮ್ಮತಾಭಿಪ್ರಾಯ ವುಟ್ಟಿತು. ೧೫.೧.೨೦೦೭ರ ಮಹಾಶ್ವೇತಾದೇವಿ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನದಂದು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಚಿಂತಕರಲ್ಲರೂ ದೆಹಲಿಯ ಇಂದಿಯಾ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಿ ಡಾ. ಮನಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರಿಗೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಆಯೋಗವನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡಲು ವಿಧಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡು ಒಂದು ವರದಿ ಒಳಗಾಗಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ೧೫.೩.೨೦೦೫ ರಂದು ಆಯೋಗ ಒಂದನ್ನು ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಸು ಮಾಡಿ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮುಕ್ತ, ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಎಸ್ ರೇಣುಕ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಭಾದು ಪೆತನಿ ಅವರು ೭.೩.೨೦೦೬

ರಂದು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಲು ಈ ಗಣೇಶ ದೇವಿ ಅವರ ಆಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ 2 ಜನ ಸದಸ್ಯರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಆ.ಶ.೨೦೦೬ ರಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ನೇಮಿಸಿತು. ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು ಆದರೆ, ಆಯೋಗ ತನ್ನ ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಸರ್ಕಾರಾಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಷದ ಐರ್ಲಾಂಡ್ ಒಯ್ಯಿಸಿತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಇದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೂ ನೀಡಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಆಯೋಗವು ಈ ವರ್ಷ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಿದೆ. ವರದಿ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಆಯೋಗವು ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಒಕ್ಕೂಟವು ಸಹಕರಿಸಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬೆಂಚ್ ಕಾಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚಿಸಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಕ್ತ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮನ ಒಲಿಸಿತು. ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಕೃತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಜನಗಣತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಭಾರತೀಯ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಲವಾರು ತರಹದ ಶೋಧಕಾರ್ಯ ವೆಚ್ಚ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿವೆ ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧಕರು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಎಂ ಫಿಲ್ ಪ್ರಬಂಧ ಹಾಗೂ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಮತ್ತು ಡಿ ಲಿಟ್ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕೆಲವು ಮಾಧ್ಯಮದವರು ಮತ್ತು ಚಿಂತಕರು ಸಮುದಾಯಗಳ ಹಿಲಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡು ಪ್ರಸಕ್ತ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅನನ್ಯತೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟಚಿತ್ರ ಇದುವರೆಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಂತ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅನನ್ಯತೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟಚಿತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನ ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ೨೨ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳೇನೆಂದರೆ, ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯದವರಿಂದಲೇ ಅವರ ಸಮುದಾಯದ ಮುಖವಾಡವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸುವುದು. ಆಯಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅನನ್ಯತೆ,

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೈಜ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಿರುವ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಆವರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಬೆಲ್ಲುವುದು ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ದೃಢರೂಪ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯದ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಅನಿಮಾಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಲೇಖಕರು ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದಾಯದ ಲೇಖಕರ ಅಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಳಹೊರಗಿನ ಏವಿಚ್ ಡಿ ಸಂಶೋಧಕರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಲೇಖಕರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಒವಿಚ್ ಡಿ ಸಂಶೋಧಕರು ತಮ್ಮ ಶೋಧನೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯದ ಲೇಖಕರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಯಾ ಸಮುದಾಯದವರೊಂದಿಗೆ ಪದಾವರ್ತಿ ೨ ಅಲವಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಾದರಿ ಪರಿವಿಡಿಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಆಲೆಮಾರಿ, ಆರ ಆಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ೨೨ ಆಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ೨೦೦೫-೦೬ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಆಲೆಮಾರಿ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯ ಚಿಂತನೆಯು ೨೦೦೬-೦೭ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರ ರೂಪ ವಡಯಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ೨೦೦೭-೦೮ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಫಲಶರಿಯಾಯಿತು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಬುಡ್ಡ ಜಂಗಮ್, ಚೆನ್ನ ದಾಸರ್ ದಕ್ಕಲಿಗ, ಗೋಸಂಗಿ, ಹಂಡಿ ಜೋಗಿಲ್, ಕೂರಮ, ಶಿಲ್ಕೇಣ್ಣಾತಾಸ್, ಸಿಂಧೂಳ್ಳು, ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ದ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ದುಂಗಿ, ಗರಾಸಿಯ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ, ವಾರ್ಡಿ, ರಾಜಗೊಂಡ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಬೈಲಪತ್ತಾರ್, ದೊಂಬಿದಾಸ, ಪಿಪಾಡಿ, ಗೋಂದಳಿ ಹಳವ, ಕಂಜರಭಾಟಿ, ಸಿಕ್ಕಿಗರ್ ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಆಲೆಮಾರಿ ಕುರುಬ ಹಾಗೂ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವವು. ಇಲ್ಲಿಯ ಬುಡ್ಡ ಜಂಗಮ್, ಸುಡುಗಾಡುಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನ ದಾಸರ್ ಸಮುದಾಯಗಳು ಒಂದೇ ಮೂಲದವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಬುಡ್ಡ ಜಂಗಮರು, ದಾಸರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನದಾಸರು ಮತ್ತು ಸಿದ್ದಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಸುಡುಗಾಡುಸಿದ್ದರು ಮೊರೆಹೋಗಿ ಸಮಸಾಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ದೊಂಬಿದಾಸರು ಮತ್ತು ಚೆನ್ನದಾಸರು ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ವಾರ್ಡಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಒಂದೇ ನೆಲಮೂಲದವಾ ಗಿದ್ದರೂ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಶಿಲ್ಕೇಣ್ಣಾತ ಮತ್ತು ಗೋಂದಳಿ

ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿಯ ಸಂಬಂಧ ಹಲವೆಡೆ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಂತರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ರಂದು ಈ ಕುರಿತು ಲೇಖಕರ ಕ್ಷೇತ್ರಸಾರ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಮತ್ತು ೨೫ ೨೦೦೨ ರಂದು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರತ್ಯಾವಳಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಹೆಂಡರ ಕುರಿತು ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿಯೂ ಲೇಖಕರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ರಂದು ಮತ್ತು ೨೦೦೨ ರಂದು ಲೇಖಕರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕರಡು ಪರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾದವು. ೭೧೦ ೨೦೦೨ ರಂದು ಲೇಖಕರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಂತಿಮ ಪರದಿ ಮತ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅಂತಿಮಾಂಶಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಯಿತು.

ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಮ್ಮುಟ, ಸಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮುದಾಯದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಮಾಡಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನದಿಂದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರುಗಳ ಮತ್ತು ಈ ಕುರಿತ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪಾದಕನನ್ನಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಜನೆ ಪರಿಷುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚುಗೂ ಸಹಕರಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಭಿಕ್ಷುಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಬಿ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಅಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಅಶೋಕ ಎಸ್. ಜಲವಾದಿ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುವೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಶ್ವೇತಿಕೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಕ್ಷರ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಿಗೃಹ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಮಿತ್ರರ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ತೆಗೆದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ನೀಡಲು ಕೆಲವು ದಾನಿಗಳು ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಈ ಕುರಿತು ಸಹಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಲೆಮಾರಿ, ಅಲೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುವೆ. ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಭಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ದೇವರಾವೂರದ ರೋಹಿತ್ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಕ್ಷೇತ್ರಸಾರ್ಯದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಗಣಕ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಎಸ್. ಎಲ್. ವಿ. ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಅಂತಿಮಾಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಬಿ. ಮಾಸ್ತರ ಅವರುಗಳಿಗೆ, ಅಕ್ಷರ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಕಮಲಾವೂರದ ಭಾವನಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಮುಖಪುಟ

ವಿನ್ನಾಸ ಮತ್ತು ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ರಾ ಬಹುರೂಪಿ, ಇರಲು ತಿದ್ದಿದ
ಡಾ ಆರ್ ಬಿ ಕುಮಾರ್, ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರೈಸಿದ ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಆವರಣಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು
ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಕ್ಷ ಹಾಗೂ ವರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ನನೆಯುವೆ.

ಇದು ನೆಲಮವಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲೆ. ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳ
ನೈಜಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾಲಿಕೆಯೂ ಆಲಮಾರಿಗಳ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಅಧ್ಯಯನಕಾರರ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ, ಯೋಜಕರ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ
ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಕರವಾಗಬಹುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಶ್ರಮ
ಸಾರ್ಥಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆ.

೨೬.೦೧.೨೦೦೫

ವಿವ್ಯಾಝ

ಡಾ ಕೆ ಎಂ ಮೇತ್ರಿ,

ಸಂಪಾದಕ

ಅರಿಕೆ

ಕೆನ್ನಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಕೆನ್ನಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಅಶೋಕ ಎನ್ ಚಲವಾದಿಯವರಿಗೆ, ಕೆನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ಮೇತ್ರಿಯವರಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಲೆಮಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರದಾಸ ಎಕ್ವಾರ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಒಕ್ಕೂಟದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮುಕುಂದಪ್ಪ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತಿ, ಹಿರೇಮಲಿ ಮೀನಾರಾಜ ಎಂ.ಎ. ನೆದಮೇಧರ ಟೈಗರಬ್ಲಾಕ್, ಗಿರೀಶ ಮತ್ತು ಗೌರೀಶ ಅಸ್ತಾನವಹಳ್ಳಿ, ಶೆನ್ನಾರಿ, ಶಿವಂಗಿ, ತಾರಾಬಾಯಿ ಅಸ್ತಾನವಹಳ್ಳಿ, ಶಿಹರಿ ರಾಮು ಕಂಪ್ಲಿ, ಕಲ್ಲೇಶ, ಮಯೂರ ಗಾಂಧಿನಗರ, ಕುಗೇರಿ ಉಪನಗರ, ಹಾಗೂ ಒಪಾನ್ ಭದ್ರಾಪುರ, ಹೇಮರೆಡ್ಡಿ ಗೌರಿಪುರ ಬೆಂಗಳೂರು, ದೇವರಾಜು ಅಂಗಡಿಹಳ್ಳಿ ಹಗರ ನಿವಾಸಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ಆಶಂಕೆ ಅಭಿನಯಾಗಿರುವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ರಚನೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ಪತಿ ರಾಶೀಲಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಲ್ಲ ನನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಸರ್ಗಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಮೆ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಅಪ್ರಮಿತ್ರರಿಗೂ ಅಭಿನಯಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಬಿ. ಮಾಸ್ತಡ ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಡಾ. ಆರ್. ಬಿ. ಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಳಿಸಿದ

ಹೆವೆಲಾಪುರದ ಭಾವನಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕೆ ಕದಾಲ್ ಅವರಿಗೆ, ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ದೇವಲಾಪುರದ ರೋಹಿತ್ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್‌ನ ಚೆನ್ನದಾಸರ್ ಗಿರೀಶ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಕುಮುದಾ ಬಿ ಸುಶೀಲಪ್ಪ

ಪರಿವಿಡಿ

* ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾತು / v

* ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ / ix

* ಅಧಿಕೆ / xix

೧. ಪ್ರವೇಶ / ೧

೨. ಮೂಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ / ೧೯

೩. ಸ್ಥಳಾವರಣ / ೩೫

೪. ಬಂಧುತ್ವ ಮತ್ತು ವಿವಾಹ / ೪೧

೫. ಆರಾಧನೆ ಆಚರಣೆ ನಂಬಿಕೆ / ೫೫

೬. ಒಳಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ / ೯೯

೭. ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ / ೧೦೯

೮. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ / ೧೨೫

೯. ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳು / ೧೬೫

೧೦. ಸಮಸ್ಯೆ ಸಂಘಟನೆ ಪರಿಹಾರ / ೧೭೫

ಅನುಬಂಧ

ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು / ೧೭೩

ನೋಟೀಸಿದಾರರ ಪಟ್ಟಿ / ೧೯೩

ಪರಾಮರ್ಶನ ಸೂಚಿ / ೧೯೫

ಭಾಷಾಬಿತ್ತರಗಳು / ೧೯೯

ಕೋಶ್ಠಗಳು

೨.೧ ಭಾರತದ ಬಾಗಿ, ಬಾವರಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೧೮೮೧) / ೨೯

೨.೨ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೭) ' ೩೦

೪.೧ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ
(೨೦೦೭) / ೫೪

೭.೧ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿಯ ಆಶ್ರಿತರ ವಯೋಗುಂಪು / ೧೧೦

೭.೨ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಕರ್ಹ ವಯೋಗುಂಪು / ೧೧೦

೭.೩ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವರ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಪ್ರಮಾಣ ' ೧೧೧

೮.೧ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಬಳಸುವ ಹಾಗಿ, ಭಾಷೆ: ತುಳುಕುಗಳು / ೧೫೩

೧೦.೧ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಪಶುಸಂಪತ್ತು (೨೦೦೭) / ೧೭೫

೧೦.೨ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ (೨೦೦೭) / ೧೭೭

೧೦.೩ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಮತದಾರರ ವಿವರ (೨೦೦೭) / ೧೭೮
ಭೂಪಟ

೨.೧ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ನೆಲೆಗಳು / ೩೧

ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು

೧. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳಿವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೭), ೧೮೩

೨. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಲಿಂಗವಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
(೧೯೯೧) / ೧೮೪

೩. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಲಿಂಗವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೧) / ೧೮೫

೪. ಪಾರ್ಶ್ವ ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳಿವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೭) / ೧೮೭

೫. ಪಾರ್ಶ್ವ... ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಲಿಂಗವಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ
ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೧೯೯೧) / ೧೯೧

೬. ಪಾರ್ಶ್ವ... ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಲಿಂಗವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೧) / ೧೯೨

ಪ್ರವೇಶ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಟುಂಬ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರಿಂದ ಬಂದಿರುವುದು. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಕನ್ನಡದ ಜೊಡೆತುಡಿ. ಹಕ್ಕಿ ಎಂಬ ಪದ ಎಂದರ್ಥ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ರೂಪ. ಕಿಟಲ್ ನಿವಾಸಿಯಲ್ಲಿ 'ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೆಕ್ಕ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಿಂದ (ಹಿಕ್ಕು=ಹಿಡಿ, ಹಿಕ್ಕು>ಪಿಕ್ಕು) ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇವರು ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್ ಮೂಲದಿಂದ ಲಾಠಿಪ್ರದೇಶ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ನೆಲೆನಿಂತಿರುವರು. ಭಾರತದ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನೇ ಗುಜರಾತ್ ಹುಣಸೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪಟ್ಟರಾಜಪುರದಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವರನ್ನು ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಬಹುತೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜೊತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಲನಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತರು. ಇವರು ನೆಲೆನಿಂತ ಹಲವು ಸ್ಥಳಗಳು ಹೀಗಿವೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಣಸೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪಟ್ಟರಾಜಪುರ ೧, ಮತ್ತೊಂದು ಹಾಗೂ ಕಚ್ಚೇನ ಹಳ್ಳಿ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ತಾಳೆವಾಡಿ, ಕೆಆರ್ ಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆನಕುರಳ ಹತ್ತಿರ, ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಗರ್ ಬ್ಲಾಕ್(ಸಡ್ಕೆ), ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲೂಕಿನ ಶಿವರಪುರ; ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಮನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಕ್ಯಾಂಪ್, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೋಟೆ ಅಂಜನೇಯ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಬನ್ನೇರು ಘಟ್ಟ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬದೇ ತಾಲೂಕಿನ ಹಗರೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿನ್ನಗಿರಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗೋವನಾಳು, ಅಸ್ತಾನಿನ ಹಳ್ಳಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ತಾಲೂಕಿನ ಚಿಕ್ಕಬರಡಿ (ಗೌತಮ ನಗರ) ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅದೇ ತಾಲೂಕಿನ ಮಲ್ಲೇನಹಳ್ಳಿ ಗೋಡರ ಭಾವಾಪಾರು ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಭೂಮಿತ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ (SC/ST (Modification Order of 32 Scheduled III Part VIII Mysore (೧)-೨) ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ಹಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ದಿನಾಂಕ ೨೭-೭-೯೭೭ ರಂದು ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೭೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಇವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿಕ್ಕ

ಮಗಳೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಹಾವನ, ಕೋಲಾರ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಂತೆ ೨,೫೬೧ ಇರುತ್ತದೆ. ೧೯೮೧, ೧೯೯೧ ಮತ್ತು ೨೦೦೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಸುಕೃಮವಾಗಿ ಇವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೩,೮೮೩, ೫,೨೮೩ ಮತ್ತು ೮,೪೧೪ ಎಂದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇ.೧೭.೨೩ರಷ್ಟು ನಗರವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ವಾಘಕಿಯಾಗಿರುವುದು. ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಮಲೆಯಾಳಂ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವರು.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಟೊ(ದೊಡ್ಡ) ಮತ್ತು ವನ್ನೊ(ಸಣ್ಣ) ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಅವು ೧ ಗುಜರಾತ್‌ಯೊ (ಭುಕ್ಕಾ) ೨ ಪವಾರ್ (ಪವಾ), ೩ ಕಾಳವಾಟೊ (ಮೂಡ್) ಮತ್ತು ೪. ಮೇವಾಡೊ (ಬಾಚ್) ಈ ಒಂದೊಂದು ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇ ಒಳಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಜಾತ್/ಜಾತಿಗಳೆಂದು, ಪಂಗಡಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗುಜರಾತ್‌ಯೊ(ಭುಕ್ಕಾ ಅಥವಾ ಭೀಕೂ) ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ತುಲ್ಸಿದೇವಾಳ್, ಶರೂವೊ, ಖತ್ತೊ, ಭಗೊ, ನೆವ್ರಲ್ ಶಾರಿ, ಬಾಳೊ, ಆಂಬೋ, ನಾಗೋ, ಉಧೋ, ನಂದೇ, ನಾಮೊ, ತಾರೇಟ್, ಗ್ಯಾನಿ ಮತ್ತು ಭೋಕುಬಾ(ಮಾರವಾಳ) ಎಂಬ ಒಳಪಂಗಡಗಳು, ಪವಾರ್ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಲಿಂಬೊ ಮತ್ತು ದಾಮೊ ಎಂಬ ಒಳಪಂಗಡಗಳು ಕಾಳವಾಟೊ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಫೇಕೀರ್, ದೀಬಡಿ, ಬಂಗಡಿ, ಪಿಪ್ಪಲು, ಪೆಂಟಿ, ಲಾಲೂ ಹಾಗೂ ಜಗ್ ಮನ್ ಎಂಬ ಒಳಪಂಗಡಗಳು; ಮತ್ತು ಮೇವಾಡೊ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಭೀಕೂ, ಖುಷವಾಜಿ, ದೇವೆಸಿಂಗ್, ದುರ್ಗಾಜಿ, ಶಿವೊ, ಶಂಬೊ, ಶಂಜೀ, ಶಕ್ರೊ, ಜರಾಮ್, ಅಜೀ ಜಂಬಲೊ, ಕಕ್ರೊ, ದಾಮಚಂದರ್ ಹಾಗೂ ದೇಯಾದಾಸ್ ಎಂಬ ಒಳಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಸೋದರತ್ತ, ಸೋದರಮಾವ ಮತ್ತು ಲಕ್ಕನ ಮಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದುಂಟು.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳು ದಾದಾಜಿ, ಅಕವಾಳ, ಈಕಳಿ, ಖಿಯಿತ್, ಶೇಲ್, ಮುಮ್ಮಯ್, ಶಿಶೋಡರ್, ಫಾಳನ್ನರ್, ರೆಹಾವುಂಡಿ, ಚಂದಡಿ, ಇಂಗಕರಾಜ್, ಹನುಮತ, ದುಗುವ್, ಕಾಳ್ಕಾ, ಹಕ್ಕತ್, ಬರಕನಾಬ್ಜಿ, ವಾಗಯ್ ಬೆಕಾಕರ್, ತತ್ತಿಲ್ ಕೋಡ್, ಬಾವಂದಿ ಮತ್ತು ಬೆರಾಬಾರ್ ದೈವಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಬಾವುಂಡಿ, ದುರ್ಗಾ ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ವಾಗದಂತಹ ಹಲವಾರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಿಯರ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳು ಹಲವಾರು ಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಆವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಗುಡ್ಡಗುಡ್ಡಗಳಿಗೆ ಇವರ ಉಪಕರಣಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮಾಯಂ ಆಗಿ ವಾಸಿಸುವ ಕಡೆ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದವು ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯನ್ನು ಆವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಹೆಂಗಸರು ಭಾಗಶಃ ಭಿಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸೂಜಿ, ದಟ್ಟಣ, ಬಿನ್ನು, ಕಮ್ಮರಿ, ಗೋರಣನ, ಕರಿಮನೆ, ಹಾಲಮನೆ, ಪವಲತುಪ್ಪ, ತೂರಿನತುಪ್ಪ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಸಣ್ಣರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಜೆನುತುಪ್ಪ, ಹಾಲಿ ಉಗುರು, ಹದ್ದಿನ ತುಗುರು, ಮೀಸೆ, ಹಲ್ಲು, ಪಂಚಮುಖಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ವಿಶಮುಖಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಚಾಲಿ, ಪೀಪಿ, ನಾಗಮನೆ, ಹದ್ದಿನ ಚರ್ಮ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳು, ಲವಣ, ಸ್ವತಿಕದ ಸರ, ಮುಂತಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಯುರ್ವೇದವು ಇವರ ಬದುಕಿಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ. ಇವರು ಶಲೆನೋವು, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಶೀತ, ಬೇವಿ, ಚರ್ಮರೋಗ, ದೃಷ್ಟಿ, ವಾಯು, ಲಕ್ಷ್ಯ, ಇಸುಬು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಔಷಧೋಪಚಾರ ಮಾಡುವರು. ಇವರ ಕಸುಬೆ ಇವರ ಆಲೆಮಾರಿತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಇವರು ಕನ್ನಡಕುಮಾರಿಯಿಂದ ನೇವಾಳದವರೆಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸಿಂಗಪುರ, ಹಾಂಗ್‌ಕಾಂಗ್ ಮುಂತಾದ ವಿದೇಶಿ ಪಟ್ಟಣಗಳವರೆಗೂ ಇವರ ಆಲೆಮಾಟ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇವರ ಕಸುಬಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಆಚ್ಛರಿಯೇನಿಲ್ಲ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರ ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೫೦ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸುತ್ತಿದ್ದು ಬಹುತೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡು ಅನೇಕರು ಕಮ್ಮ ಎಂ ಫಿಲ್ ಹಾಗೂ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೊಬ್ಬರು ಅಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ (ASU) ಎತ್ತಿಯಿಂದ ಮಾನ್ ಎಂಬುವರು Hakkipikki Trapper and Sciler ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿಯವರು 'ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂತಲೂ, ಲಾರೆನ್ಸ್ ಡಿ ಸೋಲಾ ಎಸ್ ಜೆ ಎಂಬುವರು ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'Hakki pikks ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಸುದರ್ಶನ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯ ಬೊತಾನಹಳ್ಳಿ (ಒನ್ನೇರು ಘಟ್ಟಬಳಿ) ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿಯ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯವರ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎಂ ಫಿಲ್ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ವಿನೋದಾ ನಾಯ್ಕ ಎಂಬುವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ ಹಾಗೂ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಡಿ ಸೋಲಾರವರು ಕೇವಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಹೀಗೆ ೫-೬ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಭ್ಯಸಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಲ್ಲೆರ ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ 'ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಪದ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, Edgar Thurston ಅವರ Caste and Tribes in Southern India ಎಂಬ 2 ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೇ ಇಲ್ಲ! ಆದರೆ ಆದರ ಬದಲಿಗೆ Shikari ಹಾಗೂ Sikkari ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. Thurstonನ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಸಿಗದ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ವಿಗ್ರಹವಾದ ಬುಡಕಟ್ಟೇ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಚಲನಶೀಲ ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸಲಾಗಿ, ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನಾವು ಮೂಲತಃ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲ ನಾವು ಮೂಲತಃ ರಾಜಸ್ಥಾನ ರಾಜ್ಯದವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಸ್ಥಾನ ದಳವಾಯಿ ಅವರ 'ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸುಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರು(ಪತ್ರ)ಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರು ನಮ್ಮ ದಾಮಾಜಿ(ತಂದೆ)ಗೆ ಎಷ್ಟು ಒಟ್ಟು ೫ ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರುಗಳೆಂದರೆ, ಲಂಕಾಚಾರ್ಯ, ಜೋಗೋರು, ಬೈಲಕಮ್ಮಾರರು, ಮೂರವಾಡಿಯ ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಗಳು. ಮೂರವಾಡಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕುಬ್ಜರಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತರಾದರು. ನಾವು ನಾಲ್ವರು ಮಾತ್ರ, ಬಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆವು ಎಂದು ತಮ್ಮ ವೃಥೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರು ರಜಪುತ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು, ಇವರು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ಹಕ್ಕಿಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇವಿಸುವವರು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗುಜರಾತ್, ರಾಜಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೆವರಿ, ತಮಿಳಿನಾದಲ್ಲಿ, ಅಂಭ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾರಾಣಾ, ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಕುಲದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ರಾಣಾಪ್ರತಾಪಸಿಂಗರ ಜಗಳವಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಈ ಕಡೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಬರ್ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪನ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಡೇರೆ ಹಾಕಿದ್ದ. ರಾಣಾ ತನಗೆ ಅತೀ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಲಗಿ ಭೂಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಜಂಬಲ್ ಘಡೋರಿಗೆ ಕೋಟೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹೊಂದಿದ. ಜಂಬಲ್ ಘಡೋರು ದೇವಿ (ಬಾಮುಂಡಿ) ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಮ್ಮ ಬಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ, ಅಕ್ಬರ್ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಆಂತ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಆಗ ಅಮ್ಮ ಒಂದು ಹುಣಸೆ ಮಾವಿನ ಬೀಜ ಗಳಿರಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಇವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆಳೆಸು ಇವು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾದರೂ ಅಕ್ಬರ್ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು. ಅದೇ ರೀತಿ ಬೀಜಹಾಕಿ ಬೆಳೆಸಲು ಅಕ್ಬರ್ ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ದೇರಗಳನ್ನು ಕೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡಿದ. ಅಮ್ಮ ಇನ್ನು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿತು ಆ ಮಾತೇನೆಂದರೆ, "ಈ ಬಂಗಾರದ ಕುದುರೆ ಹತ್ತು ಇದು ಒಂದು

ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ದೇವಕಿಯಾಡಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸುರಿಸ್ಕೊಂಡಕ್ಕೂ ಹೋಗುತ್ತೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಒಂದು ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ದೇವಕಿಯಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ, ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸುರಿಸ್ಕೊಂಡಕ್ಕೆ ಹೋದ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಕೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಸೈನಿಕರ ಬಲಬಂದಿತು. ಆಗ ದೇವಿ ಮತ್ತೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಕತ್ತಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ ಈ ಕತ್ತಿಗೆ ಅಕ್ಷರವೇ ಸಿಕ್ಕಾನೋ ಅಥವಾ ಅವನ ಮಗನ ಸಿಕ್ಕಾನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೇಳಿ ಕತ್ತಿಕೊಟ್ಟು ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು ಆಮೇಲೆ ಜಗಳ ಎಾಯಿತು. ಅಕ್ಷರ್ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮಗ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕೋಡಿಯೇ ಪರಿತುತೆ. ಅಮ್ಮ ಮುಂಚಿನ ಹೇಳಿತು ಮೊದಲ ರಕ್ತ ನನಗೆ 'ತಗೋ ಅಮ್ಮ' ಅಂತ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಣಿಸಬೇಕು ಅಂತ. ಈ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಆತ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ರಕ್ತ ತೋರಿಸೋದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ ಬದಲಿಗೆ ರಕ್ತ ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಆಗ ದೇವಿ ಅವನಿಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟಳು. ನಿನ್ನ ಕತ್ತಿ ನಿನ್ನಗೆ ತಿರುಗಲಿ ಎಂದು ಆಗ ಜಂಬುಲ್ ಸಾವಿಗೀಡಾದ ಅವನ ಹೊಡೆತಿಯು ಒಂದು ನೋಡಿದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅಮ್ಮನಿಗೆ "ನನ್ನ ಗಂಡನ ತಲೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ ಇದು ಸತಿ ಆಗ್ನೀನಿ" ಅಂತ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಮುಂಡ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಆದ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆತನ ಮದರಿ ಕಮುದ ದಾಣಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮಗನೇ, ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನ ಜೊತೆ ನಾನು ಸತಿ ಆಗ್ನೀನಿ' ಎಂದು ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಬೇಕಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತಿಯಾದಳು. ಆಗ ಶುಳಿದ ಸಣ್ಣ ವಕ್ಕಳಾದ ನಾವು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ರಾಲಿ, ಲೋಧಿರು ಗತಿಯಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡೋದು, ತಿನ್ನೋದು ಮಾಡುತು, ಊರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಕರ್ಮಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದೇವು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪುರಾಣಕತೆಗಳು, ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಬಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಚಿತ್ರ ವೆದಿಕವು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದಾವಿಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ಕಂಡಸ್ತ ಪುರಾಣಗಳಿವೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಮುಂದುವರೆದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಬಹಳಷ್ಟು ಅಪ್ಪಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನರಾಜರುತೆ ಮರೆದ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಈಗ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರೆ ತರಹ ಬೇಸನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ. ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರು ಇವರನ್ನು ಪರಕೀಯರಂತೆ ಇಲ್ಲವೇ ಒಂದು ತರಹದ ಕೀಳರಿಮೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದವರಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಇವರಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಊರಾಚೆಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಈಗಲೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆ . ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರ ಸಮಾಜವೆಂದರೆ, ಪರಸ್ಪರ ವಿವಿಧ ಜಗಿಯ ಕುಟುಂಬ, ಕುಲ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಜನತೆಯ ಒಂದು ಅಂತರೀ ವೈವಿಧ್ಯ ಇದು ಆದಿಮ

ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ, ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಒಡಕಟ್ಟು ಇದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಘಟನೆಯ ಆದಿಮ ಕಾಲದಿಂದ ಮನವನ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡು ಮೇಡು, ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಗೆಡ್ಡೆ ಗಣಿಸುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಹಂತದಿಂದ ವಡೆದು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಅಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಹುದೆಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕುದ್ದ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಬೇಟೆಯಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಪಾಡಾದ ನಂತರ ನೆಲೆ ನಿಂತು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಾಳುವದರೊಂದಿಗೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಐವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿವೆ.

ಸುತ್ತಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಭಾಷೆ, ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ದೇಶಗಳನ್ನು, ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವರುಗಳು ನೆಲೆಯೂರಿದ ಮೇಲೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಇವರ ಕಾಲೋನುಯಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು, ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು, ಮೂಲ ಮನೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಇಂದು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಬಹುವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ, ಹಬ್ಬಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅದರೂ, ಹಿರಿಯರು ಬಡಳನ್ನು ಮಂದಿ ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮುಡಿಯ ಕೂದಲನ್ನತ್ತಿ ತುರುಬು ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ಬಿಡದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಇವರ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದೇ ಮೂಲ ಕುಲಕರುಬಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ಮೂಲ ಮಧ್ಯಭಾರತದ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತವೆಂತಲೂ ಇವರು ಗುಜರಾತ್, ರಾಜಾಸ್ಥಾನ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕಗಳತ್ತ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಅರುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ಅಂದಿನ ಮುಂಚ್ಚೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲವು ಅಲೆಮಾರಿ ಗುಡ್ಡಗಾಡು, ಬೇಟೆಗಾಡರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಅವರಾದಿ ಬಂಡಕಟ್ಟೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಆ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿತ್ತು. ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದಂತಹುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಿತಿಯನ್ನು ೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ಸಡಿಲಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಬೆದುರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಪಾರ್ಶ್ವ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶಿರಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗು ವುದು. ಈ ಹೆಸರು ಇವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೆಸುಟು ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದರಿಂದ ಬಂದಿರುವಂತಹದ್ದು. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಎನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಜೊಡುಮಡಿ. ಇಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಎಂದರೆ ಪಕ್ಕಿ ಎಂತಲೂ ಪಿಕ್ಕಿ ಎಂದರೆ ಆದರ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿನ ಕರ್ತೃರಾದ ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್ ತನ್ನ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಿಂದ ಹಿಕ್ಕಿ, ಹಿಡಿ, ಹಿಕ್ಕಿ, ಪಿಕ್ಕಿ, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಇವರು ಮೂಲತಃ ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್ ಮೂಲದಿಂದ ಆದ್ದು ಪ್ರದೇಶದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವರು.

ಭಾರತದ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ (ಪಿಎಸ್‌ಪಿ) ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರರು ತಾಲೂಕಿನ ಪಕ್ಷಿರೂಪವಾದಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲಿಯ ಹೇವರನ್ನು ನೆಲೆನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೫೮ರ ಭಾಷಾಮರು ಪ್ರಾಂತೀಕರಣದ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಭೂಗೋಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ಹಳೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.

೧೯೭೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಇವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ ಬೆಳ್ಳಮಗಳೂರು, ತುಮಕೂರು, ಹಾವೇರಿ, ಕೋಲಾರ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಂತೆ ೨,೫೭೧ ಇರುವುದು. ೧೯೮೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೩,೩೮೧ ವಾಗಿರಲಾಗಿದೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ಶೇ ೧೭.೦೪ರಷ್ಟು ನಗರವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮಜ್ಜೆಬಾಷೆ ವಾಘಾರಿ ಯಾಗಿರುವುದು. ಇವರು ಇತರ ರಾಜ್ಯದ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಮಲೆಯಾಳಂ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹಲವು ಭಾಷಾ ಪ್ರಿಯರಾದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಗುಜರಾತಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವರು. ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜೆ ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಾದರೂ ಇವರು ಗೊಮ್ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ.

ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರೆ ಕುರಿತ ನಂದಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರಣಗಳು

೧. ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಗ್ ಕಾಲದಿಂದಾಗಿ ಭೀರರಾದ ಜಮೀನ್ ಘತ್ತು ಮರಣದನಂತರ ಸೋತು ರಾಣಾಪ್ರತಾಪಸಿಂಗ್ ಅನುಯಾಯಿಗಳು, ಆತನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹೋರಾಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಪಂಗಡದವರು, ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಂದಲಾಗಿ ಬಹುದಾದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಡುಪಾಲಾದರು. ಲಾಂಛನದೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಆಲೆಮಾರಿಗಳಾದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುರೀತಿಯ ಸಮುದಾಯವೂ ಸೇರಿರುವುದು. ಇವರು ಪಂಜಾಬ್, ಹರಿಯಾಣ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಜಮ್ಮು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

೨. ಬೇವಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆಲೆದಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ಮೂಲಪಟ್ಟುಗಳ ಗುಜರಾತ್‌ನಿಂದ,

ಮೇವಾಡದಿಂದ ಬಂದುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಗುಜರಾತ್ನೋ, ಮೇವಾಡೋ ಆದರು ಪವರ್ ಗಡದಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಂಧ್ರದ ಡಿಂಬರಾಪಾಡದಿಂದ ಬದವರು ಪವರ್ ಮತ್ತು ಕಾವೇರೀ ಗಣದರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೩. ಭೇಕರ ಬರಗಾಲದಿಂದಾಗಿ ತೀಡಾನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಜೋಗಿ, ಬೈಲುಕಮ್ಮಾರ, ವಾಗ್ರಿ (ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು) ಲಂಬಾಣ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ವಾಡಿಕಳು, ಕಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕನಬಿನ ಮೂಲ ಹಿಡಿದು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತ, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ನೆಲೆನಿಲ್ಲಲು ಸರಕಾರ ಗುರ್ತಿಸಿದ್ದುದೇ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಮಾತ್ರ, ಇನ್ನೂ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಇವರಲ್ಲಿರುವ ಅನಕ್ಷರಕೆ, ಇನ್ನೂಬ್ಬರು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಕೆ ಹಾಗೂ ಆಲೆಮಾರಿತನವೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಪೌರಾಣ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗ ಲೋಕ ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವ ಶಾರ್ವತಿಯರು ಹೋರಾಲುಗ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ನಿತ್ಯಬ್ಬವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಶಿವಶಾರ್ವತಿಯರು ಇಳಿದು ಬಂದರು. ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎರಡು ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ಗಂಡು ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಲೋಕ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋರಲು ಹೋದರು. ಜೊತೆಗಾರರಾಗಿ ಒಂದು ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜೀವಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಮಾನವರೂವದ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಹಂಪ ಸಮಯ ಜೀವ ನೀಡಿದರು ಆದ್ದರಿಂದ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಕೆಲಸಸಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಶಾರ್ವತಿಯರು ಮೂರ್ತಿಗಳು ಅಣ್ಣತಂಗಿಯಾಗಿ ಬಾಳ ತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಕಾದಿವಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತ ದಿನ ಕಳೆದರು ಒಂದು ದಿನ ಶಿವಶಾರ್ವತಿಯರು ಅದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಲೋಕ ಸಂಚಾರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾವೆ ನೋಡಿ ಹೋಗೋ ಎಂದು ಶಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಶಿವನು ಹಾಗೆಯೇ ಅಗಲಿ ಎಂದು ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಮಾನವ ಅವತಾರ ತಾಳಿ ಕಾದಿವಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣತಂಗಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಶಿವ ಶಾರ್ವತಿಯರು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆಯಿಸಿ ನೀವು ಈ ಕುರಿತು ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಲೋಕ ಬೆಳೆಯುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧವು ಇಂದಿನಿಂದ ಅಣ್ಣತಂಗಿ ಅಲ್ಲ ನೀವಿಬ್ಬರು ಇಂದಿನಿಂದ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಿ" ಎಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಮಾನವ ಸದೃಶ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ವಿವಾಹ ಮದುವೆ

ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂದರು. ಇನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯುವ ಗಡ್ಡೆ ಗಿಳಿಗಳುಳ್ಳವರನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವನ ಸುಖವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರು ಅರಿವಾದರಿಸಿದರು. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಆರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಆರು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಗಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದರು. ಇವರು ಬೆಳೆದಂತೆ ಇವರ ತಂದೆ ತಾಯಿ ತಮಗೆ ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರು ತಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಮದುವೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೈ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಇಂದಿನಿಂದ ನೇವು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅರಿವಾದರಿಸಿದರು. ಅವರ ಮಂತ್ರಜ್ಞರೇ ನಾವು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೊನೆಯದಿಲ್ಲವು ಲಂಬಾಕೆಯರಲ್ಲಿ ಛಾಡಿ, ಛಾಡಿದಾಗ ಸೇರಿಕೊಂಡರು.

ಹರಿಷ್ ೧. ತೀತಾಸ ಮಕ್ಕಳಾದ ಜವರು ಸೋದರರು ಒಮ್ಮೆ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಹುಡುಗಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಆಟದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸೀತಾಮಾತೆಯು ಆ ನದಿತೀರದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಪುನಃಕೆಳದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ತ್ತುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತೋಪಗೊಂಡ ಸೀತೆಯು ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಾಗ ಒಂದು ಸೂಲೊತ್ತುತ್ತಳೆ. ತನ್ನ ಒಂದು ಕೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತಿರುವ ಬಿಳಿಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯಾವ ರೀತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಪಡುವರೋ ಆ ರೀತಿ ಮುಂದೆ ಬದುಕುತ್ತಿರಲಿನ್ನುತ್ತಳೆ. ಬೇಟೆ ಬಲ್ಲ ಮಗ್ಗಿಯೇ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಆ ಕೂದಲಲ್ಲಿ ಸೆರೆಗೂತೆ ಮಾಡಿ, ಬೇಟೆಯು ಹಿಡಿದುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನವಿಟ್ಟು ಬಿಳಿ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಸರಗೂತೆಗೊಡ್ಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಕುಂಬುಕುಂಕೆ ಸರಗೂತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಳುತ್ತುವೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಜೀವನ, ಈ ಕುಂಬುಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಎಷ್ಟೇ ದುಡಿದರೂ ಮೇಲೆಳೆನಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶಾಪ ನೀಡುತ್ತಳೆ. ಮಗ್ಗಿಯು ಕೈಗೆ ಸಿಗುತ್ತಲೂ ಅದು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಈಗಿನ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು 'ಶಾಪ ಎಷ್ಟೇ ದುಡಿದರೂ ಸೀತಾಮಾತೆಯ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಅದು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ' ಅನ್ನುತ್ತದೆ.

ಹರಿಷ್ ೨. ಈ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ದೈವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಆಹಾರ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆದೇವರನ್ನು ಅಥವಾ ತಂದೆಯಿಂದ ಹಿರಿಯ ಮಗುವಿಗೆ ಬರುವ ದೇವಿಯ ವಿಷ್ಣು, ಭಾಕನ (ಲೋಕವಾಸ ಇಡುವ ಸಾಧನ) ದೀಪ್ತ (ದೀಪ್ತಿ)ಗಳನ್ನು ಬಯಸೋವಾನವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ (ದೇವರೊಡನೆ ಹಿಡಿದು) ದಲ್ಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಯ (ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೀಡಿಯ (ಬೀಳಿಗೆ) ಲೆಕ್ಕ ಬರುತ್ತದೆ). ಮೂರ್ತಿಗಳಿರುವ ಹಿಡಿದುಡುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ಗಲ್ಲಿರವೇರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹೀಗಿರುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಇವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರುವ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಿಲ್ಲ. ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ನೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ

ಎ) ಗುಜರಾತ್‌ವಾಣಿರಲ್ಲಿ ಗುರುಪಾದೋ ರಚಿತ ದೇವಿಯ ವಿವರ ಮತ್ತು ಆತನ ರೂಪವನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಮಗ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಂಗಡದಲ್ಲಿರಿಸಿದ. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿವಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ಆತನ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ವಾಪರಂಪೇಟ್ ಎಂಬುದರ ಒಳಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಹದಿನಾರು ತಲೆಮಾರಿನ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇವರ ವಂಶಾವಳಿಗಾಗಿರುವ ೨೧ ರಿಂದ ೨೨ ತಲೆಮಾರನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಗುಜರಾತ್‌ವಾಣಿರ ವಂಶಾವಳಿ

ಪರಶುರಾಂ ಪುರಾಣ (ಮೂಲ ಪುರುಷ) + ದೇವಪುತ್ರ

↓

ಭೋಳಪಾರಥಿ (ಹೇಡತಿ ದಿವ್ಯದಾದಿ)

↓

ಮೇಡ್‌ಭೋಳ + ಮೇಡ್‌ತಿ (ಹೇಮಿಪ್ರಾತ್)

↓

ಬಾರಚ್ಚಿ + ರಾಜ್‌ಲಿ ದಾದಿ

↓

ಗಾಂಗೋಳ + ಗಾಂಗ್ಲಿ

↓

ಪಾಥೋಳ + ಲಾಲಿದಾದಿ

↓

ಹಾಚೋಳ + ದಿವ್ಯದಾದಿ

↓

ಉಕ್ಕಡಿಯೋಳ + ಭಾಣಿಕೆ

↓

ಫೋಬಣಿಯೋಳ + ಪಾರಿದಾದಿ

↓

ಬಿಜಿಲೋಳ + ಬದ್ವಿದಾದಿ + ಬಯಾದಾದಿ + ಸುಣ್ಣಗಾಕಿ

↓

ಮಲ್‌ಕೋಳ + ದೇವಾಲಿದಾದಿ + ಬಮ್ಲೋಳ + ಫತ್ತೋದಾದಿ ಹರ್ಮಿ

↓

ಶೂಳೋಳ + ಮಲ್ಕದಾದಿ + ದೇವ್‌ಕೋಳ ಲಾಲಿಬಿ

↓

ಪಲ್‌ಬತ್ + ಶಾರದಾದಿ + ಕೇವೇಂಗ್

↓
 ಮೇಲ್‌ಗಿರಿ + ಪುಟೂರಿ
 ↓
 ಸಂಪತ್‌ರಾವ್
 ↓
 ಚನ್ನಿರಿವಡೋ
 ↓
 ಹಿರೋಬಾಬನ್ + ಶತಾರುದಾದಿ
 ↓
 ಜಾಜುರಿ + ಶರಿಗ
 ↓
 ಸಿದ್ದ + ಶಿಕ್ಕೂಲ್
 ↓
 ರಾಮೇಗೌಡ + ಸಂಜಿ
 ↓
 ಸುಶೀಲಪ್ಪ + ಕಮುದ ಬಿ
 ↓
 ಯುಗೇಶ್ ಭೂವನ್
 ↓
 ಮಗ

↓
 ಮುದ್ದಾರಂಪನ್
 ↓
 ಹಬ್ಬೂರ್‌ಬನ್
 ↓
 ನೀಲಗಿರಿ
 ↓
 ಅರಮನೆ
 ↓
 ಸುರಮನೆ
 ↓
 ಪಟ್ಟಿ
 ↓
 ಪಾಪರಂಪೇಟ್ (ಗಲ್ಲಿದೇವಿ ಇದೆ ಭೂತಾನಲ್ಲಿ)
 ↓
 ಮಗ
 ↓
 ಮಗ

ಬಿ) ಮೇವಾಡೊಪಂಗಡ 'ಗಲ್ಲಿದೇವಿ' ಇಸೂರಪ್ಪನ ಮಗ ಜವ್ವಬಳಿ ಇದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದದು. ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆಸ್ತಾನವಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದೆ. ಹಿರಿಯ ಪೂರ್ವಜ ಆಬೋನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ ದೇವಿಯನ್ನುತ್ತಾರೆ. ೨೧ ಶತಮಾನದ ಈ ಕುಳಿಕಂಡಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೇವಾಡದವರ ವಂಶಾವಂಶ
 ಗುರುಭೈರುನಾಥ್ (ಮೂಲ ಪುರುಷ)
 ↓
 ಜೈಮಲ್‌ಪತ್ತೊ (ಹೆಂಡತಿ ಕಮುದಾ ರಾಣಿ)
 ↓
 ಲಾಲಿ + ದೇವಪುಣ (ನೌಘಣ)
 ↓
 ಕಳ್‌ಗೌಡ್ + ಲಕ್ಕಣ್ಣದಾದಿ
 ↓

ಲಾಕೆ + ಹೆಮ್ಮಿದಾದಿ (ಪಾನಪತ್ರಿ)

↓

ಧನರಾಜತೆ + ಕರ್ವಗಾಂಗ್ಗಿ (ರಾಜಗಾಂಗ್ಗಿ)

↓

ಬೆಣ್ಣೀಕಲೆ + ಚಂಗಯೆದಾದಿ

↓

ಚ್ಚಂಗೋ + ಘೆಚ್ಚೋ

↓

ತಾಯೋ + ವೆಣ್ಣೆದಾದಿ

↓

ಅಮೋ + ಕೊಂಡ್ಯದಾದಿ

↓

ಭಗೋ ಶಾವಲೋದಾದಿ

↓

ಹರಿರಾಂ

↓

ಖಿತ್ತೋ + ಮಿತ್ತದಾದಿ

↓

ಖಿರನಾಚನಿ + ಕಳಶಿದಾದಿ

↓

ಬೇಗುರಾಚನಿ + ಸೂಗೀರ

↓

ಹಾಲಿಂಗ್ + ಭಾಗೀರಥಿ

ಸೈದೋಸಿಂಗ್

ರಂಗ್ + ಬುಯಾಮಂಗಿ

↓

ಕಾಮ್ಚಂದ್ರ

ಮುದ್ದಿ

↓

ಕಾಯ್ದುರ್ + ಗೊಶು

↓

ಭಾಮ

+ ತಾರಾಬಾಯಿ

↓

ಇಸುರಪ್ಪ + ಬುವಾಲ್ಬಿ

↓

ಕುಮದ

ಗಿರೀಶ + ಲತಾ

ಗೌರೀಶ + ಜಾಹ್ನವಿ

↓

ಜವ್ವು + ಚಾಕಲೀಚ್

+

↓

↓

↓

(ಗಲ್ಲಿದೇವಿ ಇವೆ)

ಸುಶೀಲಪ್ಪ

ಸರೀಶ

ಯಶ್ವಂತಿ (ಪದ್ಮಾ)

ಸೂರತ್

↓

↓

↓

↓

ಮಗ

ಮಗ

೨) ಕಾಕವಾಳೋ ಪಂಗಡದ 'ಗಲ್ವೀದೇವಿ' ಅಂಥದ ಜಲಪಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪಂಶಜರಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಜಾಂಶೇಟ್ ಬಳಿ ಬಲಿಯಿದೆ. ಇದು ಗುರುಮಕ್ಕೋ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಹೆನ್ನೊಂದು ತಲೆಮಾರು ಆಗಿದೆ. ಇವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಬೆಟ್ಟ ಚಿಕ್ಕಮರಡಿ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೨೨ ತಲೆಮಾರನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಲಿವಾಳರ ಪಂಶಾಪಳಿ

ಗುರುಕಾಕನಾಥ

↓

ಭಿಮೇಶಿ

↓

ಭಂಡರ್

↓

ಮಾನ

↓

ಲಕ್ಕನಯ

+ ಕಳಗಳದಾದಿ

↓

ಧಾನ್ಯ

↓

ಧಾಡರ್

+ ಕೇಮಿದಾದಿ

↓

ಮೈಪಾಲ್

+ ಮೈಪಾಲ್‌ಬಾಯಿ

↓

ಮಿರೀಶ್‌ಮಾಲ್

+ ಬಾಡಿದಾದಿ

↓

ಮಿರ್ತಾನ್

+ ಗುಲಾಲ್‌ದಾದಿ

↓

ಮೆಹೂನ್

+ ಪೈಬಾದಿ

↓

ಮೊಖಂಡರ್

↓

ಶುಲಿರಾಂ

+ ಭೋಗಿ (ತೇಜು)

↓

ಜಾಭಿ

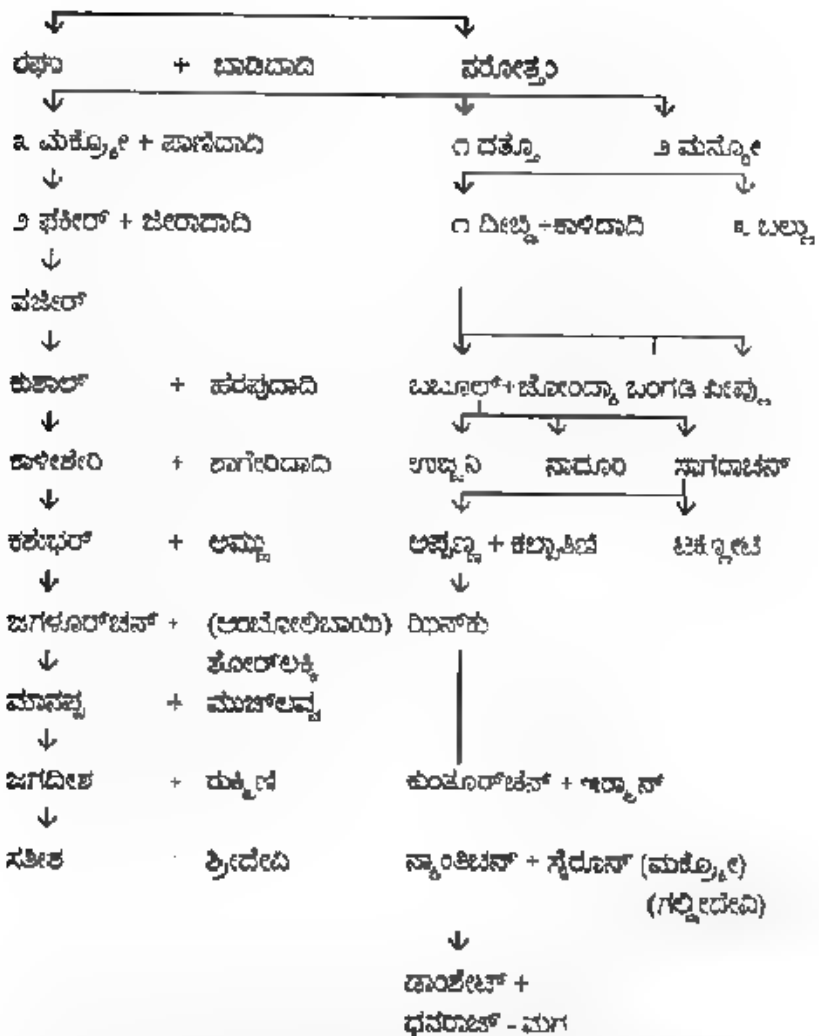
+ ರಹೀಮ್‌ದಾದಿ

↓

ಜಗ್ಮಣ್

+ ಹೇಮಿದಾದಿ

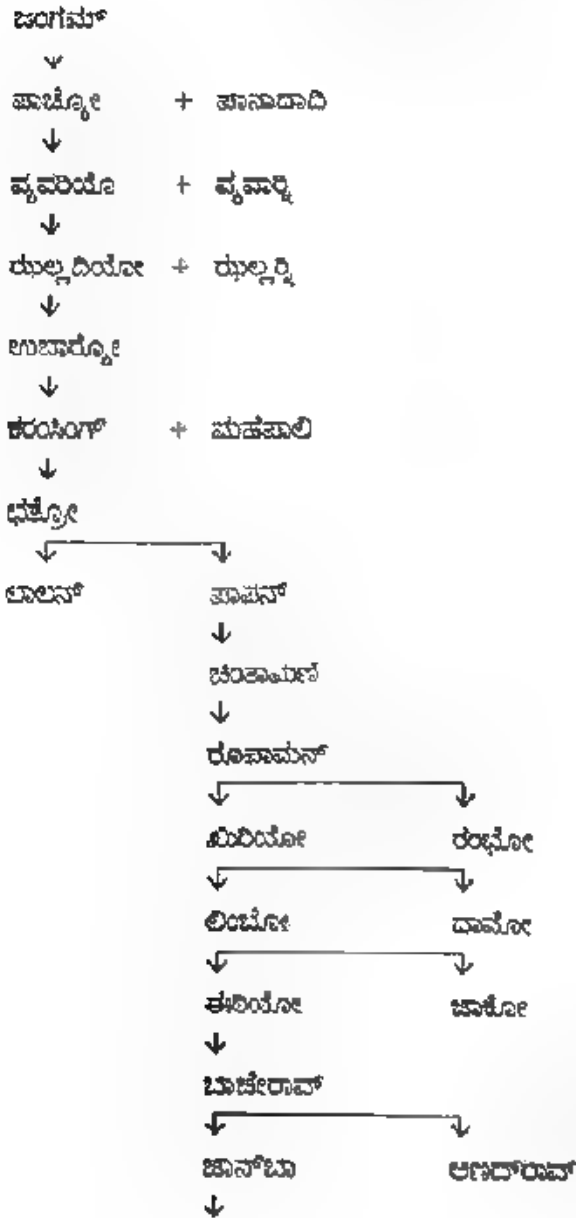
ಲಾಲೂ

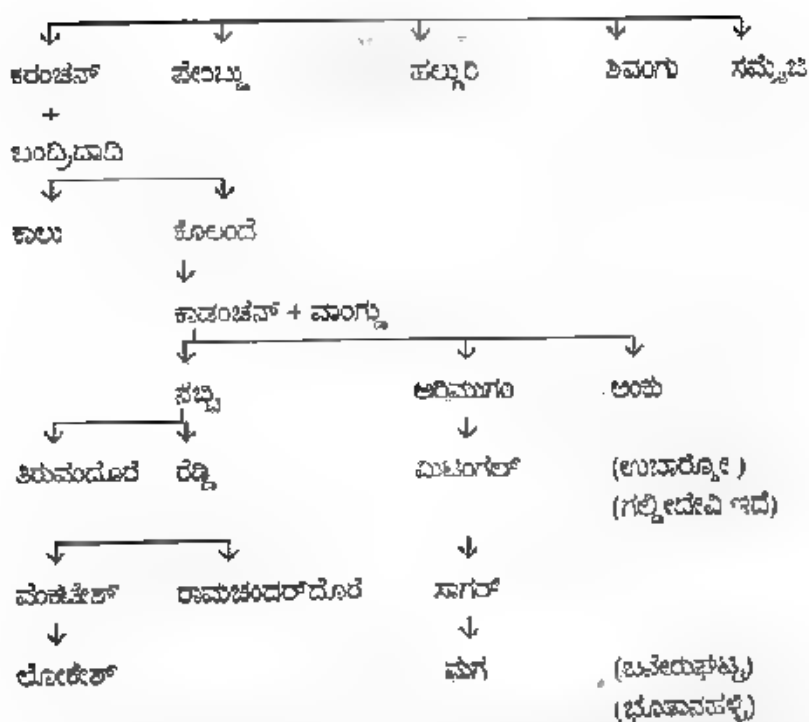

೧) ಪವಾರ್ ಪಂಗಡದ ಗಲ್ವೀದೇವಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ತಿರುಮಯೋರೆಯ ತಮ್ಮ ಮಿಲಿಂಗಲ್ ಬಳಿ 'ಗಲ್ವೀದೇವಿ' ಇದೆ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟದ ಭೂಕಾನಹಳ್ಳಿ ಬಳಿಯಿದ್ದಾರೆ. ೨೨ ತಲೆಮಾರನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಗುರು ಉಭಾರೋ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ತಲೆಮಾರಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗೆ ಲಿಪಿಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರವೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಗೋರಿಗಳು, ದೇವಿಯರ (ಮೂರ್ತಿ) ವಿಷ್ಣುರೂಪಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ ಅವುಗಳೇ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಂಶಾವಳಿ
ದೊಡ್ಡಗವಾರಿಯೋ
↓

೧. ಕರಂಜೆನ್ ಕೆರೆಯ ಬಳಿಯೂ ಗೋರಿಯು ಗಂಜಾತ್‌ವಾಚೊರೆ ಮೊಲವುರಪ್ಪ ಪರಶುರಾಂಪೂತ್ ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಗುರು ಬಿಜ್ಜೋ'ವರು, ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಸುಮಾರು ಹದಿನಾರು ಶತಮಾನಗಳಿಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ - ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರನ್ನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಮುದಾಯ. ಇವರು ಪಾರ್ಥಿ ಬುಡಕ್ಕಟ್ಟಿಸೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರ ಬೆಡಗು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರೂ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಿವಾರಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳೆಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಜ ಗೊಂಡರನ್ನು ಹುಂಪಿ ಗುಡಿಯವನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದೆಡೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧವಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯವರು ಎಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಪರಸ್ಪರ 'ಪಾಗ್ರಿ'ಗಳೆಂದೂ 'ಪಾಗ್ರಿಸೇಲ್'ಳೆಂದೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಥಿಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವರಾದ (ಖುದಾ)ದಾದಾಜಿಗೆ ಕೋಣಬಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ (ಪಾಗ್ರಿ)ಗಳು ದಾದಾಜಿಗೆ ಕುರಿಬಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಶೇಳೆಮಹಮ್ಮದ್ ಮಿ, ಶಿಖೋಚರ್ ದೇವಿಯರಿಗೆ ಪೋತ (ಗಂಡು ಮೇಕೆ) ಬಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಥಿಯರು ಹೆಣ್ಣು ಮೇಕೆಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿರುವವರೆಲ್ಲರ ಮೂಲ ಒಂದೇಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಚಿಕ್ಕಿ (ವಾಗ್ರಿ)ಗಳ ಆಚರಣೆ ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು (ಶೀತಂಧಾರಣೆ) ಪ್ರಾರಂಭ ಎದುರಿಗೆ ಕನ್ನೆಯಾದವಳಿಗೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಯನ್ನು ಬಾಸಿಂಗದಂತೆ ಕ್ಷುಪ್ತಿ ಮದುವೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಗ್ರಿಗಳು ಮೃತದೇವನನ್ನು ಹೊಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪಾರ್ಥಿಗಳು ಶವವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಗುಜರಾತ್ ಮೂಲದವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾಷೆಗೂ ಹಕ್ಕಿಚಿಕ್ಕಿ (ವಾಗ್ರಿ)ಗಳ ಭಾಷೆಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಂತ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಗ್ರಿ ವಾಗ್ರಿಗಳು, ಪಾರ್ಥಿ ಪಾರ್ಥಿಗಳೆಂದೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

೧ ಮತ್ತು ೨ ಡಿಫೆಂಬರ್ ೨೦೦೭ ರಂದು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗುಘಾಣಿ ಪಟ್ಟಿ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದಂಥ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೇವಿಧರ್ಮ ಸಮಾಜ" ದ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಿಯವರು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ, ಬಾವರಿಯಾ ಸಮಾಜದವರೂ ಕೂಡ ತಾವೂ ಅದೇ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿ ಕೊನೆಯದಾಗಿ "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೇವಿಧರ್ಮ ಸಮಾಜ (ವಾಗ್ರಿ, ಪಾರ್ಥಿ, ಬಾವರಿಯಾ) ಎಂದು ಕರೆಯಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ವಾಗ್ರಿವೇಶ್ವರಗಳೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯ ದವರು ವಾಗ್ರಿಗಳೇ. ಆದರೆ ಪಾರ್ಥಿಗಳೂ ತಮ್ಮನ್ನು ವಾಗ್ರಿಗಳೆನ್ನುವುದಿದೆ. ಆದರೆ ಮನೆತನವೂ ವಂಶಾವಳಿ ಹೇಳುವಾಗ ಬಹಳ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಥಿಗಳು, ವಾಗ್ರಿಗಳು ಒಂದೇ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಖಾಯಾದನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹಿಂದಿನ ಪೂರ್ವಜರಿಂದಾಗಿ ಯಾವಾಗ? ಎಲ್ಲಿ? ಹೇಗೆ ಬೇರ್ಪಟ್ಟರು? ಮೂಲ ಪುರುಷ ಯಾರು? ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಅಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಇದು ಆಯಾ ಸಮುದಾಯದ ಶಿಕ್ಷಿತರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಮೂಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ

ಹೆಚ್ಚಿನವರ ಪೂರ್ವಿಕರು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನವರ ಭಾರತ ದೇಶದ ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನ ರಾಜ್ಯದವರು. ಅಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಂಥ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ರಾಜರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯು ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮೀಷತ್ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿಗಾಗಿಯೂ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ನೆಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಡಳಿತ ವೈಖರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಇರುವವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂರ್ವಿಕರು ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್‌ನ ಆಪ್ತ ಭೂತರು ಆಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರನ್ನು 'ರಾಣಾಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊಘಲರೊಡನೆ ಹಿರಿಯ ಮುಕುಂದ ಅಸ್ತವನಹಳ್ಳಿ ವಾಸಿ ದುವಣಿಗೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಈಗ ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಿರೇಮಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅಕ್ಬರನು ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್‌ನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನೆಂದು ಅನೇಕ ಜನರ ದಂಡೆ, ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಬರನು ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್‌ನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟ ಇದರ ಮುಂಚೆ ಅಕ್ಬರ್ ಬಾದ್‌ಶಾಹ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಾಗ ಪ್ರತಾಪ್‌ರು ಆಡಲಿ ಆಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್‌ರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಆಂಗ್ಲ ರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್‌ನು ಮುಸ್ಲಿಂರ ಮೊಗಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಲಿಯರ್ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬಾಯಿಯು ಮಗ್ಗಿಯವರನ್ನೇ ಆಂಗ್ಲ ರಕ್ಷಕರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಈ ಜನರಿಗೆ

ತಾಪ್ತದ ಹತ್ತು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಅಂತಿಮ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಪಾಹು ಮಹಾರಾಜರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ ಎಂದು ತಾವುದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳಂತೆ. ಆಗ, ತಾಪು ಮಹಾರಾಜರು ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸರ್ಕಾರ ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ತಾಳಲಾರದೆ ಮತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಬಗ್ಗದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇವರು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಟ್ರೈಬ್ ಆಪರಾಧಿ ಬುದಕಟ್ಟುಗಳು ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಸೆಕ್ಷಿಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಇತರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಬಂದರು. ಕೆಲವರು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಪಕ್ಷಿಧಾಮ ನಿರ್ಮಿಸಲು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಈಗಲೂ ಮೈಸೂರು ಬೆರ್ರಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗೋತ್ರ ಅಥವಾ ಬೆಡಗುಗಳು

೧. ಕಾಳಿವಾಳೋ ೨. ಗುಜರಾತಿಯೋ

೩. ಮೇವಾದೋ ೪. ಶುಭಾರ್

ಬೇರೆಯವರು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಬೆಡಗು

೧. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ೨. ಚೆಂಚರು

೩. ಶಿಶುರಿ ೪. ಹರಣಿ ಶಿಶುರಿ

೫. ಚಿಗರಿಕಾರರು ೬. ನರಿಶಿಶುರಿ

೭. ಲಡವಿ ಭೇಂಚರು ೮. ವ್ಯಾಗ್ರಿ

೯. ಬೇಲೆಪಾರ್ಡಿ ೧೦. ಪಾಶಿಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ

೧೧. ಬೇಟೆಗಾರರು ೧೨. ನೀದೇಶಿಶುರಿ

೧೩. ನರಿಕೊರವ ೧೪. ಕುರುಕಿಶಾರಣ್

೧೫. ಮೇಲೇಶಿಶುರಿ ೧೬. ಶಿಂಡೂಡೆ

೧೭. ಪಾಗ್ ಫೀಲ್ಡ್ಸ್

ಸಮುದಾಯವರು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಪದಗಳು

೧. ಬಾಪುರಿ

೨. ವ್ಯಾಗ್ರಿ

೩. ಪಾರ್ಡಿ

ಪದ ವಿಪ್ರತ್ತಿ: ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ತಿನ್ನುವ ಸಮುದಾಯವನ್ನು 'ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಚಿಗರೆಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದರಿಂದ 'ಹರಣ ಶಿಕಾರಿ' 'ಹರಣ್' ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಚಿಗರಿ' ಆದರಿಂದ ಹರಣಶಿಕಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಗ್ಗದಿಂದ ಪಾತಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದರಿಂದ 'ಪಾತಿ ಪಾರ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ 'ಅಡವಿ ಛೇಂಚರೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬೇಟೆ ಆಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಟೆಗಾರರು 'ಶಿಕಾರಿ ಜನ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜಾತಿಯ ಪದ ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಹೆಸರಿನ ನಿಪ್ರತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಶಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲುಶಿಕಾರಿಗಳೆಂದೇ ಕರವುದು ವಾಡಿಕೆ ಆದರೆ ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆನಿಲ್ಲದೆ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಊರಿಂದೂರಿಗೆ, ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳನ್ನು ಅಲೆದಾಡುತ್ತ ಯಾವ ಜನಗಣತಿಗೂ ಸಿಗಲಾರದಷ್ಟು ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾದ ಇವರನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಲೂ, ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಕ್ಕು ಶಬ್ದ ನಿಪ್ರವ್ವವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ "ಹಕ್ಕಿ ಪಿಕ್ಕಿ" ಎಂದು ಸಂಕುಚದಿಂದ ಗುರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಮೂಲ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಒಂದೊಂದು ಪಂಗಡವರೂ ಒಂದೊಂದು ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಶಾಸ್ತ್ರ ಗುಣರಾಶಿಯಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಮಂಜಸವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಜನರು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಗೆ "ವಾಗರಬೋಲಿ"ಯೆಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗುರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಬರುಬರುತ್ತಾ ಮೂಲ ಭಾಷೆ ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವಾಗ ಬದಲಾವಣೆ ಗೊಂಡರೂ, ಬಹುಪಾಲು ಗುಣರಾಶಿ ಭಾಷೆಯ ಲರ್ಥವನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹಿತ್ತಿಪ್ಪ

ಹಿನ್ನೆಲೆ ಚರಿತ್ರೆ : ಪ್ರತಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಜನರಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದೆ. ಕಂಠಸ್ಥವಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು, ಅಸಕ್ತಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವ ಅವತ್ಯಕತೆಯಿದೆ

೧. ಲಂಬಾಣಿಗರು ಹೇಳುವ ಪಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜೋಗೇರು, ಬೈಲುಕಮ್ಮಾರರು, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು, ಲಂಬಾಣಿಗರು, ಮಾರ್ವಾಡಿಗರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು.

ಮೊದಲೇವ ಧೂಡ್, ಧೂಡೇಮಾಯ್ ಧಜ್

ಧಜ್ಜೇಮ ಕವಧಜ್, ಕವಧಜ್ಜೇಮ ಕೊರವಾಳ್

ಕೊರವಾಣೇತಿ ಅಧಿಚಂದಾ, ಅಧಿಚಂದೇತಿ ವಗಾದ್

ವಗಾದೇತದಿ ಜಗಾದ್ ಜಗಾದೇತಿ ಸರಿಸೂರಜ್
 ಸರಿಸೂರಬೇಶ ಬೇಬೇಟಿನೀ, ಹಾಬಲ್ ಕ ಹಿಂದೂ
 ಹಾಬೂಲ್ ಕ ಮುಸಲ್ಮಾನ್, ಓರ್ ಕರಣ್ ಮಯೋ
 ಕರಣೇತಿ ಕಾಸಿ, ಕಾಸಿ ಮೇತಿ ರತನ್
 ರತನೇರ್ ಬೇಚ್ಚೇಟದೀ, ತೀಡಾನ್ ಛಾಡ
 ತೀಡರ್ ಕೋರ್, ಛಾಡರೋಗೋರ್.

(ಇಲ್ಲಿ 'ಕೋರ್'ಗಳೆಂದರೆ ವಾಗ್ವಿ 'ಗೋರ್' ಎಂದರೆ ಲಂಬಾಣಿಗಳು)

ಲಂಬಾಣಿಗಳೂ 'ತೀಡಾನ್ ಛಾಡ' ಅನುಪ್ರಾಸದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರೂ ಛಾಡಾನಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಹಿರಿಯರು 'ತೀಡಾನ್ ಛಾಡ' ಬದಲು 'ಆಡರ್ ತೀಡಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆ ತೀಡಾನ್ ಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರು ಸೋನಾದಾದಿ ಮತ್ತು ರೂಪಿ ಬಾಯಿ, ಈ ಸೋನಾದಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಜೋಗೀರು, ಬೈಲುಕಮ್ಮಾರರು, ವಾಗ್ವಿ(ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ) ಗಳು ಮುಂದೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸೋನಾವಾಗ್ರಿಯೆಂದೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ರೂಪಿ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ವಾಡಿಗಳ ಜನನವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಲಂಬಾಣಿಯರ ಹೆಂಗಸರು ರೂಪಿ ಬಾಯಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಡಕವಾಗಿರುವ 'ಬಾಯಿ' ಪದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೂ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ.

ಆಡನ ಮಗೆ

↓
 ತೀಡಾ
 ↓

ಸೋನಾದಾದಿ (ಬೇಕರದಾರಿಣಿ)	ರೂಪಿ ಬಾಯಿ (ಬಾಟ್ ಆಡವಳು)
೧. ಜೋಗದೋರ್ (ಜೋಗೀರು)	೧. ಮೊಲಾರ್ ಗುಮಾರ್ (ಲಂಬಾಣಿಗಳು)
೨. ಖೀಮಡಾರ್ ತೇರಮಾ (ಬೈಲುಕಮ್ಮಾರರು)	ವಡತ್ತೋ (ಛಾಡಿ) (ಚಾಲ್ಕಿ) ಲಬ್ಬಾಣಿಯೋ
೩. ಭೀಮಡಾರ್ ನಾತ್ರಾರ್ ವಾಗ್ವಿ (ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರುಅಥವಾ ವಾಗ್ವಿಗಳು)	೨. ಮಲರ್ ಮೋಟೋ (ಮಾರ್ವಾಡಿಗಳು)

ಶ್ಲೋಕ : ಜೋಗೀರರ್ ಜೋಗದೋ, ಖೀಮಡಾರ್ ತೇರಮಾ, ಭೀಮಡಾರ್ ನಾತ್ರಾರ್ ವಾಗ್ವಿ, ಮೊಲಾರ್ ಗುಮಾರ್, ವಡತ್ತೋ ಲಬ್ಬಾಣಿಯೋ, ಮಲರ್ ಮೋಟೋ.

೨. ದಾದಾಜಿ(ಈಶ್ವರ)ಗೆ ಐವರು ಮಕ್ಕಳು ಜೋಗಿರು, ಬೈಲುಕಮ್ಮಾರರು ವಾಗ್ವಿಗಳು (ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು) ಲಂಬಾಣಿಯರು, ಮಾರ್ವಾಡಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ಒಮ್ಮೆ ಭೀಕರ ಒರಗಾಲ

೨೨ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ

ಬಂದಾಗ ತಂತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಾಗಿ ಚದುರಿ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಜೋಗಿರು ಗಿಣೀಪದ ಹಾಡುತ್ತ ಉರುರುಲಿಯಬೇಕಾಯ್ತು. ಬೈಲುಕಮ್ಮಾರರು ಕಮ್ಮಾರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಉದ್ದೋಗ ವಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಲಂಚಾಣೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿದ ಸಂದೇ ಮತ್ತು ಚಕ್ರವೃತ್ತ, ಹಣ್ಣು ಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಮಾರವಾಡಿಗಳು ಇದ್ದ ಬಿದ್ದಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ವಾಗ್ಗಿಗಳಿಗೆ ತಿಕಾರಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದ ಕಾಣಿಸೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಂಬನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದ ಕಿನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯವರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ, ವಾಸಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಬೇಟೆ ಹಾಗೂ ಕುಲಕಸುಬಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗುರ್ತಿಸಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳು	ರಾಜ್ಯಗಳು
೧. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕಿತಿಕ್ಕಾರಿ, ಮೇಲುತಿಕ್ಕಾರಿ	ಕರ್ನಾಟಕ
೨. ನಕವೇಟೆವಾಳ ಅಥವಾ ನರಿತಿಕ್ಕಾರಿ	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್
೩. ಶರಾಜತ್ ವಾಳ	(ಪಂಜಾಬ್) ನೇಪಾಳ
೪. ಬಯ್ಯಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪೂತ	ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಾಸ್ಥಾನ
೫. ತೇಲುವೇ ಚವಾಳ್ಕು ತೇಲಡ್ಕು	ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್
೬. ವಿಶ್ವಕನಾದು, ಕುರಕನ್ಯಾ	ತಮಿಳುನಾಡು,
೭. ಸೋನವಾಗರಿ	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
೮. ಕುರಿವಿಹಾರನ್, ಪರಿಕೊರವ	ತಮಿಳು ನಾಡು
೯. ನಿಮ್ಮಿಡ್ಕೋ, ಗುಜ್ಜರ್ದೋ, ಮಹರಾಡ್ಕೋ, ಶಿಶೋಡ್ಕ ಕಾಳಿವಾಳ, ಗೋಬರ್ದೋ, ವಚಣ್ಕೋ, ಮಾಳಿವಾಳೋ ಕವಡ್ಕಾ, ಪವಾರೋ ಮತ್ತು ಡೋಕರಿ	ರಾಜಾಸ್ಥಾನ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹಾಲ್ಕು ಪ್ರಧಾನ ಗೋತ್ (ಬೆಡಗು) ಗಳಿವೆ. ೧. ಬೋಕ್ತಾ ವಾಳೋ, ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಿಗೆ ಹೋತ ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನ್ನು ಲಂಚಾಣೆಗಳು 'ಜಾತ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೇವಾಡಮಾಳೋ ಬರುತ್ತಾರೆ. ೨. ಭೇರಿಖಾ ವಾಳೋ, ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಿಗೆ ಕೋಣನ ಬಲಿಯುಕೊಡುವವನ್ನು. ಲಂಚಾಣೆಗಳು, 'ಬೂಕ್ಕ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಗುಜರಾತ್ಕೋ ಬರುತ್ತಾರೆ. ೩. ಪವಾರ್, ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಕೆ, ಕೋಣ ಬಲಿ ಕೊಡುವವರು. ಈ ಪಂಗಡದವರು ಉಳಿದವರಡು (ಪಂಗಡ) ಗೋತ್‌ದವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ವನ್ನು (ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ) ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಲಂಚಾಣೆಗಳು 'ಪವಾ'

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ೪. ಕಾಳಿವಾಳರು, ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೋತನ ಬಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಲಂಬಾಣಿ ಗಳು "ಮೂಡ್" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯವರು ಕರೆಯುವ ಪದಗಳು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು, ಹಕ್ಕಿ, ಪಿಕ್ಕಾರಿಗರು, ಮೇಲು ಪಿಕ್ಕಾರಿಗರು, ಎಂದು ಅನ್ನರು ಕರೆದರೆ, ಲಂಬಾಣಿಗರು "ಕೋರ್‌ಭಿಯಾ" ಅಥವಾ "ವಾಗ್ರಿಭಿಯಾ" ಎಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಮುದಾಯದವರು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಗುರ್ತಿಸುವಿಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಮುದಾಯವನ್ನು 'ವಾಗ್ರಿ'ಗಳೆಂದೇ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪಂಚಾಯದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಾವುಗಳು ಯಾವ ಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವರೋವುದರ ಹುದುಕುಬಡಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಈಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಾಗ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬೋಣ್ಣವಾಳೋ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಎದುರಿಗಿರುವ ಅವರಿತ ವಾಗ್ರಿ, ಕೇಳುವ ವಾಗ್ರಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕುಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಗೋತ್ರಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದನ್ನು ಬಂದು ಚಿಕ್ಕ ಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಾಗ್ರಿ : (ನೀವು) ಹುಮ ಭೇಂಖಾವಾಳೋ? ಬೋಣ್ಣವಾಳೋ?

ಅಪರಿಚಿತವಾಗ್ರಿ: (ನಾವು) ಹುಮ ಬೋಣ್ಣವಾಳಾ

ವಾಗ್ರಿ : ಇಂತೋ, ಮೇಘಿ ಭೋಣ್ಣವಾಳೋ, ಅಂತೆ ಬೈಬೈ ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾನು ಬೋಣ್ಣವಾಳೋ ನಾವು ಸೋಡರ ಸಮಾನರು.

ಅಪರಿಚಿತ ವಾಗ್ರಿ: ಹುಮ ಭೇಂಖಾವಾಳಾ

ವಾಗ್ರಿ : ಇಂತೋ ಅವನೆ ಬಿಗು ಭಂದಾಯಿ ಜಾಯ್, ಖಾಳೋ ಹುಮಾ (ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾವುಗಳು ಸಂಬಂಧಿಕರಾಗುತ್ತೇವೆ ಭಾವ ಮಾವ ಆಗುತ್ತೀರಿ).

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಾಗ್ರಿ: ಹುಮ ತುಮೇಘಿ ಬಿಗೋಜ್ (ನಾವು ನೀವು ಸಂಬಂಧಿಕರೇ) ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರರು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಪದಗಳಿಂದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಳಗೊಳ್ತೆ ಅಥವಾ ಬಳುವಿರಿ ಬರುವವರಾಗುತ್ತೇವೆಂದು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಮುದಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಿಸುವುದು

೧. ಮೇಲುಪಿಕ್ಕಾರಿಗರನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಾರಿಗಳು 'ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ'ಗಳೆಂದು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಡತಿ ಮೃತ್ಯು ಉಪವಾಸವಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಲಾಗದೆ ಸತ್ಯ ಕೊಳೆತ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತಿನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನರಿಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ತಿಂದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥದೇಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆನಿಡುವವರನ್ನು 'ನಕಪೇಜ್' ವಾಳರು 'ನರಿ ತಿನ್ನುವವರು' ಅಥವಾ 'ನರಿಪಿಕ್ಕಾರಿ'ಗಳೆಂದು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩. ಗುಡ್ಡಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುರಾಗಿ ದ್ವ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ್ದನಾದ ಚಿತ್ತೋಡ್‌ಗಡದ ಮಹಾರಾಜಾ ಪ್ರತಾಪ್‌ಸಿಂಗ್,

ಮಾರ್ಪಾಡ್ ಪಂಗಡದ ಧೀರರೂ ಆದ 'ಜಮೀರ್-ಫತ್ತೋ' ನನ್ನು ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಯನ್ನಾಗಿ ವೇಮಿಸಿದ. ರಾಜನ ಆಭಿಮಾನಸ್ವರೂದವರು ತಮ್ಮನ್ನೂ ರಾಜಾಗಳು "ಪಹಾಡಿ ರಾಜ್ ಪೊತ್‌ಗಳು" ಎಂದೂ (ರಾಜ್ ಪಾದಧಿಗಳನ್ನುವರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ). ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿ,

೧. ಶಿಶೋದ್ಯವಾಳೋ	೨. ಮಾರ್‌ವಾಡ್
೩. ರೈನಲ್ಲಿವಾಡ	೪. ಏಬೆಣ್ಣೋ
೫. ಡೋಕರಿ	೬. ಕವಡ್ಯಾರ್
೭. ಮೂಲೆವಾಳೋ	೮. ಕಾಳಿವಾಳೋ
೯. ಗುಜರಾತ್ಯೋ	೧೦. ನಿಮ್ಮಡ್ಯೋ
೧೧. ಗೊಬರೂ	೧೨. ಪವರೂಳು

'ವಾಗಿ' ಪಂಗಡಗಳು.

೪. ಯಾವ ಭೇದ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಿ ತಂದು ಖುಟಕಂಡಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಮರಣ್ಯೋ(ದೊಡ್ಡ ಹರಿವಾಣ)ದಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಅಯಾ ಕುಟುಂಬದವರು ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು 'ವಿಶ್ವಕನಾಯ ಎಜಲು ಶಿನ್ನುವವರು' ಎಂದೇ ಗುರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನವರನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆದರೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಹೊರನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಒದಲಾಯಿಸಲಾರವರಲ್ಲ.

೫. ತೇಲದ್ದು ಅಥವಾ ತೇಲವೇಚವಾಲ್ಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಾಲು ತಲೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿ, ಅಗಲವಾದ ಚೌಕಾಕಾರದ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ರಿಸಿ ಮುಂದು ತರಹದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ತರಹದ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಮಸಾಜ್ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಉದಾ. ಉಡದ ಎಣ್ಣೆ, ನೆವಿಲಿನ ಎಣ್ಣೆ, ಪಾಂಡೂದ ನಾರಾಯಣ ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಕ್ಕುಳ್ಳ ಎಣ್ಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

೬. ಮಾಗ್‌ಘೀಖಿಣ್ಣು, ಫಾಶಹಕ್ಯಪಿಕ್ಯ ಹರಣ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಯ (ಚಗರೆಪಾರ್ವಿ) ಹಿಂದೆ ರಾಜ ಮತ್ತು ಆತನ ಮುಖ್ಯ ಸೇವಕರಿಗೆ ಹಲಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ದಪ್ಪಪುಷ್ಪ ಧೀರ ತುರಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ಪಾಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಜಂಕಿ ಹಾಗೂ ರಾಜರ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರುರಿಂದ ಆ ಹೆಸರುಗಳ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಇವರೂ ಕೂಡ ಪಿಂಡಂಡೆ (ಪಾರ್ವಿ) ಮತ್ತು ಭರಗಡ್ಡು (ಬಗಾಡೆ)ಗಳ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಂತೆ ಬದುಕುವಂತಾಯಿತೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೭. ಪಿಂಡಂಡೆ ಸುವಾದನೆಗಳು ಕುಟುಂಬದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಾದಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಬೆಕ್ಕವುಟ್ಟ ಕಳ್ಳತನ ದರೋಡೆಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವೂ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಇವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಕೂಡ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರನ್ನು ಸೇರದೆ ದೂರವಾಗೇ ಉಳಿದರು.

ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೇಲ್‌ಹಕ್ಕಿ, ಪಾತಿಪಾರ್ತಿ ಹರಣ (ಚಗರೆ) ಪಾರ್ತಿಗಳೂ ಬರುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ 'ರಾಜ ಪಾದಧಿ'ಗಳನ್ನು ಪವಾಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಗಳಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸರಾಯಿ ಸುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ತಿರುಗಾಟದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯವರ ಮೈ ಬಣ್ಣವು ಬಹಳ ಕಪ್ಪು ಅಥವಾ ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪು ಇರುವುದು. ಇವರು ಸುರಸರಿ ಉದ್ದವಿದ್ದು (ಎತ್ತರ), ಚಪಲರೂ, ಕುಳ್ಳುಳುಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಉಡಿಗೆ ಕೊಡಿಗೆ ಮೋಡಿದರೆ ಈ ಬುಡಕ್ಕೊಳವರ ಗುರುತು ಒಗ್ಗಡೆ ಇರಲಾರದು. ಇವರು ಕೊಡಲಲ್ಲಿ ಗಲೋಲ್ (ಚೂತ್) ಕರೀ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸೀಟಿ (ಸಿಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ಫೀಕ್, ಕೊಳವೆ)ಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಊದಿ ಕೌಜು ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಪಕ್ಕವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ತಿರುಗಾಟದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂಗಡ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಊರೂರು ತಿರುಗಾಡುವರು.

ಕುಲ/ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಉಪಕುಲ/ಗೋತ್ರ ಹೆದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ಹಿಂದಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕ್ಕೊಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪಂಗಡಗಳು ನಾಲ್ಕು ಅವುಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

ಅ. ಮೇವಾಡೋದವರು: ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಚತೋರ್‌ಗಳಿಂದ ಬಂದ ಒಳಪಂಗಡಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ. ರಾಣಾಪ್ರತಾಪಸಿಂಗ್‌ನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ದರೆನ್ನಲಾದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಅಭಿಮಾನ ಸೆತ್ತದಾದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗರ ಮೇವಾಡೋ ಪಂಗಡದವರು ಸರಿಕುಮಾರಾಗಿ ಒಂಚೈನೂರು ಮುಂದಿಯದ್ದರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. "ನೌಬೊ ರಾಣೋ=ಒಂಚೈನೂರು ರಾಣಿಗಳು=ನೌಸೋ ರಾಣೋ" ಎಂದು ಈಗಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ರಾಣಾನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇವರ ಮೂಲಪುರಷ ಭೈರುನಾಥ್, ಪೌರಾಣಿಕದಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡಿ ದೇವಿಯ ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಸೀಮಿತರಾದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಟ್ಟು ಸಮಗ್ರಾದ ಮಡಿವಂತ ಹಾಗೂ ಧೀರನಾದ ಪೂಜಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ತಲೆಮಾರನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ನೌಸೋ ರಾಣೋಗಳೆಂದರೆ (ಒಂಚೈನೂರು ರಾಣೀಗಳು) ಪ್ರಮುಖರಾದವರು

೧. ನಂದೇವಾಳೋ	೨. ಗ್ಯಾನಿವಾಳೋ
೩. ಬಾಳುವಾಳೋ	೪. ಶುಲೋವಳೋ
೫. ಭಗೋವಾಳೋ	೬. ಮಿತ್ರೋವಾಳೋ
೭. ಶ್ಯಾಮ್‌ವಾಳೋ	೮. ಅಂಬೋವಾಳೋ

೯. ವಾಗೋವಾಳೋ ಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ "ವಾಳೋ" ಎಂದರೆ "ಗಳು" ಅಥವಾ "ದವರು" "ನವರು" ಆಗುತ್ತದೆ.

ಆ. ಗುಜರಾಟೋದವರು: ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನ ಗುಜರಾತ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತ ಇತ್ತ ಬಂದುದಾಗಿ,

ಇವರೂ ಕೂಡಾ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ "ಬಾರಹಚ್ಛ ಗುಜರಾತ್ಕೋಗಲಂ" - "ಹನ್ನೆರಡು ಗುಜರಾತ್ ಸೋದರರು" ಇದ್ದರೆಂದು ಈಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರಾದುವ ಭಾಷೆಗೆ ಗುಜರಾತೀ ಸಾಮ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಒರುಬರುತ್ತೆ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸುಸಾರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತ ದಾದರೂ ಕುಮ್ಮು ಎಷ್ಟವತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವರ ಮೂಲಪುರುಷ ಪಂಶುಂರಾಂಪೂತ್, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಆಂಗೈಹುಣ್ಣಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾತ ಎಂತದ ಮಡಿವಂತ ಮೂಲಪುರುಷ.

ಈ ಬಾರಹಚ್ಛ ಗುಜರಾತ್ಕೋಗಲಂದರೆ: (ಎನ್ನೆರಡು ಗುಜರಾತ್ ಸೋದರರು) ಪ್ರಮುಖ ದಾದವರು.

೧. ಶತ್ಯವಾಳೋ	೨. ಶಿವೋವಾಳೋ
೩. ಶಂಭೋವಾಳೋ	೪. ಶಂಜಿವಾಳೋ
೫. ರಾಮುವಾಳೋ	೬. ಮಾಣಿಕ್ಯೋವಳೋ
೭. ಗೋವಿಂದೋವಾಳೋ	೮. ಭೀಕುವಾಳೋ
೯. ಮಿಷನಾಜಿವಾಳೋ	೧೦. ದೇವಿಧಾಹ್ (ಸ್) ವಾಳೋ
೧೧. ಮಕ್ಕಾಜಿವಾಳೋ	೧೨. ಅಮೃವಾಳೋ, ಗಳಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇ. ಕಾಳವಾಳೋದವರು ಶಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಅಂಧ್ರದ ಡಿಂಬರೈವಾಡ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ "ಪಾತ್‌ಖೋ ಪಾತ್ ಸೋ = ಎಳುಮಾರು ಕಾಳಿವಾಳೋ"ಗಳೆಂದು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮೂಲಪುರುಷ ಕಾಳಿನಾಹ್ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡಿದೇವಿಯ ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಸೀಮಿತನಾದವರಲ್ಲಿ ಇವನೂ ಒಬ್ಬ, (ಮೇವಾಡೋದ ಭೈರುನಾಥ್ ಸೊಂದಿಗಿದ್ದವನು) ಧೀರ, ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ, ಮಡಿವಂತ ಪೂಜಾರಿಯಾಗಿದ.

ಆ ಸಾತ್‌ಸೋ ಪಾತ್‌ಖೋ ಕಾಳಿವಾಳೋಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು,

೧. ನರೋತ್ತರವಾಳೋ
೨. ಮನ್ಮೋವಾಳೋ
೩. ಮಕ್ರೋವಾಳೋ
೪. ಬಬೂಲ್‌ವಾಳೋ
೫. ಬಂಗಡೀವಾಳೋ
೬. ಮಿಷಾಲ್‌ವಾಳೋ
೭. ಪಂಥಿವಾಳೋ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪವಾರ್‌ನವರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪವತೋ ಗಡ್ಡೆನಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲಪುರುಷ ದೂಡ್‌ಗವಾರ್ಯೋ ಹಾಲಿನಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ (ಜೋತ್‌ಬಾ = ದೇವಿ ಕಣಿಚಂಡಿ) ದನಗಾಹಿಯಾಗಿದ್ದವನೆಂದು ಪವಾರ್ ಪಂಗಡದ ಪುರಾಣನಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಈತನೂ ಕೂಡ ಧೀರ, ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ ಮಡಿವಂತ ಪೂಜಾರಿ.

ಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು.

೧. ಉಪಾರ್ಯೋ

೨. ಲಿಂಬೋ

೩. ದಾಮೋ

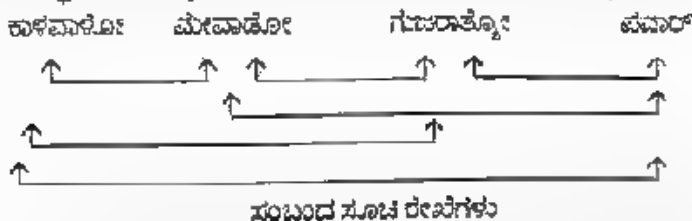
೪. ಪಾಚಿರಾನ್

೫. ಪೆಂಬ್ಬು

೬. ಭೀರ್‌ಪಂಡು

೭. ರಾಮಶೆಟ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು

ಕುಲ/ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಉಪಕುಲ/ಗೋತ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ನಿಷೇಧಗಳು ಪ್ರಧಾನ ಗೋತ್ರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಗೋತ್ರ ಪಂಗಡಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಸಗೋತ್ರ ವಿವಾಹ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ ಪಂಗಡಗಳ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಪಂಗಡದವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಕಾಳವಾಳೋ, ಮೇವಾಡೋವಾಳೋ, ಬೋಕ್ಕಾವಾಳೋ, ಆದರೂ ಪೊಚ್ಚನವ ದೇವರು ಕಾಳಿಕಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಕುಲದೇವರು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಕೆಲವರು ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಜರಾತ್ಕೋಗೆ ಚಾಮುಂಡಿ ಕುಲದೇವಿ ಮತ್ತು ಪವಾರ್‌ನವರಿಗೆ (ಜೋತೋಬಾ) ರಣಚಂಡಿ ಕುಲದೇವತೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕುಲ/ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಉಪಕುಲ/ಗೋತ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ವ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಪಂಗಡದ ಪ್ರಮುಖನೇ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತದೆ. ಪಂಚಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ಕುಲ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಬಂದರೆ ತಕ್ಷಿತ್ಯ ಕುಲದ ಪ್ರಮುಖನನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ಪ್ರಮುಖರನ್ನೊಳಗೊಂಡವರು ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಆ ತೀರ್ಪನ್ನು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅತ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ವಾದಕ್ಕಿಳಿದು ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಹೊಂದಿಸುವ ತನಕ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಮುರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮದುವೆ ಆಚರಣೆ, ಹೆಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಾಗ ಊರ ಹೊರಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೆಡಾರಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ. ಪ್ರಧಾನ ಗೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಂಗಡಗಳ ದೇವಿಯ ಪಿತಾರಿ (ಪ್ರಾಂಗಡ) ಇರುವಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಹರಿತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಾದ ಮೇಲೆ ಯಾರಂತೆ? ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅತನ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೇ ಕುಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಚಾಯ್ತಿ ನಡೆವ ಸಂದರ್ಭ ಬರಬಹುದು.

ಕುಲ/ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಉಪಕುಲ/ಗೋತ್ರಗಳ ಕಸಬುಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗೋತ್ರ ಉಪಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕಸಬುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಶಿಕಾರಿಯಿಂದಲೇ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರ ಕಸಬೂ ಶಿಕಾರಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ರೂಪಿಸಿದ ಅರಣ್ಯಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ ಶಿಕಾರಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕೈಕಸುಬಿನಡೆ ಮನವಾಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ ಗೊಂಬೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಒಟ್ಟೆಯ ಹೂ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಣಿಸರಗಳು, ಉಂಗುರದ ಹರಳುಗಳ ವ್ಯಾಪರ, ಹೀಗೆ ಬಹುಭಾಷಾ ಪ್ರಿಯರಾದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಜೀವೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವದ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧೆಡೆ ಸಂಚರಿಸಿ, ಅಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶೀಲಾಚಾಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕುಲ/ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಉಪಕುಲ/ಗೋತ್ರಗಳ ಆಚರಣೆ

ಯಾವುದೇ ಉಪಕುಲ/ಗೋತ್ರ/ಪಂಗಡಗಳು ತಮ್ಮ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಾಗ ಪಕ್ಕದ ಗೋತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಮರೆಮಾತಿಲ್ಲ. ಅಯಾ ಪಂಗಡಳಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೂ ಪಾಲನ್ನು ಹಂಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇದು ಸಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿಯೂ, ಅನ್ಯ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕುರಿಕೋಣಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆಚರಿಸಬಹುದಾದ 'ಲಂಗರಿ'ನ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಜಾತಿ ಜಮಾತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರಾಂಗಡೂದ ಹಿರಿತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಮೀನ್-ಶೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಗಡೂಗಳನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಈ ಜಮೀನ್‌ಗಾಗಿ ಅನೇಕ ವರದಾಯ್ತುಗಳೂ ಜಗಳಗಳೂ ಆಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳೂ ಕಡೆದು ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಮೇಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೧ ಭಾರತದ ಬಾಗ್ರಿ, ಬಾವಂಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೧೯೮೧)

ಸಮುದಾಯ	ಪ್ರಾಂತ್ಯ	ಜನಸಂಖ್ಯೆ
ಬಾಗ್ರಿ		೮೩,೪೨೫
ಬಾಗಡಿ	ಮುಂಬೈ	೧೨
ಬಗಾರಿಯ	ಅಜಮೀರೂ	೩೫೭
ತಾಳೇಕರ	ಬೆರಾರ್	೪೩೪೭
ಟಹರಿ	ಮುಂಬೈ, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್	೯೦೨೦
ಫಕ್ಕರ್	ಮುಂಬೈ	೧೫೪೮
ಬಾವರಿ		೫೩,೯೧೩೧
ಖಡಾಲ	ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್	೮೫೮
ಮೊಘೆ	ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್	೧೦೪೭

ಮೊಳೆಯು	ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್,	೫೦೯೧
ಪಾಲ್ಕಿ	ಬೇರಾರ್, ಮುಂಬೈ	
	ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್,	
	ಹೈದರಾಬಾದ್	೧೭೭೩೮
ಫಾನೈ ಪಾಲ್ಕಿ	ಮುಂಬೈ	೮೬೪

ಬಾರತದ ಹಲವೆಡೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರನ್ನು ಬಾಗಿ, ಅಥವಾ ಪಾಗಿ, ಮತ್ತು ಬಾವರಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ೧೮೯೧ ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರತದಲ್ಲಿಯೆ ಇವರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೫,೭೭,೩೫೭ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲ್ಕಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ೫,೪೦೩ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೮,೪೧೪. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲ್ಕಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಜಗೊಂಡ, ಚಂಗ್ರಿ, ಗರಾಸಿಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸೇರಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಸಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯ ಇಂದಿಗೂ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಇವರು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ ಸಮುದಾಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ೩ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದಾವಣಗೆರೆ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ವಾರು ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ೨೦೦೭ರ ಅಂಶಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ:೨.೨).

ಕೋಷ್ಟಕ: ೨.೨ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರ ಜಿಲ್ಲಾ ವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೭)

ಜಿಲ್ಲೆ	ಕುಟುಂಬ	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಕು.ಗಾತ್ರ	ಲಿಂಗಪ್ರಮಾಣ
ದಾವಣಗೆರೆ	೧೪೪	೩೪೨	೩೧೫	೬೫೭	೫.೧೬	೯೨೧
ಮೈಸೂರು	೮೫	೨೮೨	೨೫೯	೫೪೧	೬.೩೬	೯೧೮
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	೩೧೧	೭೪೧	೭೬೫	೧೫೦೬	೪.೮೪	೧೦೩.೨
ಒಟ್ಟು	೫೪೦	೧೩೬೫	೧೩೩೯	೨೭೦೪	೫.೦೦	೯೮೦

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ೨೦೦೭ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅಂಶಿಕಲಂಛಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆ ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲಿನ ೩ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೨೭೦೪ ಇದರಲ್ಲಿ ೧೩೬೫ ಪುರುಷರು ೧೩೩೯ ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ೫೪೦ ಕುಟುಂಬಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ
ಹಕ್ಕುಸಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ
ನಾಯಕರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಕುಟುಂಬದ ಸರಾಸರಿ ಗಾತ್ರವು ೫ ಇರುವುದಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳೆಗಾಗಿ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಅಂತಿಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬಾರದು. ಮೊದಲಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯವು ಊರಿಂದೂರಿಗೆ ಅಲೆದಾಡುವ ಸಮುದಾಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷಕರು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಾಣದೇ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಯಾವುದೇ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ೩ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡದ ಕುಟುಂಬವಾರು ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ(ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ೧).

ಗ್ರಾಮೀಣ, ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಈ ಸಮುದಾಯವು ಗ್ರಾಮಂತರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿರುವುದು. ನಗರಗಳ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಯಲು ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಾರ ಇಲ್ಲವೆ ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬೇವಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಲಿಂಗಾನುಪಾತ

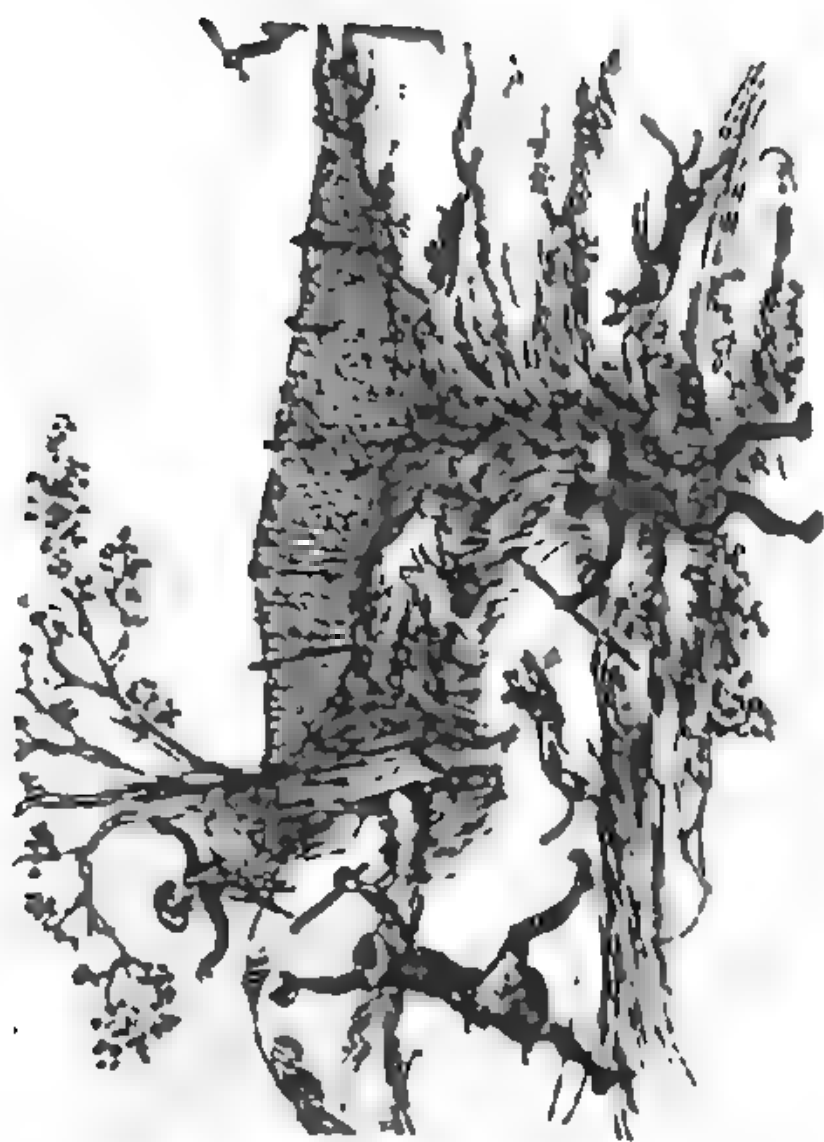
ಪ್ರತಿ ೧೦೦೦ ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದೇ ಲಿಂಗಾನುಪಾತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ೨೦೦೧ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೯೩೩, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೯೭೫ ಇದ್ದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ಸರಾಸರಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ ೯೮೦ ಇರುವುದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತಕ್ಕಿಂತ ಸಾವಿರ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದರೆ ತಿಮ್ಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಶಾರೀರಿಕ ಅಕ್ಷರಗಳ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಶಾರೀರಿಕವಾಗಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಂಗಸರು ಕಡಿಮೆ (೫ರಿಂದ ೬ಅಡಿ)ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಗಂಡಸರಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಷ್ಟು ಪೆಷ್ಟುರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ವಂಶವರಂಪಣಗತ ಎಂಬಂತೆ ಬಿರುಕು ಚರ್ಮ ದವರೂ ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಾದ ಆರೈಕೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅಥವಾ ಅಲೆಮಾರಿತನವು ಇರಬಹುದು. ಹಾಗಂತ ಶೈಶವವರ್ಧನೆಯ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಗಂಡಸರದು ಒರಟಾದ ಕಪ್ಪಿನೆಯ ಉದ್ದ ಕೂದಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದುಂಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಹೆಂಗಸರು ನಯವಾದ್ದು ದ್ದನೆಯ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲಿನಿಂದ

ಕೂಡಿದ ದುಂಡನೆಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕ ವ್ರಮಾಣದ ತಲೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಪ್ಪುಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಯ ಅಗಲವಾದ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ನೀಲಿಗುಡ್ಡೆಯ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮೂಗಿನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಗಿಡ್ಡದಾದ, ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ದನಲ್ಲದ, ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ತೆರುಪುಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ದುಂಡನೆಯ ಮುಖದ ಆಕಾರ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಗದ್ದದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕೆಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ ಅಕರ್ಷಣೀಯ ಮೈಕಟ್ಟು, ಹೀಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶೇಷ ಶಾರೀರಿಕ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ಥಳಾವರಣ

ಮನೆ, ಗಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲೆಡೆಟ್ಟು ಅಥವಾ ಮೇರೆ

ಮನೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಗಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲೆಡೆಟ್ಟು ಅಥವಾ ಮೇರೆ ವಸತಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಇರುವವು. ಊರಿನ ಹೊರಗಡೆ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನದಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಗುಂಪು ಮನೆಗಳು ಟೆಂಟ್‌ಗಳು ವ್ಯತ್ಯಾಸಾರದ ಮನೆಗಳು ಚಪ್ಪರದ ಮನೆಗಳು ಚೌಕಾಕಾರದ ಮನೆಗಳು ತ್ರಿಕೋನ ಆಕಾರದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸಗೊಂದ ರಕ್ತಿಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬರಲು ಮತ್ತು ಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲ ಆಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಗರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಜಾರು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೆರೆ ಹಳ್ಳಗಳ ಬಳಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ಟೆಂಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ವಾಸದ ರೀತಿ : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದವರು ತಾವು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಲು ಯಾವುದೇ ವಾಸ್ತು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದುವೇ ಸ್ಥಳನಿಯೋಜಿತವಾದರೆ ಸಾಕು. ಮನೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಕುಲದೇವರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆಳಿ, ಹೆಚ್ಚು ಬಂದರೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ವೃಥಾ ಅಕ್ಕರ ಹೆಬ್ಬಗಳಾಗಲೀ ಪೂಜೆಗಲ್ಲಾಗಲೀ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈಗಲೂ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಅಲೆನಾರಿಗಳಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆದ ವಸತಿಗಳಿರುವುದು ಕಡಿಮೆಯೇ. ಆದರೆ ಬರಬರುತ್ತಾ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಮಣ್ಣು, ಇಕ್ಕಿಗೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾವಣಿಗೆ ಹೆಂಚು ಇಲ್ಲವೇ ತಗಡಿನ ಇಲ್ಲವೆ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರುಗಳು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅಂಶವಾದರೂ, ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ ಲಾಯುವಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾಮಲು ಗುಡ್ಡಲು ಅಥವಾ ಗುಡಾರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೊಂದಮೊದಲಿಗೆ ಗುಡ್ಡಲುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಫಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳ್ಳು ಕೊಯ್ದು ಆಯ್ದು ತಂದು, ಅವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ

ದಬ್ಬಣದಿಂದ ಹೊಲೆದು ಉದ್ದನೆಯ ಚಾವೆಯ ರೀತಿ ತಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಸಿ, ನಟ್ಟಿಗಿರುವ ಗೂಟಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಬದಿಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಹರಡಿದರೆ ಅದು ಒಂದು ಪಾತ್ಕಾಲಿಕ ಬೆಣ್ಣು ಅಗುಲಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ತಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಸುತ್ತಿನ ಅಥವಾ ಮಡಿಲ ಅಡಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಿರುವಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಗುಡ್ಡಲಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಂದರೆ, ಎರಡು ಬದಿವಿನ ಗಳಗಳೂ, ಅವರಡನ್ನು ಕೂಡಿಸಲು ಒಂದು ಅಡ್ಡಗಳ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಗೂಟಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಮುಚ್ಚಳದ ಅಡಿನ ತಟ್ಟಿಗೆಯ ನಾಲ್ಕು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಾರದಿಂದ ಸಣ್ಣ ಗೂಟಗಳಿಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಬೆಣ್ಣು ಒಳ್ಳೆ ಬುಯೋಬುತ್ತಾ ಗಿರುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೇ, ಗಾಳಿ ಮಳೆಗೂ ಸಹ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗುಡ್ಡಲಿನ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಹ ಅಡಿನ ಕಡ್ಡಾಳಿಂದ ಜೋಡಿಸಿ ಹೊಲಿದ ತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಳದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಮುಖ್ಯದ್ರಾಕ್ಷೆ ಯಾವುದೇ ಆದರನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ತೆರೆದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಅಡಿನಿಂದ ಇಂಥಹ ತಟ್ಟಿಗೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಬೆಣ್ಣುಗಳ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ ಒಯ್ಯುವಾಗ ಹಗುರವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವರ ರುಚಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯಾಸವಾದುದ್ದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಡಿನ ತುದಿಗೆ ಇಬ್ಬೊಂದು ಅಡಿನ ರೆಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹೊಲಿದು ಮಾಪುತ ಈ ತಟ್ಟಿಗೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಸಮಯ ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಸೇರಿ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತ್ತಾರು ದಿನ ಸೇರಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರ ಕಾರ್ಯ ಬೇಗ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರು ಸಣ್ಣ ಬದಿವಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಮಾನಿನಾಕಾರದ ಬೆಣ್ಣು ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗಾಳಿ ಮಳೆಗೆ ಬೆಚ್ಚಿಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬದಿರು ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೆಂಬದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗುಡ್ಡ ಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಸಿಗದಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬದಿವಿನ ಗುಡ್ಡಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದು ಅಡಿನ ತಟ್ಟಿಗೆ ಗುಡ್ಡಲಿಗಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ವಸ್ತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಈ ಬದಿರು ಗುಡ್ಡಲಿನ ಮೇಲೆ ಅಡಿನ ತಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅಡಿನ ತಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಮರದ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳ ಹಸಿರನ್ನು ಹೊದಿಕೆಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಗುಡ್ಡಲಿಗೊಳಗೆ ಸರಳಗುಡುವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಮಳೆಗೆ ಸೋರುವಂತೆಯೂ ಇವು ದಟ್ಟಣೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದದ್ದು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಗುಡ್ಡಲುಗಳು ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ಕಾರಣ ಈ ಒಗೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ

ಬಸ್ಸು, ರೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಂದಿನ ಸಾರಿಗೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿವೆ. ಈಗ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತುಂಬಾ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೇ ಇದನ್ನು ಒಂದುರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೂರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ.

ಆಟನ, ಐದರಿನ ಗುಡ್ಡಲುಗಳಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಖೌರಿದ ಹೊದಿಸಿದ ಗುಡ್ಡಲು, ತಾಡವಾಲು ಹೊದಿಸಿದ ಗುಡ್ಡಲು, ಈಗ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗೋಬ್ಬರದ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹೊಲಿದ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ ಗುಡ್ಡಲಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮಗಳು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ದಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತಾ, ಅನುಕೂಲತೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನ ಅವರ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಾರಿ ಗಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅವರ ಪ್ಲಾನ್ಸ್‌ನ ಚೀಲದ ಗುಡ್ಡಲುಗಳಿಗೆ ಅವರು 'ಟೆಂಟ್' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವಸತಿಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಜೊಂಡಿನ ಗುಡಾರ ಆಟನ ಕಡ್ಡಿ ಚೀಟಿ, ಗುಡಿಸಲುಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹಂಚಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಚೋರ್ ತಾಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆರಗಾಗಿಯಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವರು ಆರ್‌ಸಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮೂಹ ವಾಸಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕುಲ ಪಂಚ್ಚು ಕುಲ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸದ ಸ್ವರೂಪ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಗುಡಾರ ಚೀಟಿ, ಗುಡಿಸಲುಗಳು ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಎದಿರು ಬದಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಎದಿರು ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಕಾಲು ಬರುವಂತೆ ಮಲಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಎದುರಿನವರಿಗೆ ಕೀಳರಿಮೆ, ಅಪಮಾನವೊಂದಾಗಿ ಪಂಚಾಯ್ತ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರದಡೆ ತಲೆಹಾಕಿ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನರಹೂರಿಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಅಥವಾ ಕೇರಿಗಳ ವಿವರ : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಯರ ತಾಂಡಾದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣ ತಾಂಡುಗಳು ಅಥವಾ ಚೋರ್ ತಾಂಡ ಇರುವುದು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಲಂಬಾಣ ತಾಂಡಾದವರು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಹಲ್ಲು ಆವರಣ, ಮತ್ತು ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನವರ ಕೇರಿಗಳು ವಾಸದಮನೆಗಳು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ರುಮತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಕಾಪ್ಪು : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಎಷ್ಟು ವಾಸಮಾಡಲು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಚೀಟಿ ಗುಡಾರ, ಹಂಚಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಕಿಲುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಲವೆ ಯಲ್ಲಿ ರುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿ, ಕೆರೆಯ, ಬಾವಿಯ ಬಳಿಯಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲಿಗೆ ನೀರಿನ ಅಭಾವ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಕಕ್ಕನು ಕೊಣೆಯನ್ನು

ಮನೆಯ ಆಸುಪಾಸಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವಿಯ ಕುಟುಂಬ (ತೃಂಗಡೂ) ಇರುವುದರಿಂದ ದೇವಿಯ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಲಸುಗುಂಡಿಗಳಿದ್ದು ಮಲ-ಮೂತ್ರದ ದುರ್ನಾಶ ಬಂದಿರಲೆಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಮೂರುವೆ ಬೆಂಟಾಗಲಿ, ಕುಣಿಯಾಗಲಿ ಅದರದರಿಗೆ ತನಗೆ ಇಾವವಂತೆ ಗೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತು ಲಾಳು, ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಕಾಂಪೌಂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಆಂಗಣವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ತೃಂಗಡೂ ಇತರೊಂದು ವೇರಾಂಡದಂತೆ ಕೋಣೆ ಹಾಗೂ ಅದಿಗಿರುವೆ ಅತ್ತು ಇವರ ವಾಸದ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ತೃಂಗಡೂ ಇರುವುದಕ್ಕೆ "ಮುಂಡುಮಾಚಿ" ಎಂಬ ಅಯಿಶಾಕರದ ಚಿಕ್ಕಮಂಚದ ರೂಪವುಳ್ಳ ಸಾಧನ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಚ್ಚಲು ಬಿದಾರ (ಟೆಟು) ಮನೆಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಸ್ತಪ್ಪನಹಳ್ಳ ವಾಸಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಇವರಿಗೆ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಾನ.

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಟೆಂಟ್‌ಗಳು ಹಾಕುವ ರೀತಿ ಒಂದೇ ಟೈಪ್ ಹಾಕುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಎದುರು ಬದುರು ಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಕೆಡೆಗೆ ಇಲು ಮಾಡಿ ಮಲಗಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಮನೆಯ ಅಥವಾ ಟೆಂಟ್‌ಗಳು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು (ಪ್ರೆ ೩ ಚಿಬ್ಬಾಡ್) ಅಂದರೆ (1/2 + ೨೬ - ೨೬.೫೦ ರೂ ಎಂದರ್ಥ) ಒಟ್ಟು ೨೬ 1/2 ರೂ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಇದೆ. ಬಾಣಂತಿಗೂ ಈ ನಿಯಮ ಕಟ್ಟಿಬಿದ್ದ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಪೌಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದಾಯದ ಜವನ ಶೌಚಾಲಯ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ವಿರಳ. ಬಹುದಾಗಿ ಹೊರದಲಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅಥನಿಕತೆಯ ಪ್ರಕಾಶವದಿಂದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮನೆಗಳ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖವಿದ್ದಾರೆ ಬಲಕ್ಕೆ ದೇವರ ಕೋಣೆ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನದ ಕೋಣೆ, ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಊರು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಲೆ, ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿ ಈ ರೀತಿ ನಗರವಾಸಿಗಳಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮನೆ ಮಾದರಿಗಳು

೧. ಚೌಕಾಕಾರ
೨. ತ್ರಿಕುಟಾಕಾರ
೩. ವೃತ್ತಾಕಾರ
೪. ಟೆಟು (ಗುಡಾರ)

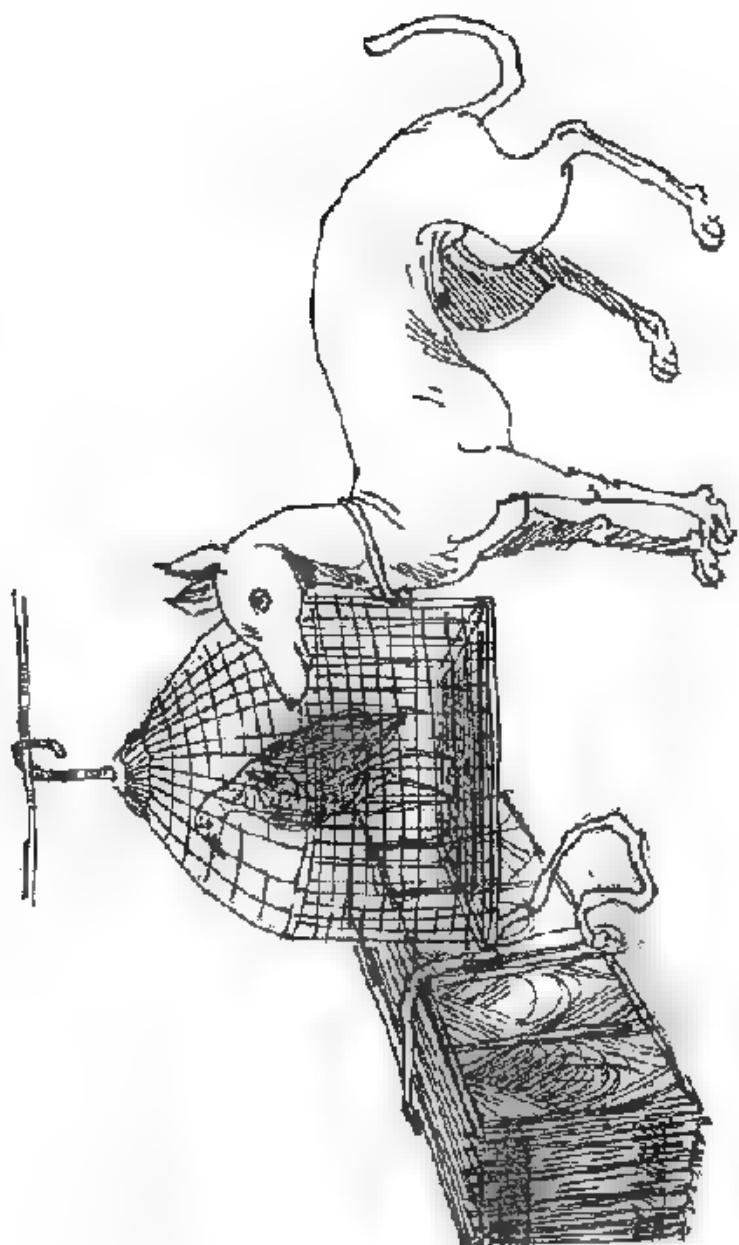

ಗೋಡೆಯ ಸ್ವರೂಪ : ಹತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ನರಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣಿನ ಲೇಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೋಡೆಯಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸಣ್ಣ ಬಿಂಬೇ ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆ ಬಂಡೆಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟುವುದು ದುಂಡು ಆವುನಿಂದ ಘಾಪೆ ಹೊಲಿದು ಸುತ್ತ ತಡಿಕೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಗಾಳಿ ಬರುವ ಚಿಕ್ಕ ಕಿಡರಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಛಾವಣಿ : ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವೆಗೆ ಬಳಸುವ ಹತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಆವು, ದುಂಡು ಅಪಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಚಾಪೇ, ಟೆನ್‌ನಿಂದ, ಕುಂಬಾರ ಹಂಚು, ಮಂಗಲೂರು ಹಂಚುಗಳು, ಸಿಮೆಂಟ್ ಶೀಟ್, ತಗಡಿನ ಶೀಟ್ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಕಾಶಿಮಲ್ಲು, ನೆಲ್ಲು ಹಲ್ಲು, ತಾಳೆಗರಿ, ತೆಂಗಿನಗರಿ, ಬದರನ ತಡಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಕಬ್ಬಿನ ಬಗಡುಗಳಿಂದ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸೂರಿಸಿ ಮೇಲೆ ನರಳಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಗಾಳಿ ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ : ಬಾಗಿಲು, ಕಿಟಕಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿಂಡಿಗಳಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳು. ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಿಟಕಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಬಳಸುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನರಕೆಯ ಮನೆಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಒಡೆದ ಗಡಿಗೆಯ ಕಂಠ ಗೋಣಿ ಚೀಲದ ತಡಕೆಯಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಬ್ಬಿ ಅಂಚಿನಿಂದ ನರಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವುದು.

ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಕಾಲಿನ ಅಲಂಕಾರಗಳ ವಿವರ ಮನೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಸುತ್ತ ಗೋಡೆ ಅಥವಾ ನೆರಕೆಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಲೇಪನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆ ಗೋಡೆಗೆ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಲೇಪನ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಅಥವಾ ಊರಮಂಜಿನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕೆಂಪು ಕುಂಕುಮ ಮತ್ತು ಹಳದಿ ಕುಂಕುಮ ಅಲಂಕರಿಸುವುದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕೊಂಬು ಮತ್ತು ಗರಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಿಳಿದ ರಂಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೊವೆ ಕುಂಕುಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಂಗಡೊಡೆದುರು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಂಧುತ್ವ ಮತ್ತು ವಿವಾಹ

ಬಂಧುತ್ವ (Kinship): ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರ ಬಂಧುತ್ವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರುಗಳ ವಿವಾಹಗಳ ಮೂಲಕವೇ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಬಗೆಯ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು ೫೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಧುತ್ವಗಳು ಈ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಬಂಧುತ್ವದ ಸರಪಳಿ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾಜದ ಒಟ್ಟು ರಚನೆಯನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಬಂಧು ಬಳಗದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹತ್ಯ ಕೊಡುವ ಇವರುಗಳು ಬಂಧು ಬಳಗವನ್ನೇ ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಬಂಧುತ್ವಗಳಿಂದ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಒಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದು ಇಬ್ಬು/ಗಿು ಬಂಧುತ್ವಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಸತಿಪಿತೃಯರ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಆಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಕಾಣೂನಿನ ಅಂಗೀಕಾರಪಡೆದಿರಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವುಗಳ ಬಂಧುತ್ವದ ಅತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡುತ್ತವೆ. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಇವರಲ್ಲಿ ಬಂಧುತ್ವವು ಅಪ್ರಗೋತ ಅದರ ಬೆಡಗುಗಳೊಂದಿಗೆ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ೩೫ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಧುತ್ವ ಬೆಸೆಯುವ ಬಳಗಗಳಿದ್ದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಒಟ್ಟು ರಚನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮಾತೃಪಂಚೀಯ ಬಂಧುತ್ವ: ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಗೋತ ಮದುವೆ ನೆಹಿದ್ದದಿದ್ದು ಬೆಸಗೋತ ಮದುವೆ ಮಾನ್ಯವಿರುವವು. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಂಬಂಧಗಳುಂಟಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಕುಟುಂಬದವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಪಿತೃಪಂಚೀಯ ಬಂಧುತ್ವ: ತಂದೆಯ ಕುಟುಂಬದವರೊಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯುಂಟು.

ವಿನೋದ ಸಂಬಂಧಗಳು: ವಿನೋದ ಸಂಬಂಧಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಡುವಣ ಸೌಹಾರ್ದ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ

ಪಾಠ್ಯಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕ್ಕು ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಮೋಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬಂಧಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಸಲು ಅನುಕೂಲಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯವಾಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬದುಕುಬಿಡುವವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಬಂದು ಆದರೆ ಇದು ಕೂಡ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಗಳಿಗಿಂತ: ಬದುಕುವುದು ಬಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪಿಕ್ಕಿಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ : ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಪಿಕ್ಕಿವೇ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪಿಕ್ಕಿ ಕುಟುಂಬದ ಸ್ವಸ್ಥ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಒಡೆಯ ನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಶಾರೀರವೆಲ್ಲ ಅಧೀನರಾಗಿರುವರು, ಕುಟುಂಬದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ, ರಕ್ಷಣೆಗೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅಪಾರವಾಗಿ ಅದೇವಾದವುದು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಪಿಡುವ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ವಿಧೇಯದಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಯಿರುವ, ಏನನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಲ್ಲ, ದೇವಿಯ ಪಿತ್ತಾಂ (ಪ್ರಾರ್ಥನೆ)ಯ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ದೇವಿಯೇ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ತಲೆಮಾರನ್ನು ಕಲಿಯುವದೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೇನನ್ನೂ ಮುಂದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಾಗಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ತಲೆಮಾರಿನ ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಪಿತ್ತಾಂಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುವ ಬಾಳಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಪಂಚಾಂಗಗಳೂ, ಜಗಳಗಳೂ, ಸಂಬಂಧ ಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಎರಕೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ (ಯಜಮಾನ) ತಂದೆಯ ಅಧಿಕಾರವೇ ಮೇಲೆ ಆ ಕುಟುಂಬದ ತಾಯಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತಾಯಿಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ದೇವಿಯೇ ಮಗನಾದವನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣಕಾರಣಿ ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದರಿಗೆ ದಲೇ ಹೋಗುವ ವಿಚಾರ ವಾಗಿರಬಹುದು, ಹೆಚ್ಚು ಹರಿದುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವದಾಗಲೀ, ಕಷ್ಟಸಾಧನಗಳೂ ಬಂದಾಗ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣಗುಣವು ಪ್ರಾಪ್ತ ಕೇಳಿ ಪರಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಾಗಲೇ ಒಂದರಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿ, ಸಂಬಂಧಿಕರೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚು ಮದುವೆ, ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಾಯಿಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಯಂತ ಮಗ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಈ ಜನಾಂಗ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ಅಂದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳ ಒಡೆತನವಿದ್ದರೇನೇ ಅದನ್ನು ಪಿಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ಮಾತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲದೆ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದೂ ಅಲ್ಲಿಮೂಲಿಗಾದ ಇವರು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಕೂಡುವ ಗೋಚರ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಯಿತು, ಮುಂದೆನು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ಅಂದರೆ "ಭೇಟಾ ಗೊಬ್ಬಿಯೆಂಬುದು! ಬುಡುವ ತಿಂಡಿ, ಅದೇನೇ ದೇವಿಯವನು" ಅಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ, ಕುಟುಂಬ ಪಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣಗಳು ೧. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಆದ ಮದುವೆಯಾಗಿರಬಹುದು

೨. ಮೊದಲ ಮದದಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರುವುದು.

೩. ತಾಜೆ ತಾಯಿಯರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡದ ಮಹದೀಯಿದ್ದರೆ.

೪. ಲೂಡುವರ್ಗಗಳಿಂದ (ಪಾಲ್) ಹುಟ್ಟಿದ ಮೌನಿ (ಆರುದಿತಿ) ದೇವಿಯು ಬಹು-
(ಪ್ರಾಂಶು)ಯು ಒಡೆತನ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗ,

೫. ತಾನಾಗೆ ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದ್ದರೆ ಈ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಖಚಿತವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಅಂದರೆ ದುಡಿದು ಸಾಲಲು ಸಮರ್ಥನಾದವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರೂ, ಮಗದೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಹುಟ್ಟುಬಂದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಯರ ಸ್ಥಾನಮನ : ಒಡಕ್ಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಯರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿರುವವು. ಆದರೆ ಈ ಹಕ್ಕುಹಕ್ಕಿ ಒಡಕ್ಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಯರಿಗೆ ಹಬ್ಬದ್ದು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆತ ಹಲಕ ಬೆಂಚ್ಚಿದುವೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನದಿಂದಯೆ ಹೇಳುವೆನು. ಆದ್ದುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

[illegible]

ಅಲೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದಂತೆ ಬೇರೆಯವರು ನೋಡು ತಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ಹೊಂದಿತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಕಪಾಡಿಕೊಂಡವಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ತಿಲಕ ಬೊಟ್ಟು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಅವಳೇ ಗಂಡನಿಗೆ ಬೇಕುಂಥಾದೇವಳಾಗಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅಕೌದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೊದಲ ಗಣನಾಳಿಗೆ ಕುಲದೇವತೆಯಾದ ದೇವಿಯ ಕ್ರೂರಾದೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಕೆಗೆ ಗಂಡಮಕ್ಕಳಾಗದೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗಂಡು ಮದುವೆಯಾದರೂ ಆತನಿಗೆ ಟೀಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಬೇವಳದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಲ ಟೀಕೆ ಹಚ್ಚುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕೆ ಕುಣ್ಣು ಮೈದುವೆ ಎವಾಹ, ಇಷ್ಟು ಹಚ್ಚುವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಲಿಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪಗೆ ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಆಕೆಗೆ ಬೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಗೌರವವಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಒಲೆಯ ಬೆಂಕಿ, ಮಂಜಾ, ನೀರು ಕಾಡುಮೇಷಗಿಳಲು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ವ್ಯಾಪಾರವ ದೇವರು ಗುರುಡಾತ್ಮವಾಗೋರಲ್ಲಿ ನೀವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ದುಃಖವೇ. ತುನಾರಲ್ಲಿ ಕೋಣೆ, ಮೇವಾದ ರಲ್ಲಿ ಕೋಣೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣು ದೇವರೇ ಆತನು. ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ದೇವರನ್ನು ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಅವರ ಕುಲದೇವರೂ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕುಲ ದೇವತಾ ಪದ್ಧತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ದೇವಿಯ ಮತ್ತು ಗುರುಕನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಂಗಸಾದವಳು ಮದುವೆಯ ಸಂತಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಚೈನಾಗಲೀ, ನಾಣ್ಯಗಲೀ ಕಾಪಿಚೈನಾಗಲೀ ಎಷ್ಟೇ ಹಾಕುವುದಾದರೂ ಕೂಡ ಇದ್ದಿಲ್ಲಾ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲಾ ಹಿಂದೆಯೇಯೂ ಧರ್ಮಿಲ್ಲಾ, ಆದರೆ ಉಲ್ಕಾಧರ್ಮ ಎರಡುವಿನ ನಡುವೆ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ದೇವಿ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿವರ್ತನಗಳು ನೂರಾರುವೆ ಅದೇನೇ ಇರಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯು ಮಲ್ಲಿಕವನ್ನು ಕಾಲಿಗೆ ಹೊದಿರುವುದನ್ನು ಈಗಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೆಂಗಸರು ಕೂಡ ದೇವಿಯನ್ನು ತೆಮ್ಮಾರಿಸುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಸಮುದಾಯದವರ ದೈವವೆಷ್ಟೆ, ದೇವನಂಬಿಕೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅನರ್ಹತೆಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಮೈಕೆಲೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹುಡು ಮುಂಚೆ ಬಾಲಕಿಯೊಂದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಂಡಿಗೆ ಸಮಾನಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೈಕೆಲದ ಮೇಲೆ ತಿಲಕವು ಹುಡುಗನಾಗಲಿರಲಾಗಿ ಅಕೆಯನ್ನು ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಬಿಡಾರದ ಒಳ ಬರಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಹಬ್ಬದ ಹೊಸಬಿಡಾರದೂ ಸೇರಿದೆಯಿಂದ ಬಹುದು ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಹುದು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ, ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಅಂಥವರಿಗೆ ಗೌರವ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕ್ಷಿಪ್ರವೇರು ಬರುತ್ತದೆ. ಪರಿವಾರವಾಗಿ ಆಕೆ ಆಶೀರ್ವಾಶ ಶುದ್ಧಿ ಆಗಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ತೇಜಾಯಿಯವರು ವಿಧಿಸುವ ದಂಡವನ್ನು ಬರಿಸಿದ ಸಂತಕವೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಏನೇ ದಂಡ ಕ್ಷಿಪ್ರದರೂ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಟೀಕೆ ತಿಲಕವನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ಗಂಡು ಎಷ್ಟು ಮದುವೆಯಾದರೂ, ಏನೇ ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿದರೂ ದಂಡ ಕ್ಷಿಪ್ರವಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಿವಾರ

ಕಂಡುಕೊಂಡು ಲೀಲೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಲೀಲೆಗಾರನಿಗೆ ಯಾವುದಿಲ್ಲ. ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಮೆಗೊಗೆ ಕುಲದೇವತೆ ಕೊಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು. ಋತುವಾದ ಹೆಣ್ಣು, ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ದೇವಿಯ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡ ಕಟ್ಟಾಯದ ಹಬ್ಬವೊಬ್ಬೆ. ಭರಣಿ ಕುಲಕಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಕುಲ ಹಡತ್ ಕೋಣ ಕಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ವಹತವನ್ನು ಹರಕೆಯೊಬ್ಬಿಸುವುದು. ಇಂತಹ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯಿಡಿ ಆಚರಿಸುವ ಈ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗಾಗಿ ಹೊಸ ಲಂಗರು, ಬಿಡಾರದ ಎದುರು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾಸ ಪೂಜೆಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಶೃಂಗಾರವಾಗಿ ಪದ್ಯ ಶೋಕಗಳನ್ನು ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಕೊಡುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆಯೇ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಬಿಡುವ ವದ್ಧೆಯಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈಗ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದಂಥ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಥಾಣಿ ಗಂಗಾಧರೇಷ್ವರೇಷ್ವರ, ವಿಶ್ವಯ, ಮಾಡುವ ಕಾಲವಿತ್ತು. ಶೀಲಕಳೆದು ಕೊಂಡವರು ತಡವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬರುವವಳು, ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಅಗೌರವವಾಗುವಂತೆ ವರದೇ ಕೊಂಡರೆ ಆಕೆಗೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಆಕೆಯನ್ನು 'ಪಾಪೇರಿ ಪಾಪದವಳು "ಪೋದ್‌ಮಾರೇನಿ" ಬಾಯಿಗೆ ಕಡಿವಾಣವಿಲ್ಲದವಳು ಎಂಬ ಪಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕೀಳರಿಮೆಯ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಆಕೆಯ ವರವಾಸದವರಿಗೆ, ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವವಿಲ್ಲ. ದೂರವಿರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳಿಂದ ಖಂಡವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುವುದನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಎಷ್ಟೇ ಸದ್ಗುಣಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ದಂಡತತ್ವದೂ ಆಕೆಗೆ ಗುರಾಗಳ್ಳಿ ಹಿರಿಯರಿ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಭಂಡಾರ್ಯ ಎತ್ತುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯ ದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ವಿವಾಹ ಸಂಶರದ ವಾಸ: ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಿಧಕ್ಕ ಕುಟುಂಬದ ವಾಸದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿವಿಧ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಾಗರೀಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆತ್ತವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹಕ್ಕುಸಿಕ್ಕಿಯರು ಅವಿವಿಧ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡುವರು.

ಹೆಣ್ಣು, ತರ, ಮದುವೆ

ಹಕ್ಕುಸಿಕ್ಕಿಯರು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸುಲಭವಾದ ಸ್ವಾಭಾವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ, ಸ್ವಾಗತ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಲೋಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಗಂಡು ಹುಟ್ಟಿದಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷವನ್ನು ವಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಈಳಾಗಿ ಯಾರು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಗೋತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಬೆಸ ದಡಗಿನವರ ದೊತೆ

ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಗಂಡಿನವರು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರ ಗೋತ ಲಕ್ಷಣ ಒಳ್ಳೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಡುಗನ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಲಿದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಇದ್ದರೆ ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕೊಡಲು ಕೇಳುವರು. ಅವರು ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಎದುರಬದಾಗಿ ಅಂದರೆ ಇವರ ಹೆಣ್ಣು ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಹೆಣ್ಣು ಇವರ ಮನೆಗೆ ಕೊಡಲು ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಆಟಾ-ಖ್ಯಾತಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತೆರ ೬೦ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದು. ಈ ತೆರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ೬೦ ರೂ.ಗಳಿಂದ ೧೦,೦೦೦ ಗಳವರೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತೆರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತೆರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ದೇವರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗಂಡಿನವರೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಮದುವೆ ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಮದುವೆಯ ಕ್ರಮ

ನಿಶ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ : ಹಕ್ಕಿಪಿತ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಮದುವೆಗಳು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ಮಾತುಕತೆಗಳಾಗಿ ಇಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇಂಥವನು ಗಂಡು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಗೆ ಎರಡೂ ಮನೆಗಳ ಮುಂದೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮಾಡಿದ ಸಿಹಿ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಫಲಹಾರ ಹಂಚಿದಂತೆ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಳ್ಳಾರುವ ಶಾಸ್ತ್ರ : ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರು ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಆಪ್ತಾಪ್ತನಾದರೆ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಒಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಮೈನೆರೆಯುವವನಿಗೂ ಹೆತ್ತವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೊಬ್ಬಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮದುಮಕ್ಕರಿಗೆ ಹಲ್ಲಿಟ್ಟು(ಮೀಚಿ) ಹಚ್ಚುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ.

ಬೆಲ್ಲದನ್ನದ ಶಾಸ್ತ್ರ : ಯಾವ ಪಂಗಡದಲ್ಲೂ ಇದರ ವಿಶೇಷ ರೀತಿ ರೀತಿಯ ಈ ವಾರ್ಡ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿದೆ. ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ ತಿಲಕಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗಂಡಿನ ಪರಿವಾರದ ಹಿರಿಯ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಆಯಾ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಪ್ರಾಂಗಡದ ದುರೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರ್ಯಾರ ಪ್ರಾಂಗಡೋದುದುರೋ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಪ್ರಾಂಗಡೋದುದುರೋ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೆಲ್ಲದನ್ನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳು.

೧. ಮುವಾಳ್ ೨. ದಾಳು

ಮುವಾಳ್ : ಬೆಳ್ಳಾರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಪ್ರಾಂಗಡೋದುದುರು ಮೂರು ಕಲ್ಲನ್ನಿಟ್ಟು, ಒಲೆ ರುಚಿ ಹಾಕಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ನ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಬೇಯುವುದು. ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಬೆಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕೆ 'ಮವಾಳ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೇಯಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹರಿದಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲದನ್ನ ತೆಗೆದು ತ್ರಾಂಗಡೊಡೆದುರು ಹರಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಭಾಳಭರಾಣು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಬೊಟ್ಟುಡುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಳಿ ಮಾಡಿ, ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆನ್ನ ಹಾಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭ್ರ ಹಾಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಜಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹುದು. ಹೆಂಡತಿಯುಳ್ಳದು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಉಂಡೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪ ಸುರಿದು ಕೊಡುವ ಬದಲು ಅವರಿಗೆ ಕುಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಸರಿಸಮಾನಾಗಿ ಕುಡಿದು ಹಾಡು ಹೇಳಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ವಯಸ್ಸಾದವರೂ ಚಿಕ್ಕರಾದವರು ತಮ್ಮ ನೃತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹರ್ಷಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಮವಾಳನ್ನ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗೂ ಒಂದೊಂದೊಂದೊಂದೇ ತಲುಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಘೇಮಾಣಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ಕುಡಿಸಿದರೂ ಈ ಮಾತು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮದುವೆಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಹೆತ್ತವರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮಾತು ಬಾರದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿ ಬಿಡಾರ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಮವಾಳ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡಾರವಾಗಿ ಮದುವೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದು ಪೂಜಾರಿಯಿಂದ ಸರಿಪಡಿಸುವವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿದು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ದಾಪ್ತ : ಇದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಬೆಲ್ಲದನ್ನ, ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ತ್ರಾಂಗಡೊಡೆದುರು ಬೊಟ್ಟುಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದಾಪ್ತವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ತ್ರಾಂಗಡೊಡೆದುರು ಬೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಒಳ್ಳೆನ್ನೆಯೋ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನೋ, ತುಪ್ಪವನ್ನೋ ಹಾಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಈ ದಾಪ್ತವನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿಡಾರಗಳಿಗೂ ತಲುಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮದುವೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರೇ ಖರ್ಚು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರಿಗೇ ಗಡತನ್ ಎಂಬುದು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲಿಯನಾದವನು ಅತ್ತಿ ಮಾಮದಿರಿಗೆ ಗೌರವಭಾವವೆಂಬ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಇಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಭಾವವೆಂಬುದರ ಹೆಂಡತಿಯುಳ್ಳದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳಿದ್ದರೆ ಜಹ, ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲಿಯನಾಗಿ ಒಂದರ್ಧ ಚೀ ಕುಡಿಸೋಲು ಅವನಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅನ್ನುವ ಮಾತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

ಹೆದ್ದತಿಯೂ ಇದೆ. ಆಗ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕರೆತಂದೆಕಾರವರೆ ಪಂಚಾಯ್ತು ಕೂರಿಸಿ ದಂಡ ತೆತ್ತು ಹೆತ್ತವರ ಜೊತೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಕುದಿಸಿ, ಕರೆತರವೇಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮೂರನು ಬೀಳುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ.

ವ್ಯವಹಾರ : ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಕುಳದ ಓರಿಯು ಏಳು ಸಲ ದೇವರಿಗೆ ಎರಡೂ ಹೆಬ್ಬಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಅರಿಚೂ ಕುಳುವು ಕಲಿಸಿದ ಬೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಎರಡೈಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಗೆಯಿಂದ ಗಂಡಿಗೂ ಹಣಿಗೆ ಏಳು ಸಲ ಬೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ 'ಬೇಕಂದಾರೊ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿಂದರೆ 'ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಇವಳು ಇನ್ನೂ ಮೈಲಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲ' ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಂಡು (ಕಂಕಾ) ವನ್ನು ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮೂರುವೆಯ ದಿನದ ಒಂದು ಯಾವುದಾದರೂ ತಪ್ಪೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಕೊಡ ನೀರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಮುಂದೆ ಬೆವರದ ಕೆಳಗೆ ಮಾದುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೆಣ್ಣೆ, ಒಂಗಾರ, ತಾಮ್ರದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಏಳು ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತೀರಿ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಸಾರಥಿಗಳು 'ಮೀನು ಅಬ್ಬ'ವನ್ನು ಅಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಂಕಾಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಏಳು ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನವನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿತ್ತಾ ಈ ಅಟವನ್ನು ಅಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮದುಮೆಯಲು ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು (ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ) ಹಿರಿಯರ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಯರ ಮೆದು ಕೆಳುವ ಸೂತ್ರದಾದ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾರಾದರೂ ಮೆದುನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವ ಯಾರು ತಮ್ಮ ಗಂಡ ಅಥವಾ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲೇ ಇದೇ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ ವಿಂಬಣೆ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಯಾವಾಗಲೂ ಗಂಡಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷತೆಗಳೆಂದರೆ, ಲಗ್ನಕ್ಕೆಂದು ಎರಡು ಜೋಡಿ ಕರಿಮಣಿಸರ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬದಲಾದ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಾಳೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡನ ಕಡೆಯವರೇ ತಾಳೆಯನ್ನು ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಮದುವೆ ಉದ್ಘಾಟಿತ ಸಾರಥಿಯೇ ತಾಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಗಂಡೇ ತಾಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಗಂಡವಾಗುವವನು ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಕುಳುವುಬಿಡದ ಕಾಲು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ "ಮಾಂಗ್‌ಫರಾನ್" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಿನ ಕೈಲಿ ಎಳೆದೇಲೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬಾಕುವಿನ ತುದಿಗೆ ಸಿಂಬೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಜುಟ್ಟಿ, ಗಂಡಿನ ಎಡಗೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿ ರೀತಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮದುಮೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಂಡವಾಗುವ ಗಂಡಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೂಟವಾದ ಮೇಲೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರಲ್ಲೂ

ಮಹಾತ್ಮೆ ಇರಲೆಂದು ಗಂಡಿನ ಸಾಹಸಗಳಿಂದ ಎಂಬವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿಗೂ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾಲುಬಂದ ಎಂಬವನ್ನು ಗಂಡಿಗೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕಡೆ ಹಕ್ಕಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದೂರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಂಬ ತಿರುಕುಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ 'ಮಹಾತ್ಮೆ' ಎಂಬ ಕಡೆಯವರು, ನಂಬುವವರಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು - ತ್ರಿವಿಧವಾದ ತಿರುಕುಡುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ನೆಲೆಯ ಹಾಗೂ ಗೆಳೆಯರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯವನ್ನು ಮೂವತ್ತು ಎಂಬುದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನವರು ತಿರುಕುಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾಡುವೆಯಾದ ನಂತರ ಸಂಧಿ ಸಮಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಭ್ಯವಾದ ಭೂಮಿ ರೂಪವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಮಹಾತ್ಮೆ ಬೆರೆ ಐದು ಸಾವಿರವರೇನು ಇದೆ.

ಇದರ ಮಧ್ಯಮವೇ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕ್ರಮ (ಸೂಚನಾ) ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇರೆ ಆಗ ಹಣ್ಣು : ಗಂಡಿಗೂ ಒಂದೆಯ ದಿನ ಲಭ್ಯವಾದ ಎಂಬುದು ಹಿರಿಯರ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಗಂಡನಾದವರು ಆದರೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರಬಹುದು ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಗಂಡಿನ ಮೊಲೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನು ತಂದೆ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಸೂಚನಾ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು, ಸಾಕಷ್ಟು ಧರ್ಮವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣು ತಿರುಕುಡುತ್ತಾ ವಸ್ತುವಿನವರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತವೆ. ಬೆರೆ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಮೊಲೆಮಾತ್ರ ಹಕ್ಕಿವಿಡಿದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವಿಶೇಷತೆಯೊಂದಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವು ತೊಂದರವು ತನ್ನ ಲಕ್ಷಣ ಮಾಡುವುದರಿಗೆ ಬೆಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡು ತಿರುಕುಡುತ್ತಾರೆ ಆಗಲೇ ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿಕೊಡುವರು. ಆಗಲೇನಾದರೂ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಆತ್ಮ ಮಾಡುವುದು ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಸೇರಿ ಗಂಡವು ಹುಡುಗನಾದರೂ ಇದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದು ಮಹಾತ್ಮೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಭವವಾಗದೆ ಇದ್ದವನೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆತ್ಮ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗದೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಬೊಕೆಯೇ ಇರುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅಥವಾ ಮೂರು ದಿನಗಳೊಮ್ಮೆ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿರುವ ಪಂಡಿತಿ ಕಾಲದ ಹಿಂದಿನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಾದವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ಬಟ್ಟೆಯಿದ್ದಾಗಲೇ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬಿಡುತ್ತಾ, ಇದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕಿವಿಡಿದು ಬರುವ ಸುಖವೆ ಏನೊಂದರೆ, ಇದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ (ಮದತಿಯಾದವಳಿಗೆ) ಬುದ್ಧಿ ಒಂದು ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬರುವ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಆದರೆ ಒದ್ದಾಡುವ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಬಿಡದೆ, ಪಂಡಿತ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬಗೆಯಿರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮೂಲಕ ಇತ್ತೀಚಿನ ಹುಡುಗಿಯರು ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಿಂದ ಈ ತರಹದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಎದುರು ಹೆಣ್ಣು ಅಥವಾ ಎದುರು ಗಂಡು (Mutual Exchange) ತರುವ ಪದ್ಧತಿ ಇವರಲ್ಲಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ 'ಅಟಾಂಗ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಜಾಟ್ ಅಥವಾ ಸೀರುಡಿಕೆ : ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಅಥವಾ ಒಂದು ಗಂಡು ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು, ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಕಟ್ಟು ಪದ್ಧತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮದುವೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿರುವುದು ಆ ಮದುವೆ ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮೊದಲ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ. ಅದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಡಿಗೆ ಈ ತರಹದ ನಿರ್ಬಂಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಜಡನೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 'ಸೀರುಡಿಕೆ', 'ಕೂದಾವಳಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಮೀಶಿ' (ಹಲ್ಲಿಟ್ಟು)ಯನ್ನು ಹಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿಕ್ಕುಹಲ್ಲುಗಳ ಸಂದಿಗೆಯ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮೀಶಿ ಹಚ್ಚಿದಾರೆಯೆ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನೋಡಿ ಬಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವಳನ್ನು ಫಣಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಸೀರುಡಿಕೆ ಎಂಬ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರವರ ಸುಗಾತಿಗಳನ್ನು ಪುರು ಕೊಳ್ಳುವ ಎರಡನೇ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿವೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧವೆಯಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸೀರುಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಣ್ಣ ವಿಧವೆಯಾದ ತಮ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸೀರುಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿಧವೆ ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಉಳಿಯಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಪಾರ್ವಿಯರಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಗೌರವವಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈದುವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಬರುವ ನಿರ್ಣಯ ತಿಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿಧವೆ ಹೆಣ್ಣು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಗಂಡು ಒಪ್ಪದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕುಲದ್ದರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಅವನ ಮನ ಒಲಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಒತ್ತಡ ತಂದು ಅವನನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸೀರುಡಿಕೆ ಸಮಾರಂಭ ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರದೇ ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧವೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 'ಮೀಶಿ' (ಹಲ್ಲಿಟ್ಟು) ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಅವಳು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಗುಂಪಿನ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯ ಅಥವಾ ಯಜಮಾನ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಹಿರಿಯರ ಮುಂದೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಕ್ಕ ಔತಣವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಹೊರತು ಪುರುಷರಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಂಡಸರು ಈ ಸೀರುಡಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳುಮಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮದುವೆಯಿಂದ ಪಾರ್ವಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಇತರ ಹೆಣ್ಣುಗಳಂತೆಯೇ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡನು ಕೇವಲ ೧೫ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ವಿಧವೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ, ಅಂಥಹ ಮಕ್ಕಳು ಅದ್ವನ ಮನೆ ಅಥವಾ ಬೆಕ್ಕನ್ನಿನ ಮನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿ, ತನ್ನ ಪಾಯಿಯ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ನಮವಧುವಿ ನಂತೆಯೇ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಗಂಡ ಇದ್ದ ಮಹಿಳೆ ಕೂಡಾ ಸೀರುಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಇವರಲ್ಲಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಎಕೆ ಒಬ್ಬ ವಿವಾಹಿತ ಹೆಣ್ಣು ತನಗಿಂತ ಕಿರಿಯ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿಧುರನ ಜೊತೆ ಸಹ ಸೀರುಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸೀರುಡಿಕೆ ಪದ್ಧತಿಯು ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೆ ಹೊರತು ಪುರುಷರಿಗಲ್ಲ.

ಜೂಕರ್‌ವಾಣಾ : ಪುರಿಯರು ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಮದುವೆ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. 'ಜೂಕರ್‌ವಾಣಾ' ಎಂದರೆ 'ಓಡಿಹೋಗಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು' ಎಂದರ್ಥ ಇಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರೂ ಯಾರ ಅನುಮತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅಂಥಹ ಮದುವೆಯನ್ನು ಹಿರಿಯರು ಒಪ್ಪದೇ, ಕುಲದ ಪಂಚ ಹಿರಿಯರನ್ನಾ ಕೂಡಿಸಿ, ಹ್ವಾಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಎರಡೂನೂರಿಂದ ಮೂರುನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಹ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವವರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಡಸಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ತಪ್ಪಿನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತತೆಯನ್ನುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇವರು ನೆರವೇರಿರುತ್ತಾರೆ.

ಓಡಿಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಮ್ಮ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಶಮನವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ಕಾಣಲು ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ಮೈಲಿಗಿಂತನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಒಂದು ಬಾಳೆ ಮರವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ನೆರವೇರಿಕೆಯಾದ್ದು ಒಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಷಯ. ಇದಾದ ನಂತರ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಪೈನ್‌ ವೀವಾಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಬದೆಷ್ಟು ಹಬ್ಬಿನಿಟ್ಟುಸುಂದರೆ ಈ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗದ ಜೋಡಿಗಳು ಮತ್ತೇ ಇವರ ಕುಲದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಮರು ಮದುವೆ ಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ವಾವಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಸ್ವತಃ ಅವರ ಹೊಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೇ ಅದ್ವತೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವವರಿಂದಲೇ ಅವರ ದೇವತೆ ಕೃಷ್ಣಪಟ್ಟು, ಗಂಡು ಪುರುಷರ ದೋಷವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿಳೆಂಬುದು ಅವರ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆ. ಒಳ್ಳೆ ಪಲಾಯನಗೈದು ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಸೂಚಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ದೇವತೆಯ ಕುಣುವವನ್ನು ಅಂಥಹ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೇಳಿದಂತೆ ವಿವಾಹ : ಒತ್ತಿಹೊಲಗಿ ಒಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಪಾಲ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಮ್ಮ ಹಿಟ್ಟನ್ನಾ ಕೂಡುವುದಾದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಮಹಾನೀಯತೆಯಿಂದ ಕಾಣಲು ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ಮೈಲಿಗಿರುವುದು ಕಳೆಯಲು ಒಂದು ಬಾಳೆ ಮರವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಶೃಂಗರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ನೆರವೇರಿಕೆಯೊಡನೆ ಒಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಷಯ. ಈ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ "ಕೇಳವಂತಿ ವಿವಾಹ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸ್ವತ್ತಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಇದೆಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ನಿಟ್ಟುವೆಂದರೆ, ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗದ ಪೋಡಿಗಳು ಮತ್ತೇ ಇವರ ಕುಲದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಮರು ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ವಾನುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ರಡೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಸ್ವತಃ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೇ ಅಕ್ಕತೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೇ ಅವರ ದೇವತೆ ಕೃತ್ತಿವಟ್ಟು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ದೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿಯುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಅವರ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆ. ಒಳಗೆ ಪಶುಯುಕ್ತವಾದ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲ್ಮೆನ್ನು ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ದೇವತೆಯ ಕುರಿಕೆಯನ್ನು ಅಂಥಹ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇತರೇ ವಿಧದ ಮದುವೆಗಳು : ಒಬ್ಬ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಗಂಡಸು ತನ್ನ ಮೆಂಡತಿಯು ತೀರಿವಾಗ ಅಥವಾ ಅವಳು ಜೀವಂತ ಇದ್ದಾಗಲೇ ಆಕೆಯ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮದುವೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ವಿರೋಧವಿದ್ದರೂ, ಇದು ನಿರರ್ಥವಂತನಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಗಂಡು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ 'ವಧುವೈದಿ' ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹದ ಮದುವೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಂಗಿ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಜನರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಸೊದರತ್ತೆ ಮತ್ತು ಸೋದರ ಮಾವನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವರು ಅಪರಿಚಿತರೂ ಅಥವಾ ದೂರದ ಕೂರಿನವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಚಿತರನ್ನು ಹಾಗೂ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ತರಹದ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ವಧು ದಕ್ಷಿಣೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಂತೆ ಬಹುಕೇಕ ಪಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಒಂದೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೊತೆಗೇ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೂ ಆದರೆ, ಮೊದಲಿನ ಹೆಂಡತಿ ಇವಳ ಜೊತೆ ಇರಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದರಿಗ ಜಗಳವಾಡಿಕೊಂಡು ತಾನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲವು ಗಂಡಸರು ೫-೬ ಜನ ಉಪಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರುವ ವಿದರ್ಶನಗಳು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ನೀತಿಯು ತುಂಬಾ ದಿಗಿಯಾಗಿದ್ದು, ಹಿಂದಿನಂತೆ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ವಿಫಲ ಅವಕಾಶಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹಣಗಳಿಸುವ ಗಂಡಸರು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು

ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂತು. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡಸು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಪತ್ನಿಯಂತೆ ಇತರರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಏರುಪಳು ಅಂತರ್‌ಜಾತಿ ಮಿಲನೆಯರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಬೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕೈದು ಬೆಂಚಿರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪುರುಷರು ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನವೂ ಒಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಹೆಂಡತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಇನ್ನುಳಿದ (ಚಿಕ್ಕ ಎರಡು, ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ) ಹೆಂಡತಿ ಸಹಾಯಕಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗಾದರೂ ಯಾರಾದರೂ ಈ ರೀತಿಯ ಪಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ ಆ ಕೂಡಲೇ ಅಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಲದೊಡೆಯ ಮುಂದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನಾಹುತಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಇವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಮನುವೆಗೆ ಮುನ್ನ ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿ ನೈತಿಕವಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಕೆಟ್ಟ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುಲಸ್ಥರು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಪೂರೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಒಂದೇ ಗೋತದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗಾದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಒಸುಕು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ (ಒಸುಕು ಮಾಡಿದುದು ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವ ರಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವನಾಗಿರಬಹುದು) ಕುಲಸ್ಥರನ್ನೂ ಸೇರಿ ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ, ಒಂದುವೇಳೆ ಆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯಿಂದ ದೂರವಿಡುತ್ತಾರೆ.

'ವಾಟ' ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಔಷಧಿಕ ಔಷಧ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಂದ ದಂಡದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸೇವಿ ಸದಾಯ ಕುಡಿದು ಮೆಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿಶ್ವೇಧನ : ವಿವಾಹ ವಿಶ್ವೇಧನ ಎಂಬುದು ಇಂದಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ವಿಶ್ವೇಧನ ಎಂಬುದು ಹತ್ತಾತ್ಮರಷ್ಟೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯ ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಕಟ್ಟು ತೀರಾ ಮುಂಗೋಲಿ ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೋಪದಷ್ಟೇ ಬೇಗ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರೂ ಸಹ ಅವಳೇ ಕೋಪಿಷ್ಟರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೂ ಸಹ ಅವಳೇ ದಿಢೀರನೇ ವಿಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಜಗಳಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲದ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ವಿಶ್ವೇಧನಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳುಂಟು.

ಹೆಣ್ಣು ಗರ್ಭಧರಿಸದೇ ಬಂಜೆಯಾಗಿರುವವರಿಂದ, ಗಂಡನಾದವನು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಪಂಡನಾದರೆ, ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಭೇಕರ ಕಾಯಿಲೆ ಯಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮುಂದೂಡ್ತಿ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಹಿರಿಯರು ವಿಚ್ಛೇದನೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡನು ಹೆಂಗಸು ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಸೇರಿ ಪಂಚರ ಸಮ್ಮತಿ ದಿತ್ತಿ ವಾದ ಪ್ರತಿವಾದಗಳು ನಡೆದು ಪರಿಶುದ್ಧ ನಡೆದು ವಿಚ್ಛೇದನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ವಿಚ್ಛೇದನೆ ಪಡೆದ ಹೆಣ್ಣುಗಲಿ ಅಥವಾ ಗಂಡಾಗಲಿ ಫಿಣಿ ಮದುವೆ ಯಾಗುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡನು ವಿಚ್ಛೇದನ ಮಾಡಿದಾಗ ತಾನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಸ್ತು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ತರಹದ ವಿಚ್ಛೇದನೆಗೆ ಪಲವು ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೂಲತಃ ಜಗಳಗಂಟಿಯಾದ ಪೆಂಡತಿ, ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಚೈಯುವ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು, ಕುಡಿದು ಬಂದು ಹೊಡೆಯುವ ಗಂಡ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವಿಚ್ಛೇದನಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅಸ್ವಸ್ಥರಾದವರು, ಬೇಸೆಯಾಡಿ ಬಂದ ಗಂಡನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು, ಮನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೀರ್ಚ್ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಂಡನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಹೆಂಡತಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡ ಪರಸ್ಪರಿಯರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಹೆಂಡತಿ ಸುಂದರದವಳಾಗಿರದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನಗಳು ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೪೫.೪೫ ರಷ್ಟು ಜನರು ಅವಿವಾಹಿತರಿರುವರು. ವಿವಾಹಿತ ಶೇ. ೫೪.೫೪ ರಷ್ಟು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ವಿಧುರ ವಿಧವೆಯರು ಶೇ. ೧.೨೨ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೇ. ೦.೧೪ರಷ್ಟು ಇರುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ : ೪.೧

ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ (೨೦೦೭)

ಸಂ.	ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ	ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಒಟ್ಟು
೧	ಅವಿವಾಹಿತರು	೬೭೦	೫೫೯	೧೨೨೯
೨	ವಿವಾಹಿತರು	೭೮೫	೭೪೮	೧೫೩೩
೩	ವಿಧುರ/ವಿಧವೆಯರು	೦೮	೨೫	೩೩
೪	ಬೇರ್ಪಡೆಯಾದವರು	೦೨	೦೨	೦೪

ಅರಾಧನೆ ಆಚರಣೆ ನಂಬಿಕೆ

ಜನನ, ಕಾಮಕರಣ, ಋತುಮತಿ, ಸೀಮತ, ಮರಣ

ಜನನ : ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಳ್ಳಿ ಗುಡಿಸಲು ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣಂತಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರು ಹೋಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಕೂಳೆ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡು ಇಲ್ಲವೇ ಗಾಜು, ಬಳಯ ಚೂರಿಯಿಂದ ತಾನೇ ಕೊಯ್ದು, ಸೀರೆಯ ನಾಲಿನಿಂದ ಹೊಕ್ಕುಳೆ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಂಸ ಮತ್ತು ಮೀನುಲೇವನ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಹಸಿಬಾಣಂತಿಯೇ ತನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದನದ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗುವಿನ ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ತಾನೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿಯ ಅಗ್ನಿಪೈಕಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಿ ಹಸಿಬಾಣಂತಿ ಮತ್ತು ಮಗು ಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವಳ ಗಂಡ ಎನಿಸಿಕೊಂಡವನು ಅರ್ಧ ಪಾಪ ಆಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾಕಿ ಗಂಜೆ ಮಾಡಿ ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯ ದೊನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಬಾಣಂತಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಐದು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಮಗುವನ್ನು ಜೋಳಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಊರತ್ತಾ ತೆರಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಇವಳು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿತಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವಳಷ್ಟೇ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಬೇರೆಯವರು ತಿಂದರೆ ಅವನ್ನು ಮೈಲಿಗೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರ ಬಾಣಂತಿಯೇ ನೀರು, ಸಾಬ್, ಒಲೆಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಅದಿಗೆ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಣಂತಿಯೂ ಸುಮಾರು ೩ ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ತಾನೇ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಣಂತಿಯು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇಡದೇ, ಕದ್ದೂರಿ, ಗೋರೂಜವ, ಪಿನ್ನು, ದಬ್ಬಣ, ಕರಿಮೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ದಿನಾಲು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಣಂತಿಯಾದವಳಿಗೆ ಐದು ದಿನಗಳ ನಂತರವೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ಬೆಳ್ಳಿಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಸಿಹಿ ಅನ್ನ (ಮಿಟ್ಟುದಾನ) ನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಐದು ದಿನವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಂಜೆ ಸ್ನಾನವಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಐದು ದಿನಗಳ ತಪಸ್ಸು ಗಂಜಿ ಅಥವಾ ರವೆಯ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆರಿಗೆಯಾದ ಹೆಂಗಸು ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆ, ಒಲೆ, ಪಾತ್ರೆ, ಹಾಗೂ ಇನ್ನುಳಿದ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವ್ಯೇ ಏಕೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡು ಕೂಡಾ ಆಡುವಂತಿಲ್ಲ!

ಅದರ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಶಂತ್ಯಾಸ ಬೆಳೆದುಕೆ ಹಾಗೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ದಿವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಟ್ಟು ನಿಬ್ಬನ್ನು ಪಾಲಿಸದೆ ಇಂದಿನ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯರಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಒಬ್ಬಳೇ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ - ಎರಡು ಪೆಣ್ಣನ್ನು ಮೈಲಿಗೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನರ್ಸ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುಪ್ತಾಂಗಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ, ಹೆರಿಗೆಗೆ ಮುನ್ನ ಹರಳೆ ಗಿಡದ ಬೇರಿನ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿಸಿ ಅಂಗಾತ ಮಲಗಿಸಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅದುಮಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೆರಿಗೆ ತಡವಾದರೆ ಅಥವಾ ಹೆರಿಗೆ ಅಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾದರೂ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ಅದು ದೆವ್ವದ ಕಾಟವೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಯನ್ನು ಮೊರೆ ಹೊಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನೈತಿಕವಾಗಿ ಬಸಿದಾದರೆ ಅದು ಯಾರ ಬಸರು ಎಂದು ಹೇಳುವವರೆಗೂ ಹೆರಿಗೆ ತಡವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಇವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಗಂಡುಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ೩ನೇ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಛಿಟ್ಟಿ' ಸಮಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂದರೆ ಮೂರನೆಯ ದಿನವನ್ನು ಈ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಗುವಿಗೆ 'ಉಡದಾರ' ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ದೇವತೆಗಳ ಮೂಲಕ, ತೀರಿತೊಂಡ ಮಾತು ವಿಶ್ವಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಿಗೆ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಯಾರದೋ ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀಳದಿರಲೆಂದು ಹಾಗೂ ಪಾಶ್ವರ್ಯವಾಯುವಿನಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಡದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಛಿಟ್ಟಿ ದೇವತೆಯ (ಏಳಿಸುವ ನಗಿಸುವ ದೇವತೆ) ರಕ್ಷಣೆ ಮಗುವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಗಂಡು ಮಗುವಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭ್ರಮ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಪದದಕ್ಷಿಣೆಯ ಬದಲಾಗಿ 'ಪದುದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿ' ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ದೀಪಾವಳಿ, ದಸರಾ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ದೈವಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣ ಬಲಿಯಿಂದ ಸಂತ್ಸಪ್ತಪಡಿಸುವರು.

ನಾಮಕರಣ

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹೆಸರುಗಳ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು

೧. ಆಯುಮರಿ : ಈ ಬಾಲಕ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಬಾಲಕನ ತಂದೆ ಒಂದು ಬೇಕೆಮರಿ ಬೇಟೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನಂತೆ ಈ ಬಾಲಕ ಬೆಂಗಳೂರು ಬಳಿಯದ ಗೋಡೆಯ ಒಳ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆ ಮರಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದೆ ಆವನವು ಹೇಮರಿ, ಹೇಮರಿ ಎಂದು ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಡಿದನಂತೆ ಮುಂದೆ ಆದೇ 'ಹೇಮರಿ', 'ಆಯುಮರಿ' ಎಂಬಾಯಿತಂತೆ.

೨. ತಿಗಳುಬ್ಬಿ : ಈಕೆ ಆಯುಮರಿ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಂಡತಿ. ಈಕೆ ಹಿರೇಪಾವೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಈಕೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ತೀರಾ ಬರಗಾಲವಿದ್ದು ಜನರೆಲ್ಲಾ ಬರೆ ಲುಗೋಟ ಕಟ್ಟಿ ಕೋಡೇ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅಂಥಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣ ಇವಳಿಗೆ ತಿಗಳುಬ್ಬಿ, ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರಂತೆ. ಇದರ ಛಾಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳು ಎಂದರೆ ತುಂಬುಬಟ್ಟೆಯಂತೆ. ತಿಗಳುರಾಬಿ ಎಂದರೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದ ಚೈವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳೆ ಎಂದರ್ಥ.

೩. ಗಣಪತ್ : ಆಯುಮರಿ ಮತ್ತು ತಿಗಳುಬ್ಬಿಯರ ಮಗನೇ ಈ ಗಣಪತ್. ಈ ಗಣಪತ್ ಗೌರಿಹಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

೪. ಚೆಲುವಿ : ಕನ್ನಡದ ಮಯೂರ್ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಶಾಸನುಮೂರ್ ಅವರಿಯ ಹಿರೋಯಿನ್‌ಗೆ ಚೆಲುವಿ ಎಂದು ಕರೆದಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವಳು ಹುಟ್ಟಿದವಳಂತೆ ಹೀಗಾಗಿ ಇವಳ ಹೆಸರು ಚೆಲುವಿ ಎಂದೇ ಬಾಯಿಯಾಯಿತು.

೫. ಜಂಪರ್‌ಬಾಯಿ : ಈ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಜಂಪರ್ ಅವಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಈ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಈ ಮುದುಕಿಗೆ ಈಗ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ವರ್ಷ ಮೆಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದು ಇವಳು ಹುಟ್ಟಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಂಗಿಯ ಒಳಗೆ ಬನಿಯವ್ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ ಆ ಬನಿಯವ್‌ಗಳು ಒಳ್ಳೆ ಜಂಪರ್‌ನಂತೆ ದೊಡ್ಡವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ.

೬. ಒಬ್ಬ ಎಮ್‌ಜೆಆರ್ : ಈ ಎಮ್‌ಜೆಆರ್ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಎಮ್ ಜಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅವರು ತೊಡುತ್ತಿದ್ದಂಥಹ ಟೋಪಿಗೆ ಯನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ತೊಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಏ ನಾನು ಎಮ್‌ಜೆಆರ್ ತರಹ ಕಾಣುತ್ತಿ ಎನ್ನುವುದರಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು ಕಾಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಎಮ್‌ಜೆಆರ್ ಎಂದೇ ಆಯಿತು.

೭. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸರ್ಕಲ್ : 'ಸರ್ಕಲ್' (Circle) ಎನ್ನುವ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಊರಿನ ಸರ್ಕಲ್(ವೃತ್ತ)ದ ಬಳಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ ಅವನ ಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಆ ಸರ್ಕಲ್‌ನೇ ಇವನ ಹೆಸರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

೮. ರಾಯರ್ : ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಇವನು ಹುಟ್ಟಿದ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಲಾಯರ್ ನಡೆದು ಹೋದನಂತೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಆ ಲಾಯರ್‌ನನ್ನೇ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಲಾಯರ್ (Lawyer) ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟಳಂತೆ ಆ ಮಹಾತಾಯಿ.

೯. ಡಿವಿಜನ್ (Division) : ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟದ ಬಳಿಯ ಭೂತಾನ್ ಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಪಿಳ್ಳೆ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಈ ವೃದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಡಿಗೆಯವನಾಗಿದ್ದು ನಿವೃತ್ತ ವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ 'ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್' (Division Commissioner) ಇವರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನಂತೆ ಆ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ನೋಡಿ ಆ ಮಹಾತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ 'ಡಿವಿಜನ್' ಎಂದೇ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಳಂತೆ.

೧೦. ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ (Express) : ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಾಯಿಯು ಕೆಕೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಟ್ರೈನ್ (Karnataka Express Train)ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಈ ಮಹಾನುಭಾವ ಜನಿಸಿದನಂತೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಹಾನುಭಾವನ ಹೆಸರು 'ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್' ಎಂತಲೇ ಬಿತ್ತರತೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾದಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸಿನಿಮಾ ನಟ, ವಟಿಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹೀಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಜನ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿ ಗಳು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅವರ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜವಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಜವಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದು, ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಐದನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯೇ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಲಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಬೈದಿನಿಂದ ಅದರ ಕೂದಲವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜವಳವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಪ್ರಾಂಶು ಲೋಕದ ಹಿರಿಯರ ಎದುರು ನಡೆವಂಥಾದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಭಟ್ಟ, ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿ ತೊಳೆಯುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಲಿಟ್ಟ ಮುಂದಲೆ ಕೂದಲು ತೊಳೆದು ಮಗುವಿನ ಕೂದಲು ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಹಿಲೋಟ (ಮುಕುಮುತಿ) ಕಾರ್ಯ : ಹುಡುಗಿಯರು ಮುಕುಮುತಿಯಾದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಕೈ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಅರಿಶಿನವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಬದು ಮುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಬಂಧು ಬಳಗವನ್ನು ಕರೆದು ಊಟ ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗಲೇ ಆ ಹುಡುಗಿ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನವರು ಇತರೇ ಚಾತುರ್ಯವರಂತೆ ಆದ್ದೂರಿ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಪರಿವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಿನವೇ ಮದುವೆಯ ಮೊಕು ಕೆತಗಳು ಸಹ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹುಡುಗಿಯು ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಮುಕುಮುತಿಯಾದ

ಆಗ ಯಾವುದೇ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಹಾಯೋ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹದಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹುಡುಗಿಯು ಪ್ರೌಢವಾದ ನಂತರವೇ ಮದುವೆಯ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಸುತೋಷ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಬಾಲೆಯರು ಕಣ್ಣೆಯಾಗುವ ಪ್ರಸ್ಥಾಯಿಯನ್ನು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಅತಿ ಸಂಭ್ರದಿಂದಲೇ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಒಂದೊಂದು ಒಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಮೈನೆರದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚು(ಗುಡಿಸಲು)ಯಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಡಿಸಲುನ್ನು ಹಾಕಿ ಸೂತಕ ಕಳೆಯುವವರೆಗೂ ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಅಂದಿನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಡಿಸಲಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಂದು ಮನೆಯ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಗೊಂಡಿದೆ. ಋತುಮಾತಿ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಬಾದರ್ ಇಲ್ಲವೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡೆಯಿಂದ ಮರೆಮಾಡಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈನೆರದ ಹೆಣ್ಣಿರುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ದುಷ್ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ನುಸುಳದಂತೆ ಹಳೆ ಚಪ್ಪಲಿ, ಕಸಬಾಗಿಗೆ, ಕುಡುಗೋಲುಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಮಲಗುವ ಹಾಸಿಗೆಯ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಾಕುವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹುಡುಗಿ ಮೈನೆರದಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ವಸತಿಯ ಯಜಮಾನಿಯಾಗಲಿ, ಮೈನೆರದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೋದರತ್ತೆಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸೋದರಮಾವನಾಗಲಿ ಮೊದಲ ಮುಟ್ಟು ನೀರನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಕೆ ಆ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾಳೆ ಎಂದರ್ಥ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಐದು ಮುತ್ಸದೆಯರ ಕೈಯಿಂದ ಮೊದಲ ಮುಟ್ಟು ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೈನೆರದ ಮನೆಯನ್ನು ಸೂತಕದ ಮನೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದರಿಂದ ಇತರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಸೂತಕ ಕಳೆಯುವವರೆಗೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಭೋಜನ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗಿಯ ಮೈನೆರದ ಐದು ದಿನಕ್ಕೆ ಹುಡುಗಿ ಕುಳಿತ ಮೂಲೆಯನ್ನು ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಸಾಣೆಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿ, ನಂತರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮನೆ ದೇವತೆಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಂತರ ಹುಡುಗಿಗೆ ಧಾನ್ಯ, ಬೆಳೆಗಳ ಮರು, ಫಲ ಅಂಬೂಲುಗಳನ್ನು ಐದು ಜನ ಮುತ್ಸದೆಯರು ಉಡಿ ಕುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಐದನೇ ದಿನದಿಂದ ಹನ್ನೊಂದು ದಿನದವರೆಗೂ ಆರತೀದ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕುವಾಗ ಒಂದು ಬಳಗವೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಸದಗರ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಒಂದಂಥವು ಬೀಗರಿಗಿಲ್ಲಾ ಸಿಂ ಉಟವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನ ಕಾರ್ಯಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಋತುಮಾತಿ ಕಾರ್ಯವು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮದುವೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗೊಂದ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೇ ಲಾಭ ಹೆಚ್ಚು ಇದೆ. ಗಂಡು ವಧುದಕ್ಕಿಂತ ಕೊಬ್ಬು -ನೀತರ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಒಂದು ಮದುವೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಸಿಕ್ಕರೆ, ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ, ಹಣ, ಶೂಭ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಂಧಿಯ ಮಹಾ ಉಡುಪುಗಳು ಅವಕಾಶವಿರುವವರಿಂದ ಇವರ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಹಾರಾದರೂ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡ ಮನೆಯಿಂದ ತವರಿಗೆ ಓಡಿಸಿದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಯನು ಕಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ, ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಕಡೆಗೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮ ಪೂಜೆಯಾಗಿ ಆಳಿಯಾದವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಟೆಲಗಳಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಿಸದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವನ್ನಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಲಡವಿಗೆ ಫಣ: ಹೆಂಡತಿ ಬೇಕಾದರೆ ಅವಳು ಫಣ: ಆತ್ಮ ಮಾವ ಆಯಿಗೆ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿಸಿ, ತಿನ್ನಿಸಿ, ಹಣಕೊಟ್ಟು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಗಂಡು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಸಾಕಿದರೆ ಆತನಿಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಮದುವೆಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಅವಳು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಹೆಣವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಅಳಿಯ ಹೆಣ್ಣನ್ನು (ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು) ಉದಾಸಿ 1 ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಮಾದುವ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ ಕುಲಕ್ಕರು ತುಡುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ಯಾತ್ಮ ರಂತೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಬುಲಬೇಗ ತಿರಲಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೆಂದೂ ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಏನು ಆಗದು.

ಇಂತಹ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ವಿವಾಹ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿವೆ. ಆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

೧. ಅಕ್ಕನ ಮಗಳಿಗೆ ಅಣ್ಣನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಹಾನಿ ಯಲ್ಲಿದೆ.
೨. ಪವಾರ್ ಗಂಡಿಗೂ ಕಾಳಿವಾಳೋ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
೩. ಗುಜರಾತ್ನೋ ಗಂಡಿಗೂ ಮೇವಾಡೋ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
೪. ಪವಾರ್, ಮೇವಾಡೋ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ನೋ ಗಂಡುಗಳಿಗೆ ಕಾಳಿವಾಳೋ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
೫. ಕಾಳಿವಾಳೋ ಗಂಡಿಗೂ ಗುಜರಾತ್ನೋ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
೬. ಗುಜರಾತ್ನೋ ಗಂಡಿಗೆ ಕಾಳಿವಾಳೋ ಹೆಣ್ಣು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಆ ಆತ್ಮ ಮೇವಾಡಗೂ ಹಾಗೂ ಪವಾರ್‌ನಗೂ ಆತ್ಮಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

೭. ಗುಜರಾತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಳಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಕಾಳಿವಾಳೋ ಮತ್ತು ಮೇವಾಡೋಗಳ ಬೆಡಗುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು. ಅವರ ಪೂರಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾಲ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ಆಗುವುದೇ ಕಾರಣ. ಗುಜರಾತ್ಯೋಗಳು ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನವರು ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಳಿವಾಳೋಗಳು ಉಳಿದ ಮೂರು ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಂದಿಗಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

೮. ಒಂದೇ ಬಳ (Clan) ಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವಿರುವವರಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ.

೯. ಹೆಣ್ಣು ಅನ್ನ ಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಆಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

೧೦. ಗಂಡು ಅನ್ನ ಜಾತಿಯವಳಿಗೆ ಆಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗು ತಂದೆಯ ರಕ್ತ ಪಂಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಬೆಡಗಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಬೆಡಗಿನ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮದುವೆಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಯ ವಾಗಿ ಸ್ಪೆ-ಗೋಡ್ ವಿವಾಹಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧ. ಅನ್ನ ಬೆಡಗುಗಳೊಗಿನ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಇವರು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಇಂತಹ ಒಂದು ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ತನ್ನ ದಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳಲ್ಲ, ಎಂಬ ಆತಂಕದಿಂದ ಇವರು ಅಂತರಜಾತಿಯ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಎರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಜಾತಿ ನಂತರ ಅವರ ಬೆಡಗು.

ಶವಸಂಸ್ಕಾರ

ಸಿಕ್ಕಿ-ತಕ್ಕಿಯವರಲ್ಲಿ ಶವಸಂಸ್ಕಾರವು ಅವರದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕೂಳು ಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ, ಆತನನ್ನು ಬಿಡಾರದಿಂದ ಹೊರತೆಗೆದು ತಲೆಯ ಬಳಿ ಶಿರಾಣಿ ತಂದೆಯಿಂದ ಬಂದ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಅಥವಾ ಆತನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಪಡೆದ ತ್ರಾಂಗಡವನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಇಡಬೇಕಾದರೂ ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ಸತ್ತ ಪ್ರತಿ ಗಂಡಸಿನ ಶಿರಾಣಿಗೂ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಾದವಳು ಗರತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತ್ರಾಂಗಡವನ್ನು ಶಿರಾಣಿಗೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಯ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಶಿರಾಣಿಗೆ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೂಳನ್ನು ಹಾಕುವಾಗಲೂ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಒಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಒಂಭತ್ತು ಕುಡಿಕೆ(ಕುಟ್ಟಿ)ಗಳನ್ನು ತರವಡ್ (ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಳದಿ ಹೂ ಗುಣಪಲ ಗಿಡ) ಎಂಬ ಗಿಡದ ಬಳಿ ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗರತಿ ಯಾದವಳು "ಗುರುಗಳ್ಳಿ"ಯಾಗಲು ಭಂಡಾರ್ನ್ನು ಎತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಂಡಾರ್ಯ ಎತ್ತುವುದು: ದೇವರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಿಗಂಬಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರವನ್ನೆ ಹಿರಿಯರ ಮುಖಾಂತರ, ಎದುರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ವಲ್ಯ ಮೂಡಬೇಕೆಂದು ಪೋರದ ಕೆಟ್ಟ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಈ ಆಚರಣೆಯು ಕೊನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ, ಆಳಿದುಳಿದ ಎಲ್ಲ ಆವಶೇಷಗಳನ್ನು ಪತ್ತರ್ (ಪರಿವಾಣ) ದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ, ದೀಳ, ದೇಲ ಕೂರಿಸಿ ತೆಂಗಿನಾಯು ಒಡೆದು, ಬೋದಾನ, ಕರ್ಣಾಕೇಳಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಪಟ್ಟಿ ಆಚರಿಸಿದಂಥವನ ಇವನು ಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ತಂದೆಯ ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ ಸುರಿ ಆಚರಿಸಿದಂಥದ್ದಾದರೆ, ಹಾಯಿಗೆ ಈ ಭಂಡಾರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟವಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೂಡಿದ ಪರಿವಾಣವನ್ನು "ಕುಂಡಾರ್ಯ" ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಆಕೆಯಿಂದ ಐದು ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ (ಪಾಂಚ್ ಪದ್ಮಾ) ಹಿರಿಯರು ದಂಡ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಕೆಯು ಕೋಪದಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮೆ ಯುತ್ತಾಹುತವೆ. ಈ ಭಂಡಾರ್ಯ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವವಳ ನಡತೆಯೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲರೂ ಮೊಳಕು ವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪರಿತುಂಬ ಸೆರಗು ಹೊದ್ದ ಆಕೆ ಭಂಡಾರ್ಯವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಒಂದು ನರ್ದಕಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಘಾತಿಸಿ, ಗುಲಿಗಂಬಿ ಶಾಸ್ತ್ರ (ಮೂವ) ನೋಡಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭಂಡಾರ್ಯ ಎತ್ತುವುದರ ಮೂಲಕ 'ಗುರುಗಿಡ್ಡ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಸುತ್ತಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ ದೇವರಿರುವ ಪ್ರಾಂಗಣವನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಾಹ್ಯಗುರಿಗೆ (ಕೂಡಿಕೊಂಡವನು ಸಿದ್ಧಿ) ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಪಾರಿತ್ರಾಸವಳಿ ಅಲ್ಲಗಿದ್ದರೆ ಅಭಿಸುಕ್ತಿಸ್ತೆ. ಅದುವಳ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಂಗಣ ಒದಗಿ ಮಗರಿ, ವಾತಬಲಗಳು ಸಹಾಯಕ ಆಗುವುದರಿಂದ, ಇವಳನ್ನು ದೇವರಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಂಗಣವನ್ನು ಇವಳ ಮೇಲಿರುವುದು ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಕವರುತ್ತಾರೆ ಕುಂಡಾ ಸುಳಿವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ದೃಷ್ಟನಾದ ಕೋಲು ಅಥವಾ ಬದಿವಿನ ಬೊಂಬೆಗೆ ಮೂಡುತ್ತಾ ಕಡೆ ಪೋಷಾಲೆಯಂತೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಹೊದಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಪಾದುಲೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿ ಸುತ್ತರೆ ಮುಟ್ಟಿಲಿಟ್ಟು ಪೇದುತ್ತಿದ್ದರು ಕೆಲವರುಕೂ ಚಾವೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ನಡೆದುದಿದೆ. ಅವರ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಕೆಂದರೆ "ಪಾಮೀ... ಆವೆಲ್ಲ ಇಂಪೆಂಚ್ ರೋಗ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಗುಡ್ಡಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಗ್ ಮನೀಕೊಟ್ಟುತಾರೆ ನೋಡು, ಹಾಂಗೇ... ಕೀರೋದ್ದುದ್ದು, ಯಾವಾಗ ಪಾಯ್ ಬರ್ರಾವಂತ ಗೊತ್ತಾದ್ದುರಲ್ಲೆ ನಮಗೂ ಆ ಪಾಯಲೆ ಬರಬಯ್ಯಂತೆ" ಮುಂತಾದ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಚಾವೆಲಿ ಸುತ್ತಿಟ್ಟು, ಗುಡ್ಡೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದ್ದುದ್ದಿ" ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂಪೆಂಚ್ ಪಾದುಲಿಗೆ ತಗ್ಗಿನವರು ಪೋಷಮ್ಪನ ರೋಗ, ಪೋಷಮ್ಪನ ರೋಗ, ಇರಿ ದ್ದುರ ಅಂತಬೂ, ಚಾವೆಲಿ ರೋಗ ಅಂತಬೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನವರು ಒಂದು ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೊದ ಚಿಟ್ಟುವನ್ನು ಹೊದುತ್ತಾರೆ ಸುಟ್ಟರೆ ದೇವತೆಗಳು ಮುನಿದು, ಆಕೆಗೆ ಮೋಕ್ಷ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನೇ

ಪದ್ಯಪ್ರಿಯಾನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅರಸೆಯಂತೆ ಗುಣವನ್ನು ನೋಡಲೇ
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಶಪಮ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ವಿಧಾರಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೆ ಗುಂಡಿಕ್ಕೋಡುತ್ತಾರೆ.
ನೋಡಲು ಚಿಕ್ಕ ಕೈ ಕೈಯಲ್ಲ, ಹೆಗಲು ಕೊಡುವವರಿಗೆ 'ಮಾಮ್ಮ' ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆತ ಹಿರಿಮಾ
ವಾಗಿದ್ದು ವಿಚಾರ ಮತ್ತೆ ಗುನ್ನು ಭೂಸಮಂತವನ್ನಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಹೋದರರೆಂದಿಗೆ
ಸಮಜಾಯಿಸಿ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆತ ಮರ್ಬಲವಾಗಿ ವಿರ್ಬ ಭೂಸಂತಾಗದವ
ನಾದರೆ ಉಳಿದ ಸಹೋದರರಲ್ಲಿ 'ಮಾಮ್ಮ' ಅರಿವವು ಮುಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಹಿರಿಮಾ
ಭೂಜದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ನಮಾಟ ಹಿರಿಮಾಗನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಆತನಿಗೆ ಅವಮಾನ ತಂದುಕೊಡುವ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ಶವಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನ
ಮಾಡಿ, ಹೊಸಬಿಳಿಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹಾಸಿ ಹೊದಿಸಿ ಮುಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು, ಗೋತ್ರಗಳು
(ಆದ್ರೆ ಬಾಂಧವರು ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿ) ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಗಂಡಸೇ ಹೇ
ಗೊತ್ತು, ಹೂವಲು ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ಜೊತೆಗೆ
ಹೋಗುವುದು ವಿಶೇಷ ಅಂಶವಾಯಿತು. ಮಾಮ್ಮ, ಆದವನು, ಜನ ಎಷ್ಟಾವಾಗ ಮೂರುತಿ :
ಅಥವಾ ದುರು ದಿನಕ್ಕೆ ಕೊಳು ಹಾಕುವವನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ತರೆಯಬಳಿ, ಕಾಲಿನ ಬಳಿಯಿರುವ
ಚಿಕ್ಕದ ಹೆಗಲು ಕೋಲನ್ನು ಮೂರು ಮೂರು ಸಲ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಮಂಕರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಜನರು
ಹೇಗಲಾ 'ಒಟ್ಟರೂ ಇನ್ನು ಮಾಮ್ಮ, ಆಗಲಾರದು. ಹೀಗೆ ಶವದ ಕಾಲು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ
ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೋಡಿದ್ದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಯಾಗಿ ಶವ ಅಂಗಾಕರವಾಗಿ
ಹಿಡಿಸಿದರೆ, ಆತನಿಗೆ ದಾವ ಆಸೆಗಳ ಬಾರದವಾಗಿ ಬಾಳಿರುವ ಪುರೈಸಿದ ಎಂದು ಹರ್ಷ
ವುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಇತರರು ಒಡಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಕುವ ನಂತರ, ಗೋರಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಹಣ್ಣು
ಹುರಿಗಾರರೆ ಮಂಡ್ಯ ವಾಗೂ ಕೆಲವು ಪಿಂಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆರಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದ ಚಿಕ್ಕವನು ಅಥವಾ ಕೋಲನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ
ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಂಬುತ್ತಾರೆ. ಮಾಮ್ಮ,
ಮಕ್ಕಳು, ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಗಳು ಗೋರಿಯ ಕಾಲುವಳಿ ನಟ್ಟ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಪೂಜಿಸಿ ಸಮಸ್ತರಿಸಿದ
ನಂತರ, ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಲುಗಡೆ, ಜೊ, ಕೆರೆಮನೆ, ಮೂಗಿನ ನತ್ತಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಗೋರಿಯ
ಬಳಿಯಿಡುತ್ತಾ 'ಉಳಿಸುವವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗರೆ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಇನ್ನು ಕೇಳುವ ಮನೆಗೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸಾಯುವ ಅಥವಾ ಸೇರಿದೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ನೆನೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ತೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಹಾಗೂ ಪಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚೂರು ಕಡಿಮೆ ಬೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗೆ
ಸೂಚಕವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಿರಿಕಿರಿ ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮೂರದಲ್ಲಿ
ಹಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಯುವ, ಹಿಂದ ಸೇರಿ ಕುಳಿಸಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುವರು. ಈ ವಿರ್ಬ ಸತ್ತವರ
ಮನೆಯವರೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾರನೇ ದಿನ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಒಂದಕ್ಕು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ
ನುಗ್ಗಿನ ಕುಡಿಕೆ, ದಾರ, ಹಣ್ಣು, ಕರಕಾರಿ, ಸೀಮ್, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಬಂದ
ಖರೀದಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಂಗನು ಜೊತೆಗೆ ಹೋದರೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲ ತಂದು

ಪ್ರಾದೇಶದ ಎದಿರು ಇಟ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಡಿ ಹಾಗರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
 ಖರೀದಿಸಿದ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮನೆಯೆಳಗ ಒಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯರು, ಸತ್ತವನ ಕೂ-
 ಸಿಹಿ ಭಟ್ಟದಿಗಳನ್ನು ನೆರೆಯತ್ತಲೂ ಕಥೆ ಕಥನಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೂ ಬೆಂಕಿಯೊಡ್ಡಿಕೊಂಡು
 ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತು ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೆಲೆ ಹಾಕಿ, ನೀರು
 ಬಿಡುಗಿಸಿ, ಮೂರು ಕಲ್ಲನ್ನಿಟ್ಟು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದುತ್ತಾರೆ. ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದವರು ಮೇಯ
 ಗೊಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಗೊಂಡು ಮೂರು ಚೌಕಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕುದಿಗಳಲ್ಲಿ
 ನೀರು ತುಂಬಿ ಹಸಿ ದಾರದಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಕುಳಿದ ದಾರವನ್ನು ಕುಡಿಕೆ
 ಯೊಳಗೇ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಬೆಂಕಿಕೊಂಡ ಗುಡ್ಡೆಯನ್ನು ಒಲೆಯಿಂದ ತಣ್ಣ
 ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಅದುವ ಅಲ್ಪ: ಬೆಂಕಿಯೊಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು, ಅಥವಾ ಗೋಧಿ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ
 ಎಳು ರೊಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಪತ್ತರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುರಿವಣಾ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಮಧ್ಯ ಒಂದು
 ರೊಟ್ಟಿಯಿಟ್ಟು, ಇನ್ನೊಂದು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕುದಿಕೆ ಮೇಲೆ ಅನಂತ ದೂರದಲ್ಲಿ
 ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ನ ತರಹದವು ಸುಂಬಾರು ಬೇಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮೇವೊ ಹುರಿಗಳಲಿ, ಬೆಲ್ಲ,
 ಮೆಂಡಕ್ಕಿ ಕಲೆಸಿ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾಲಕಾ ಹಾಕುವುದು ಕೂಡ ಇಥವಾ ತಿಥಿಯ
 ಉಪ ನಂತರದ ತಯಾರಿ ಮಾಡಲು ಬಾರದ್ದು ಹೇಳುವವರು ಆದ ಹಿರಿಮಗಳು ಎರಡೈಯನ್ನು
 ತೊಳೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನ ತೆಗೆದು, ಕಲೆಸಿದ ಮೇವೊ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿ ಮೇಲೆ, ರೊಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ
 ಪಾಕ ಕೈತೊಳೆಯಬೇಕು ನಂತರ ಬಲಗೈ ತೆವಳೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನ ಎತ್ತಿ ಧಾರ್ ಹರಿದು
 ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ಮೇವೋ ಕೂಡ ಹಾಕಬೇಕು. ನಂತರ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೈ ತೊಳೆದು ಎದ್ದು
 ಹೋಗಬೇಕು. ಪಾಕ ಬಿಡುವಾಗ ನೀರು ಕುಡಿಸುವುದು ಬೇಡವೆ ಸೊಪ್ಪು, ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪು,
 ಈ ಹುಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ತುಂಬಿದ ಕೊಳವೆಯಿರುವುದು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲು,
 ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೊಡದ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಹರಿಸಬೇಕು. ಹುಯ್ಯಬೇಕು.
 ಬಾಯ್ತು ಮೊದಲು ಈ ಥರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಗೋತ್ತಿಗಳು, ನೆಂಟು ಮೂಡಬೇಕು.
 ಹೆಂಗಸರು ನೀರು ಕುಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗದ ಹೆಣ್ಣು ನೀರು ಕುಡಿಸಬಹುದು.
 ಧಾರ್‌ನೋ ಬೋರೆಯೋ ತಿಥಿಯ ಋತಿ ಬಲಿ ಆಧಿಗಳಾಗಿ ಅಮಕೂಲವಿದ್ದವರು ಬಹು
 ದೇಗಣೆ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಬಹುದು. ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವವರು
 ಎಲ್ಲ ಸೂಲ ಮಾಡಿಯೇ ಕಾರ್ಯ ಜರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಪಾಕ ಮುಗಿದು ಕಾರ್ಯ
 ಜರುಗಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡವರು ತಿಂಗಳು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಕುಡಿಸುತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ
 ಮದ್ಯವಾಣಿ ನೋಡಿ ಪಾನಾಳೋದಾದಾಜಿ ಸತ್ತವರದೂ ಕೂಡನೆ ಹವಿಗೈನ್ನು ಪಾನಾಳೋ
 ತಿನ್ನುವವರು, ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರು ದಾದಾಜಿ ಈಶ್ವರ ಲಲ್ಲದೆ ಜೀವ್ಯಸೂಕ್ತ ಪಾನಾಳೋ
 ದಾದಾಜಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವವನಾಗಿ ನಡೆಸೋ ಕಾರ್ಯದ ಹವಿಗೈನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರು
 ದಾದಾಜಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಸತ್ತಾಗಲೂ, ಕಿರಿಯ
 ಸತ್ತಾಗಲೂ ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೋರೆಯೊ ಕುರಿಮೋತ ತಂದು,

[illegible]

ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆತನು ಸೈತಾನನಾಗುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು ಕಮಿಸಲ್ಲಿ ಒರುವುದು, ಅವಶಕನಗಾಗಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಸೇರಿ ಪುನಃ ಕೂಳು ಕಾರಜ್ ಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಖಂಡ್ಯ ಅದ ನಾನು ತಿನ್ನುವ ಕುಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ತುತ್ತು ತೆಗೆದಿಡಲೇಬೇಕು. ಸತ್ತವನ ಆತ್ಮ ಯಾವ ಮರಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವರದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮೊದಲ ಅಥವಾ ತಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯನ್ನು ಹರಡಿ ಬಿಡಾರ ದೇರೆ ಅಥವಾ ಇತ್ತೀಚೆ ನವರು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟು ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕಾವಲಿಗೂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿರುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದ ನಂತರ ಬೆಳಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗುರುತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅವನನ್ನದ್ದಲ್ಲಿ ಆತನ ಆತ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾವೇ ಇರಲಿ ಸಂಯಾದ ಕಾರಜ್ ಕೂಳು ಹಾಕದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಆತ ಇಷ್ಟಮಾಡಿದ್ದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಿಯ ತನಿಸುಗಳನ್ನು ಕಾರಜ್ ದಿನ ಪತ್ರ್ ಹರಿವಾದಲ್ಲಿ ತುಂಬಲು ಮರವುದು. ಬೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟ್ ಕುಡಿತವಿದ್ದರೆ, ಗೋರಿಯ ತಲೆಯ ಬಡೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿದು, ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ದೇವರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 'ಭದ್ದು ಎಂಬ ಹೆಚ್ಚುವು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭದ್ದು(ಹಬ್ಬ)ದಲ್ಲಿಯೂ ಆಡು, ಕುದಿ, ಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಕೋಣಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಇದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿರುವವರೂ ಸೇರಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮೊದ್ಡ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಇವರಲ್ಲಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಚಾಮುಂಡಿ, ದುರ್ಗಾ, ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಹೆಣ್ಣು ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಆಗಾಗ ಬೆಕ್ಕ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಧಿಯ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟತೆ ಯೆನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನರ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸುಖ (ಅನುಕೂಲತೆ) ವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ 'ಆಮ್ಮ' ಎಂದಿದ್ದ ಎಂಬ ವಿಷಯವಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಲಾಭ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವವರೆಗೆ ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹರಡಿದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಕರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಕಲೆಯಂತಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನ ಹಿರಿಯಗಿರುತ್ತಾನೆ. ದೇವರನ್ನು ಕರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವುದೇ ಮನೆಯ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವರ ಕಟ್ಟೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತರೆ ವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಯಜಮಾನ ಧಾಕ್ (ಜಮರುಗು ದಂತಿರುವ ಒಂದು ವಾದ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಡ್ಡದಾರವನ್ನು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬಡಿದಾಗ ಧ್ವನಿ ಧ್ವನಿಗೊಳಿಸಿ ಒಂದು ಖಚಿಪ ನಾದ(ಗುಂಗು ಗುಯ್ ಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತದೆ)ವನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಾ

ಜೋಲೋ.. ಜೋಲೋ.. ಏಶ್. ವ್ಯವ್ಯಾಃ ಏಶ್ ವ್ಯವ್ಯಾಃ ಎನ್ನುತ್ತ ಜೋಲಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಇಲ್ಲಿ ಜೋಲೋ ಅನ್ನುವುದು ಚೈ ಜೋಲೋ ಆಗಿದೆ) 'ದೇವ ಆಯೋ' ಎಂದು ಪರಿ ಪರೆಯಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಚಾಮುಂಡಿ, ದುರ್ಗಾ, ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಎತೇಷವಾದ ಘಾಗರಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಘಾಗರಿಯು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಲಿಂಗದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದೇವರು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಆತ ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬಲ, ಮತ್ತು ಎಡ ಭುಜಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಜನ ಇವನಿಗೆ ದೇವರು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆತನಿಗೆ 'ಓ...ನಾ' ಓತದಾಡಾಳೋ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದೇವರು ಒಂದು ಕಡೆ ನದಾ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿದರೆ, ದೇವರ ಜಗುಲಿಯ ಮುಖಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚೌಕಾಕಾರದ ಬಟ್ಟೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪವಿತ್ರ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ವರದಿದರ ಬಟ್ಟೆಯು ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಚೂಲಮೊಳಗೆ ಎಲೈದು ಹಿಡಿಯಪ್ಪ ಗುಲಗಂಜಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿಡಿಯಲ್ಲೇ ಒದಿಪ್ಪು ತೆಗೆದು ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಗುಲಗಂಜಿಗಳಿಗೆ ಒಂಟೊಂದು ಸುಂಪು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿ ಬಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಕೊಂಡೂ, ಬೆಸ ಬಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಯಜಮಾನ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು 'ವ...ನು' ವಧಾವ ವಾಂಛಾಮು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಶೇಷಗಳಿವೆ. ಕೆಲವರು ಒಲೆಯ ತ್ಯಾಗನೆಯ ಶಿರವನ್ನು ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕಡಿದು ತುಂಡರಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಚರಚರನೆ ಕೊಯ್ತು ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಚಾಮುಂಡಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಮ್ಮ ದೇವತೆಗಳು ಬಲಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಈ ಜನರ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಣೆ ಎಂಬುದು ಕಡಿಮೆಯೇ ಸರಿ

'ದೇವಾಣೋ ಬಲಾಪೋ' ದೇವತೆಗಳು ಕರೆಯುವುದು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ದೇವರ ಕಿಟ್ಟಿಯ ಎದುರು ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ವಿವಾಳೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 'ದೇವಾಯ ದೇವಮ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದುವನು ಸುಡುವ ಕಡಾಯಿಯಿಂದ ೯ ವಿವಾಳೆ(ಸಿಹಿ ಕಡ್ಡಾಯ)ಗಳನ್ನು ಬಲಗೈಯಿಂದಲೇ ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇದು ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯುವ ಆಚರಣೆ. ದೇವರ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಾದಿ ಗುರುತಿಸುವ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯುವ ಆಚರಣೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಚಾಮುಂಡಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ದೇವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗುಲಗಂಜಿಯಿಂದ ಇಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ 'ವಧಾಪೋ ವಾಂಛಾಮು' ಗುಲಗಂಜಿ ನೋಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂದರ್ಥ

ಇದರ ಲೆಖ್ಯದಂತೆ ಒಂದು ಹಿಡಿಗೆ ೧೫ ವಜ್ರಾಂ ಗುಂಪಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಐದೈದು ಬರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು ಇರುವ ಕಾರ್ಯಮಾಸುತ್ತರೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬವನ್ನು 'ಭದ್ರು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಣದ ಬಲೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಬ್ಬದ ಲಂಗಾರನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಗುಜರಾತ್ಕೋ, ಪವಾರ್, ಕಾಳಿವಾಳೋ ನಂತರ ಮೆವಾಡೋ ಎಂಬ ಪಂಗಡವನ್ನು ಲಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಆವರದೇ ಆದ ದೇವರಿಗಾಗಿ ತ್ರಾಂಗಿಡುವನ್ನು ಕೂರಿಸಲು ದಿಡಾರವನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರನ್ನು ಕೂರಿಸುವ ವಿಧಾನ

೧. ಗುಜರಾತ್ಕೋ : ದಾದಾಬೆಗೆ (ಶಿವ) ವಿಳೈದಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಅಖ್ವಾಪಾಳ್(ನಾಗದೇವರು)ಗೆ ಗುಣೇಖ್ವಾ(ಗಣೇಶ)ನನ್ನು ವಿಳೈದಲೆಯನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಖ್ವಿಳೇ(ಬಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ)ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಖ್ವಿಕ್ಕತ್, ಶೇಳ್, ಮಹಮ್ಮಯಿ, ಸಿಕೋತರ(ನಾಯೀಮ್ಮಿನ ದೇವರು) ಬಾದಾದಿ, ಅರ್ಧನ್, ಭವ್ವಾಖಿರ್, ಹನುಮಾನ್ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ಪಿತ್ಯ 'ಗುರು ಪಾತಿಯೋ' ಇವುಗಳ ವಿಲೆ ಅಥವಾ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ಪವಾರ್ : ದಾದಾಬೆಗೆ (ಶಿವ) ಮೋಳಾಯು(ಬಚ್ಚೆ ದೇವರು)ನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಅಖ್ವಾಪಾಳ್ ನಾಗದೇವರು: ಗುಣೇಖ್ವಾ (ಗಣೇಶ) ನಂತರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಚೋಗಾಯಿ (ಮುಕಾಂಬಿಕೆ) ಮೈರೀದೇವಿ, ಶೇಳ್, ಮಹಮ್ಮಯಿ, ಓಫೋಬರ್ (ಸರಸ್ವತಿ) ಪ್ವಾತ್ ಖ್ವಿಂಬಿ, ರಣಚಂಡಿ, ಮಗ್ರಿ ಖಾದಾರು ಆಗಾಖ್ವಿಡ, ಬಾವನ್‌ಖಿರ್ವಿರಿ ಭವ್ವಾಖ್ವಿರ್ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ಪಿತ್ಯ 'ಲುಬಾಂಯೋ' ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩. ಕಾಳಿವಾಳೋ : ತ್ರಿಕೋನಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿರುವ ಬಚ್ಚೆಯ ದೇವರನ್ನು 'ದಾದಾಚೆಯೆ (ಶಿವ) ಮೋಳಾಯು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ತಯಾರಿಸಿದಂತಹ ಮೋಳೆಯ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅದನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸಲು ಯಾರು ಮುಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಮಗಾನ್ ಎಂಬ (ಕಾಳಿಕಾ) ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿ (ಖಿಷ್ಕೋ)ಯನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಹಮ್ಮಾಯಿ (ಮುಂಬಾದೇವಿ), ಶೇಳ್, ಲೋದವ್ (ಖಾದಾರು) ಭಣಾಬಾರಿ (ಮಗರಿ), ಭಮ್, ಬೆಖ್ವಿಖ್ವಾರ್, ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಭರಕ್‌ನ ಭೈ (ದೀರದೇವರು) ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ಪಿತ್ಯ 'ಗುರು ಥಾಣರ್' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಳೈದಲೆ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

೪. ಮೆವಾಡೋ : ದಾದಾಬೆಗೆ (ಶಿವ) ವಿಳೈದಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ನೋಕೋಡ್ (ಎಲ್ಲಮ್ಮ)ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಹಮ್ಮಯಿ, ಶೇಳ್,

ತೋಲಾವ್ ಖಂಡಾರು ಭಜಾಚಾರಿ ಮಗರಿ ಕಿಮ್, ಬೆಖ್ವಾಬ್ದಿಲ್, ಭರಕನಾ ಬ್ಲೆ
(ದೀರದೇವು) ವಾವ್ಲೆ, (ಸುಧ್ಯರಿ) ಮತ್ತು ವಾಗತವ ಶಿಕ್ಷೆ 'ಗುರುಧನವತ್' ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು
ಕೂರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಬ್ಬಿಗಳು ಮತ್ತು ಪೂಜಾವಿಧಾನ

೧. ಜಮೀನು ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟು: ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಅನ್ನ ತಮ್ಮ ಎರಿರಲ್ಲಿ
ಮೊದಲನೆಯವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಕಿರಿಯವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತಂದೆಯಿಂದ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ
ಬಂಧಂಥ ವೇಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಹಬ್ಬದ ದೇವರು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮನು
ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯದ ಅಥವಾ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾರಿದ ಮಗನಿಗೆ
ತನ್ನ ಹಬ್ಬದೂ ದೇವಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆತನಿಗಿರುವ ಇವ್ಯವಾಗದೆ, ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಎರಡು
ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಕಿರಿಯವನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗವೆಂದು ಆರಿಸುವುದು ಅಕ್ಕನ ಪಟ್ಟದ ದೇವಿ
ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸೋಡಿಸಿ, ಅಪಾಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ (ಭಂಡಾಪಾನ) ಮಾಡಿಸಿದ ದೇವಿಯನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನ ಕಿರಿಯ ಮಗನೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಹಿರಿ ಮಗನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ತಮ್ಮನ ದೇವಿಗೆ ಪೂಜಾರಿಯು ಬೇರೆ ಇರುವಾಗ ತಕ್ಕವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಡುವ
ನೇಮಿಸುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ 'ಜಮೀನು' ಅಥವಾ 'ಬಿಟ್ಟು' ಎನ್ನುತ್ತದೆ.

೨. ಲಂಗರು: ಯಾರು, ಯಾರಿಗೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಶೌಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ದೇವಿಯ ಪ್ರಾಣದೂಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
ಅದು ಅವಶ್ಯಕದ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ
ಗುಣಾತ್ಮಕೋಪರಲ್ಲಿ ರಾಮೇಗೌಡರ, ಹಬ್ಬದ ಲಂಗರಲ್ಲಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಕೂರಿಸುವುದನ್ನೇ
ಗಮನಿಸೋಣ. ಅವರ ವೇದಲ ಇಳುಕು ಸೇರಿದಾಗವತ್ ಆದರೂ ಅವರನ್ನು ದೇವಿಯೆಂದಾಗಿ
ಇದ್ದವರು ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮುಂದಿನ ವೆಚ್ಚವೇನು ಆರು ತಲಮಾರಿನವರೂ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ
ಹರೆಯೊಪ್ಪಿಸುವ ಒಲೆ ನೀಯಮವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗುಣ
ಸೇರಿದ ಬ್ರಹ್ಮಗುರೂದ್ವರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ತಲಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುಪ್ರಾಣದ
ಮಕ್ಕಳಾದ ಹಾಜೂ ಮತ್ತು ಬೋರೂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೇದ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಏಳು ವರ್ಷಗಳ
ಕಾಲ ಸಹಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಆದಾತಕ್ಕಾಗಿ ಅದರಾಟದಲ್ಲಿ ಬೆಂದು
ತೋರುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ದೇವಿಯೇ 'ಶಿವಾರೋ' ಎಂಬ ಕೊಟ್ಟದ ದಹತ್. ಕೋಗವನ್ನು
ಒಟ್ಟು ಅಹಂಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಾಕಿದ್ದು, ಅದನ್ನೇ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಅಡ್ಡಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.
ದೇವಿಯ ಧಾರಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಇಳಿಯಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲವಕ್ಕನ ಬಂದು
ಸಂಕಟ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಗಾಗಿ ಅವರು ಎನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ
ಸಂಕಟಗಳಾಗಿ ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ನಿಷ್ಕಾರ್ಥ, ಧರ್ಮಪರತೆಗೆ ಆ ತಾಯಿ
ಮನುಷ್ಯತ್ವದೇನೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ದಹತನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದವನು ಅದನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ಯುವುದೇ ಇತ್ತು ಹಣ ಅತ್ತ ದಹತನ್ನು

ಒಯ್ಯದ ಹ್ಯಾವೆಯಾಗಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕೋಡವನಿಗೆ ಚೇತಣವು ತಿಳಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುವ ದಹಕನ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಪ್ರೀತಿ, ಅದರಿಂದಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಮಾಡಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರೂ ಆತನನ್ನು ಕುಡುಕುಮವವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಕೋಣ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮೇಯ್ದರೂ, ಯಾರೂ ಏನೂ ಹೇಳುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಪ್ಪಪ್ಪನ ಕೋಣದನ್ನು ಯಾರೂ ಬೆದರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕೋಣ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರಿಂದ ಅವನು ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಏಂಥ ಬಹುದೋನನ್ನು ಹಾಕುವ ಮತ್ತು ಭೋಗ್ಯವು ಅದರ ಮಾಲಿಕನನ್ನು ಹಣ ಕೇಳದರೂ ತಮ್ಮ ಜೋಳಿಗೆಯಿಂದ ಸುರಿಸಿದರು. ದೇವಿಯ ಕೈವೆಯಂತೆ ಅವನು ಕೇಳದಷ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಎಂಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಶಿವಾರೋನನ್ನಳೆಯುತ್ತಾ, ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಮತ್ತು ಕೋಣ ತನ್ನದಾಗುವುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಎದೆಯೆ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ದೇವಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಎಂಬೆಯಿಂದ ಹೊಸವಾಗಿ ಸುಮ್ಮನು ಸುಮ್ಮನುಗಳನ್ನಿಲ್ಲ ತಂದು ಹೆಚ್ಚು ಆಚರಿಸ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ದಹಕನನ್ನು ಕೂಗಿ ಬಿಡು ರೂಮಾನ್ (ಕಾಪು- ದಹಕ) ಏಂಪಬೇಂದಾಗ ಮಾತ್ರ, ಬಹಳ ಹಿಂಜರಿದ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಖಿವಾಳ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ, ದಹಕನು ಬಗ್ಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾವು ಎರಿಸಲು ಹೆದರಿ ಈ ಕುಬ್ಬು ಮಾಡಿ, ಕಾವುಬಗ್ಗುವಾಗುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ತನ್ನ ತನ್ನವರು ದೇವಿಯೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಇದ್ದ ಸುಮ್ಮನಿಗಳಿಲ್ಲ ಬಂದು ಆ ಹೆಚ್ಚುವಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಗೂಡಿ (ಕಾಳಿವ ದನ್) ಬರಗಾಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಮೂಸ ಶಿವುಮತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಸೆವಹೂವು.

ಬೆಳಗ್ಗಾವೆದರೋಳಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮ್ಮನಿಗಳನ್ನಿಲ್ಲ ಆ ದಹಕ ಒದ್ದಿ ಕೋಡವ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತೆ ಕಡೆಯ ಬಳಿ ಎಂತಿತ್ತು. ಈ ಹಾದೂ ಕಂಡ ಆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗೂ ಅವನು, ಅಶ್ಚರ್ಯ ಅಪ್ಪಿಡ್ಡಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮೂಲೆಗಾಗಿ ಬಹಳ ದುಪಟಲಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಅಧರಿಸುವುದು ಅವರ ಅದ್ಭುತ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪ ಮಧ್ಯಪಾನವ ತನ್ನನ್ನ ಮಾಡಿದರು. ದೇವಿಗೆ ಎದೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿವುದು ಅವರ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೋಡವ ದೇವಿಯೇ (ಪ್ರವಾಳ, ಬೋವು, ಬಿಂಕಲ) ಕುಡುಕು, ಕೆಂಗೆನಕಾಯಿ ಚೂರು, ಸುಟ್ಟ ಕಲೀಜ ತಿಂದು ನೋಡಿ, ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನು ತಾಳುತ್ತಾಳೆ. ದೇವಿ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಎತನೇನುಗವೆಂದು ಕೊಂಡು, ತಂದು ನೋಡಿದರೆ ಹೇಳುವ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಿನ್ನಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶಮರುವಾಯಿತು. ಗುಜರಾತ್ ವಾಳರಲ್ಲಿ ಮೂಸದೂವಿದ ರುಚಿ. ಬುದ್ಧಿಮಂತರೂ ಹಾಕೊ ಮತ್ತು ಭೋಗ್ಯವು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಬರಿಸಿ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ದೇವಿಯ ದೇವತೆ ಗುರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಮೂರ್ತಿ ಕೂಡ ಈಗಲೂ ಅವರ ಮಹಾವಳಿಯ ಹೆಚ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಹ್ಯಾಗೆಹೊಂದಿದ ಹೊಸುರುಳುವನ್ನು ಕಾಣುವರು.

ಹೀಗೆ ಹಾಜೀಜ ಮತ್ತು ಭೋಗ್ಯವು ವಿರೂಪತಿ ಗುರುಪಾಲ್ಗೋ ಮತ್ತು ದೇವಿಯ

ಮೂರ್ತಿಗಳು ಬಿಡಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ 'ಪ್ರಾಂಗದೊ' ಆಯಿತು. ಕುಮಾರನು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಭೋಜನವಾಗಿ ಹೊಸ ದೇವಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು. ಆದರೆ ಗುರುಪಾದ ಪಾಠ್ಯವೇ ಸಿದ್ಧ ಕುಡುಗನಾಗಿಯೇ ದಿನವೂ ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗಬಿಟ್ಟು. ಈಗಲೂ ಆತನ ಪಂಚಾಮೃತ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬೇಲೆಯಾಗಿ ನಾವು ಇಂತಹವರ ಪಾಂಡನೆಯ ವೇಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆತ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ಒಮ್ಮತ ಈತನ ಲಂಗದನ್ನು ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವಾಗ ಪೊದಲು ಗಲ್ಲಿ:ದೇವಿ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಲವರ ಪಾಂಡಾನಾಗಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಇಂತಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಲಂಗರು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಲಂಗರಿಸ ರಚನೆ : ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಸೊಪ್ಪು ಸದಗಳಿಂದ ಹೂಸ ಜೋಪಡಿಯಂತೆ (ಗುಡ್ಡು) ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದದ್ದು. ಇತ್ತೀಚಿನವರು ಪ್ಯಾಸ್ಸಿಕ್ ಬೀಲದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಬೆಂಚುಗಳನ್ನೇ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಇದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದೊಗರುತ್ತದೆ. ಗಲ್ಲಿ:ದೇವಿಯ ಜೊತೆ ಉಳಿದವರು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ಪದಾಧನದಲ್ಲಿ ಹರಕೆಮಾಡುವಂತೆ ಬಯಸಿ, ಬೇರೆಯವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯವ ಪ್ರಸಾದ ಪೂಜಾರಿಯಾದವನು (ಹಿರಿಯ) ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ವಿಕೇಂದರ ದೇವಿಯೇ ಆತನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವುದರಿಂದ, ಬೇರೆಯವರು ಹಮ್ಮ ದೇವಿಗೆ ಆಚಾರಿ ಕೈಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಇನ್ನೊ ಕೈಪ್ರವಾದ ಈ ಕುಟುಂಬ ದೇವಿಯ ಪೂಜಾರಿ ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಯನ್ನು? ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ನಡೆದು ಬಂತು.

ಈಗಲೂ ಹಾಜೀರಿ ವಿರಚಿತ ದೇವಿ ಆತನ ಪಂಚಾಮೃತದಲ್ಲಿ ವಾವಾಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಅನ್ನಾವನಹಳ್ಳಿ ವಾಸಿ ಚಿತ್ತಿಲಪ್ಪ ಎಂಬುವವ ಬಳಿಯಿದೆ. ಶಕ್ತನವರ ಪಿರ್ತಿ ಸಿಂಗ್ ಎಂಬುವವರು ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಯೋ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಕಳ್ಳಸವಿಗದ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಗುರುಪಾಠ್ಯವೇನ ಮೂರ್ತಿ (ಪೆಪ್ಪರ್) ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತನವರ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುಪಾಠ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ೭೦ ರೂ. ಕೊಟ್ಟು ಒಮ್ಮರ ಅಕ್ಕಿತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಎನ್ನು ಗುರು ನಮಗೆ ಯಾಕೆಂತ? ಆದರೆ ಆದಿಕ ಪೆಪ್ಪರಿ ಆಗ ಬೆನ್ನಾಗಲಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ನಾವನಹಳ್ಳಿಯ ಪಂಚಾಯಿತಿವಾರರು ಜೈಲಿಲಪ್ಪನ ಗಲ್ಲಿ: ಇಂತಿ ಇರುವಾಗ ಗುರುವನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ಪ್ರಾಂಗದೊಗೆ ೩೦೦ ರೂ. ನಂತೆ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದು, ಆದೂ ಸಾಲಬಾಡಾಗ ತುಕಡಿ ಜಮೀನನ್ನು ಶಿವನವರ ಬೆಲ್ಲವನ್ನಿಗೆ ದೀಡು ಮಾಡಿ ಪಂಚಾಯಿತಿವಾರರಲ್ಲಿ ಮೋಗಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಾಡಿ ವಾಪಾಟ್ ತಂದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ಗುರುಪಾಠ್ಯವೇನ ಮೂರ್ತಿಯೂ ದೇವಿಯ ಜೊತೆ ಸೇರಿದಂತಾಯಿತು. ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರದಲ್ಲಿ, ಗುಜರಾತ್ಕೊನಾದದಲ್ಲಿ ಶಿವನವರ ಇಂತಹ ಐತಿಹ್ಯವಿರುವ ದೇವಿಯೇ ಗಲ್ಲಿ:ಯಾಗಿದ್ದಳೆ. ಲಂಗರಲ್ಲಿ ಜೈಲಿಲಪ್ಪನ ದೇವಿಯೇ ಮೊದಲು ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಯುವಕ ಈಗ ಬೀದಿಹದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

೩. ಹಿರಿಯರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ : (ಬೇರೂರಿಕ ಧರ್ಮವಾಚು = ಆಶೀರ್ವಾದ ಹಿರಿಯವರು)

ದೇವಿಯನ್ನು ಅಹ್ಲಾಸಿ ಮೈಗೂಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನ ಮರಣ ನಂತರ ಅಥವಾ ಅಧೀರನಾದಾಗ ಆತನ ಬದಲಿಗೆ ಹಿರಿಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವ ದೇವಿ, ಆತನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಡುಹಾಕುವ. ಇದು ಹಿರಿಯನಿಂದ ಪದವಂಥ ಅಶೀರ್ವಾದ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೇವಿಯು ಕಾಯೆಯಾದ್ದರೆ, ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮೈ ಕೂಡ ನಲುಗಿ, ದೇವಿಯ ಅಹ್ಲಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಢ ಕುಚ್ಚಗಳು ಪಂಚಾರವಾಗುವಂತೆ ಹಮುತ್ತಾಳುಬ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆ ಈಗಲೂ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅಹ್ಲಾಸನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮುಕುಂದಪ್ಪ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಎಂಬವರಿಗೆ ವರ ತಂದೆಯ ಅಸೆ, ಅಶೀರ್ವಾದದೊಂದಿಗೆ ಓತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ರೂ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ವರ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ಮೊಮ್ಮಗ ಓತರದರೂ ಅಪ್ಪ ಜಗ್ಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ೨೦೦೨ರ ೧೭ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಕಿಂಗಲ್ಡಿ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದೇವಿ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಾ ಬಿಟ್ಟರು. ಸಂತರದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಿದ್ದು ಪನಗೊಡು ರೋಮಾನುಜನ ಪೂಜೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಮದಲ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೂಡ.

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಕಾಳಿವಾಸೂ ಪಂಗಡದ ದಿವಂಗತ ಧರಂಜಿಂಗ್ ಎಂಬವರ ಐವರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ದೇವಿ ಬರುವಂತೆ ಅಶೀರ್ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಕೈಸ, ಧಮಕ ಬ ಖ್ಯಾರಿಗಳ ಮೇಳು ಮಹಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ತೊರೆದು ಅವರದೇ ಹಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು ತಂದೆ ತೀರಿಹೋದ ನಂತರ ವೇವರಪ್ಪ ಘೋಷಿ ಪಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದನ್ನೇ ಮೆಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟರು. ಅವನ ಕಪ್ಪ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಒದಗಿಬರಲು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಇದು ಮನೆ ದೇವರ ಕೂಟ, ಘೋಲಿ ಪರನ್ನಾರದಿಂದ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯೆಂದು ಮನವಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಶಾಯಿ ಕೂಟ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳೇ ಸಹಿಸದವು. ಒಂದು ದಿನ ಅಶೀರ್ವಾದಿತ ಡಾಲ್ಫಿನ್ ಮಗ ನುಬರಾಜ್ ಧರಂಜಿಂಗ್ ಎಂಬ ಯುವನಿಗೆ ಇದ್ದ ಕೈದ್ದಂತೆ ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ದೇವಿ ಕುಸಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದು, ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗುವುದು, ಮೈ ಅದುರಿ ಓತರುವುದು ಶುರುವಾಯಿತು. ಆದರೂ ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆತನ ಮಾವ ಶ್ರೀ ಸುಶೀಲಪ್ಪ ದೇವಿಕೆ ಕುಮುದರ ಪತಿ ರ ಮನೆಗೆ ಒಂದಾಗಿ ಮೈಮೇಲೆಹತ್ತಲೇ ಒಳ ಬಂದು ನಾನು ಕೇಡು ಬಯಸಲು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಲೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನನ್ನ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿತ್ತಿಯೂ ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿದರೆ ಮುತ್ತು ಸುಣ್ಣುಗುತ್ತಾನೆಂದು ಮೈಯಕುತು ಎಲಗಿ ಹೊರ ಬಿಚಿ ಇಡೀ ಮಾತನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಆತನ ಶಾಯಿ ಮುತ್ತು ಕೂಡ ಜನರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಿ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಪುಶೀಲಪ್ಪನವರು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಿದ ನಂತರ ದೇವಿ ಮತ್ತೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವನು ಎಂದಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಆ ದೇವಿಯ ಕೈಪಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತಾ, ನಂಬಿದು ಶತಪಿಡ್ಧವಾಗಿದೆ.

೪. ಪಟ್ಟದ ದೇವಿ ಪಡೆಯುವುದು : ಇದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಲರ್ದದಲ್ಲಿ ಕುಲದೇವತಾ ಪದ್ಧತಿ' ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ 'Totem' ಮತ್ತು 'Totemism' ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ 'ಕುಲಚಿಹ್ನೆ' ಮತ್ತು 'ಕುಲದೇವತಾ ವಾದ' ಅಥವಾ 'ಕುಲದೇವತಾ ಪದ್ಧತಿ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಇದು ಕುಲದೇವತೆಯ ಚಿಹ್ನೆಯಾದ ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೋಳ್ಳು ಇರುವ 'ಪ್ರಾಂಗಡೂ'ವನ್ನು ಪಡೆವ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.

೫. ಹತ್ಯಾರು : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ 'ಹತ್ಯಾರು' ಬಹಳ ಗೌರವ ತರುವ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಲಂಗಡುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಇಳಕೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರಾಗದು. ಓತರುವ ಪೂಜಾದಿಗಾಗಿ ಹರಕೆಯನ್ನು ವಧಿಸಿ ಆಪೂಜನಕ್ಕೆ ಅಣೆಮಾಡುವ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ ಈ ಹತ್ಯಾರನದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಈ ನಡವಳಿಕೆಗೆ 'ಹತ್ಯಾರು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹತ್ಯಾರು ಪಡೆದವನಿಗೆ ಇರುವ ನಿಯಮಗಳು

೧. ಟ್ರಾಂಫಾರಿಣಿಯ ಮಗನಾಗಬೇಕು.

೨. ಪಟ್ಟದ ದೇವಿ ಪಡೆಯುವ ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕು.

೩. ಆತನಿಗೆ ಮತ್ತು ಆತನ ಕುಟುಂಬದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಾರದು. ಕ್ಷಿಪ್ರ, ಬೈಸುಳು, ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿ, ಲಂಗದ ಖಟು ತಿಂದಿರಬಾರದು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಕ್ರಮ ಸಂಪರ್ಕ, ಶೀಲಗಟ್ಟಿ ಹೆಣ್ಣು ಇರುವವನಾಗಲೀ, ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವವನಾಗಲೀ ಮಾಡಿರಬಾರದು. ಅಕ್ಕಾತ್ ಆದಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನವರು ತಕ್ಕ ದಂಡ ವಿಧಿಸಿಮೀ, ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿಯೋ, ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಪವಿತ್ರ (ಶುದ್ಧ) ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಅಕಲಾವ್' - ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೪. ಹಿರಿಯನಿಂದ ಅತಿರ್ಹಾಧಿಕನಾಗಿ ಓತರುವ ಅರ್ಹತೆಯಿರಬೇಕು.

೫. ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುವ ಪೂಜಾರಿಗೆ ಹತ್ಯಾರು ಗೋತ್ತಿ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

೬. ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಮಾಣಿಯಾಗಿರಬಾರದು, ಸಡೆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀತಿವಂತನಾಗಿರಬೇಕು.

ಹತ್ಯಾರು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಆಚರಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು

೧. ಸದಾ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸುವುದು, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು.

೨. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಶಾವನಾಸವಿದ್ದರೂ ಚುತೆಯಿಲ್ಲ, ಮನೆಯೊಳುವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಗಂಡಸರು ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಆಥವಾ ಹೊತಲ ಊಟ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಂದರೆ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯದ ಗಂಡಸರು, ಸ್ವಚಾತಿ ಗಂಡಸರಾದರೆ ಅವರು ಪವಿತ್ರರಾಗಿರಬೇಕು. ಯಾವ ದಿಂದಸೆಗೂ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬಾರದು. ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯಾಮೋಹ ಇದ್ದವನನ್ನು ಪಾಪೇಲೋ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ

ಲಂಛನವಿನಿಂದ ಹಿರಿಯರೆ ದೂರವಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಹಕ್ಕುರು ಪಡೆದವರು ಹಕ್ಕಿರ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತಕ್ಕ ದಂಡ ವಿಧಿಸಿದರೂ, ಆತನ ಸ್ಥಾನ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಪರ ಪುರುಷ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಅಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದುದು ಗೊತ್ತಾದುದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಲಿಪ್ಪಿವರಿಸಿ, ದೂರವಿಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವ ಗೋಚರಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩ ಓತರುಪ್ಪದು : (ದೇವಿ ಮೈಗೂಡುವುದು) ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪೂಜಾರಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿರಬಹುದು. ನಿಯಮಿತ ಇರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ಜಮೀನು, ಲಂಗರು ಮೊದಲ ದೇವಿಯಿಲ್ಲ ಸಿದ್ಧವಾದ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದಿತನಾಗುವುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಮುಂದಿನ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಓತರ ಬಹುದು ದೇವಿ ಮೈಗೂಡುವುದು, ದೇವಿ ಪೂಜಾರಿಯಾದವನ ಮೈಮೇಲೆ ಆಹ್ವಾನಿತಳಾಗಿರುವುದನ್ನು 'ಓತರುವುದು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಓತರದವನನ್ನು 'ಭವನ್ನೋ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಈ ಭವನ್ನೋಗೆ ಮೊದಲು ಹಕ್ಕುರ ಪಡೆದವನಿಗಿರುವ ಆಹ್ವಾನಗಳಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಈತ 'ಗಡ್ಡೀದೇವಿ' (ಹಕ್ಕುರ ದೇವಿ)ಗೆ ಓತರುವುದರಿಂದ 'ಗಡ್ಡೀ ದೇವಿಸೇವಾ ಭವನ್ನೋ' ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಈತನಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಗೌರವ ಅದರಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆತನೂ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಓತರುವವನೂ ಕೂಡ 'ಹಕ್ಕುರು' ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲು ನಂತರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕೂಡಲು ಬಿಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೂಡ ಕೂಡಲಿದ್ದವನನ್ನು, ಓತರದವನು ಮುಂದೆ ಓತರನವನು, ವಾಗ್ವಿಳ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ,ಮುಖಾಂತರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೪ ಪಾಲ್ಕೆ : (ಉಪವಾಸ ಇರುವುದು) ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗುಣಗಳಾಗಲೋದಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದುಡ್ಡು ಆದರೆ ಮನೆ ದೇವಿಯ ತ್ರಾಸದೂ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಧಾವ (ಗುಲಗಂಜಿ ಶಾಸ್ತ್ರ) ಸೋರುವುದು ಇಬಾರ್ತಲ್ಲಿ ದೇವಿ ಕಡ್ಡೆ (ಕಷ್ಟಯದ ಪರಕೆ) ಭಗ್ನ (ಬಲಿಹಕ್ಕಿ) ಕೇಳಿದರೆ ಒಪ್ಪಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊಡ್ಡ ಹರಕೆ (ಬಲಿ ಹರಕೆ) ಮಾಡುವಾಗ ದೇವಿಯ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಲಂಗದಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗಿದ್ದರೇ ಈ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯವನೂ, ಓತರುದವನೂ, ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಆತ 'ಪಾಲ್ಕೆ' (ಉಪವಾಸ) ಇರುವುದು ಬದ್ಧನಿಯಮ. ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂಕೇತಿಕ ನಡೆಯುವವರೆಗೂ, ಅಂದರೆ ಬಲಿ ದೀಕ್ಷಾವರೆಗೇಗೂ ಆತ ಎಳನೀರನ್ನು ಕೂಡ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆಗದಂತೆ ದೇವಿಯಾ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಳೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಆತ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಯೋಚನೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ನಿಶ್ಯಲ್ಪತ ಮನಸ್ಸುಕವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆತನಿಗೆ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗಿ ಹಕ್ಕುಕ್ಕೆ ಪಾಲ್ಕೆ ಇರದಂತೆ ದೇವಿ

ಮಾಡುತ್ತಾಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದು ಅವರು ಮೆಂಬರುವ ದೇವರ ಮಹಿಮೆ. ಹೀಗೆ ದೇವರಲ್ಲೇ ಅವರ ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದವರಾದ ಈ ಅಲೆಮಾರಿ ಒಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂಥ ಯಾವುದೇ ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಗುಜರಾತ್‌ದಾಳೊ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಗ. ಕಡ್ಡೆ ೨. ಭರ್ವ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಸರು ಒಂದೇ ಆದರೂ ಭರ್ವಗಳು ಕೆಲವು ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಗುಜರಾತ್‌ನೋ, ಪವಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಕೋಣದ ಬಲಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಮೇವಾಡೋ ಪವಾರ್, ಕಾಳಿವಾಳೋರಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಕುರಿಬಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪವಾರ್ ಪಂಗಡದವರು ಎರಡೂ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪಂಗಡದವರು ಉಳಿದ ಮೂರೂ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆಯಿರುವ ಪವಾರ್ ಪಂಗಡದವರ ಆಚರಣೆಯೇನೂ ಬಹುಶಃ ಗುಜರಾತ್‌ನೋವಾಳೋರ ಆಚರಣೆಗೆ ಹತ್ತಿರಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಗುಜರಾತ್‌ನೋಗಳ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವೆ ದೇವರುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೀಗಿವೆ. ಮಾಹಿ ದಿ ರಾಮೇಗೌಡ ೯೦ ಶಬ್ದರಿ ೧೯ ಮಾಂಜಾರು ೮೫ ಅಸ್ತಾವನವಳ್ಳಿ ವಾಸಿ ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ

ದಾದಾಜಿ (ಈಶ್ವರ)

ವಿಶ್ವಕಿ (ಪ್ರಾಮುಖೇಶ್ವರಿ)

ವೈರಾಗನ್

ಆರ್‌ಪಾಳ್ (ಸರ್ಪರಾಜ)

ಗುಣೇಶ್ (ಗೋಪತಿ)

ರಹಾವಡಿ (ಬಲಿಕೋಣದ ಕೊಳ ಕಡಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದಿರುವವಳು)

ವ್ಯಾತೇ (ಸೌತದ ದೇವತೆ) [ದಹತನನ್ನು ಬಿಗಿದಂಥ ಕಡಿಯನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿದ ದೇವತೆ]

ಜಾಂದಡಿ : (ಜಾಂದ್‌ಬೀಬಿ)

ಶೇಳ್ : (ಸೇಡಿನ ದೇವತೆ)

ಮಹಮ್ಮಾಯಿ : (ಮಾಯಿಯಮ್ಮ)

ಶಿಕೋತರ್ (ಕೆಮ್ಮು ನೆಗಡಿ, ವಾತಿ ದೇವತೆ)

ಮ್ಹಿರ್‌ಮಯ್ : (ಮೈಸದೇವತೆ, ಶಾಂತಿದೇವತೆ)

ಮೆಲಡಿ : (ಫುಲಮ್ ಮೆಲಡಿ, ಜಬುದದ್‌ಹ್ ಕೆಡುಕು ಮಾಡುವ ದೇವತೆ)

ಹಸುಮಾಸ್ : (ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆ)

ಗುರುಪಾಠ್ಯೋ

(ಈತನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಹಾಜೋ ಭೋಜೋ ದೇವಿಯ
ಖಪ್ಪದೊನೊಂಟಿಗೆ ತಂದೆಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ,
ತ್ಯಾಗದೊದಲ್ಲಿ ರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು)
ನಂತರ ಎಂಶೆಡರು ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುವಾಗ ಈ
ಗುರುವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಛೊಪ್ಪಾಖ್ಹಿರ್

ಶಿಕಾರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ದೇವತೆ ಎದೆಯಲ್ಲಿ
ಕಣ್ಣು ಇರುವ ದೇವರು.

ಹಬ್ಬದ ಲಂಗರಾಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ, ತ್ಯಾಗದೊದಲ್ಲಿರುವ ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಒಂದು
ಕ್ರಮಾನುಸಾರ ಕೂರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೇವತೆಗಳು ಮುನಿದು ನಾನಾ ಕಷ್ಟ
ಕೊಟಿಲೆಗಳನ್ನು ಇಳಿಕೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅದು ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಗನು
ಗುಣವಾಗಿ ಕೂರಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕ್ರಮವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಜರಾತ್ಯ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೂರಿಸುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ

ದೇವರುಗಳು	ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಕೂರಿಸುವುದು	ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪೂಜೆ
ದಾದಾಜಿ	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	ಬೋಟ್ಟೊ (ಕುರಿಬಲಿ)
ಆಹ್ಲಾಪಾಳ್	ಖಪ್ಪದ ಮೂರ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	ಆಹ್ಲಾಪಾಳ್ ಹಂದೊ (ಸಿಹಿ ಆಡುಗೆ) ದೂದಾನಿ ಕಟೋಣ (ಹಾಲಿನ ಗಿಂಡಿ)
ಗುಣೇಖ್ಹಿ	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	ದೀಪ, ಹೂ ಊದ್ (ಧೂಪ) ಹಪ್ಪೂರ
ವೀಖ್ವಿಳಿ	ಖಪ್ಪದ ಮೂರ್ತಿ	ಕೋಣಬಲಿ (ದಹತ್, ಭೆ ಮೋಲ)
ಖ್ವಿಕ್ಕತ್	ಖಪ್ಪದ ಮೂರ್ತಿ	ಕುರಿಬಲಿ
ಶೇಳ್	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	ದೀಪ, ಧೂಪ, ಜೋಡಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ
ಘಹಮ್ಮಾಯಿ	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	
ಶಿಕೋಶರ್	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	
ಖ್ವಿರಾಮಯ್	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	
ಮಲಡಿ	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	
ಪಾರ್ಥನ್ ಪನತಣಿ	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	
ಬಾಂದಡಿ	ಮೇಣ್ಕು ತ್ರಿಕೋನ ಬುಕ್ಕಿದವರು	ಕುರಿಬಲಿ ಬಾಂದಡಿನೊ ಬೋಟ್ಟೊ
ದವಾವಡಿ	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	ಹಲ್ವಾ ಪುರಿ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ (ಸಿಹಿ ಆಡುಗೆ)

ಹನುಮಾನ್	ಮೂರ್ತಿ	ಬೇಯಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳು ಹನ್ನೂ ಉತ್ತತ್ತಿ
		ದ್ರಾಕ್ಷೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ
ಪಾಳೆನಿ ಬಂಜಾರಿ	ಖಂಡಾರ ಮಗರಿ	ರುಮಾಲ್ ಜೊರಿಸಿ ವೀಳೆದರೆ ಮೇಲೆ
		ಕೂರಿಸಿ, ದೀಪ, ಧೂಪ, ಇತ್ಯಾದಿ
ಗುರುಪಾಠೋಃ	ಮೂರ್ತಿ ವೀಳೆದರೆ ದೀಪ, ದೂಪವಾರತಿ	

ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೂರಿಸಿದಂಥ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪೂಜಾವಿಧಾನ

೧. ದಾದಾಜಿ (ಈಶ್ವರ): ಛಿಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಾಗ ಲಂಗದೊಳಗೆ ಅಯಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರೆಲ್ಲ ಮೊದಲಿಗೆ ದಾದಾಜಿಯನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಕೆಂದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲಿ ದಾದಾಜಿಯು ಸ್ವರ್ಗೀಯರ ಬಯದವರೆಗೂ ಆತನೊಬ್ಬನೇ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ ಹಾಗಾಗಿ ಅವರಾಡುವ ಭಾಷೆಯ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ "ವೈದಾ ಕಮಾಕೋಫಿ ದಾದಾಜೀಸ್; ಮಾರಾಪಕೋಫಿ ದಾದಾಬ್ಸ್" ಆದುವು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ "ಹುಟ್ಟಿಸುವವನೂ ಈಶ್ವರನೇ; ಸಾಯಿಸುವವನೂ ಈಶ್ವರನೇ" ಆಗಿದೆ. ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಒಂದೊಂದು ದೇವತೆಗಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಂತ್ರೋದ್ಧಾರಕನಾಗಿ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಗಂಡುಮಗುವಾದರೆ 'ನವಿಮುಂಡಿ-ಪೂ! ಬೋಕ್ಲೊ' (ಹೊಸ ಶಲೆಮಾರಿ ಕುರಿಯನ್ನು) ದಾದಾಜಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಹಿರಿಯರಲ್ಲರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯೂ ಆದಂತೆ ಸೇರಿಸಿದದ್ದು ಮಗುವಿನ ತುಂಬೆಯ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕುಟುಂಬದ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯ ತೀರಿಕೊಂಡರೂ ಸಹ 'ಬ್ರೂಸ್‌ನೋ ಬೋಕ್ಲೊ' (ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ಕುರಿಯನ್ನು) ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆತನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಲಾಕಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬಲಿ ಕುರಿತು ಆಚರಣೆ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ, ಹುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಾಗಲೂ ಮೊದಲಿಗೆ ದಾದಾಜೀನೋ ಬೋಕ್ಲೊ ಅಪರಣೆಯಾದ ಮೆಲೆಯೇ ದೇವಿಯ ಪರೆಯು ಬಲಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ತಾಯಿ ಕೂಡ ಹುಟ್ಟುವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸ್ತೆದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು 'ವಧಾವ (ಗುಲಗಂಜಿತ್ವಾ) ನೋಡುವಾಗ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಜಡಾವಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಚ್ಚರಿ ಪಡುವಂತೆ ಬಂದುಬರುತ್ತದೆ. "ಮೊದಲು ದಾದಾಜಿಗೆ ಪೂಜಿಸಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನನಗೂ ಬೇಡ" ಎಂದು.

ಆಚರಣೆ : ಶಾವೆ ವಾಸವನ ಬಿಡಾರಗಳಿಂದ ಅನತಿ ದೂರ ಕುಳಿತವನು ಹಾಗೆಹನ್ನು ಅಯ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೊದಲಿತಾರ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಸೊಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಜೋಳದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನವರು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ ಬೆಲೆಯುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಜೋಳದಿಯೊಳಗಿನ ಜಾಗವನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಬೀಳಂಧಾರಿನ, ಆಕಲೆ'ವಂತಿ (ಕುಳ್ಳ ಗೊಂಡವಳು) ಬಳಿಯಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮೈನೆರೆದವರು, ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದವರೂ ಬಳಿಯಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೈನೆರೆದವಳು ಚಾರಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಳಂಕವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಳಿಯುವಳಿಲ್ಲ.

ಟೀಕಾಧಾರಿಣಿ ಗಂಡಿಗೆ ಮೊದಲ ಸಲ ಮದುವೆಯಾದವಳು. ಹ್ಯಾಗೆದೂ ಎದುರು ಗಂಡಿ ನೊಡನೆ ಸುಳಿತಿ, ಗಂಡನ ಹಿರಿಯನಿಂದ ಪವಿತ್ರ ಕುರುಮದ ಹೆಣ್ಣಿನೊಬ್ಬ ಇರಿಸಿಕೊಂಡವಳು ಟೀಕಾಧಾರಿಣಿ (ತಿಲಕಾಧಾರಿಣಿ) ಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯೂ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಾದರೆ ಟೀಕೆ(ತಿಲಕ)ವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆಲೋಕವೆಂಬ ಹೆಸರು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಸೇರಿ ಮೂಡುಕೊಂಡುಕೊಂಡು ವರದಾಯಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ವಿಧಿಸುವ ದಂಡಕ್ಕೆ ವಂತರ ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಹ್ಯಾಗೆದೂ ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಳಿದು ಹಿರಿಯರ ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದರೆ ಆಕೆ ಪವಿತ್ರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಆಕೆ ಆಕೆಯೇ (ಮುಕ್ತಳಾಗುವಳು) ಆಗಿದ್ದರೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಆಕೆಲೋಕವೆಂಬ ಎ.ಪ್ಪತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪಾಪೇಶಿ (ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗೊಳ್ಳುವಳು) ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲೂ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿದ ದಿವ್ಯದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ (ಚಿಕ್ಕೋಯ್) ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬರಿಯ (ಹಾಳು) ರುಕಿತ ದೇವಿಗೆ ದಿವ್ಯವಾಗ (ವಿಪ್ರರ) ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಆವಾಹನೆಯಾಗಿರುವ ಪೂಜಾರಿ (ದವನೇಶ್ವರಿ) ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಡಬಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾದವನ್ನು ಬೇಯಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕಡೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕ್ಕಾಯ ವಾದಾಚಾರಿ ಬೋಕ್ಕಿ ಬೇಯಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ತಲೆಯ ಭಾಗ 'ಹೀಕ್' ಅನ್ನು ಪೂಜಾರಿಗಳು ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಲು ಬಾವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ದನೆಯ ಒಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ ಮೂಲವನ್ನು ಬೇಯಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು ಖಿನ್ನಳಿ (ಕೋಣ) ಸುಡಲು ಬಾವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಚರದ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದಾದಾಚಿಗೆ ಬೋಕ್ಕಿ ಕೊಡುವಾಗ ಇದರ ಬಾವಿಯಾಗುವ ಆ ಕುರಿತು ಜಪರದ ಚರವನ್ನು ಒದೆಯುವ ಹಿರಿಯನು ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೊಡುವ ಹಾಕಿಗೆ ವಾದ್ಯದ ಮನು ಎರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ದಿನದ ದೇವಿಯ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೆಚ್ಚು ಹಾಕಿನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಆಕೆಯ ಪುರಾಣದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ.

ದಿವ್ಯದ ಸುತ್ತ ಕೂಡುವ ಘೋಷ ಮೆದುಕನ ಎಲೆಯ ದೂವಾಳ ತಾಳಿ ಕೊಬ್ಬೆಗಳನ್ನು ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು ಕುಳಿತು ಆಚರಿಸುವ ಹೆಚ್ಚುಗಳನ್ನು ವಿತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರಗನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂದಂಡೇ ಎರೀದಿಸಿ ಸಿದ್ಧ ದಿವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರು ಮುಖವುರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಫಣಿ : ಫಣಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಕ ಘಟಗೊಳ್ಳುವ ದಾದಾಚಾರಿಯನ್ನು ಗುಜರಾತ್‌ವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಮಂದ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ಆಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಫಣಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಐದು ತರಹದ

ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಕ್ಕಳದ ಬಳಿ, ಹಣೆಮೇಲೆ, ಎರಡು ಕೈಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎದೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪಿಡುತ್ತಾರೆ. ತಂದ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಕ್ಕತೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ದಾದಾಜಿಗೆ ತಂದ ಕುರಿಯನ್ನು ವಿಲ್ಲಿಸಿ, ನೀರು ಚೆಮುಕಿಸುತ್ತಾ ಹಿರಿಯರು ಜಬಾಬಿ (ಜವಾಬು) ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಯರ ಜಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಮೈದಚವುತ್ತದೂ ಅದನ್ನೇ ದಾದಾಜಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ದಾದಾಜಿಯ ಕುರಿಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿ ಭವನ್ (ದೇವಿಯ ಆವಾಹನ) ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜಬಾಬು ಅಷ್ಟೇ. ಪೂಜಾರಿಯಾದವನು ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಮೊತಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಡಿದ ಕುರಿ ತಲೆಯನ್ನು ಥಡಿ ಮೇಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ತಲೆ ಮೂರು ಸಲ ಬಾಯ್ಲೆದರದ ದಾದಾಜಿಯು ಕಪ್ಪ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೂರಿಸುವಾಗ ಮೊದಲು ದಾದಾಜಿಯ ಪಾನ್ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗುಜರಾತ್ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಥಡಿಯ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಕ್ಕತೆಯಾಗಿ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಕುರಿಬಲಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕತೆ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಪ್ಪ ಸುಖ ಕೇಳಲೋಸುಗ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವೊಂದು ಅಕ್ಕಿಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿ ಮತ್ತು ಬೆಸದಂತೆ ಕಣ ಕೇಳಿದಂತೆ ವಿಣಿಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ಮಾಡಿದಂಥ ಅನ್ನವನ್ನು ಪರಿವಾಣ(ಥಾಕ್ ಭರಾನು)ದಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತಾರೆ.

ವಿಯಮಗಳು ದಾದಾಜಿಗೆ ಕುರಿಕಡೆವಾಗ ಗುಜರಾತ್ನೋ ವಾಲಿಸುವುದು

೧. ಮೋಳ್ಕು ಇಲ್ಲ. ವೀಳೆದೆಲೆಯನ್ನೇ ದಾದಾಜಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸುವುದು

೨. ದಾದಾಜಿಯ ಆಕಾರವಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ತಂದ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಆಹಾರ ಹಾಕುವುದು ಥಡಿ ಹಾಕುವುದು.

೩. ಕುರಿಬಲಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಬೇಯಿಸಿ ಥಾಕ್ ತುಂಬೋದು ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ನೀಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕ ಕೊನೆಯ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಗಳ ವೇಷ ಮಾಡುವುದು.

ಕೋಳಿ ನೀಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುವಾಗ ಪೂಜಾರಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕರೋಯ್ ಬಗಲಿ ಮಾಂಸ ಏಕೈಯ ಮುಂದಿರುವ ಮಾಂಸ ಕಾಣ್ಕೆ ಕಲೀಜ ಚಾರ್‌ಗೂಡ್ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ತೊಡೆಯ ತಿರುಪು ಹಿಡಿದು ಕೂತುಕೊಂಡೇ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಶ್ಲೋಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳು

೧. ಯಲಲ... ಆಬ್ ಥಾಮ್ ಮೈರುಮಂಡಾಣ್, ಚಾರ್‌ಕೂಟ್ ಚೊದಾಭವನ್ನೊ ಪೊಣ್ಣೊ

೨. ಯಲಲ... ಅಕ್ಕರ್, ಚಾಬರ್, ಲಮಾಶಬಾಪ್, ತಮಾಶಬಾಪ್, ನವರಂಗ್ಕೋ ಮಹಾಬಲಿನೋ ಪೊಣ್ಣೋ

೨. ಯಲಲ... ಚೈಪ್ಪನ್‌ನಾಕ್ ಧೈರು ಚಾಂಭರ್ರ ರುಣಲ್ವ ಧೈರು ದೇವಿ ವೈರಾಗನ್
ವೀಖ್ತಿ ಲಿಪೋ ಪೂಜೋ

೪. ಯಲಲ... ಹರಣ್‌ಚಾರಿ, ಗಾಯ್ ಗವತ್ರಿ ಖೇಕಡೈಯೋತಿ ಪಾಗ್ರಿಮೋಲೋನೋ
ಪೂಜೋ

ಕೊಣೆಯ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ

೫ ಮುಂಜಾನು ಧೈರು ಶ್ವೋನ್ನಾನಿವರಿ ರೊಪಾನಿಧಾರಿ ಪ್ಲಾಕ್‌ದಾಳ್ ಊದ್
ಕಪೂರ್‌ನೋ ಪೂಜೋ ಮೂರು ಸಲ ಪರಿಸೇಕು.

ನಂತರ ಛೇಛಾ ತೀರ್ಥ ಪ್ರೈಶ್ಚಿಸಿ ವಧಾವ ನೋಡಿ ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ಲೋಕಗಳ ಕನ್ನಡರ್ಥ

ಲಂಗರಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪೂಜಾರ್ಹನಾದ ದಾದಾಜಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ
ಕೊಣಿಶ್ವರನನ್ನು ದಾದಾಜಿಯ ಆಚರಣೆಯ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖ ಕುಳಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೧. ಯಲಲ... ಆಚ್ ಥಾಮ್

ಮೈರುಮಂಡಾಣ್, ಚಾರ್‌ಕೊಟ್

ಚೌದಾಭವನ್ನೋ ಪೂಜೋ

ಆಚ್ ಥಾಮ್. ಆಗಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿದವನು, ಮೈರು ಮಂಡಾಣ್ - ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ ಮನೆಗೆ
(ಜುಬುಂಬ) ಕಾರಣನಾದವನು; ಚಾರ್‌ಕಟ್ - ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು; ಚೌದಾ - ಹದಿನಾಲ್ಕು
ಚೌದಾ ಭವನ್ನೋ - ಹದಿನಾಲ್ಕು ರೋಗಗಳ ಪೂಜಾರ್ಥವೆಂದಲೂ; ಪೂಜೋ - ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡು
ವವನು.

ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಗಸವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿ, ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಜೀವಿಗಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಹಾಗವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು
ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಇರಬಹುದಾದಂತಹ ಜೀವಿಗಳಿಂದ
ಹವಿಸ್ಸನ್ನೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಅವರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಾದಾಜಿಗೆ (*ದಾ -
ಕೊಡುವವನು ದಾ + ಆಚ್ - ಅಂದಂದಿಗೆ ದಾದಾಣ್ - ದಾದಾಜಿ)

ಯಲಲ... 'ಓ ದೇವರೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊದಲ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲ ಪಾದದ
ಅರ್ಥಬರುತ್ತದೆ.

೨. ಯಲಲ... ಅಕ್ಕರ್, ಬುಬರ್,

ಅಮಾಶಬಾಷ, ಕಮಾಶಬಾಷ, ನವರಂಗೋ

ಮಹಾಬಲಿನೋ ಪೂಜೋ

* ದಾ ಕೊಡುವವನು ಭಗವಾತ್‌ಗೀತಾ ಯಥಾರೂಪ ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಭುವಾದವರು ಭಕ್ತವೇದಾಂತ

ಮೊಗಲರ ಅಕ್ಬರ್, ಜಾಹಾನ್, ಅಮರಜಾಹ್, ತಮಾಶೆವಾಜಿ, ಜೀವರಾದವರೊಂದಿಲ್ಲ
ಯಲಲ - ಯಲ್ಲ - ಯ ಅಲ್ಲಾ - 'ಯೆ ಇಲ್ಲಾಹ ಇಲ್ಲಲ್ಲ' ಎಂದು ವ್ಯಾಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ದಾದಾಜಿಯೇ ತುಳಜಾಧರದ ನವರಂಗೋ (ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ). ಮತ್ತು
ಮಹಾಬಲಿಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ (ದಾದಾಜಿಯ) ಯಲಲ - ೬ ದೇವರ
ಅರ್ಚಿಸಿರಾ ಈ ಎರಡನೆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅಕ್ಬರ್ ಎಂಬ
ಮೊಗಲರ ರಾಜ ಜಾಹಾನ್ ಬಾಬರನ ಮಗನಾಗಿದ್ದ. ಆತನಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮದ ರಾಣಾಪ್ರತಾಪ
ಸೊಂದಿಗಾದ ಬೇಕರ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ರಾಣಾನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಿ ಒಮ್ಮೊಂದಿ ಈಗಿನ
ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳ ನಾಶೋಡ್ (ವಸು ಕೋಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಮ್ಮ) ಅದರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ 'ನಾಶೋಡ್'
ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬತ್ತು ಕೋಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಪೆಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡನ ಶಾಪದಿಂದ 'ಖಿರಫೋಡ್'
(ಕುಪ್ಪರೋಗದ) ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಒಬ್ಬತ್ತು ಕೋಳಿಗಳ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಾಗ ರೋಗ
ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬತ್ತು ಕೋಳಿಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿ
'ನಾಶೋಡ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಾಗಿರಬಹುದು) ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಂ
ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ ತೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅಕ್ಬರನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ದೇವಿ
ಒಮ್ಮೊಂದಿ (ಎಲ್ಲಮ್ಮ)ಯೆದುರು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದಾದಾಜಿಯು ತನ್ನ
ಪರಮಭಕ್ತ ಅಕ್ಬರನ ಸೋಲಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡದೆ, ೨೦ವಾಯಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.
ಗದ್ದುಗೆಯ ಎದುರಿದ್ದ ಎರಡು ಕೊಪ್ಪೆ(ಹೊಗಳಿಕಾದ ದೇವ್ ಕಿಂವ್ ಸುರಹ್ ಕುಯ್)ಗಳು
ಮೆಲಿಸುವಾಗುವಂತೆ ನವಾಜ್ (ಮರಾಠಾ) ದೇವಕುಂದದಲ್ಲಿ ತೋಡು ಸುರಹ್ ಕಿಂಡದಲ್ಲಿ
ಲೂಕಬೇಕೆಂದು ಪ್ರೇರಿಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನಿತ್ತವಾದ ಕೊಳಗಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಹುಳುಗಳು ಹುಟ್ಟಿ
ಮರ್ವಾತವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ದೇವಿ ಆ ಗದ್ದುಗೆ (ಗಡ್) ಬಿಡಬೇಕಾದೀತು. ಹೀಗಾಗಿ
ದೇವಿಯು ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ರಾಣಾ ಕೋಲವ್ವನುಪವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕದನದಲ್ಲಿ
ರಣವೀರರಾದ ಜಂಗಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಮಲ್ ಫತ್ತೊ(ಫತ್ತ-ಜಮಲ್)ನ ಮರ್ಮರಣವೂ
ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಲೂಕದವರು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಕೈಗೆ ಹಾದ ಕಾಯುವಾಲ್ಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈತನೇ
ಮೇವಾಡೊದವರ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿಗೆ ಕಾರಣನಾದವನು. ದಟ್ಟದರಿದ್ರರಾಗಿ ಕಾಯುವಾಲ್ಯಾಗಿ
ಕೊನೆಗೆ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈಗಿನ 'ಹಕ್ಕಿ ಪಿಕ್ಕರಿ'ಗದು 'ಮೆಲು ಪಿಕ್ಕರಿ'ಗದು
ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೇವಾಡೊದವರಗುರು ಭೈರುನಾಥನ ನಂತರದವನೇ ಗುರು ಫತ್ತ ಜಮಲ್
ಅಥವಾ ಜಮಲ್-ಫತ್ತೊ,

೬ ಯಲಲ... ಚೈಪನ್ ವಾಕ್ ಧೈರು,

ಚಾಂಚಕ್ತ ರಾಲ್ಪಾಧೈರು

ದೇವಿ ವೈರಾನ್ ವೀಖ್ಲೀನೋ ಪೂಜೊ

ಯಲಲ... ಅರ್ಚಿಸಿರಾ ಸಮರ್ಪಿಸಿರಾ, ಚಪ್ಪನ್- ಲವತ್ಯರು, ಧೈರು - ದೇವತೆ; ಚಾಂಚಕ್ತ
ರಾಲ್ಪಾ - ಗಿಡಗಂಟಿ, ಮರಬಳ್ಳಿ ಹೂಗಳೊಂದಿಗೆ ತೂಗಾಡುವಂತವನು ವೈರಾಣ್ -

ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿಸುವ, ವಿಖ್ಯಾತ ನೋ - ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೈಗಳುಳ್ಳ ದೇವಿಯ, ಪೂಜ್ಯೋ - ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನು.

ಐವತ್ತಾರು ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ, ಗಿಡ ಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ನಗುವ ಹೂವುಗಳೊಂದಿಗೆ ತೂಗಾಡುವ ದೇವನೂ, ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸದಾ ಸಲಹುವ ದೇವಿ ವೈರಾಗನ್ ವೀಖ್ಯಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ದಾದಾಜಿಯೇ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊ...

ಇಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕುಲದೇವಿಯ ಹೆಸರು 'ದೇವಿ ವೈರಾಗನ್ ವೀಖ್ಯಾಳಿ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಯಾ ಪಂಗಡದವರು ಅಂಗರಲ್ಲಿ ದಾದಾಜಿಗೆ ಕೋಳಿಹಿಡಿಸಿ ಕಾಪ್ಪೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೇರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

೪. ಯಲಬ... ಹರಣ್ ಬಾರಿ

ಗಾಯ್-ಗವತ್ರಿ ಪೀಕಡಾಭೋತಿ

ವಾಗ್ರಿವೇಲ್ ನೊ ಪೂಜ್ಯೋ

ಕೊನೆಯ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ

ಮುಂಜಾನು ಧೈರು ಖ್ಯೋನ್ನಾನಿವರಿ ರೂಪಾಸಧಾರಿ

ಖ್ಯಾಳ್ ದಾಳಂ ಉದ್ - ಕರ್ಪೂರ್ ಮೊ ಪೂಜ್ಯೋ | (ಮೂರು ಸಾರಿ ಪಠಣ)

ಮುಂಜಾನು- ಖಾಲ್ಮನೆ ಜಾನ (ಬೆಳಗು ಹರಿವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಮುಂಜಾನು, ರಾತ್ರಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪಹರ್ (ಜಾವ)ಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲ್ಮನೆ ಜಾನ) ಧೈರು - ದೇವತೆ, ಖ್ಯೋನ್ನಾನಿವರಿ - ಬಂಗಾರದ ತುಣುಕು, ರೂಪಾನಿಧಾರಿ - ಬೆಳ್ಳಿಯ ಧಾರಿ, ಖ್ಯಾಳ್ - ಭತ್ತ ದಾಕ್ - ಬೇಳೆ ಉದ್ - ಧೂಪ, ಕರ್ಪೂರ್ - ಕರ್ಪೂರ, ಪೂಜ್ಯೋ - ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವ.

ಬೆಳಗಿನ ಚುಮುಚುಮು ಬೆಳಗು ಚೆಲ್ಲುವ ಮೊದಲು ಖಾಲ್ಮನೆ ಜಾವಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದ್ದು ಮುಂಜಾನು ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ದೇವಾ! ನಿನಗೆ ಬೆಳಗಿನ ಉಜೆಯು ಬಂಗಾರದ ತುಣುಕುಗಳಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನದ ದಾರಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಕುಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಾಯುಮಾನೆಕಾಗಿ ನಸುನಾಚಿ ಪೂಜಿಸುವಂತೆ ಇಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ನಮ್ಮ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಭತ್ತ ಬೇಳೆ-ಕಾಳುಗಳ ಸುಪ್ಪಿದ್ದಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ದೈವ ದಾದಾಜಿ, ಹಾಲುಮಿಡ್ಡಿ ಕರ್ಪೂರಗಳಿಂದ ಪೂಜಾ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು.

ಪಾಚ್ಯ (ಮಾತು) : ಮಾರ್ಯಾನುಭಿ ಖಾವಾಳೋಲಾ ದಾದಾಜಿ, ಬೇಲ್ಪೂನುಭಿ ಖಾವಾಳೋಲಾ ದಾದಾಜಿ, ಜೆನು ಖ್ಯೆ ತೀನ ಹಕ್ಕಾರ್ ಕರೋಲಾ ದಾದಾಜಿ...

ಅರ್ಥ : ಮಾರ್ಯಾನುಭಿ - ಸತ್ತವರದೂ, ಖಾವಾಳೋಲಾ - ತಿನ್ನುವವನು, ಬೆಲ್ಪಾನುಭಿ - ಜೀವವಿರುವವರದೂ, ಖಾವಾಳೋಲಾ - ತಿನ್ನುವವನು, ಜೆನು - ತಮ್ಮರು, ಆನರದು; ಖ್ಯೆ - ತಿಂದು; ತೀನ - ಆಮರ; ಹಕ್ಕಾರ್ - ತೃಪ್ತಿ, ಕರೋಲಾ - ಮಾಡುವಂತವನಾಗು.

ಭೀಚು ಕೋಳಿಶಾಸ್ತ್ರ ಆದ ಮೇಲೆ ವಧಾವ ಯೋಡಿ ತೀರ್ಥ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇದಕ್ಕೆ 'ಫೀಡ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಛೇಚಾಶಾಸ್ತ್ರಕ ಆದ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವೆರಗೂ ಯಾರೂ ಏನೂ ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದು 'ವಿಶ್ವ' (ವಾಜಲು) ಆಗಿ ಹಬ್ಬದ ನಿಯಮ ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇವಾದ ಸಂತರ ಮಾಂಸ ತುಂಬರಿಸಿ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಜರಾತ್‌ವಾಳರಲ್ಲಿ ಶುಷ್ಕ ಮೇಸಿನಕಾಯಿ ಮುಖಾಂತರ ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಮೇವಾದೊ ಕಾಳಿವಾಳರಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ತುಪ್ಪ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳ ಹಬ್ಬಗಳು ಒಹುತೇಕ ರಾತ್ರಿಯೇ ನಡೆಯುವುದು ವಿಶೇಷ. ಇರಾನ್‌ನಿಂದರ ರಾತ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ದೇವರಿಗಿಟ್ಟ ಎಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಮಾಃಗಳು ಕೂತು ವಿಶ್ವ ಎಂಜಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾಗಾತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಸಾದ ಹಂಚುವಲ್ಲಿ ನೋಣಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಂದ ಕಾಳ್ಜಿ (ಕಲೇಜ) ಬುಕ್ಕು (ಹೃದಯ) ತಿಲ್ಹಿ (ಮೇದೋಜರಕ) ಅನ್ನದೊಂದಿಗೆ ಕಿಟ್ಟಿ ಒಂದೆಡೆ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಧಾವ ಹೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ನ ಮಾಂಸದ ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ರಾತ್ರಿಯೇ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ನಿಯಮವಿದೆ.

೧. ಹಿರಿಯ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿ(ಗೋತ್ರಿ)ಗಳಿಗೆ ಗೂಡ್(ನಾಲ್ಕು ತೊಡೆಯ ಸುಂದು ಮಾಂಸ ಖಂಡ)ಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪದ ಬೆಂಕಿ ತೊಡಲೇಬೇರಾಗುತ್ತದೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಹಬ್ಬ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಗೋತ್ರಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತುಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಮಾಂಸದ ತುಂಡನ್ನು ಗೂಡಲ ಎಂಬ ಕೊಳವಂತಿಲ್ಲ. ತಿರುಪಿನ ಮೂಳೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರಂತೂ ಜಗಳವನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

೨. ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿರ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ 'ಖ್ವಿಗ್ನೋ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಿಗೋಗಳಿಗೆ ಥೂಂಡಿ (ಕುರಿಯ ಹಿಂದಿನ ಜಾಲದ ಭಾಗ)ಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಹೇಳಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಜಗಳಗಳಾಗಿ, ತಮ್ಮನ್ನು ಅಪರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವರೂ ಇಬ್ಬರೇ. ಹಾಗಾಗಿ ಥೂಂಡಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ಆಪ್ತನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉಳಿದ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಖಾದಾಮ ಒಗರಿ ಹೆಗಲು ಮತ್ತು ಎರೆಯ ಬಾಗದ ಮೂಳೆ, ಮಾಂಸದ ಜಾಲನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

೪. ಶೀಶ್ ಶರದ ಚರ್ಮ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಧಡಿಯ ರಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಬೇಯಿಸಿ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಹಿರಿಯರು ಇರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಉಪವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ತಲೆಗೆ ನೀರು ಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರ

೨. ಆಬ್ಲ್ ಡಾಕ್ ಸರ್ವರಾಜ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಕೂರಿಸುವುದು ಎಬ್ಬರ್ ಮೂರ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಎಬ್ಬರ್ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ದಾಡಬೆಯ ಪಕ್ಕ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇಟೆವಾಡುವಾಗ ತಿಳಿದೋ, ತಿಳಿಯದೋ ಎಂಬ ದುರದ ಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ಇದು ಎದುರು ಕಟ್ಟುವುದೆಂದೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತವರಿಕೊಂಡು ಓಡುವ ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಪೆಲೆಟ್ ಫೀಡ್‌ಗಾಗಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆಚರಣೆ ಸಹಿ ಅಡುಗೆ ಮತ್ತು ದೂದ್ಧಾಣ ಕಬೋರಿ ಹಾಲಿನ ಗಿಂಡಿ ಹೂಸಮಡಿಕೆ, ಬೆಲ್ಲ ಸೋಂಫಾ ಕಾಕು ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿನಾಯಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ಎರೀದಿಸಿ ತರಬೇಕು. ಸಹಿ ಅಡುಗೆಯ ತಯಾರಿಸಿದ ಹೂಸ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸದೆಯೇ ಭವನ್ ಸರ್ವರಾಜನ ಆವಾಹನ ಕರೆಯಬೇಕು. ಭವನ್ ಬಂದ ಪೂಜಾರಿ (ಭವಮೊಗ್ಗ) ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಘಂಟ್ ಘೆಸುಸುವ ಮಡಕೆಯ ಬಾಪ್ (ಹೋಗಿ)ನ್ನು ಮೂಸಿದಾಕ್ಷಣ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ ಬಾರುಕೋರಿ (ಗೊಬ್ಬೊಂದಿಗಿನ ಮೈಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸೀವೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ್ದು ನಾನು ಕಾಣದುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಜಪಾಯಿ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಮೈಯಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಅಡುಗೆ "ಛಾಳಾಭರಾನ್" ಹರಡಿ, ವಧಾವ(ಗುಲಗಂಜಿಶಾಸ್ತ್ರ) ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಧಾಳಿನ ಪ್ರಾಣದ, ನಂತರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮಡಕೆಯ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೂರಕ್ಕೆ ಆ ಹಂಡೆಯನ್ನು ಎತ್ತು ಒಡೆದು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಡೆದ ಹಂಡೆಯ ಬೊರನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ದಾಖಲಾದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪೂಜೆಗೆ "ಆಬ್ಲ್ ಡಾಕ್ ನೋ ಹಂಡೊ (ಸರ್ವರಾಜನಿಗೆ ಹಾಟಿ)ಯ ಹರಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದೆಂದೇ ಹೆಸರು.

ಮುಖ್ಯಾಂಶ ಪಾಣಿಪಾಲಾನು(ತಲೆಗೆ ನೀರು ಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರ): ಹಂಡೆಯೊಡೆದ ಬಂದ ನಂತರ ತೆಳೆಯನ್ನು ತೆಳ್ಳೆಲಿನಿಂದ ತೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ದಿನವೂ ತೆಳ್ಳೆಲಿನಿಂದ ತೆಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆದು ತುನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೆದಿನ ಸಿಗೇಕಾಯಿಯಿಂದ ತೊಳೆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದಂತೆಮೇ. ಈ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಪಂಗಸರು ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಬಾವೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೇಕಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು.

೧. ಕನಸಲ್ಲಿ ಹಾವು ಕಂಡುಬಂದರೆ

೨. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪದೇ ಕಂಡುಬಂದರೆ

೩. ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ತುಳಿದರೂ ಅದು ಯಾವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ

೪. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲಿನ ಕೊರತೆಯಾದರೆ ಅಥವಾ ಬೇಗ ಹಾಲು ಇಳಿಯದಿದ್ದರೆ,

ಹರಕೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಿಯೇ ಹುಲು ಮೆಗುವಿಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ (ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ) ಪಂಡಿತರು (ಚಿಕ್ಕವನು) ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹರಕೆ ಹರಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಪರಮಪೂಜ್ಯರಾದ ಅವರು ಅಂತಹೋಪದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ ಆಗ ಘಟನೆ ನೆರವೇರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬದ ಗುಡಿನ ಹಿರಿಯನ 'ರೂಬಾಲು' ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅವನ್ನು ಪ್ರಾಂಗಡ (ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರುವ ದಾಸಿ) ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಂಗಡದೊಳಗೆ ಸಮ : ಇಲ್ಲಿ ಭವನ್ಯೋ ಅಥವಾ ಓತನವಳೂ (ದೇವಿಯ ಆವಾಹನವಾಗುವ) ಪೂಜಾರಿ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾಗಿ, ದೇವಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಲ ಕೂದಲನ್ನು ದೇವಿಗಾಗಿ ಮುಡಿಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಸುತ್ತ ರೂಬಾಲನ್ನು ದಾಖಲಾಗಲೂ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಹೊರತು ಕೊಳವಂತಿಲ್ಲ, ಮುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ, ಒರಿಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಡುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದುವಂತಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಂಗಡ (ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರುವ ದಾಸಿ) ಮೇಲೆಯೇ ಇಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಂಗಡದೊಳಗೆ ಇಡುವ ಸ್ಥಾನವೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶೇಷತೆಗಳಾದರೂ ರೂಬಾಲು ಎರಿಕ್ಕನ್ನಾದ ಪಡೆದಿದೆ. ೧ ಮಗುವಿನ ಜನನವಾದ ನಂತರ ಭಿಕ್ಷುಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ೨. ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ೩. ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಕ್ಕ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೪ ಸಾವಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಗಡದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹೊರಗಡೆ, ಈ ರೂಬಾಲ್ನೇ ಪ್ರಾಂಗಡದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕಾರಣ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯವರು ತಾವು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಯೂರದೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂಗಡದೊಳಗೆ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕ್ರೈಸ್ತ-ಮಠದ ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಯೂರು ಮಾಡುವುದು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಇರುವುದು ಮುಟ್ಟುವುದಾದರೆ ಪ್ರಾಂಗಡವನ್ನು ಅವರ ಒಳಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಗಂಧ ಪೆಂಡೆ ಚಿಕ್ಕವಕ್ಕೊಂದಿಗೆ ಹಾಕುವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಗೆ ಭವನ್ಯೋ ಇಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮದುವೆಯೇ ಏಕೆ, ಬೇರೆ, ಮೊಟ್ಟ ಮೊಟ್ಟ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊಟ್ಟ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗುತ್ತದೆ.

೫ ಗುಣೇಶ್ (ಗುಣೇಶ-ಗುಣೇಶ) : ಬಂಗಲಿನ ಬದಲಿನಲ್ಲಿ ದಾದಾಜಿ, ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ ನಂತರ ಗುಣೇಶ್‌ನನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇವತೆಯ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಡರೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೀಪ, ಹೂವು, ಅಡುಕು, ಕಪ್ಪು-ರೂಪದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

೬ ವಾಲ್ಮೀಕಿ : ಬಂಗಲಿನ ದಾದಾಜಿ, ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ, ಗುಣೇಶ್‌ನ ನಂತರ 'ವಾಲ್ಮೀಕಿ'ಯ ಸೇವೆ. ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಾದಾಜಿಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಂಬಿ ಕುರಿಬಲಿಯ ಮೂಲಕ ಮಗ ಪೂಜಿಸಿ, ಅದಾಧಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಪಾಲನಕೆ ಇದು ಅಂತಹ ಬಂಗಲದ ದೇವಿಯಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಭಕ್ತಿ' ಎಂದರೆ ದೇವಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಾಧಾ ಸಿರೀಗಲಿಬೇಳು ಭಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು 'ಕುಟುಂಬದ' ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿಯಲ್ಲಿ ಭರ್ತನ = ತುಂಬುವುದು, ಅರ್ಥವನ್ನೇ ನೀಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹೆಕ್ಕಿಹೆಕ್ಕಿಯದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭರ್ತು ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ವಿಶವಜನವಾಗಿ 'ಲಂಗು' ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳು ಸೇರಿ ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ 'ಭರ್ತು'ಗಳ ಸಮ್ಮಿಳನವಾಗಿದೆ. ತುಮೆ ಹಮಾರಾ ಬರ್ತಾನು ಆವೊ ಅಂದರೆ 'ನೀವು ನಮ್ಮ ಭರ್ತನದಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ಖಿಕ್ಕತ್ ದೇವತೆ : ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮೂರ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ದೀರ್ಘದೇವತೆಗೆ ಆ ದೇವತೆಯ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕುಂಕುಮ ಹೂವು, ದೂಪ ದೀಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಲಂಗರಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕ್ ಯೆಹನ್ನಾ ಮೀಗಿತ ಮುಂತೆ, ವೀಖಿಯು ನಂತರ ಕೂರಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವತೆ.

ಕೃಪೆ ವೆರ್‌ವಾ (ವಂತ ಬೆಳೆಸಲು ಕಾರಣವಾದವಳು) ವೆಲ್‌ವಾಳಿ = ವಂತ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯಕನಾದವಳು, ಅಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕೆಂದವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯ ನೀಡಿ, 'ಸೂಪುಲಕ್ಷ್ಮಿ' (ಖಿಕ್ಕತ್) ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲಿಲ್ಲವಾದಾಗ, ಹಾಲುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ದೇವತೆ.

ಭರ್ತುದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ವೀಖಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂರುವ ದೇವತೆ. ವೀಖಿಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಬಾಚರ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಚರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುರಿಬಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಖಿಕ್ಕತ್ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಾರಿ ಮೈಮೇಲೆ ಜೋಲೋ ಜೋಲೋ.. ಅನ್ನುವುದರ ಮೂಲಕ ಆಮಂತ್ರಿಸುವಂತೆ ಬರಿಯಾಗಿ ಇವಳು (ರಹಿತ) ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಂತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಾಂದಡಿ ದೇವತೆಯ ಭವಾ(ಅವಾಹರೆ)ಅನ್ನು ಪೂಜಾರಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೬. ಶೇಕ್ ಸೇದಿನ ದೇವತೆ : ಈ ದೇವತೆ ಎರಬ್ ಕಬ್ಬ, ತುರಿಕೆ, ಪೋಡಾ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ದೇವತೆ. ಈ ದೇವತೆಯನ್ನು ಲಂಗರಿನ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಪಡಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಚಕ್ಕಪ್ಪಟ್ಟಿ ಖಾಯಲೆಗಳಿಗೆ ಎದೆಮಾಡಿ ಸಹು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದೇವತೆಯ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ವೀಳ್ಳದೆಲೆ ನೀಖಿಳಿಯ ಪಕ್ಕ ಇಟ್ಟು ಅರಿಪೀ ಕುಂಕುಮ ಬೆಲ್ಲುಟ್ಟರೆ. ಮೋಡಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಹೂವು, ಉದುಬತ್ತಿ, ದೀಪ, ಕರ್ಪೂರದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೋಲೋ ಜೋಲೋ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪೂಜಾರಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಭವನ್ ಬರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜಾರಿಯು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅವುಳಿಸಿ ಒಡೆದು, ಮೈಮೇಲೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪೋಡಾ ಪೂಜಾಗೇತಿ ಲಡ್ಡೆ ಬಾಳಾನೆ ಬಜಾರುಸ್ ಬಜಾಬು ಹೇಳಿದಾಕ್ಷಣ ಮೈಯಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿ ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಐಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಧಾವ ಗುಲಗೂಬಾಶ್ಯ ನೋಡಿದ ನಂತರ ಕಾಯಿಚೂರುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

೭. ಬಕೋತರ್ ದೇವತೆ (ನಾಯಕಿಮ್ಮನ ದೇವತೆ) : ಕೃಪೆ ಕೆಮ್ಮು, ನೆಗಡಿ, ವಾಂತಿ, ನಾಯಕಿಮ್ಮ ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾಡ್ಡಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವಳು. ಭರ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಗುರುತಿಗಾಗಿ ವೀಳ್ಳದೆಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ಕುಂಕುಮ, ದೀಪ, ಧೂಪ ಹೂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಮ್ಮದ್ ಹಬ್ಬದ ಲಂಗರಿನಲ್ಲಿ ಏ.ವಿ.ಳಿ, ಶೇ.ಳ್ ದೇವತೆಗಳಾದ ನಂತರ ಮಹಮ್ಮದ್ ಸರದಿ, ಕಷ್ಟಪೂರ್ವಕಗಳು ಎದುರಾದರೆ, ಶಕುನಗಳಾದರೆ, ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಈ ದೇವತೆಗೆ ಹರಕೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ

೧. ಎಲ್ಲಾಬರದಲ್ಲಿ ಲಾಘವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹರಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೨. ಬೇರೆ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ತಾಂಡಗಳಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಒದಗಿಬರುವ ಅನಾಹುತಗಳಿಂದ ತಾರುಮಾಡಿದರೆ ಹರಕೆಯೊಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಈ ದೇವತೆಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೩. ಅಗದ ಕೆಲಸಗಳು ಬಿಗಿಯಾಗದೆ ಕಠಿಣವಾಗದೆ ಹದವಾಗಬೇಕೆಂದು ದೇವತೆಗೆ ಹರಕೆ.

೪. ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ನಡೆಯಬಹುದಾದಂಥ ಅವಘಡಗಳಿಂದ ವಾರುಮಾಡಿದರೆ ಹರಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೫. ಚೆನ್ನಾದ ಬೇಟೆ ಸಿಕ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಪುಟ್ಟಿಯಾದರೂವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹರಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೬. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಅನಿವೃತ್ತಿಗಳು ಒದಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ದೇವತೆಗೆ ಹರಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವು ಶಕುನಗಳು ಎದಿರಾದರೂ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯಗಳಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಬಿಡಾರ ಹೂಡುವಾಗ ಎದಿರಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಂತೆ ಈ ದೇವತೆಗೆ ಹರಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂಟೆ ಸೀನುವುದು, ಗೂಬೆ ಎದುರಾಗಿ ಕೂಗುವುದು, ದೇಣ್ಣು ಸರಿಯು ಳೂಳಿಡುವುದು, ಕತ್ತೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಒಂದು ಕೂಗುವುದು, ಬೆಕ್ಕು ಅಡ್ಡ ಓಡುವುದು, ವಿಧವೆಯರು ಅಡ್ಡ ಬರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮಹಮ್ಮದಿಯ (ಮಾರಮ್ಮ) ಹರಕೆಯಾಗಿ ಕುರಿಬಲಿ/ಕುರೀಲಾನೋ ಬೋಕ್ಕೊಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಚಂದಾ ಹಾಕಿಯೂ ಆಚರಿಸಬಹುದು. ಇವಕ್ಕೆ 'ಪರಗೇನೊ ಬೋಕ್ಕೊ' (ಚಂದಾದ ಕುರಿ ಅನ್ನಾರೆ), ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬನೇ ಆಚರಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಡಬಹುದು.

ಆಚರಣೆ : ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಲಂಗರಿನಲ್ಲಿ (ಭದ್ರು) ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಎಳ್ಳೆದೆಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲ ತಾವಂದು ಕೊಂಡಂತೆ, ಕಷ್ಟಪೂರ್ವಕಗಳು ದೂರಾಗಿ, ಲಾಘವಾಗುವಂತೆ ಮಹಮ್ಮದಿಯನೋ ಬೋಕ್ಕೊ (ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಕುರಿ)ವನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೋ ಎಂದು ಚಂದಾಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕುರಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಚಂದಾದಾರಿಂದ ತಂದ ಕುರಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಬ್ಬವಾದ್ದರಿಂದ ಶುಭ್ರಸ್ಥಳ ಆರಿಸಿ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮುಂಟನೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಟಪದ ಚಾಗವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸ್ಥಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬದ ದಿನದಂದೇ, ಹೊಸದಾಗಿ

ಖರೀದಿ ಮೊಬೈಲ್ ಒಡ್ಡುಬಿಡು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದವರು ಹಾಗೆ ತಂದಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೆ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಬೆಳ್ಳಿ ತೆಂಗಿನಾಯ್ಡು, ಹೂವು ಹಣ್ಣು, ಲಕ್ಕಿ, ಕೋರುಹಂಚಿಕು (ಹೊಸ ಮಡಕೆ), ಶುಭ್ರ ಕರ್ಪೂರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸಿಂ ಅಡಿಗೆ ಮೂರು ದಿನವಿಲ್ಲದೆ ಲಘು ದತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆರಕೆ (ಫಾರ್ಲಿಫ್ಫು) ಇದ್ದದ್ದಾರೆ ಕುರಿಯನ್ನು ವಿಲ್ಲಿ (ಫಿಲಾ ದೇವಾನು) ತೀರ್ಥದ ದೇವಿ ಚಿಮುಕುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಿಯರು ಜವಾಬು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅವರವರ ಅನಿಸಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುರಿ ತಲೆ ಮೈದಡುವುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇವಿ ಮಹಮ್ಮದಿಯ ಅಕ್ಕನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮಯ ಭಾನಿ ೮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜವಾಬಿಗೆ ಮೈದಡುವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಅದು ಆ ದೇವಿ ಹೇಳಿದ ಜವಾಬಿಯು ಮುಖವಾಗಿ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಗರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ. ಪೂಜಾರಿಯಾದವರಿಗೆ ಭವನ್ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ದೇವಿ ಮಹಮ್ಮದಿ ಪೂಜಾರಿಯ ಮೈದಡಲೆ ಆವಾಹನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಯ್ತು ಕುರಿಯನ್ನು ಕಾಪ್ಪಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವೀಳ್ಯದಲೆ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಎರಡು ಪಾಕ ನಡೆಸಿದ ಚಿಕ್ಕದದ ಮೇಲೆ ಚಿಮುಕುತ್ತಾರೆ. ಕೆರೆದ ಗಂಜುರಳು, ಒತ್ತಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆ ಬಂದು ತಂತಮ್ಮ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕುಡುಕೊಡುವುದು ವೀಳ್ಯದಲೆ ಮೇಲೆ ಎರಡು ತರಗತಿ. ಗಜಾತ್ಯ ಹಂಗಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಪಂಗಡದ ಪಂಗಡದ ಕುರಿ ಮೂಕದ ಪ್ರಸಾದ (ಸ್ವೀಕಾರ) ದಿವ್ಯ ಬರುವುದು.

ಮೂರು ಭೂಮಿಗಳು (ಕೆರೆ, ಮೂಕದ ಕುರು): ಹಗ್ಗ (ಕೆರೆ) ಮತ್ತು ಮೂಕದ ಕುರುಗಳನ್ನು ಸುರವಾದ ಕೊಡಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮೂಕದ ಮುಂದೆ ಒಡ್ಡುವ ಬೆಂ ಕೆರೆದಲ್ಲಿ ಸುರುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಗಿ ಬೇಯುವುದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಎಣ್ಣೆ ಸುರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮಿಕ್ಕ ಕೊಡ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದ ಪಾಕ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂಜಾರಿಯವರನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಿಮದ ಮಿಕ್ಕ ಕೊಡವನ್ನು, ದೇವಿಗಾಗಿ ಫಾಲ್ (ಪರಿವಾರ)ದಲ್ಲಿ ಹರಿದಿವ್ವ ಅನ್ನದ ಮೇಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ವಧಾವ (ಗುಲಗುಲಿ) ಶಾಸ್ತ್ರ ದೇವಿ ಫಿಲಾ(ತೀರ್ಥ) ಪೂಜೆಗೆ ದಾನ ಪ್ರಸಾದ ತರುತ್ತಾರೆ. ಎಣ್ಣೆ ಕುಡುಕೊಡಲಿ ಸುರಿ ಚಂಡು ಹಾಕಿದ್ದರೂ, ಅಮೆಪ್ಪ ಕುಡುಕೊಡಲಿ ದೇವನೇಯಾದವರಿಗೆ ಒಂದು ಪಾಕೆಯಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರವಣಿಬಿಟ್ಟರೂ ಕಮಗಿ ಬಂದ ಪಾಕನ್ನು ಮನೆಗೊಯ್ದು ಬೇಯು ಅನ್ನ ಅಥವಾ ಮುದ್ದೆಯೊಂದಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಮಗಿ ಬಂದ ಪಾಕು ಎಣ್ಣೆ ಬಕ್ಕದಿರಲಿ ಅದು ದೇವಿಯು ಕಮ್ ಪಾಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಸಾದವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಜರಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಜರಿದವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟ ಸವಳಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಫಲಿತ ೧. ಚನ್ನಗಿರಿ ಪಾಲಿಕಾ ಸಮಿತಿ ಬಳಿಯಿರುವ ಅಸ್ತಾದರವಳು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವರದಿ ಬಂದು ಫಲಿತ ಹಿಂದೆ ಫಲಿತವನ್ ಆಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣ, ಅಲಿಯಾಸ್ ಲೀನಾ ಎಂಬವರು ಹೆಂಡತಿ ಪಾಪನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾದವರು

ಕುಳ್ಳಿ, ಅಗಿದ್ದ ರೂ. ಹೂರಿಂದರೂ ಸಾವೇನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಗತ್ತು ಕೂಡ ಅವರಲ್ಲಿ
 ಮನೆಮಾಡುತ್ತ, ಒಮ್ಮೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ವಸಾಹತೃಯ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದಾಗ,
 ಊರಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದಿಯಿಗೆ ಕುರಿ ಹರಕೆಯಿದೆ ಪ್ರಸಾದ ದಾಖ್ತ, ಹೋಗಬಾರದೆಂದು
 ಕುಟುಂಬದವರು ಹೇಳಿದಾಗ ಅಂದಿನ ಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಿ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ
 ನಂತರ ಹೋಗುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ತಮಗೆ ಬಂದ ಮಾಂಸದ ಪಾಲುನ್ನು ಸೇವೆಯು
 ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆಯೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಒಡಿಸಿದಳು. ಪಾಲು ಚಿಕ್ಕದಾದ್ದರಿಂದ ಕುಂಡರಿಸಿದ ಹುಕೂರಿಗಳು
 ಎರಡರದು ಬರುವಂತೆ ಮಗ ಪಡೆದನು. ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆ ಸುರಿಸೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದ ಎರಡು
 ಹುಕೂರಿಯನ್ನು ಕಂಡ ತಾಮ್ರಮ್ಮಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿ, ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು
 ಗುಳ್ಳು ಮುದ್ದೆ ಸಾರಲಿಕ್ಕು ಸುರಿ ಒಂದು ಹುಕೂರಿಯನ್ನು ಎದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಕಿತ್ತೊಂದು ಈ ಎರಡು
 ಹುಕೂರಿಯೊಂದರ ನಮ್ಮನ್ನು ಗಿಡೊಂದಿಹಾ ಮೈಕೊನೆನರಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಗರ ಹುಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ
 ಎರಡು ಕೀಲಿಗಳ ತಂದು ಬಿಡುವೆನು ಎಂದು ಮಾತಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಂದು ಹೀನಾಯವಾದಂತೆ
 ಹೇಳಿದ್ದೆ ತಡ ಮರುತ್ತನಾದಲ್ಲೇ ಆ ಕೃ ದೊತ್ತನು ಬಿದ್ದು ಕೂರಿದ್ದು ಪೆಲಕ್ಕಿಲ್ಲಳು
 ಒದ್ದಾಡತಾರುಂಟಿದಳು. ಎನಾಯಕು ಏನಾಯ್ತು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಗಾಬರಿ, ಊಟಕ್ಕಾಗಿ
 ಕುಳಿತುಕೊಂಡ, ಮಗ, ಸೇವೆ ತಾಮ್ರಮ್ಮನ ಗಂಡ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಸುರೀಲಪ್ಪ ಮುಖಕ್ಕೆ ನೀರು
 ಬಿಡುತೂ, ಇಳಿ ಬಿಡುತ್ತ ಬಿಡುವ ಮೇಲೆ ತಂದು ಮಲಗಿದರು. ಎನು ಮಾಡಿದರೂ
 ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸು ಹೋಗಬಹುದು ಆಗ ಸು ಹೋಗಬಹುದು ಎಂಬ
 ಮಾತು ಎಲ್ಲರ ಬಿಡುಬಿಟ್ಟು ಇತ್ತು. ಸೇವೆದವರಲ್ಲಿ ಎನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಸು ಹೋಗಬಹುದು.
 ಮಹಮ್ಮದಿಯ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿದ್ದರ ಪ್ರತಿಫಲವಿದು. ಮೇರೆನೂ ಲಲ್ಲ, ಆ ಹಾಯ
 ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಹೆ ಕುರಿಂಡ ಯಾಕೆ ಮಾಡ್ತೀವಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಹಾಕೆ
 ಅನ್ನುವವರೇ ಆವರು. ದಿನಗಳೇ, ತಿಂಗಳೇ, ವರ್ಷಗಳೇ ಉರುಗಿದರೂ ಸು ಮೋಗುವ
 ಸೂಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲವಾಯ್ತು, ದಿನೇ ದಿನೇ ತಾಮ್ರಮ್ಮ ಪರಾಪಲವಾಯಿ ಆಗಬೇಕಾದಂತೆ
 ಈಗ ಲೋಕವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಹಮ್ಮದಿಯ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ
 ಗತಿಯಾಂತ್ರದಂದು ಉಳವವರೂ ತಿಳಿಯಲೆಂದು ಆತನು ಯಾರ ಯಾರ ಆಹಾರಾಡುವೆನ್ನು
 ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುರಿಯುವಾಗಲೇ ತಿಳಿಯಲಾಗದೆಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿರಿಯರು
 ಈಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದವರು, ಆಗದ ಕೀಲಿ ಕುರುಹುಗಳಿಗಾಗಿ
 ಹದ್ದಿಕೊಂಡ ದೇವತೆ. ತನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರನ್ನು ಕಪ್ಪ ಕಾಪೆಗಾಗಲಿಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ
 ಮಹಮ್ಮದಿಯನ್ನು ನಂದಿಸುವವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭೂತ ೨ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪು, ಕುರಿಪಳ ಸೂಪೂತ್ರನಾಗಿ ನೆರವೇರಬೇಕೆಂದರೆ ಅ)
 ಮಹಮ್ಮದಿಯಿಗೆ ದಾರು(ಸಾರಾಯ) ಆ). ಮಹಮ್ಮದಿಯಿಗೆ ಬಿಡಬಿಡು ಇ). ಬಾಳಿಕೆ ಇನ್ನೇವೆದ್ದ
 ಮಾತುಬಹುದು. ಕೈದಾರು ಮುಖ ತೂಳೆದು ಊದುಬಟ್ಟಿ ದೇಗು, ಕಾಣೆಯು ಏನಿಡಬೇಕೆಂದು
 (ಚಿಥುವಾನು) ತರುವರೇನು ತಾವು ನಿಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಎಡ-ಬಲ, ಮುಂದೆ-ಹಿಂದೆ ಎಂಬಂತೆ

ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಕಾರ್ತಿಕೆ ಹಾಯ್ದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಚಕ್ರಾವತ್ (ವಿರೂಪಾಕ್ಷ) ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಹಮ್ಮದಿಯು ಕೃತ್ರಿಮವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳಾದರೆ, ಅಂದರೆ, ಅರೇಬ್ (ತುರ್ಕಿ), ಆಫಘ್, ಒದಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಶಿಶು ಅಗದಿದ್ದರೆ, ಕುಟುಂಬವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಮಹಮ್ಮದಿಯು ಕುರಿ (ಮಹಮ್ಮದ್ಯೂ ಬೊಕ್ಕೊ) ತಂದು ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಚಂದಾ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವವರೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಮಹಮ್ಮದಿಯಿಂದೇ ನೋದಿಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿವನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

೧. ಖೈರ್‌ಮಯ್ ದೇವತೆ ಮೌನದೇವತೆ ಶಾಂತಿದೇವತೆ ಶಿಶೋಶರ್ ಮತ್ತು ಖೈರ್‌ಮಯ್ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಗುರುತಾಗಿ ವೀಡ್ಯೆರ್ ಕೂಡಿ ಕುರಿತು ಚುಮ್ಮಿ, ದೀಪ ದೂಪ, ಹೂವುಗಳಿಂದ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಪೂಜೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಭಿಕ್ಷಾಭಿಕ್ಷಾಯ ಉಂಟಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಬಾಳುಗಳು ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಪೂಜೆ ಸಾಗುವಾಗ ನಡೆವಂತೆ ಮಾಡು ತಾಯಿ ಎಂದು ಈ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ಮೆಲಿ ದೇವತೆ (ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವ ದೇವತೆ): ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕ ಕೊಟ್ಟು ದೇವತೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಗುಣ ಲಾಭ ಮಾಡಿದಾಥ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ದೇವರಲಿ ಅದು ಕೊಡಿದ, ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಆ ಕೊಟ್ಟು ಕುರಿತು ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಾಯಿತು. ವರ್ತಕನಿಗೆ ಲಾಭವೋ ರಾಫವಾಯಿತು. ಆಗ ಈ ಮೆಲಿಮ್ (ಜಲರದರ್) ಮೆಲಿ ದೇವತೆಯು ಮುಲಮ್‌ನಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಪೂಜಿಸಿ ಅದರಿಸಿದ್ದು ದೊಂದ ಇದೇ ಸುಯಾದ ಗಮನವೆಂದು ಆ ಕೊಡಿದ ಕುರಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಯೂ ನೋಡದಂತೆ ಕೆಟ್ಟ ದುರ್ವಾಸೆಯಿಂದ ಕುರಿಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ದೂರ ಸರಿದು. ವರ್ತಕನಿಗೆ ಬಂತೆಮಾಯಿತು. ಯಾವ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು (ಬೊಕ್ಕೊದ್ದುನು) ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದ, ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಂದಿರ ದೇವತೆ ಮುಲಮ್ ಮೆಲಿ ದೇವತೆಯನ್ನು ಬಂದು ಉಪಾಯ ಹೇಳಿದಳು. 'ನೀನು ಸುಂದ್ ಕುರಿಯ ಕೆಟ್ಟ ದುರ್ವಾಸೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಿರಾಡಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ದೇವತೆಯನ್ನು ಆಡಿಸಿ ನೀನು ಬಿಡು' ಎಂಬ ದೇವತೆಗಳ ಕಣ್ಣು ಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ ಈ ಫರ ಮಾಡಿದ್ದಾ' ಹೊಮ್ಮಿ ಆಕೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಈ ದುರ್ವಾಸೆಗಳನ್ನು ತೊರಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು. ಆತ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತನೊಂದು ಗಡಿಕೊಂಡ ಮರುತ್ತೂವೆ ಎಲ್ಲ ದುರ್ವಾಸೆಗಳೂ ಮಾಯವಾಗಿ, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ತಂದಿತು. ಆಗ ಶಾಂತಿ ಪೂಜಾವಂದಿರದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಸುವಾಸನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ವರ್ತಕ ಮರುದಿನ ಸಂಜೆಯೇ ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕರನ್ನು ಕರೆದು ಹಕ್ಕಿ ಆಡಿಸುವಂತೆ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ.

ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಲು ಭಕ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಖೈಕ್ಲತ್ ದೇವತೆಗೆ ಪೂಜಿಸ್ಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿ, ಮಹಮ್ಮದಿಯ, ಶಿಶೋಶರ್, ಖೈರಾಮಯ್ ಮೆಲಿ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವೀಡ್ಯೆದಲೆಯನ್ನು

ಕೂರಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೈಕೃತ್‌ಗೆ ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆ ಮೇಲಿಗೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆಂಬ ವಾದಿಕೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೂಜೆಗಳಿಲ್ಲ.

೧೦. ಪಂವತನ (ಪಾರ್ಥನ) ತದ್ಗುಣದೇವತೆ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವದೇಶ ಅಥವಾ ಮೂರ್ತಿ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಿಬಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿರುವ ಛಾ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ 'ಲೋಹು-ಘ ಇಮಿ' ಎಂಬ ದೈತ್ಯರನ್ನು ದೇವಿಯ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಿಯ ಕೂವ ನಟ ನೀರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮೋಹಗೊಂಡ ಲೋಹು ಎಂಬುವವನು ದೇವಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗುವುದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಘೋಹು ಎಂಬುವವನು ತಾನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಿ ಎವ್ವಿಳಿಯು ಪರಮಾರ್ಥ ವ್ಯಾಮೋಹಿತರಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಮರೆತು ಅಹಂಕಾರಿಗಳಾದ ಲೋಹು-ಘೋಹು ಮದೋನ್ಮತ್ತರಂತೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಇವ್ವಕ್ಕಿಲ್ಲ ನಾರಣ ಇನ್ನ ನೆರಳನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಕಂಡುದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದೇ ತಿಳಿದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಾನೊಬ್ಬಳು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲಾಗಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅದೀನೆಯಾದ ಹಲವಾರು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಂವತನಿವಾಸಿ' ದೇವತೆಯೇ ಮೊದಲು ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಅವಳಿಗಾದ ಸಂಕಟ ತೀರಿಸುವಂತೆ ಅಭಯವಾಗಿ ದೇವಿ ಎವ್ವಿಳಿಯ ನೆರಳಿನಾಗಿ ಪ್ರತಿರೂಪ ತಳೆದಳು. ಈ ತದ್ಗುಣವಿಧವೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಆಗಿ ತೋರಿ ಒಂದರು. ತಮ್ಮಾಸ್ತಿಗಳು ಎರಡಾಗಿ ತೋರಿಬಂದದ್ದರಿಂದ ಜಗಳ ನಿಂತಿತು. ತಾವಿನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ರೀತಿ ಹೇಗೆಂದು ಕೇಳಲು ದೇವಿಯು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.

ಆ ವಿವರಗಳನ್ನು ದೇವಿ ಎವ್ವಿಳಿಯ ದೇವತೆ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದು 'ಲೋಹು-ಘ ಇಮಿ' ಎಂಬ ದೇವತೆ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಬೇಸವಣಿಗೆ (ಬಗ್ಗಿ ಕಡೆ(ಕಡಿವಾಣಿ)ಯ ಪ್ತು ಇವದಲ್ಲಿ ಅಳಕ್ಕಿ ಹೂತು ದೇವತೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿಗಿಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನು ಸುಲಿ ಜೀವರಣಿ, ಬಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಫಲರಾಗುತ್ತಿವೆ ಲೋಹು ಘೋಹುರ. 'ಎವ್ವಿ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನಾತ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಅಂತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಗದಂದು ಬೆಳಗು ಪರಿವ ಮೊದಲೇ ಅನಾಹುತಗಳಿಂದ ಮರಾರ: ಬಮಾಯಕೆ ಮೆಗಳಮರವ್ವ ಸಲುವು ಪೆಗಾತಿವ್ವ ದೇವಿ ಎವ್ವಿಳಿಯು ಪಂವತನಿಯನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆೆಯುತ್ತಾಳೆ. ದೇವಿ ಪಂವತನ ತಂಗಿ, ನೀಡು ಕೊಡು ಗುಂಡಿಯೊಳ್ಳಳಿದು. ಅವರನ್ನು ಜಗ್ಗಿದರೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾದಂತೆ ತಡೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಡಬೇಕೆಂದಳು ಆಗ ದೇವಿ ಪಂವತನಿಯು ಉಳಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಭೋಗಮಾಡಬಾರವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಸರಿತಳು ದೇವಿಯು ಮುಂದೆ ನಡೆವ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯ ಊನೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ದೀವಳಿಗಿರುವನ್ನು, ದೇವತನನ್ನು ಬಿಗಿದಿರುವ ಕಡಿಯ ಬಳಿಯೂ ಬೆಳಗಿ ನನ್ನಂತೆ ಕೊನೆಗುಶಾಸ್ತ್ರವ ದಿವಳಿಗೆ ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಆತ್ಮಾನೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಪಂವತನಿದೇವಿ ಕಡಿಯ

ಮೂಲಕ ಗುರುದೊಳಗೆ ಇದು ದಹತೆ(ದೃಷ್ಟಿ)ನು ವಿನಃ ಕೊಡದುದರೂ ಬರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ದೇವಿ ವೀವ್ವಿಳಿಯ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಕನು ಪೂಜೆಯೂ ಕೂಡಿ ಬಿಗಿದಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಭಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ.

೧೧. ಚಂದಡಿ ದೇವತೆ ಪೂಜೆ : ಚಂದಡಿ ದೇವತೆಯ ಗುರುತಾಗಿ ಗುರುತಿಸ್ಸಿಗಾದಲ್ಲಿ ಮೋಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಮೋಳು ಚಂದಡಿಲ್ಲ. ಚಂದಡಿ ದೇವತೆ ಪಾದಾಸ್ ರಹವಡಿ ಕುಳ್ಳಿ ಕೊಡುವ ಗಾಸೆ ದೇವತೆಯಾದರೂ ವ್ವಿಶ್ವತ್ ಪೂಜೆಯಾಗುವಾಗ ಈ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕೂತೆಯಲ್ಲೇ ಕಡ್ಡುವಿದೆ ಭವನ್ ಒಂದ ಪೂಜಾರಿ ಕಾವ್ಯಕುತವನ್ನು ಮೋಳುಕ್ಕಿರಿಸಿ ತನ್ನೆರಡೂ ಕೈಮುಂದೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಭುಜಗಳಿಗೆ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ವಿನಃ ಅಪೋಷಿಸುಪ್ಪರಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಾಪಾ ನಾಮನು ಅನ್ವುತ್ತಾರೆ. ವೀವ್ವಿ ೯ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಗಾಗಿ ಸಿಹಿಹಣ್ಣು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕದು ಕೊಯ್ದು ಮೇಲೆ ಈ ಚಂದಡಿ ವಿಸ್ವತ್ಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಕಿರಿಯ ಸುಟ್ಟ ಮಿಡ್ಡಲೊ (ಕಲಿಸ), ಮೂವದ ಕುತು ಇದರಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಒಂದಂಶವೆಂದರೆ ದೇವಿ ವೀವ್ವಿಳಿಗೆ ಕಹೆತ್(ಕೋಣ) ಒಲೆಯಾಗುವಾಗ ಆ ಕೇರೆಯಿಂದ ಚಂದಡಿಯ ಮೋಳುವನ್ನು ಕೇರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಅಲವರೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯ ಪೂಜೆ-ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಎಸೆದವೆ ದಹತನ ಪೂಜೆ ಚಂದಡಿ ದೇವತೆಗೆ ಸ್ವೀಕರವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಂದಡಿಯ ಭವನ್ ಬಂದ ಪೂಜಾರಿ (ಭವನ್ನೊ) ದಹತನ ಮೂಲ ಕೈಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ದಹತನ ಪೂಜೆಯಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮೋಳುವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಇರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಚಂದಡಿ ಕೃತೆ : ಚಂದಡಿ ದೇವತೆ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ವಿಯಾದುವೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಕಿಠಿಗೆ ಹೊಡಡುವಾಗ ಆತ ಪಾಳೆ, ಮಗರಿ, ಮಿಡುಕುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಜೇರಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವೆಕಾದರೆ "ಚಂದಡಿ ಬಡ್ತಿ ಕಿಠಿಗೆ ಅಗಿಹುಗೆ ಮಾಹ" ಅನ್ನುತ್ತ ಮೊಡವುತ್ತಾರೆ. ಕೆಸರುಹದ್ದರೆ ಬಡ್ತಿ ಕಿಠಿಗೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಮೊಡವು ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೂಲವಾಗಿ ಚಂದಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಲೆ ಹೆಗಲು ಬಲ (ಬುಲವೊ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳವಾಗದಲ್ಲಿ ಲೋಧವ್ (ಪಾಚ್) ಬಾಚುವಿ (ಮಗರಿ) ದೇವತೆಯನ್ನು ನೆನಪಿ ಕಿಠಿಗೆ ಹೊಡಡುತ್ತಾರೆ.

ಚಂದಡಿ ದೇವತೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೂಜೆ 1) ಚಂದಡಿವೊ ಬೋಕ್ಕೊ (ಚಂದಡಿಗಿ ಕಿಠಿ), 2) ಹಲ್ಮನ್ ಪರಿ ಪೂಜೆ (ರಹವಡಿ ದೇವತೆಯಿಂದಾಗಿ)

1) ಚಂದಡಿವೊ ಬೋಕ್ಕೊ : ಭಕ್ತದಲಲೇ ಅಲ್ಲದೆ ಚಂದಡಿ ದೇವತೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೂಜೆ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚಂದಡಿಗಾಗಿ ಕಿರಿಕಂದು ಮೋಳು ಕೊರಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಭವನ್ ಬರಿಸಿ, ಕೊಯ್ತು ಕಿರಿಯ ಕಾವನ್ನು ಮೋಳುಮೇಲಿರಿಸಿ, ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಭುಜಗಳಿಗೆ 'ಧಾಪಿ ನಾಮನು' (ಕೈತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು) ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೇವಿ ಕೃತಿಪಡುವಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಪೂಜೆಯ ಹಾಗೆ ಕಾವನ್ನು ಚಂದಡಿ ಭವನ್ನೋ (ಚಂದಡಿ ಅವಾಹನತ ಪೂಜಾರಿ) ಅಪೋಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಲ್ಲ.

ಪರಹದ ಕಿನ್ನವ ತನ್ನ-ಕಂಡಲಗಳನ್ನು ಒಣ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಹ ಲಯಗಲಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ (ಕತ್ತರಿಸಿ) ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿಸಿದ ಸಾಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಲಕ್ಕಿಯೊಂದಿಗೆ ತಂಪಾಕಿದ ಸಿಲಿಕೋನವನ್ನು 'ಥಾಲ್' (ಪರಮಾಣು)ದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಇದು 'ಥಾಲ್' ಮೇಲೆ ಬರಿಸುತ್ತದೆ. ಮದ್ಯ (ಗಲಗಲಿಸುತ್ತಾ) ನೋಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಗುಣವುಳ್ಳ ಪರಾಕಾರಿ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಥಾಲ್ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಲ್ಲ. ಹಳವುಳ್ಳ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕೊಡನೆ ಹೆಂಗಸರು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒರೆಯ ಸಹ ಬರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಇದು ಗುಣವುಳ್ಳ ಪರಾಕಾರಿ ಕೊಡುವಂತಲ್ಲ.

[illegible]

೧೩. ಹನುಮಾನ್ ಪೂಜೆ (ಹನೋದಗಾನ್ ಪೂಜಾ) : ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕಿಂತ ಗುಡುಗಾಕ್ಷಿಗ್ಗೆ ಮಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹನುಮಾನ್ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಬಹು ವಿಶೇಷವೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿವರಿಗೆ ಹೋಗಲುಬಾನ್ ಬೆಂಜಲ ಮುಲಕ್ಕನಾಗದೆ ಕಂಡ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಛಲವಿಂದ ಕೊಡುವಂತೆ ಬಾಬುಬಲದ ದೊಡ್ಡ ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕರುಗಿಸುವವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಹಸುಮಾನ ಕೃಷಿ : ಬಾಹ್ಯಾಪ್ತ, ಸೆಕ್ ನಡಾ (ಒಕ್ಕೂಟ ದೃಷ್ಟಿ), ದಾಕಿ ಬಕಿತಿ (ಹಬ್ಬ ಮಸೂ) ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಸಿಂಗ್(ಪಾಸು) ದೊಡ್ಡವರು. ಫರ್ವರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ದಾಲಿವಿರದ ಮೂರ್ತಿ ಪೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೂರ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರು ಹಸುಮಾನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಳದಿಲಿ ಕೊರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಸುಮಾನ ಮಾರ್ಗಕಾರಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂದರಿಂದ ಬೇಡುಸಿದ

ವಸ್ತುವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು, ನೆಲಗುಡಲೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ತೆಂದು ಧಾಳಿ(ಪತ್ತರ್, ಹರಿವಾಣ)ನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಫೂಜೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಿರಗೂ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

೧೪. ಗುರುಪಾಠ್ಯೋಪೋಜಿ : ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ನಾಲ್ಕು ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲೂ ಅಯಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪಕ್ಷಿ ಗುರುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾರಿಂದ ತಮ್ಮ ವಂಶ ಬೆಳೆಯಿತು. ಯಾರಿಂದ ತಮ್ಮ ವಂಶ ಬೆಳೆಯಿತು. ಯಾರಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಯಿತೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಗುರುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೧. ಗುಜರಾತ್ಯೋ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ	- ಗುರು ಪಾಠ್ಯೋ
೨. ಮೇಮಾಡೊ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ	- ಗುರು ಹಾಜೊ
೩. ಕಾಳಿವಾಳೋರಲ್ಲಿ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ	- ಗುರು ಧಾಡರ್
೪. ಪವಾರ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ	ಗುರು ಉಬಾಡ್ಯೋ

ಯಾವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ, ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹಿರಿಯರಾಗಿ ಆಯಾ ಪಂಗಡದವರು ಗುರುವನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯದವರು ಹಿರಿಯರ ಫೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಗುರುವೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಗುರು' ಮತ್ತು 'ವಡೋ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಹಿರಿಯ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೂ ಗುರುವಿನ ಅರ್ಥ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

೧. ಗುರು ಆದವನು ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದವರಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿರಬೇಕು. ಒದುಕೆಂಬ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತಮ್ಮಗಳ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಒಲಿಗೊತ್ತಿವೆರೆನಿತೋ ಮಂದಿಯದ್ದಾರೆ. ಆದರೆಲ್ಲ ಹುತಾತ್ಮರು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 'ಗುರು' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

೨. ಗುರುವಾದವನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಘನಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾರುಸೋತ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಪೊಜಿತನಾಗುವನು.

೩. ಸದಾ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಕೆಡಕು ಅಪ್ರೀತಿಯೂ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಏಳಿಸಿರದವನು, ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದವನಾಗಿರಬೇಕು.

೪. ಮಗ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಗನಿಂದ ತನ್ನ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವಿಯ ವಿಚಾರ(ತ್ಯಾಂಗಡೂ)ಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಡುವನು. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಾ ಹೊರತೆಗೆಯಲ್ಪಡುವ ಮೂರ್ತಿ, ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒರಿಸಿ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಕರೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವನು.

ಇದೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆತನ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಆತನ ಮರಣಾನಂತರ ಮಂಜುಳು ಮಗ ಮೊಮ್ಮಗ ತಂದೆಯ ನೆನಪಿನ ಗುರುತಾಗಿ ಮೂರ್ತಿ (ಖಿನ್ನರ್) ಘಡಾವಾನು (ನಿಮಾಣಕು, ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಇತ್ತೀಚಿನವರು ತನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರ ಬದಲು (ಹತ್ತು-ಹದಿನೈದು) ಎಷ್ಟೋ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದಾಚೆಯನ್ನು ಯಾಕೋ ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ

ತಗಾದೆ ತೆಗೆದರೂ ನಹ, ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಲು ಸುತರೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಹಿರಿಯರು. ಆದರೂ ಅವರಿಗೊಪ್ಪುವ ಮನತನದ ಹಿರಿಯನನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದರೂ ಮೂಲ ಗುರುವನ್ನು ಮರೆತಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಗುರುನೋ ಗೋಟ್ ಮೂಲಕ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಪದವಿ ನೀಡಲು ಆತನಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅವರವರ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ, ಹಬ್ಬದ ದಿನಿಯಿರುವೆಡೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ (ಗೋತ್ರಿ)ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವ ರೀತಿಯೇ "ಗುರುನೋ ಗೋಟ್". ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜನಿಗೆ ವಡೂನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ತ್ರಾಂಗಡೂಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಜ್ಜನ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಬಳಿ ಒಯ್ದು ಲಂಗರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ "ತ್ರಾಂಗಡೂ ಮಳುವಳಿ" (ತ್ರಾಂಗಡೂ ಸೇರಿಸುವುದು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ "ಗುರುನೋ ಗೋಟ್" (ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಪದವಿ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಗುರುವಿನ ಪ್ರಣಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

೧. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಭಯ ಆಚರಿಸುವಾಗ (ಕುರಿ ಕೋಣ ಬಲಿ) ಕಡ್ಡೆನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸಿಹಿ ಕಜ್ಜಾಯವ್ವಿವಾಳಿದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡನ್ನೆತ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಎದುಸುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ವ್ವಿವಾಳಿಯ ಮೇಲೆ 'ವ್ವಿಲೋ' (ಸುಟ್ಟು ಬೇಯಿಸಿದ ಕಲೀಜ ಮತ್ತು ಮಾಂಸದ ಚೂರು) ಇಟ್ಟು ಅಯಾ ವಂಗಡದ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹರಸುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್ಕೋ ವಂಗಡದವರು ಗುರುಪಾಠ್ಯೋನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ವ್ವಿವಾಳಿ ಮೇಲೆ ಖೋಲೋ ಇಟ್ಟು ದೂಪ ದೀವಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಜನನಾದರೆ ಮೂರು ದಿನದ ಛಿಟ್ಟಿ ಬೇವೆ (ಮಗುವಿಗೆ ನಗಿಸುವ ಅಳಿಸುವ ದೇವತೆ) ಪ್ರಣಿ ಅದ ನಂತರ "ಕಂಡೋರೂ ಕಳಪಾಮ" (ಉಡುದಾರ ಕೊಡುವುದು) ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಗುರುವಾಠ್ಯೋನ ಹೆಸರು (ಗುಜರಾತ್ಕೋ ವಂಗಡದಲ್ಲಿ) ಹೇಳಿ, ತಲೆಮಾರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಹರಸಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೩. ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರ ತಿಲಕಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ತ್ರಾಂಗಡೂ ಎದುರು ಮವಾಳಿ ಎಂಬ ಬೇಯಿಸಿದ ಬೆಲ್ಲದನ್ನವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊದಲು ಸೌದಿನ ಪುಂಬಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗುರುವಿನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ "ಡೋಯೋ ಕೋಕಾನು" (ಸೌಟು ಬಡಿಯುವುದು) ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಗೋತ್ರಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ ನಂತರ ವ್ವಿಗ್ನ(ಸಂಬಂಧಿ)ಗಳಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೆಲ್ಲದನ್ನದ

ಉಂಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಧ್ಯ ಗುಳಿ ಮಾಡಿ ತುಪ್ಪ ಅಥವಾ ಡಾಬ್ಬ ಹಾಕಿ ತಪ್ಪದೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನೆಂಟಿಸ್ಸಿಕೆ ಮುರಿವ ಪ್ರಮೇಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ, ವೃಥಾ ಜಗಕನನ್ನು ಮದುವೆಯ ನೆಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಯಸದವರು ಒಂದು ಉಂಡೆ ಕೊಡುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಎಡೆರೆಡು ಕೊಟ್ಟು ಶಾಂತಿ ಆನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರೂ 'ಧಾಣ್ಣೆ'(ಬೆಲ್ಲದನ್ನ)ವನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

ನಂಬಿಕೆಗಳು

೧. ಇವರು ನರಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತರಾದ್ದರಿಂದ ನರಿಯ ವಾಸನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆಂತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾಯಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಬೊಗ್ಗುಕುತ್ತವೆಯಂತೆ.

೨. ಕೋಬುಗಳಿರುವ ನರಿಯು ಕೇವಲ ಅದೃಷ್ಟವಂತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುತ್ತದೆಯಂತೆ.

೩. ಮನುಷ್ಯರ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಬಿರಿದಾಗ ಸಿಳಿದಾಗ ನರಿಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಅದು ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ.

೪. ಹಕ್ ನರಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಅವಶಕುವೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

೫. ಮೂಲ, ದಾಂಡಿ, ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಹಾವು ಅಡ್ಡಬಂದರೆ, ಸೀಸು ಹಾಗೂ ಖಾಲಿಕೊಡ ಎದುರಾದರೆ ಎದುರಾಂಧವೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

೬. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹದಂಥಹ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಂದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ.

೭. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಪೂರ್ವ ಕರಗೀ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

೮. ದೇಹದ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಿದಂತಾದರೆ ಒಳ್ಳೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಿದಂತಾದರೆ ಕೆಟ್ಟದಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

೯. ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬದುಕಿಗೆ ದಾದಾಜಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂಬುದು ಇವರ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ.

೧೦. ಶನಿವಾರ, ಭಾನುವಾರ ಕೆಟ್ಟ ದಿನಗಳು ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಆಚರಣೆಗಳು

೧. ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆಯುವುದು : ಕಾಲು ಧೂಳಾದರೆ ಮೂರು ಕಲ್ಲು ತಂದು ಮೂರುಸಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೀವಾಳಿಸುತ್ತಾ,

ಅವರ ಕಣ್ಣು ...

ಇವರ ಕಣ್ಣು .

ಅವರ ಬಾಯಿಗೆ ಮೇವು ಬೀಳಾ..., ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೂರು ದಾರಿ ಸೇರುವ ಕಡೆ ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗುವಂತೆ ಆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲು ಧೂಳಿನಿಂದ

೧೬ ಹಕ್ಕಿದಿಕ್ಕು

ಅರೋಗ್ಯ ಕೆಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರ ಆಗದಿರಲೆಂದು ರುಚು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಗಣೆಯನ್ನು ಕಲಸಿದ ನೀರಿಗೆ ಕೆಂಡ ತುಂಬಿದ ಲೇನಿಟವನ್ನು ದಬ್ಬಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆದಂತಹ ದೃಷ್ಟಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ.

೨. ನೀರಿಳಿಸುವುದು : ಒಂದು ಮಡಿಕೆ ಚೊಂಬಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇಡುವುದು. ನಂತರ ಚೊಂಬನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಸರಾಗಿ ಬೇಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕೈದು ಈಚಲು ಚಾಪೆಗಿರಿಗಳಿಂದ ನೀವಳಿಸಿ ಏಳು ಗರಿಕೆ ಎಸಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಾ ಸುಟ್ಟು ಒಟ್ಟು ೭ ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನೀರಿಳಿಸುವಾಗ ಹೇಳುವ ಶ್ಲೋಕ.

ಫೋತ್ ಭಾಂದು

ಫೇಹೊ ಭಾಂದು

ಫಾಗರೋ ಭಾಂದು

ದಾತ್‌ಮೆ ಭಾಂದು

ಬತೀಹಿಮ ಭಾಂದು

ಬೋಟಿ ಭಾಂದು

ಕಾಥೆಕಿ ಭಾಂದು

ಫಾಕಾಣ್ ಭಾಂದು

ಫಾರ್ಲಿ ಭಾಂದು

ಭಾರ್ಲಿ ಭಾಂದು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆಂದರೆ,

ಸೆವ್ವ ಕಟ್ಟು

ಲಂಗದ ಕಟ್ಟು

ಹಲ್ಲು ಕಟ್ಟು

ಹಲ್ಲಿನ ವಸಡುಕಟ್ಟು

ಜಡೆ ಕಟ್ಟು

ಒಪಿಟ ಕಟ್ಟು

ದೇವ್ವದ ಕಟ್ಟು

ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರ ಕಟ್ಟು

ಹೊರಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಕಟ್ಟು

ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಮಂತ್ರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಂದು ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ೭ ಗಂಟು ಹಾಕಿ ೭ ಬಾರಿ ಕುದಿಯುವ ನೀರನ್ನು ನೀವಾಳಿಸಿ ತಟ್ಟೆಗೆ ಅರ್ಧ ಚೊಂಬಿನ ನೀರನ್ನು ನೀವಾಳಿಸಿ ದಬ್ಬಾಕಿದಾಗ ಮೇಲೆ ಒಂದು

ಕಬ್ಬಿಣದ ಒಲನಿಂದ ಅಡ್ಡದಿಡ್ಡಿ ಗೆರೆ ಕೊರೆದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನಾ ಚೊಂಬಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಒಂದು ವೇಳೆ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅದು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆಯಂತೆ.

೩. ಎದೆಯ ಹಾಲಿನ ದೃಷ್ಟಿ : ಎದೆಯ ಹಾಲನ್ನು ಕಪ್ಪೆ ಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಕಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅದು ಕೆಂಪಗೆ ಅದರೆ ಮಗುವಿಗೆ ಸೂತಕ ತಗುಲಿದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ೩ ಬಾರಿ ಈ ರೀತಿ ಹಾಲು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದ ಸೂತಕ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆಯಂತೆ.

೪. ಪೈರಿಗಳು ಅಥವಾ ದೆವ್ವಗಳು : ರಾತ್ರಿ ೨-೩ ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳು ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆಂತೆ ಅಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ, ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಬರೆಸಿದ ತಾಮ್ರದ ತುಂಡು, ಮಣ್ಣಿನ ಕುಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಮಾಡಿಸಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಒಳಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಮಾನವ ಸಮಾಜವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಒಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದು ಅಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು 'ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಮಾಜದ ಘಟಕಗಳಾದ ಅಥವಾ ಭಾಗಗಳಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಲೋಕರೂಢಿಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ, ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು, ವರ್ಗಗಳು, ಅರಿದಗೊಂಡಿಗಾಗಿ ಆಹಾರ, ವಸತಿ, ವೃತ್ತಿ, ಬೆಡಗುಗಳು, ವಿವಾಹ, ಕುಟುಂಬ, ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಹಲವಾರು ಉಪ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿಶ್ಚಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಗಿರದೇ ವಿತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಅಗಿರದೇ ಇವೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವೆ ಆಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದೆಯೋ ಹೆಚ್ಚು ರೂಪು ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಡೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿವೆಲ್ಲಾ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಕೀವಲ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದ ವರದಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸೊಸೆಯಂದಿರ ಮೇಲೆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಚಕ್ಕುಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆ ಒಹುತೇಕವಾಗಿ ಮುದುಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಸುಮಾರು ೧೨ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಅಣ್ಣ ಅಕ್ಕನವರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಇಲ್ಲ ಗುಡಿಕ್ಕೆಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡು ೮ ವಯಸ್ಸಿಗಾಗದೆ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ, ಬಹುವಾಗಿ ಈ ಅಂಶ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಕಿಥಲಿತ ಇದೆಯೆಂದು ಪೊರಪೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಇವರು ಹೆಚ್ಚು ನಿರಾಸಕ್ತ ಸಂಚಾರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ತಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬೋಲಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒದುಗಳು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಅನೇಕ ವಂಶಪೀಳಿ ಕೂಡಿಯೇ ಬಾಳುತ್ತಿರುವುದು (Joi. & Family) ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಆ ವಂಶಪೀಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಾಯು ಆಗಿ ನೆರೆನಿಕೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುದುಕರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯವರಲ್ಲಿ ಅನಾಥತೆ ಅಥವಾ ವಿಕಾರತೆ ಅಥವಾ ಬಾಹಿಷ್ಕರ ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಸುಮಾರು ೭೦ ವೇಕೆ ದ ಮುದುಕ ಮುದುಕಿ ಸಹ ಅದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದವರನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಜೊತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ವಿಕಾರಿ ಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ದಿಟ್ಟರೆ ಅಥವಾ ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಮರ, ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಜೊತೆ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಒಬ್ಬ ರೋಡ್ ಗುಂಪು ಜೀವನವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಯಸ್ಸಾದ ಹಿರಿಯರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಣುವುದು ತುಂಬಾ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿರು ತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬೇರೆಯವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂವೈ ಸ್ಥಿಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದರಿಂದ ಗಲವರ ಮನೆಗಳು ನೋಡಲು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲವಾಡಿ ತರಹ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮೃತರಾದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಅನಾಥವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಬೇರೆಯವರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಾಗಿ ಈ ಅನಾಥತೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವಿಲ್ಲ ಮೊಬ್ಬರನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇತರೇ ಜಾತಿಯ ಅನಾಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಸಹ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಮೂಲತಃ ಇವರು ಕಾಣ ಬನಾದರೂ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾಡ ಜನರೇ ಸರಿ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಗೂ ಮೇಲುತಿರುಗಿಗೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಸಾಲ್ಪಿಯೋ, ಹತ್ತಾರೋ ಕೌಟುಂಬಗಳಿರುವ ಅಲೆಮಾರಿ ತಂಡಕ್ಕೆ 'ಟಾಂಡ್' ಅಥವಾ 'ಟೋಕ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆಯೇ ನೆಲೆಬಿಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು 'ಪಂಗಾ' ನಂತ್ರಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಂಗಾ ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ನಾಗ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ವಿಶಾಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ನಗರ ಎಂಬ ವದವನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯರು ತಮ್ಮ ಬೋಳೆ(ತಾಂಡ) ? ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಾಂಡದ ಮೇಲೆದ್ದು ಹಿರಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ಪ್ರಾಚೀನ ಬದುಕಿನ ಕಾಲದ ವಿಧಾನಗಳೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲಮಾರಿಗಾದ ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಒಂದ ಹೂರಕ್ಕೆ, ಕಡಿಗೆ ಸಮೀಪ ದಿವಾರ ಹೂಡುವುದರಿಂದ
ಹತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಗೆ, ಅಯುಧಗಳನ್ನು, ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಓದೆ ಅವರಿರುವ
ಅಂತಾಕೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೆಸರಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತವಾಗದ ವಿಸ್ಮಯವೊಡನೆ ಬಾಯ
ಬದ ಸೇರಿದಂತಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರಿರುವ ಅಂತಾಕೆಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೂ ಅವರು
ಅಯಾ ಅಣವಿನ ಸಮೀಪದ ತಾಂಡದವರೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ
ಮುಗುಸೂರಿನವರು ನಲ್ಲೂರಿನ ಬಳಿಯಿರುವ ಅಪ್ಪಾಪ್ಪ ಪತ್ನಿ ಅಂತಾಪ್ಪನವರನ್ನು ನಲ್ಲೂರಿ
ಯ್ತುಳಿ ಬಾಳೆಗಡೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಅದೇ ನಲ್ಲೂರಿನವರು ಹುಣಸೂರಿನ ಬಳಿಯಿರುವ
ಪಟ್ಟಣಪ್ಪನವರನ್ನು ಹುಣಸೂರಿ ಯ್ತುಳಿ ಅಥವಾ ಅಂತಾಪ್ಪನವರೇ ಕರೆಯುವುದನ್ನು
ಕಾಣಬಹುದು. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯವರು ಸದಾ ಕಾಣಿಸಿದ ಹೆಸರೇನೋ ಸಿಮ್ಮ ಅಂತಾಪ್ಪನ್ನು
ಹಾಕಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಊರ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ದೂರವಿರುತ್ತಾರೆ ತಮ್ಮ ದೇ ಆದ ಊರ
ವಿಷಯ ಬಗ್ಗೆಗೆ ಅಡುಗೆಗಳಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಅವರು ಭಾಷೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆಯೇ
ಜಗಲವಾಡುವಂತೆಯೇ, ಈಗಿನವರಿಂದ ಊರವರು ಅಗುಳುವರೆಂದೂ, ಅನ್ನಭಾಷಿ
ಒಡುವರೆಂದೂ ಇತರರ ಒತ್ತಾಟದಿಂದ ದೂರವಿರುಲು ಒಬ್ಬನುತ್ಪತ್ತಿ. ಒಳ್ಳೆಯ
ದುಡುವೆಯಾಗಿ, ಕಳ್ಳಗಳು ಕಳೆದು ದೇವಿಗೆ ಹರಕೆಯಾಗಿ ಜಾತ್ ನವರು ಕೂಡಿ ಕೊಣೆಯನ್ನು
ಘೊಡ್ಡಾನವರು ಅಹಂ ಕೋಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಧೆ ಎಂದು ವೇದಿಯ
ಕೋಣಕ್ಕೆ ಸಾವು ಬಲಿಯಾಗಿಯೇ ಕಪ್ಪುಪರ್ವಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿಯೇ, ಬೇಟೆಯೇ
ಸಿಗುವಾಗಿಯೇ, ಹೇಯತಿ ಮಕ್ಕಳು ಉಪಾಸನೆಯವರೆಂದೇ ಉಪಾಸನೆಯ ದೂರದಲ್ಲಿ
ದಿವಾರ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ದೂರ, ಕಾಟನ ಆನು ಪಾಪವಲ್ಲ. ದಿವಾರ ಹೂಡುವ
ಈ ಜನಾಂಗ, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವವೇ ಅಡುಗೆ ಮೊಳಗಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ
ಗೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿವಾರ ಹೂಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಒಬ್ಬರ ದಿವಾರದ ಕಾಲ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬರು
ಹೂಡುವಂತೆಲ್ಲ, ಅವರಿಗಿಂತ ನಾವೇನು ಕೆಮ್ಮಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ. ದಿವಾರ
ಹೂಡುವರೆ, ಶಲಕಿಬ್ಬು ಮಲಗುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ದೇವಿಯ ಮುರ್ಚಿಯಾದವ ತ್ಯಾಗದೂ
ಪಿಡಾರಿ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಕಾಣುವಾಗಲಿ ಒಲೆ ದಿವಾರದ ಗೋಡೆಯ
ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಹೇಗೊಡವಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಳಗಡೆಪಾದ
ಲಂಗವನ್ನು ಬಹು ದಿನ ಇಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಗುಡಿಸಿಗೆ ತಾಗುವುದೇನು ಕೆಟ್ಟದು.
ಜಗಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಡವೆ ಅವನ್ನು ಹುಡುಕಿದ ಬಹುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ "ಫಾ. ಲೋ"
ಫಾಗ್ಲಾನ್ ಮೂಲ್ ಖಿಂತ್ ಫಾತೇಲೋ ಲಂಗದ ಹೊಡೆತ ತಂದು ಗುಂಡಾಗುವವ ಫಾತ್
= ಗಾಯ ಫಾತೇಲೋ = ಗಾಯಗೊಂಡ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಪಾತ್ರೆ ಹಿರಿಯದೊಂದಿಗೆ
ಕೂಡಿಸಿಕೂಡದೆ ವಡವಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿರುವ ದುಡುವನ್ನು ನೆರೆಯಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳಾದ
ಇತರ ಅಲಮಾರಿ ಬುಡಕ್ಕಿಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಾದ ಲಂಬೋಗರೂ ವೇಷಗಾರರೂ ಕೂಡ ಊರಿನ
ಎಲ್ಲವೆಡೆಗೆ ದಿವಾರ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಬೋದಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಅವು

ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಡಾರ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾರಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಿಡಾರವನ್ನೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಒಡಗಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡವು. ಆದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡಿರುವವರ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನವೇ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಗುಡ್ಡಾಗಿ ಬಿಡಾರ ಬಿಡಾರವಿಂದ ತಂದಾಡಿದ ೧೦ ರಿಂದ ೧೨ ಮೊಳೆಬುಟ್ಟದ ಜನಪ್ರಿಯವಾದದಿಂದ ಗೊಟುಟ್ಟು ಕಮಾನಿನಂತೆ ಹೊದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಚಾಪಾಪು ಫರ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಟಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ರಾತ್ರಿ ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಾಳಿ ದೇರೋ, ಪಾದಪಾಲುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಎತ್ತು ಅಕ್ಕಳಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಬೇಕಿತ್ತು. ಶಿವಾರಿಯಲ್ಲೂ ತಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಗೋದಾಕೆಯನ್ನು ಎದುರು ಕಡೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನವರು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲಗಳಿಂದ ರೋಂದ ದೇರೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹಾರುವುದರಿಂದ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇಗೆ ಮಾದಲು ಎದುರು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮಡಕೆ ಈ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಗಳು, ತೆಗೆನೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಸೌಕರ್ಯವಾದವುಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಕುಂಡಿಗಳು. ಹೆಚ್ಚೆ ಹಿಂದಾದ ಗುಡಿಸಲು ಚಾಮ್ ಹದ್ದಿನ ರೆಕ್ಕೆಯ ಎತ್ತದ ಕಟ್ಟು ಉದಲು ಮಿಶ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಇವಿಷ್ಟೇ ಅವರ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳು. ಇನ್ನು ಧವಲಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಬೀಳುವುದರಿಂದ ತಂದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಟೆ ಸಿಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗರು ಭಿಕ್ಷುಚೀರಿಯೂ, ಕೆಳ್ಳೂರಿ, ಗೋರೋಪನ್ನ, ಗಡಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿಯು ಧವಲ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗಾಗಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದಾಗುವ ಕಲಿಕೆ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ನಡೆದು ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಮಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದು. ತಪ್ಪೆನಿಸುವುದು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು, ಮೋಸ ವಂಚನೆ ಮಾಡುವ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯಿರುವ ಈ ಸಮುದಾಯ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ತಲೆಮೋರುವ ಸಮಾಜಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾವ್(ವಂಚಾತ್) ಎಂದಿ ಬಗೆಯಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾವ್, ಫಿಟೀರ್ ಲೈಟರ್ ಎಂಬುದೇ ಪ್ರಮುಖವು. ನ್ಯಾವ್ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಮಾತುಗಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಮಾರು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ದೇವತೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಟೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಮಾಣ ಹೊಂದುವ ನಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರಿವರಂದೆನಲ್ಲಾ ಎತ್ತು ಜನಜೀವನದಲ್ಲೂ ಇರಬಹುದು. ಬೆಟ್ಟದ ಜನಜೀವಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತು ಕೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೀರ್ಮಾನ ಸರಿಬರದಿದ್ದರೆ ಅದೊಂದು ಹಲ ತಲಾವ್ಯವವರಿಗೂ ವರದಾದ ಕಂಡುಬಂದ ನಂತರವೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವಿರಳವಾದ ಮುದು ದಿನವೂ ಆಗಬಹುದು. ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು

ಕಪ್ಪೆ, ಮಾದುಮವ, ಮಾದಿರುಮವ ಇಬ್ಬರೂ ಭರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕುತಿಸುವುದು. ಜೋಬೆಲ್ ನಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುವ ವಿಚಾರ. ಫಾರೋ ಅಥವಾ ಫೆಟರ್ ಈತನ ಕೆಲಸ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು. ಜಗದೇವಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾರುಕೋಲುನ್ನು ಝಳಿಸುತ್ತಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಹಂಗುರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ. ದೊರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತೀರ್ಮಾನ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬಾಯಾಹಾರ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಂಗುರಿಂದ ಜಗದೇವನವರ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇಳಿದು ಹೋಗುವ ಫೆಟರ್ ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಾರುಕೋಲುನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ಸುತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪೂಜಾರಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆಬಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವನನ್ನು ಮಧ್ಯಮುಂದೆ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡವ ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕಿ ದಲ್ಲಿ ದೇವಿ ಆತನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದರಿಂದ ಬಂದಾನಿನ ಕುಲದೇವಿಯ ಪ್ರಾಂಗಡವನ್ನು ಆತ ಹಿಂಮುಗಾಡದರೂ ಕೊಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಆತನಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪೂಜಾರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆತನ ಶಿರಾಣಿ ತಲೆಗೆ ದೇವಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ರೂಢಿಗಳು ಅದಿಷ್ಟು. ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ನಾನಮಂತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ದಿವಿನಿವೇದ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೇ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವೈದ್ಯಕೀಯದ ಮೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ವರ್ತಿಸಬಾರದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಬಾಡುಗಳು ಆಯಾ ಊರೊಡನೆ ಅಥವಾ ಒಳವಂಗಳೊಡನೆ ಈಗಲೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ನಿರ್ಬಂಧಗಳು

೧. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಮಾದಿರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಸಿಯ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಲ್ಲದರೂ ಯಾರಾದರೂ ಕುಡಿದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ೨೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ನಾವು ಕೃತ್ರಿಮವಂಶದವರಾಗಿದ್ದು ಅವರುಗಳು ಶುದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಇವರ ವಾದ.

ಆದರೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ಬಂಧನಗಳಲ್ಲಿ ಸಡಿಲತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಇಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೨. ಇಬ್ಬರು ದೇಶಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಎನಾದರೂ ಮಾರುವ ಸಾಮಾನುಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಮೆಚ್ಯುಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಪಾಲೋಪಾಪಾನು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಲಸೆಗೆ ಹೋದ ತಂದಾ ಗಳಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರೇ ಬೇಟೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಮಾರಿದಂಥ ಹೇವಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಬೇಟೆಯಾಡುವವನಿಗೂ ಉಳಿದರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ ಅವರಿಗೆ ಒಗಟೇಕಾದ ಪಾಲನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಪಾಲು ಸಿಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವನು

ಪಂಚಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕಿಸುತ್ತಾನೆ ಇದನ್ನು 'ಭಾಗ್‌ಪಾಡಾನು'(ಭಾಗ ಕೊಡುವುದು, ಹಂಚುವುದು) ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೩. ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂಥವರನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲು ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕಾಯಿಸಿ ಅವರಾಧಿ ಎನ್ನುವವರ ಅಂಗೈಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವಿಳಿವಳಿ ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೊಡಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಿದ್ದರೆ ಕೈ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಕೊಡಲೇ ಕೈ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಡಾಯಿ ಒಂದನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವರ ತಪ್ಪನ್ನು ಪರಿಶ್ಚೀಕರಣ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಎಳ್ಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಪ್ಪಿತ್ವವನ್ನು ಕೈ ಹಾಕಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆತ/ಆಕೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಕೈ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವೇಳೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಕೈ ಕೂಡಲೇ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇವರು ಒಲವಾಗಿ ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

೪. ಅಷ್ಟೇ ವಿಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಬೇರೆಯವರು ಆರೋಪಿಸಿದರೆ, ನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವಾಗ ನೋಡುವವರು ಕೂಡಾ ಅದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಬೇಕು. ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದವರೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕು.

೫. ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತಾಗ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಪನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದು ಒಬ್ಬನಿಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಟೆಯನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಬೇಟೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮವಾಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು ಸಂಯೋಜಿತ ಬೇಟೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

೬. ಇವರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕುಲಪಂಚಾಯಿತಿ ಎದುರು ಪಾತ್ರೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀ ವೀರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಂಗುರ ಅಥವಾ ದುಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಎಲಿಬಾರರು ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಅವರಾಧಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ವಿನಿಸಿಕೊಂಡವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಆಗ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ ಅವರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚರ್ಮ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವೇಳೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರ ಚರ್ಮಗುಡುತ್ತದೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

೭. ಹಂಚುವ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಾವಾರಕ್ಕೆಂದು ಹೋದ ಹೋದಾಗ ತಮ್ಮ ಗುಡ್ಡು ಅಥವಾ ಚಿಂಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಬೇರಲ್ಲೂ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ನೂದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮೈಲಿಗೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ ಹೊರಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆಂದರೆ ಅವರು ಯಾರದೊ ಚಿಂತೆಗೆ ಆಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊರಗೆ ಕಿಟ್ಟು ನಿಂತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಂಥವರಿಗೆ ಕಾಯಾಲಿ ಬರುತ್ತದೆಯಂತೆ ಚಿಂತೆಗೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜದೇ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕೂರವಾದ

ವರೀಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಹ ಕ್ರೂರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಮೂರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೮. ಉಚ್ಚ ಬಿಟ್ಟು ಅಂಗವನ್ನು ಗಂಡಸರಿಗೆ ತಾಗುವಂತೆ ಇಟ್ಟರೆ ಅಂಥಹ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ೧೦೧ ರೂ ವರಗೆ ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಖುಶುಮತಿಯಾಗದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಳಿಗೆ ರಿಯಾಯ್ತು ಇದೆ. ಈ ದೀತಿ ಅವರು ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಿಸುವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೯. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಋತುಸ್ರಾವವಾದಾಗ ಅಂಥಹ ಹೆಂಗಸು ಈಗಲೂ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಕೂಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಇತರೇ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೈರುಷರೇ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿದೆ.

೧೦. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೊಡೆದನೆಂದರೆ, ಹೆಂಡತಿ ಯಾದವಳು ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆಯುವ ಆಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಗೇನಾದರೂ ಅವಳು ಹೊಡೆದರೆ ೧೦೧ ರೂ. ವರಗೆ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ದಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಆಗದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅಂಥವಳನ್ನು ಜಾತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಅವಳು ಆ ದಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ನಂತರವೇ ಅವಳನ್ನು ಜಾತಿಯ ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೧೧. ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸು ಅಪ್ಪಿಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ತಂಗಿ ಅಥವಾ ಅಕ್ಕ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಅತ್ತೆ, ಅತ್ತಿಗೆ ಇಂಥವರೊಂದಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅವರನ್ನು ಶಿವಪ್ರವಾದ ದಂಡನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ತರಹದ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಇವರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ಇಂತಹವರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ದಂಡದ ಹಣ ಕೂಡ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿಯವರೊಂದಿಗೆ(ಬೆಹನ್ ಚೋದ್)ಗೆ	ರೂ.	೬೦೦ ರಿಂದ ೮೦೦
ಅತ್ತಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ	ರೂ.	೩೦೦ ರಿಂದ ೪೦೦
ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ/ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಕೊಂದಿಗೆ	ರೂ.	೬೦೦ ರಿಂದ ೭೦೦
ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ	ರೂ.	೧೦೦೦ ವರಗೆ

ಹೀಗೆ ಪೈರುಷರಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಿದರೆ, ಈ ಅಪ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವ ಹಬ್ಬ ಬಂದಾಗ ವೇವರ ಮುಂದೆ ಕೂರಿಸಿ ತಲೆಗೆ ಸಾಗನೆಯನ್ನು ಬಳಿದು ಶುದ್ಧಿಮಾಡಿ, ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಇಡೀ ಕುಲದವರಲ್ಲೂ ಸೇರಿ ಕುದಿದು ತಿಂದು ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೧೨. ಇವರಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದವನಿಗೂ ಹಾಗೂ ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೇ ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ರೂ. ೧೦೦ಗಳ

ದಂಡ ವಿಧಿಸಿದರೆ, ಚಪ್ಪಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದವನಿಗೆ ರೂ. ೫, ೧೦ ರೂ. ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೈ ಕೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಕುಡಿಸಿರುವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

೧೩. ಹೆಂಗಸು ಗಂಡನಿಗೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದರೆ, ಅಂತಹ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ೫೦೦ ರೂ.ಗಳವರೆಗೆ ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಣದಿಂದ ಕುಲಸೈರಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಕುಡಿದು, ತಿಂದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರ ತಪ್ಪು ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ ಹೆಂಗಸಿನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಉತ್‌ನಾ ಮಾರ್‌ಖನ್ ಘತೆಲೊ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೪. ಹೆಂಡತಿಯ ಬಾಕಾಂತಿಕೆ ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿನ ಒಳಗಾಗಿ ಅಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬೋಗಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ ಗಂಡನನ್ನು "ಮೊಹೂವ್ ವಾಳೂವ್" 'ಮೆಕ್ಸೆನ್ ಲೊಯು ಕಲುವ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಪಂಡತಿಯ "ರಕ್ತ ಮೋಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ" ಎಂದು ಇದು ಇವರಲ್ಲಿ ಒಹುದೊಂತ್ಯ ತಪ್ಪಾಗಿ ತರ್ನಿಗತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುಬ್ಬಾತಿಯೊಳಗಿದ್ದ ಕೋಣವನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಾಣಿಯ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪವಾರಿಗಳು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೋತ ಹಾಗೂ ಕೋಣವನ್ನು ಕುಡಿದು ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇವಾಡೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಮ್ಮನಿಗೆ ಹೋತವನ್ನು ಕಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಕಾಳಿವಾಳೋಗಲೂ ಹೋತವನ್ನು ಕೊಯ್ಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೧೫. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಮೂರು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟು ಮೆತ್ತಿಬ್ಬಿ ಹಾಗೆವಾದರೂ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅಂತಹ ಗಂಡನಿಗೆ ೨೦೦ರೂಗಳವರೆಗೆ ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಅಂತಹ ಪುರುಷನನ್ನು ಪಾತಿಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಹೊರಗೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅವರಾಧ ಮಾಡಿದ ಗಂಡನಿಗೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಫೂರ್‌ಹುಯ್ ಬಾಯುಕೋನ ಬೋಮ್ಬ ಲೊಹಿ ವಾಳೂವ್" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ನಿಯಮಗಳು ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

೧೬. ಬೇರೆಯವರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನನ್ನು 'ಮೊಟ್ಟಮೋದು, ಉತ್‌ರೋನ ಉಡಾಯ್‌ಲಿಗೊ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಪಹರಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದರೆ, ಅಂಥವರಿಗೆ ಕುಲಸೈರಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಅವರನ್ನು ಓಡಿಸಿ (ಇಬ್ಬರನ್ನು) ಬೆತ್ತಲು ಮಾಡಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಚರ್ಮದ ಬಾಯುಕೋಲಿನಿಂದ ಘಟಗೀರರನ ಕೈಲಿ ಗಂಡಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು (೧೨) ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇಪ್ಪತುಂಬು (೨೮) ಎಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಆ ಗಂಡಿಗೆ ಇದೇ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕೋ? ಅಥವಾ ಆಕೆಯ ಗಂಡನಿಗೆ ಅಕೆಯನ್ನು ಬಿಡ್ತಿಯೋ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಈಕೆಯನ್ನು ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಾದ್ರೆ, ಗಂಡಿಗೆ ಬೇರೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಂದು ಕುಲಸೈರಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೊದಲ ಗಂಡನಿಗೆ ಬಟ್ಟು ಕೊಡಬಹುದು. ಅಥವಾ ಅಪರಾಧಿ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ, ಕೂಡಿಸಿ ಮೊದಲ ಗಂಡನಿಗೆ ಬೇರೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಪರಾಧಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕುಲದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುಲಸ್ಥರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರ ತಪ್ಪಿನ ಕುಡಿತ ಮತ್ತು ಉಪವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈಯಿಂದ ಗಂಡಿನ ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹಾಕಲು ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೂ ಮುಂದೆ ಈ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದಿರಲೆಂದು ನಂತರ ಆ ಗಂಡನಿಗೆ ೫೦೦ ರಿಂದ ೬೦೦ ರೂ.ವರೆಗೆ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗಂಡನಿಗೆ "ಜನಾಂಗದ ತಿನ ಮದಲಿದೊ" (ತನ್ನ ಮದಲಿತಿಯನ್ನು ಬೇರೆಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವನು) ಎಂದೂ ಮತ್ತು 'ತೆಲ್ ಫಲಾಯೊ' ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೆಟ್ಟ ಅವಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೭. ಲಗ್ನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಅಸ್ಥಿತಿಕವಾಗಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಅನುಮಾನ ವೇನಾದರೂ ಕುಲಸ್ಥರಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ವಿಧಾನವಂತೂ ಬಹಳ ನಾಚಕಗೇಡಿನದಾಗಿವೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಅಂಥಹ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದ್ಯಕ್ಕಿಗಳು ಹೆಗ್ಗಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಪರಾಧಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ವೆಣ್ಣಿನ ಯೋನಿಯೊಳಗೆ ಕೋಳಿ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುರುಕುವ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊಟ್ಟೆ ಯೋನಿ ಬಳಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಬಳಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವಳು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಕೆಗೆ ದೇವನಾಟಕೋಬಂದ್ ಅಂದರೆ ದೇವಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಬೊಟ್ಟಿನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವವರೆಂದ ಯಾರೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಪುನರ್ವ ಶುದ್ಧರಾದ ಲಗ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಕೆ ಬೀಕುಧಾರಿನ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಆಕೆ ಸೀರುಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದಂಡವಾಗಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಕುಲಕ್ಕೆ ಉಟ ಹಾಕಿ ಆ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಕುಲದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಳೆದಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅವಳಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ದಂಡ. ಹೀಗೆ ಎಳೆದಲೆ ಕೊಟ್ಟವಳನ್ನು 'ಕಾರದ ಬೋದಿ' ಅಂದರೆ (ಲಗ್ನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೆ ನಡೆಗೊಟ್ಟವಳು) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೮. ತಮ್ಮ ಅಲೆಮಾರಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉಣಿಸಿಂದ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವಳು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದವಳಿಗೆ 'ಬಹರ್ ಪಹಿಲೆ ಬೋದ ಯಾಗಯಾ' ಎಂದು ಕರೆದುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ೧೦೦ ರೂ. ದಂಡ ಹಾಗೂ ತಪ್ಪಿನ ಕುಡಿತ. ಹಾಗೂ ಅದರ ದಂಡದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಟವನ್ನು ಕುಲಸ್ಥರೆಲ್ಲಾ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೯. ಗುಜರಾತಕ್ಕೂ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ರೇಷ್ಮೆ, ಓಣುಂಬರದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೇವಾಡದೊಳಗೆಲ್ಲ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾಳವಾಳದಲ್ಲಿ ಕೆಪ್ಪು ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಟ್ಟು ನಿಷೇಧ ಕೊಡ. ಕಾರಣ ಆಯಾ ಪಂಗಡದ ಕುಲದೇತೆಯು ದೊರೆಯುವದರಿಂದ.

ಯಾರಾದರೂ ಇವರ ಜಾತಿ ಹೆಸರಿಡಿದು ಬೈದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ೧೫ ರೂ. ದಂಡ

ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಈಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲಿಕೆಯೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ. ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ. ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಸಂಘವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕಪಿಕ್ಕಿಯರ ಜೀವನದಂತೆ ಅವರ ನ್ಯಾಯ ನಿಯಮಗಳೂ ಸರಳವಾಗುತ್ತಿವೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅರ್ಥಿಕ ಜೀವನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಕ್ಕಿಹಕ್ಕಿ ಬಡಗಟ್ಟಿನವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ವೇಷ-ಭೂಷಣ, ಆಹಾರ, ವಸತಿ, ವೃತ್ತಿ, ಬೆಡಗುಗಳು, ರಕ್ತಸಂಬಂಧ, ಕುಟುಂಬ, ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಬಡಗಟ್ಟು ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿಂತಿದೆ. ಆದರೂ ಚಿಕ್ಕಿ ಚಲ್ಲಣ ತೊಟ್ಟು, ಮಾಕ್ಕಬಾಷೆಯನ್ನೇ ಅಜ್ಞಪೂಜೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವ, ನೂರಾರು ಬೆಡಗುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಹತ್ತಿರದ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ಗುಡಸುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ, ಬೇಟೆಗಾರರಾಗಿ ಗುಡಿಸಿಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ಬಡತನದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಬಡಗಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ವಿಧಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ತಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಕ್ಕಿಹಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ- ಇವರು ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆ, ಹಂದಿ, ಕುರಿ ಮೇಕೆಗಳ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಗೋರಂಪನೆ, ಕಿರಿಮಗಳಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ, ಶ್ರೀಮಂತ ರೈತರ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರಿಯಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದು, ಭಟ್ಟಿಸಾಯಿ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ವೃತ್ತಿಗಳು. ಆಬಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾನೂನುಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇಂದು ಭಟ್ಟಿಸಾಯಿ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ. ಬದಲಾದ ಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಂತೆ ಇವರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಇತರರಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಮೊಡಗುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಆತರೊಬ್ಬ ವೆನ್ನುವಂತೆ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ಸರ್ಕಾರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಇದೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಇವರ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಔಷಧಿಗಳ ಜನಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಡು ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಗಡ್ಡೆಗೊಸು ಹಾಗೂ ಬೇಟೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ವೆರೆಯಾಗುವರು.

ಕಾಯಕರ್ಹವಲ್ಲದ ವಯೋಗುಂಪು

ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಮನ್ವೆಲ್ತ್ ೦-೧೭ರ ವಯೋಮಾನದವರನ್ನು ವೇತನಾತಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವೆಂದು ಮತ್ತು ೬೦ ವರ್ಷ ದಾಟಿದವರನ್ನು ವದ್ಧರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕಾಯಕರ್ಹವಲ್ಲದ ಗುಂಪೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ೧೬ ವರ್ಷ ಒಳಗಿನವರ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೪೮. ಹಾಗೆಯೇ ೬೧ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೮. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಯಕರ್ಹವಲ್ಲದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೩೦೬ (ಕೋಷ್ಟಕ:೭.೧) ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿತ ಗುಂಪೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ. ೭.೧ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಅಕ್ರಿತರ ವಯೋಗುಂಪು

ಸಂ.	ವಯೋ ಗುಂಪು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ಒಟ್ಟು
೧.	೦-೧೭ ವರ್ಷ	೬೬೯	೬೧೯	೧೨೮೮
೨.	೬೧ ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರು	೩೩	೨೫	೫೮
	ಒಟ್ಟು	೭೦೨	೬೪೪	೧೩೪೬

ಕಾಯಕರ್ಹ ವಯೋಗುಂಪು

೧೮ ರಿಂದ ೬೦ರ ವಯೋಮಾನದವರಲ್ಲಿಗಿನವರನ್ನು ಕಾಯಕರ್ಹ ಗುಂಪೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹವರು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ೧೩೫೮ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ೬೭೩ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ೬೮೫ ಸೇರಿರುವರು.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೭.೨

ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಯಕರ್ಹ ವಯೋಗುಂಪು

ಸಂ.	ವಯೋ ಗುಂಪು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ಒಟ್ಟು
೧.	೧೮-೪೦ ವರ್ಷ	೫೦೦	೫೬೫	೧೦೬೫
೨.	೪೧-೬೦ ವರ್ಷ	೧೬೩	೧೩೦	೨೯೩
	ಒಟ್ಟು	೬೬೩	೬೯೫	೧೩೫೮

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ೧೮ ರಿಂದ ೬೦ ವಯೋಗುಂಪಿನವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಯಕರ್ಹ ಗುಂಪೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವರು ಹಿಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಕರು ಶೇ. ೨.೪೫ರಷ್ಟು, ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇ. ೯.೧೯ರಷ್ಟು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಶೇ. ೦.೮೫ರಷ್ಟು, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೭.೧೦ರಷ್ಟು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩.೩೦ರಷ್ಟು, ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. ೮೨.೪೭ರಷ್ಟಿದ್ದು ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಳಾದ ಬೇಟೆ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಮಾರಾಟ, ನಾಟ ಬಿಡುವ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಕಾರುಜವ್ವ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ, ಕಟ್ಟಡ ಕೆಲಸಗಳು, ಗಾರ ಕೆಲಸ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಇವರ ಅರ್ಥಿಕ ಆಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಬೆರಳುಮಾಡಿ ತೋರುತ್ತದೆ(ಕೋಷ್ಟಕ:೭.೩.).

ಕೋಷ್ಟಕ: ೭.೩. ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಪ್ರಮಾಣ

ಸಂ.	ಕಾರ್ಯಕಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ಒಟ್ಟು
೧	ಕೃಷಿಕರು	೨೦		೨೦
೨	ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರು	೫೦	೨೫	೭೫
೩	ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು	೧೦	೪	೧೪
೪	ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕರು	೫	೨	೭
೫	ಧಾರ್ಮಿಕ ಧಿಕ್ಷುಟನೆ	೧೫	೧೨	೨೭
೬	ಇತರ ಕೆಲಸ	೪೯೭	೧೭೭	೬೭೪
	ಒಟ್ಟು	೫೯೬	೨೨೦	೮೧೬

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಒಟ್ಟು ಜನವಸ್ತು ವಯೋಮಿತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ೨ ಗುಂಪುಗಳಾದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲದ ವಯೋಗುಂಪು, ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ವಯೋಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತಗುಂಪು ಶೇ. ೫೨.೩೬ರಷ್ಟಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ದುಡಿಯುವವರು ಶೇ. ೫೭.೬೨ ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಶೇ. ೪೨.೩೬ ರಷ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಶೇ. ೧೪.೩೬ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಶೇ. ೬೯.೪೪ರಷ್ಟು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುವುದು ಸಮೀಕ್ಷಾ ಅಂಕಿಲಂಕಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ.

ಕಸುಬಿನ ಬಗೆಗೆ ನಂಬಿಕೆಗಳು: ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಬಂದರೂ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಜೀತಕ್ಕೆ ದುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀತಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಮಾಲಿಕರು ಎಂಥಹ ಕೆಲಸ ಹೇಳಿದರು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಅಂಥಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮಾಜವು ಕೇಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದು.

ಕೃಷಿ, ಭೂಒಡೆತನ : ರಾಜ್ಯದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಒಡೆತನ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ತುಂಡು ಭೂಮಿಯಿದ್ದರೆ ಸಹ ಒಂಜರು ಭೂಮಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಭೂ ಒಡೆತನ ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪವೇ ಸರಿ.

ಕುಲ/ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಉಪಕುಲ/ಗೋತ್ರಗಳ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ವಿಧಿ ವಿಷೇಷಗಳು

ಯಾವುದೇ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಹಾರ ಕ್ರಮಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜನಾಂಗದವರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವಿಷೇಷದಲ್ಲಿ ವಿಷೇಷತೆಯಿದೆ.

೧. ಕುಟುಂಬದ ಒಡತಿ ಆಚೆಗೆ ಮೂಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಉಪಯುಕ್ತವಹುದು.

೨. ಸೊಸೆಯಾದವಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿರಬೇಕು.

೩. ಮುಖ್ಯಾಗಿ ಆಡುಗೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

೪. ಬಾಣಂತಿಯ ಅಪಾರ ಸೇವಿಸುವ ತಂಜಿಗ ತಟ್ಟೆ ಯಾರೂ ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಸೂತಕ ಕಳೆದರೂ ಕೂಡ ಅವಳುಳನ್ನು ಎಸೆದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬಾಣಂತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತುಟ್ಟ ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಗುಟ್ಟಿನ ಹಾಲು ಬರುತ್ತದೆ ಬ ನಂಬಿಕೆ.

೫. ಉಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಬೇಡ ತಂದ ತಿವಿಸು-ಉಟುವನ್ನು ಆಕೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೆ ಗಂಡನ ಮನೆಮನೆ ಬೇರಾರೂ ಉಯ್ಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಕೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ತರಬೇತಾ ಗುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಚಾತ್‌ಗೋತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಹಾರ ಕ್ರಮಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಕ್ಕಾಹಾರ ಮತ್ತು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವು ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ರೀತಿಕೂಡ ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಚಹಾ ಕುಡಿಯುವುದು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದುಂಟು ಹಾಗೆ ಕುಡಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುರಿಯುವುದೂ ಉಂಟು.

ಹಾಗೆ ಕುಳಿ/ಗೋತ್‌ಗಳ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸ್ವಿತ್ಸರ್‌ಜನರಿಗೆ ಮಾಂಸಾಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷತೆಯಿರುವುದನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಮೈ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೧. ಗುಜರಾತ್‌ನೊಡನೆ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಣನ ಬಲಿಕೊಡುವುದಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಮದುವೆಯಾಗದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಮಾಂಸ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಅದರ ಆಕೆ ಮೇವಾಡೋದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆದರೆ ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಸೊಸೆಯಾದವಳು ತಿನ್ನಬೇಕಾ ಗುತ್ತದೆ. (ಅದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲ ಆಗುತ್ತಾರೆ).

೨. ಮೇವಾಡೋದವರು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೋತದ ಬಲಿ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣು ಮದುವೆಯಾಗದವಳಾದರೆ ತಿನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಕೆ ಗುಜರಾತ್‌ನೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಸೊಸೆಯಾದವಳು ತಿನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. (ಅದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಬೇರನ್ನಾ ವಾರೋ ಆಗುತ್ತಾರೆ)

೩. ಕಾಳವಾಡೋದವರು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೋತಬಲಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗದ ಹೆಣ್ಣು ತಿನ್ನಬಹುದು. ಹೋತಮಾಂಸ ತಿನ್ನದ ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಗುಜರಾತ್‌ನೊಡನೆ ದ್ದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಭೀಮ್ ದೇವರಿಗೆ ಗಂಡು ಕುರಿಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಅದಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಉಣ್ಣಬಹುದು.

೪. ಪವಾರ್‌ನವರು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೋತ, ಕೋಣನ ಬಲಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ

ಬರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ, ಮದುವೆ ಆಗದವರು, ಸೊಸೆ ಅದವಳು ಎಲ್ಲರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಶಂಕಿತ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ಮೇಲೂಪೋದವರು ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಲು ಇಚ್ಛಿಸೋಲ್ಲ.

ಉಳಿದ ರೀತಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಮೂಲತಃ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಹ ಅಲೆಮಾರಿತನವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯು ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಈ ಶರಹದ ಸರಳತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ಒಡತನ. ಅದ್ದೂರಿಯಾದ ಅಡುಗೆಗಳು ಭಕ್ತೃಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಸಸ್ಯಹಾರವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಂಸಹಾರವಾಗಿರಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಡುಗೆಗಳಾದರೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಸರಳ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನ ಅನ್ನವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತುಂಬಾ ಗಟ್ಟಿಗರು ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯವಂತರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯಾರು ಒಲೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಪಕ್ಕದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪೋಟಲುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ ಇಡ್ಲಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡವರು ಕೇವಲ ಇಡ್ಲಿ ಚಟ್ನಿಯನ್ನು ತಿಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಡ್ಲಿ ಚಟ್ನಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಬ್ರೆಡ್ಡು ಚಹವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಶರಹದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಅನುಸರಿಸುವವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ. ಇವರು ಕೈತೊರೆ ಆದಾರವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಾಗ್ಯೂ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಡ್ಲಿ ಪ್ರೇಡ್ಡು ತಿನ್ನುವುದು ಮತ್ತು ಚಹಾ ಕುಡಿಯುವುದು ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆದುವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ನಡವಳಿಕೆಯು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬಳು ಅತ್ತೆಗೆ ಅಳಿಯನಾದವನು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸಿ ಚಹಾ ಕುಡಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅತ್ತೆಯಾದವಳು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ(ಅಳಿಯನಿಗೆ) ಹೆಂಡತಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ!

ಆ ಕೆಟ್ಟ ಹೋದ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತೇ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅಳಿಯನಾದವನು ಮತ್ತೇ ತನ್ನ ಅತ್ತೆ ಮತ್ತು ಮಾವಿಗೆ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸಿ ಚಹಾ ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಸರಾಯಿ ಕುಡಿಸಿ ಕೊಳೆ ತಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೂರು ಹೋದ ಸಂಬಂಧ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಗಂಡತನ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿ ಊರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಹೆಂಗಸರು ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಒಂದು ಮುಖವಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮನುಷ್ಯನಗಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಮುದ್ದೆ ಸಾರು, ಅನ್ನ, ರೊಟ್ಟಿ,

ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಗಳು ತಂಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಬಿಸಿ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಒನರು, ಅತಿಯಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಬೈಯುತ್ತಾ, ಮರುಗುತ್ತಾ ಈ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಿಗೆ ಬಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಂದ ಪ್ರಾಣಿ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ಸಂಜೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮಂಜಿನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲವೇ ಆದೇ ಮಂಜಿನನ್ನು ಮೆರೆದಿನಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಒಹುಶ: ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತಿನ್ನುವಷ್ಟು ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಹುಶ: ಬೇರಾವ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ತಿನ್ನಲಾರರು ಇವರು ತಿನ್ನುವ ಸ್ವಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಔಷಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬುಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಾಲ್ಕು ಬಗೆಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೧) ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡುಗೆಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಸಹ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಇತರರು ತಿನ್ನುವಂತಹ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮುದ್ದೆ, ಅನ್ನ, ಸಾರು, ಇಡ್ಲಿ, ಚಿತ್ರನ್ನ, ಪಾಯಸ, ಬಚ್ಚಿ, ರೊಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು, ಈ ಅಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವರ ಅಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರಿಗಿಂತ ವಿಶೇಷವಾದುದೆಂದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಪಾಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಉಪ್ಪಾಗಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರುಚಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ರುಚಿ ಇರದೇ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವೇದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದೆರೂ ತಪ್ಪಾಗದು.

೨) ಸ್ವಾಹಾರದ ಅಡುಗೆಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಜನರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಅಡುಗೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಾರ ಕೂಟ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಅವರ ಸೊಪ್ಪಿನ ಸಾರು ಬಹುಶ: ಅವರ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರು ತಿನ್ನುವ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರನ್ನು 'ಅಡಿಗೆ' ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಮುಟ್ಟಿದ ಸೊಪ್ಪುಹೇಗೆ ಇಲ್ಲವೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವ ಸೊಪ್ಪು ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ನಾಡಿನಂತ ಕಾಡಿನ ಜೀವನವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಿನ್ನುವ ಸೊಪ್ಪಿನ ಸಾರುಗಳೆಂದರೆ, 'ದೇವರಧಾನ

ಬಾಜಿ' ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದು ಕಾದಿನಲ್ಲಿ ಒಳವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಸಾರು, ಪಲ್ಟು, ಚಟ್ನಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

'ಮಂಜೂಷಾಭಾಜಿ': ಈ ಸೊಪ್ಪು ಸೇಂಗಾ ಸೊಪ್ಪಿನ ತರಹವೇ ಇರುತ್ತದೆ. (ನೀಲಗುಲೇ ಕಾಯಿಯ ಗಿಡದಂತೆ) ಇದು ಒಂದು ತರಹ ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪ್ಪುಪುಡಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಹಿಂಡಿ ಅದರ ರಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉಪ್ಪು, ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಮೆಣಸಿನಹಾಯಿ, ಕಾಯಿ ಚೂರು ಜೊತೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ, ಈರುಳ್ಳಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಮಾಡಿ ಪಲ್ಟುವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಸೆ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ, ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಂಜೋಡಾನಿಭಾಜಿ ಅಥವಾ (ಪುಂಡಿಪಲ್ಟೆ): ಇದು ಹುಳಿ ಹುಳಿಯಾದ ಪುಂಡಿಪಲ್ಟೆ ಆಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾರು ಹಾಗೂ ಚಟ್ನಿ ಎರಡನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಗಾದರಗುಮ್ಮ (ಕುಂಬೆಸೊಪ್ಪು): ಕಾಗೆಲಾನಿ ಭಾಜಿ (ಮೊದ್ದಕ್ಕೆ ಸೊಪ್ಪು), ಹೆಣ್ಣಿಗೆಡುವೆ ಭಾಜಿ ಈ ಸೊಪ್ಪಿನ ತುದಿ ಮಾತ್ರ ಎಬಿಡು ಹಾಕಿ ರೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಸಾರು ಅದನಾ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕಟಾನಿ ಬಾಜಿ ಅಂದರೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಸೊಪ್ಪು. ಇದರ ಗಣ್ಯ ಗಾಳಗೂ ಮುಳ್ಳು ಇರುತ್ತದೆ.

'ಬಗಲ್‌ಗುರಾನಿ ಭಾಜಿ' ಇದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದನೆಯ ಬೀಜದ ಗೊಂಬೆಬಿರುತ್ತದೆ. ಅ ಬೀಜಗಳಿಂದಲೇ ಇವರು ಚಟ್ನಿ ಮತ್ತು ಸಾರನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಸ್ತದಾರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಲೇಮುಡಿ ಭಾಜಿ ಅಂದರೆ ಉಣ್ಣೆ ಸೊಪ್ಪು ಎಂದರ್ಥ. ಕಾಮುಣಿಸಿ ಭಾಜಿ ಎಂದರೆ ಗಣಕೆ ಸೊಪ್ಪು ಅಥವಾ ದುಪ್ಪಟೆ ಸೊಪ್ಪು ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಸೊಪ್ಪಿನ ಸಾರು ಅಥವಾ ಪಲ್ಟೆ ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಬರುವ ರೋಗವಾದ 'ಕೆಂಬರ್' ಎಂಬುದು ಒರುವುದಿಲ್ಲ. ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗು ಚೆನ್ನಾಗಿರಲೆಂದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮುಖ ಕಣ್ಣಾಗದಿರಲೆಂದು ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂಗೂನಿ ಬಾಜಿ ಎಂದರೆ ನುಗ್ಗೆಸೊಪ್ಪು ಎಂದರ್ಥ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅರಿಬೆ ಸೊಪ್ಪು, ಕಾಗಲೆ ಸೊಪ್ಪು, ತಲಮಲಿ ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಅಡಿಗೆಗಾಗಿ ಇವರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅನೇಕ ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತರಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಕಾಯಿಗಡ್ಡೆಗಳಾದ ಕೋಸುಗಡ್ಡೆ, ಗಜ್ಜರಿ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ (ಪಿಂಡಾಳು), ಸೋರೆಕಾಯಿ (ದೂದಿ), ಹಿರೇಕಾಯಿ (ತರೋಯಿ), ಬದನೆಕಾಯಿ (ಎಂಗ್‌ಲ್), ಹೂಕೋಸು (ಗೋಣ್ಣಿ), ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ (ಅಲ್ವುಣ್), ಪುದಿನಾ, ಈರುಳ್ಳಿ (ಕಾಂದೊ) ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾಯಿಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಲಸಂದಿ (ದೋಬಿಯೇ), ಅವರೆಕಾಳು (ಬಲ್‌ಲ್), ಹುಳಿಕಾಳು (ಹುಲ್‌ತಿ), ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು, ಜೀರಿಗೆ (ಜೀರು), ಗಸಗಸೆ ಕಪ್‌ಕಪ್), ಲವಂಗ, ಚೆಕ್ಕೆ,

(ಪೊತ್‌ಮಿರ್), ಕೊತ್ತಂಬಿ, ಬೀಜ (ಮುಖಲೇಖ), ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸಂಖ್ಯಾರಾ ಎವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ನೈ ಮಿರುಪೇಲ್, ಸೀಂಗಾ (ಬಿಲ್ವಾತಿ), ಎಳ್ಳು (ತಿಲ್ಲಿ) ಮುಂತಾದ ಎಣ್ಣೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಊಟದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಒಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆರಿಗಿನ ಕಾಯಿ ಯನ್ನು (ನಾರೇಕ್) ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ಮಾಂಸಾಹಾರ ಆಡುಗಳೆಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಬೇಟೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅಡಿಪಾದ್ಯ ಆಂಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಡಿಗೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಮಾಂಸದ ಊಟವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಊಟವೇ ಅಪೂರ್ಣವೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಆಡಿದ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾವು ತಮ್ಮ ಊಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಿದ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ಇವರು ತಿನ್ನುವಷ್ಟು ಒಗೆಬಗೆಯ ಮಾಂಸದ ಸಾರನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಸೋಡುಗರಿಗೆ ಅಶ್ವರ್ಯ ಆಗದೇ ಇರದು. ಈ ರೀತಿಯ ಆವರ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ಅವರ ಜೀವನಿಕತೆ, ಅವರ ಕಾಡಿನ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮರೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಂಸದ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಂದರೆ, ಚಿಗರೆ ಮಾಂಸ (ಹರಣ್ಣ ಭೋಟಿ), ಮೊಲದ ಮಾಂಸ (ದಾಂತಿನಿಬೋಟಿ, ಹಾಡು ಹಂದಿ (ಡುಕರ್‌ನಿಬೋಟಿ) ಮುತ್ರಿತ್ಯಾದಿ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲು ಒಳಸುವ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

೧. ಭೋಕಡಾನಿ ಬೋಟಿ - ಆಡಿನ ಮಾಂಸ

೨. ಮುರಗಾನಿ ಬೋಟಿ - ಕೋಳಿ ಮಾಂಸ

೩. ಮೇಂಡೋನಿ ಬೋಟಿ - ಕುರಿಯ ಮಾಂಸ.

೪. ಭೋಖೋನಿ ಬೋಟಿ - ಕೋಣದ ಮಾಂಸ.

೫. ನೋರೊನಿ ಬೋಟಿ - ಗುಳ್ಳೆನರಿ ಮಾಂಸ.

೬. ಮುಂಗತ್‌ನಿ ಬೋಟಿ - ಮುಂಗಸಿ ಮಾಂಸ.

೭. ಬಿಲ್ವಾಡಾನಿ ಬೋಟಿ - ಕಾಡುಬೆಕ್ಕಿನ ಮಾಂಸ.

೮. ದಾಂತಿನಿ ಬೋಟಿ - ಮೊಲದ ಮಾಂಸ.

೯. ತಿತ್ತರೋನಿ ಬೋಟಿ - ಗೌಜಲಹಕ್ಕಿಯ ಮಾಂಸ.

೧೦. ಗೇರಾಜನಿ ಬೋಟಿ - ಕಾಡು ಹಕ್ಕಿ ಮಾಂಸ. ಪುರಲಕ್ಕಿ

೧೧. ಲೋಖಿಡ್‌ನಿ ಬೋಟಿ - ಸಿಣ್ಣ ನರಿ, ರತ್ನನರಿ ಮಾಂಸ.

೧೨. ಜರಕೋನಿ ಬೋಟಿ - ಕತ್ತೆಕುರುಬ ಮಾಂಸ.

೧೩. ಗಂಧನಿ ರಣಹದ್ದಿನ ಮಾಂಸ.

೧೪. ಗೋಮಿನಿ ಬೋಟ - ಉದದ ಮಾಂಸ.

೧೫. ಗಿಲೋರಿನಿ ಬೋಟ - ಅಳಿಲಿನ ಮಾಂಸ.

೧೬. ಚಕುಂಡೋನಿ ಬೋಟ - ಸಣ್ಣಗೂಬೆ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಮಾಂಸ.

೧೭. ಗುಗ್ಗೂನಿ ಬೋಟ - ಗೂಬೆ ಮಾಂಸ.

೧೮. ಡೋಳಾನಿ ಬೋಟ - ಸೊರಕ್ಕಿ ಮಾಂಸ.

೧೯. ಕೊಂಗಾನಿ ಬೋಟ - ಬಿಳಿಕೊಕ್ಕರೆ ಮಾಂಸ.

೨೦. ಶಾಮ್‌ಮುರಗನಿ ಬೋಟ - ಕುಕುಟೆಯ ಬಾತುಕೋಳಿಮಾಂಸ.

೨೧. ಪೇಳೆಡಿನಿ ಬೋಟ - ವಿಡಿ ಮಾಂಸ.

೨೨. ಮಾತ್ಸ್ಯಬುನಿ ಬೋಟ - ಮೀನು ಮಾಂಸ.

೨೩. ಮಗರವಚಾನಿ ಬೋಟ - ಮೊಳೆ ಮಾಂಸ.

೨೪. ಕಾಟ್‌ರಾನಿಬುನಿ ಬೋಟ - ಅಮೆಯ ಮಾಂಸ.

೨೫. ಗುಬಾನಿ ಬೋಟ - ಹೆಣ್ಣಾದ ಮಾಂಸ.

೨೬. ಪಾಣಾಮಾಸು ಖುತ್ತಾನಿ ಬೋಟ - ನೀರ್‌ನಾಯಿ ಮಾಂಸ.

೨೭. ಲಕ್ಕಡ್‌ಪೋಡನಿ ಬೋಟ - ಮರಕುಟೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಮಾಂಸ.

೨೮. ಪರ್ಯವೋನಿ ಬೋಟ - ಪಾರಿವಾಳದ ಮಾಂಸ.

೨೯. ಪಿನ್ನಿನಿ ಬೋಟ - ಜೋಳದ ತೆನೆಂಬ ಮೇಲೆ ಕೂರುವ ಚಿಕ್ಕ ಹಕ್ಕಿಯ ಮಾಂಸ.

೩೦. ಮಾಚ್ಚಿನಿ ಬೋಟ - ಮೀನಿನ ಮಾಂಸ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಋಷಿಪುತ್ರರು ವಿಶ್ವಾ ಭಗವಂತನ ಕರುಣೆಗೆ ಪಕ್ಕಿಗಳನ್ನು, ಮಾಂಸವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅನೇಕ ಹಾವು, ಸಿಂಹ, ಕುರಿ, ಹುಲಿ, ಕಾಗೆ, ಗಾಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರು ತಿನ್ನುವ ಇತರೇ ತಿನ್ನುವವರು

ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸುವ ತಿನ್ನುವವರನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರು ವಿಶೇಷ ಅಡುಗೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿನ್ನುವವರು ಎನ್ನಬಹುದು. ಯಾವುದರೇ ಅವರು ಕೆಲವು ಪೂರ್ವಗಳನ್ನು ಬೇಯಿಸಿದ ಅಂಥಹ ತಿನ್ನುವವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧ ಭಾಜಿನೋ ಹಿಟ್ಟು (ಸೊಕ್ಕಿನ ಮುದ್ದೆ): ಇದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಈರುಳ್ಳಿಯ ಬೂರುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ ಹಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಇತ್ತೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪ್ಪನ್ನು ಹಾಕಿರುವ ಈ ಭಾಜಿನೋ ಹಿಟ್ಟು ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಆಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಸಾರು ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಈ ಅಡುಗೆ ಲಘ್ವೇ ರುಚಿಜ್ಞಾನಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿವೆ.

೧. ಗುಲ್ಬರ್ಗನೂ ಆರೋ ಹಿಟ್ಟು ಕರೀನ್ ಪಾವ : ಹತ್ತಿಯ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ತಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ಒಣಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಮೇಲೆ ಒಣಗಿದ ಆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಸಂತರ ಬೀಜಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ಮುದ್ದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ವಿವಾಳಿ : ಇದು ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಯರು ತಿನ್ನುವ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ತಿನಿಸು. ಇದು ಗೋದಿ ಅಕ್ಕಿ ಬೆಲ್ಲಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಸಿ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಳಿ ಹಬ್ಬವೆಂದರೆ, ಅದು ಸಿಹಿ ಉಟದ ಹಬ್ಬವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಜ್ಜಾಯವೆಂತಲೂ (ಕಜ್ಜಿಕಾಯಿ ಎಂತಲೂ) ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರವರ ಕುಲದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಕಜ್ಜಾಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೆಳಗಡೆ ಉರಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೊಸ ರೂಪದ ಒಲೆಯನ್ನು ಈ ತಿನಿಸು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾಡು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಲೆಯ ದೇವರ ಕುಪ್ತೆಯ ಮುಂದುಗಡೆಯೇ ಇದ್ದು 'ದೇವಾಯು' (ದೇವರು ಮೈ ಮೇಲೆ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ) ಒಂಬತ್ತು ಕಜ್ಜಾಯಗಳನ್ನು ಕಡಾಯಿಯಿಂದ ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಎಣ್ಣೆ ಕಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಚಮಚಿಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಬರಿ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಆ ಕಜ್ಜಾಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆ ಕೈಗಳಿಗೆ ಕೈಸಡದೇ ಅವನು ಸುಡುತ್ತಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (ಮೈ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಬಂದ ಇರುವಾಗ) ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅವಾಗ ಏನಾದರೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುವ ಕಡಾಯಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ಅವನ ಕೈಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಜ್ಜಾಯ ಮಾಡಿದ ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದೇವರು ಬರುತ್ತದೆಯಂತೆ ಅವನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ದೇವರು ಮುನಿಯುತ್ತದೆ ಸಂತರ ವಧಾಹೊ ಮಾಡದವನು (ಮಾತಕಾಯಿತ್ವ ಇಡವುದು) ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಗುಲಗಂಜಿಯನ್ನು ಕೈಯ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಬಟ್ಟೆಯ ಪಟದ ಮೇಲೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಇಡುವ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲಾ ಆದ ಸಂತರವೇ ವಿವಾಳಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೩ ಮಂಡಗಿ ಹಣ್ಣು ಇದನ್ನು ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಯರು ಆಹಾರದೊಡ್ಡಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು ತಿಂದರೆ ದಾಯಿರೋಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆ. ಬೊತೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸಾರಿ ಅದಾರದ ಲಘಾವದಿಂದಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೪. ಹುಣಸೇ ಬೀಜ : ಇದನ್ನು ಒಂದು ಗರಾ ಬಿಸಿ ತಿನ್ನಿಸುವಂತೆ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಯರು ಹುಣಸೆ ಬೀಜ ಆಯ್ದು ತಂದು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬಾಜಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಸಿಜ್ಜೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಆಗ ಅವರೊಳಗಿನ ಬಳಿಯ ಹೋಳುಗಳನ್ನು ಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಹುರಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಒಗೆ ಒಗ್ಗುಗುವ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿ (ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿ)ಯರಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ನಿಯಮ ರಥವಾ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ಇವೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರು ಅಲೆಮಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬಹುಮಾಂಸ ಆಗಿರುವ ಕಾರಣ ಇವರು ಯಾವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥ ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಪಕ್ಷಿ ಆಹಾರ ದಿಯೆಂ ಆಗಿ ಉಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವ ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಇವರೇನು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಹಾರವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರು 'ಹುಡು ರೋಡುಗಾರ' ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವರ ಲಾಲುಗೆ ಎನೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಅವರೇ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಒಗ್ಗಾಗಿ ಆವರ ಆಹಾರಗಳು ಹುಡು ಸರಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು

'ಹುಡುಕಾ' : ಎಂಬುದು ಅಡುಗೆ ಮಾವಲು ಬಳಸುವ ಒಂದು ಮುದಿಕೆ. 'ಹುಡು' ಎಂಬುದು ಆಹಾರವನ್ನು ಒಮ್ಮೊಬ್ಬರು ತಿನ್ನಲು ಬಳಸುವ ಒಂದು ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಮೆರೆದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಝಿಟ್ಟ ಹುಡುಕಾ. ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪಂಗಡ ಹಿಂದುರು ತಿನ್ನಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಹುಡುಕಾ' ಎಂಬುದು ಹಬ್ಬದ ಉಟ ಮಾವಲು ಬಳಸುವ ಪಾತ್ರೆ ಆಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನೇನವರನ್ನು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಿಲವಾರ್ ಸ್ಪೀರ್ ಅಲ್ಪಮಿನಿಯಂಸಂಘಟಿತ ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಡಿಕೆಯವರೆಗೆ, ಪೆಪ್ಪರ್ ಕುಕ್ಕರ್ ಸಂಘಟಿತ ಅಥವಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿಟ್ಟಿ, ಸಾರಿಗೆ ಖಾರ ಅದೇನು ಸುಡುಗಾಗಿ ಗುಂಡಕ್ಕುನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಕಂಡು ಬಂತು. ಹಗುರವಾದ ಎಣ್ಣೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಕ್ತವು ಮಿಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಕಂಡುಬಂತು. ಕುಕ್ಕಿಯಿಂದ ಉಣ್ಣುವ ಬಳಸುವ ಹಿಡಿದು ಸಿಮೆಂಟ್, ಸ್ಪರ್ಷ ಇವುಗಳೆಂಬ ಬೆರೆಗಳು, ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಇನ್ ಸ್ಟಾನ್ ಗಳು ಸಹ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂತು. ಹಾದಿಬದಿಯ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕುಕ್ಕು ಕುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅದ್ದು ತಂದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ದುಕುಡು ಸಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಪರ್ಷಗಳನ್ನು ಹಲವು ಬಗೆಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ಬೆಣ್ಣೆ ಅಡುಗೆ ಅಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಡುಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ಗೂಡಾಗಿ ಹತ್ತು ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದಲ್ಲಿ ಕ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್‌ಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಇದರಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ಒತ್ತಿದ ಹೆಚ್ಚುಗಿರುವುದು ಅಡುಗೆ ಬೇಗನೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು: ಎತ್ತರವಾದವುಗಳಾಗಿ ಬೇಗಗೆ ಆ-ಕೆ ಕೆಳಗೆ ಮುದ್ದೆ ಸೊಬ್ಬನ ಸಾರು ಅಥವಾ ಚಿಟ್ಟಿಯಾದಿಗಳು ಉಟ ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಥರೀಸ್ ಚಿಟ್ಟಿಗಳು ಇವೆ, ಅದು ಲೋಪಿಲೋ ಪಸಿಮೋಲಿನ ಖಾಯುವನ್ನು ಅಲವದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಸುಟ್ಟು, ಕೈಯಿಂದ ಕಟ್ಟುವುದು ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಚಿಟ್ಟಿಯವ ಪಾತ್ರೆದಲ್ಲಿ, ಮುದ್ದೆಕೊಂಬುವ ಕೋಲಿನಿಂದ ಕುಕ್ಕು-ಕುಕ್ಕು ಉಣ್ಣುವಂತೆ ಮುದ್ದೆಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಟ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಸಂಜೆ ೪-೫ ರಾತ್ರಿಯೊಟಿ ಬೇಗಗೆ ೬ ಗಂಟೆಗೆ

ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟು ಬೇಗ ಮರಳಿ ಬಂದರೆ, ಬೇಟೆಗೈಯ ಅಡಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೂಸೆದ ಸೂರು ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಸಂಚರಣೆ ಮೂಸೆದೊಳಿ ತಯಾರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಾಗಿ ಬೇಟೆ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ವಿವಿಧ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹುಳಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ನದೊಳಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ

ಇತರೆ ಆಹಾರ : ಮೀನುತಿನಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೂಪನ್ನು ಸಾರಲ್ಲಿ ಕವುಟಿ ಎಸೆದರೆ. ಆ ವಿಂತ ನೀರಲ್ಲಿರುವ ಮೀನುಗಳು ಪ್ರಚ್ಛಾಕರವಾಗಿ ಮೀಟ ತೆಲುತ್ತವೆ. ಆಗ ಅವುಗಳನ್ನು ತಂದು ಅಡಿಗೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಣ್ಣಾದ ಕೆಂಪುಕಾಯಿಗಳನ್ನೇ ತಿಂದು ಬದುಕಿದ್ದುದಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಸ್ತಮನದಕ್ಕೆ ಮೆಸಿ ಚಲ್ಲುಬ್ಬ, ಶಣ್ಣು, ಶಿವಂಗು.

ಪಾನೀಯಗಳು: ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಸಂದಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರಿಂದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಹುಳುಕೊಂದು ಹೊಣುಗುವುದುಂಟು. ಇಡೀ ದಿನದ ದಣಿವು ಸುಜೆ ಏರಿತೆ ಉಣ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನವರು ಸದಾಯಿ ಬ್ರೂರಿಂಗ್ ದೀರುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ

ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳ ವಿವಿಧ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳು: ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭ ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಬಳಸಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಆಶಮಾನಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜನರಿಂದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಗಳೆ ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಮಗದಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವೆಂದು ಗಣಿಸಬಹುದು. ಗುಡುಗು, ಹೊಡೆದು ಮಗುವು ಅಥವಾ ಸೊಸೆಯಾದವಳು ಸಾರಾಯಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವಿಯು ವೈಶ್ಯರನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮದುವಾಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿದೆ

ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆ ಕ್ರಮ: ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಹಾಡಿ, ಮಾಂಸವಾದ ಮತ್ತು ಸಿಂಯೂಟಿವನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಸ್ಯಾಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪು : ಸಾರನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮುದ್ದೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಿವೆ. ೧. ಬರೀ ರಾಗಿ ಬೇಣ್ಣ ಮರುಕು : ಬೇಣ್ಣದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಮುದ್ದೆ, ನೀರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿಸಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಳುಕುವೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಸಿಯಿಸಿದಾಗ ಉಣ್ಣುವರು. ೨. ಅಕ್ಕಿಯ ನುಚ್ಚನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನೀರಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಟ್ಟಿನಲು ಹಾಕಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಮುದ್ದೆ. ೩. ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ಕೊಲಲ್ಲಿ ಅದರ ರಾಗಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಮುದ್ದೆ. ೪. ಬಲು ನುಚ್ಚಕ್ಕಿನ್ನೇ ಹಾಕಿ ಬೆಂದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಮುದ್ದೆ. ೫. ಮುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟು (ಅಕ್ಕಿ ಕಾಯಿ) ಸೇರಿದ ಮಾಡಿದ ಮುದ್ದೆ, ಯಾರುವು ದುಂಬು. ಅತ್ತಿಮರದ ಹಸಿ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತು ತಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬರಗಿಸಿ,

ಬೀಸುವಕಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಬೀಸಿ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡುವುದೆಂಬ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಾದ ಎಲ್ಲ ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಸಿಯಾಗಿ ತಿನ್ನಲು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಬಾರಿಗೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಅನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಬರಿಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ರೊಟ್ಟಿಯದಾಗಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಟುಮೊಂದಿಗೆ ರಾಗಿ-ಹಿಟ್ಟು ಚೋಳದ ಹಿಟ್ಟು ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಹಿಟ್ಟುಗಳಿಂದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಂಸದವು: ಶಿಕಾರಿಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಠಾತೆ ಹೊಂದಿದ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಗಳು ಮೇಲು ಶಿಕಾರಿಗಿಂತ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರು ಬಳಸುವ ಟಿವಿದ ಲಗಿಯ ಅಹಾರ ವಿದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇರಾವ ಜನಾಂಗವೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾರರು.

ಶಿಕಾರಿಗೆ ಹೋದವರಿಗೆ ತಡವಾಗಿ ಶಿಕಾರಿಯಾದರೆ ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಕ್ಕಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೇ, ಪಕ್ಷಿಯನ್ನೋ ಸುಟ್ಟು ತಿನ್ನುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಸುಟ್ಟು ತಿನ್ನುವ ಮಾನವದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವೂ, ರುಚಿಕರವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆ: ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತವನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿಮಾರಿವನ ದಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುವುದರಿಂದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಗೋಷೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಲಗತ್ತಾತನು ಇಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕಾಗುವಷ್ಟು ದುಡಿಮೆ ಶಿಕಾರಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು, ವಾಳೆಯದಕ್ಕೆ ದೇವರಿದ್ದಾನೆ. ಕೈಕಾಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನಲ್ಲ? ದುಡಿದು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೇನು ರೋಗ ಆದುದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳು: ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭವೆಂದರೆ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ, ಮನು ಹುಟ್ಟಿ ಮೂರುವಿನದ ನಂತರ ಛಲ್ಲದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ, ಹೆಣ್ಣು ಋತುಮುಕ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ಮದಿಸುಂಬುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮದುವೆ ಗಳಲ್ಲಿ (ವ್ಯಹ) ಕೂಡಾವಳಿ (ಪಾಟ್) ಮಗನ ಮೊದಲ ದುಡಿಮೆ ಕೈಗೆ ಒಂದಾಗ, ಹಾಗೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರ ಮೇಷಮಾಡಿದ ನಂತರ ಬಂದವರಿಲ್ಲದಿಗೂ ಮದ್ಯವಾನದಿಂದ ಕೈಕೊಳಿಸಿ, ಕುದಿಯಲು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. (ತಿಥಿ) ಕೂಳನ್ನು ಹಾಕುವಾಗಲೂ ಯಾರು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಖರ್ಚನ್ನು ಭರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳು

ಉಡುಗೆ: ಶುಂಭ ಸರಳರು ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಉಡುಗೆಗೆ ಹಿಂದಿನವರು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟಿಂತಿಲ್ಲ. ಗಂಡು ತಲೆಗೆ ಬಾಲದ ಬೇಟಿ, ಮುಂಡಾಸು ಸೊಂಟದ ಬಳಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಾಫೋ (ಚುಟ್ಟಿ ಸೇರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಚಕಮಕಿ ಕಲ್ಲು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಪ್ ಅಂದರೆ ಜೊಂಡಿನ ಮತ್ತು ಇದ್ದಿಲು ಮಿಶ್ರಿತ ಮುಟ್ಟು ಚಕ್ಕ ಅರೆ) ಉದ್ದನೆಯ ಲಂಗೋಟಿಯಲ್ಲೆ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸೀರೆಯೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲಾ ತುಂಡು ಯಾಡಿ, ಬಂದನ್ನು ಪಿಡೋಡಿಯಂತೆಯೂ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತಲೆಗೆ ಮುಂಡಾಸಿನಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೀರೆಯನ್ನರಿ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳು

ಬೇಕೆಂದು ಹೊಸ ದೊಡ್ಡದುಪ್ಪುಸದಂಥ ವಾಕು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಬರಬರುತ್ತ ಬಾರು ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂಥ ಉಡುಗೆಗಳನ್ನು ಆತನ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಬಳಸತೊಡಗಿದರು.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಗುವಿಗೆ ಮಾನಮುಟ್ಟಲು ಲಂಗೋಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟದಾಯಿತು. ಜದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೇಲಂಗಿ ಲಂಗೋಟಿ ಬಂತು ಅನಂತರ ಮೇಲಂಗಿ ಬಡ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸತೊಡಗಿದರು. ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೂ ಇದೇ ರೀತಿ. ಜದು ವರ್ಷದ ಒಳಗಿನವರಾದರೆ ಕೈಯಿಂದ ಹೊಲೆದ ಲಂಗವನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಸಿದಗನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಹೊದ್ದು ಮೈಮುಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ರವಿತಿ(ಕುಪ್ಪಸ)ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹೀಗಿರಲು ಕಾರಣ ಅವರ ಬಡ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಕಾರಣ. ನಂತರ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಎರಡು ಹಳೆಯ ಸೀರೆ (ಬೋಲೆವಾಲ್)ಯಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ತಾನೇ ಲಂಗದಂತೆ ಹೊಲಿದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಸಿದಗಿನಂತೆ ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊತ್ತಿದ್ದಳು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳಂತೆ ರಬರೀ ತೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾದರೆ ಸರಗವೇ ಬೋಗುಳದ ರೀತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದರೂ, ಕೂರಿಸಿದರೂ, ಬಾರೂರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿದರೂ, ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿದರೂ ಹೋಗುವುದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಈಗಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಿ ವಿಧದ ಉಡುಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹತ್ತಿಪಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಇತರ ಬುಡಾಬ್ಬುಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ನಿಗದಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ಬಡತನವೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸು, ಲಿಂಗ, ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವರು ಕುದಿಗೆ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಗಂಡಸರು ಕೇವಲ ಕಚ್ಚೆ, (ಪಿಚ್ಚೊಡಿ) ಯನ್ನಷ್ಟೇ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ, ಅವರು ಪ್ರಾಯವು ಹಾಗೂ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಇತರೇ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡುಕಾ (ಲಂಗಿ), ದುಮಾಲು, ಮಂಚೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ ದಪ್ಪಸಿಯ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸ್ಟರ್ಟ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು "ದೇ...ರೋ" ದೇವೀನುಚರೋ ಎಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಈ ಘಾಗರೋ ತೊಟ್ಟಿರುವಾಗ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರಿಗೆ ದೇವರ ಜಡೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅದು ಮೇಲೆ ಕಾಣದಂತೆ ತಲೆಗೆ ಬಿಸಿಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾಂಬೆ ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಇತರೇ ಕಡೆ ಪ್ರವಾಸ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳ ಸರ್ವರ್ಕ ಇರುವ ಹತ್ತಿಪಕ್ಕಿಯರು Ding Dong ಚಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ Discosh.ಗಳನ್ನು

ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೇವಲ ಬನಿಯನ್‌ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಇವರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ರಂಗು ರಂಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇವರು ಸಿನೆಮಾ ನಟನಟಿಯರನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ತೀರಾ ಒಡತನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದು ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಅವಳು ಸಾಲು ಕುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ತುಂಡನ್ನು (ಫಾಗ್ಲು) ಲಂಗವನ್ನಾಗಿ ಸೋಟದ ಕೆಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ, ಇನ್ನೊಂದು ತುಂಡನ್ನು ಎದೆಗೆ ಬಾಕೆಟ್ ಮೇಲೆ ಸೆರಗಾಗಿ (ಕಾಂಚಲಿ), ಮೂರನೆಯ ತುಂಡನ್ನು ಹಣೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಲೆಗೆ ರಂಜಾಲು ಹಾಕಿ ಲಂಗೋಟಿಗಾಗಿ ಗಂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದ ಕೊನೆಯ ತುಂಡನ್ನು ಮಗುವಿಗೆ ಹೋರುವ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೂ ಬಾಣಾಂತಿ ಯರು ಸಹ ಇತರರ ರೀತಿ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ತೊಟ್ಟರೂ ಸಹ ಕೊನೆಯ ತುಂಡನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಲೆಯುವ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಕೇವಲ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇರದೆ ಇದು ಬಹುತೇಕ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಜೋಳಿಗೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇ ಭಾರವನ್ನು (ತಾವು ಹೋರುವ) ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಲಂಗವನ್ನು ತಾವೇ ಹೊರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎದೆಗೆ ಕೇವಲ ಬಾಕೆಟ್ ಅಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮೇಲೆ ಸೆರಗನ್ನು (ದಾವಣೆ) ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸೆರಗಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ಥಿಟಿಯನ್ನು ತುಂಬಾನೇ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಒಣ್ಣು ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ಗಳನ್ನು ಉಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹುತೇಕ ಬಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಅಂಗಿ ಚೆಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (TSP) ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರೃಥಟಿಯಾಗಿ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸುಲಭತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಉಡುಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸರಳರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ತೊಮುವ ಆಭರಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಸರಳರೇ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರರುಷರು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಿಸಿ ರಕ್ತದ ಯುವಕರು ಮಾತ್ರ ಕೊರಳಿಗೆ ಮೂರು ಹವಳನ್ನು ಪೊದಿಸಿದ ಸರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಣೆ, ಎದೆಯ ಬಲ ಮತ್ತು ಎಡ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೈಯ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಗಂಡಸರು ತಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅಂಥಿ ಎಂಬ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 'ಲಂಗುಟ' ಎಂಬ

ಬೆರಳಿನ ಉಂಗುರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಹೆಣ್ಣು ದೇವರನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಹಣ್ಣು ಮೆಕ್ಕಳು ಅಪ್ಪಿಹಿಡಿಯೂ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಸೊಂಟದ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಅವರ ದೇವರಿಗೇ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ದೇವರು ಅಂಕವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಇವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಆಭರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಂಗಸರ ವಿಷಯ ಬಂದರೆ, ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಗಸರು ಕೊರಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಸರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಅವರ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬಾಜೆಯಲ್ಲಿ 'ಕಾಳಿಪೋಟ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾಳಿಪೋಟ್ ಎಂಬುದು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಬಂಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಇವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿ. ಇತ್ತೀಚಿನವರು ತಾಳಿಯನ್ನು ಕಾಳಿಪೋಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಧರಿಸದೇ, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಪೂರ್ವಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲವರು ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ಹೇಣದ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ಇವೇ ಆಭರಣಗಳನ್ನು 'ಗಿರವಿಗೆ' ಇಟ್ಟು ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ಮೂಗಿಗೆ ಚಿಕಲಿ, ಕಿವಿಗೆ ಕಾವು, ಕಿವಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೊಪ್ಪೆಮಾಳಿ ಎಂಬ ರಿಂಗ್, ಕೊರಳಿಗೆ ಒಂದು ಹವಳ ಹಾಗೂ ಅದರ ಆಚೆ ಬಂಗಾರದ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲವೆ ಚಕ್ಕ ಶಂಬಗಳ ಸರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗಳಿಗೆ ಅಪರಣಪಟ್ಟಿಯು 'ಕಾಳೇವ' ಎಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಜಡೆ ಬಿಲ್ಲಿಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ನಾಟವೈದ್ಯದ ಅನುಭವವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಗಿಡಮರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾನಾ ತರಹದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಔಷಧೀವಹಾರ ಮಾಡುವರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ

ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನಿಸ್ಸುವುದು ಆಯಾ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ. ತಮ್ಮ ಪಾಡನ್ನೇ ಹಾಡಾಗಿ ನೀಡಿದ ಬಾಳಿನ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ತಲೆ ತಲಾಂತರದಿಂದ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಣಿಗೆ ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುವ ಇದು ಏಮಾವ್ಯ ಜನತೆಯ ಪೇಡ, ಗ್ರಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದರ್ಶನ, ಹಳ್ಳಿಯ ಸರಳ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕೃಷ್ಣ ಕ್ಷೇಷಗಾಳಿ, ಸುವಿ ಸಂತೋಷ, ಬಂಧುವಿತ್ರರ ವಿವಿಧ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಜಾತಿಮತ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ, ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ವಿಶೇಷಗಳು ಜನಪದ ವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. (ಜವರೇಗೌಡ.೧೯೭೭; ೧೧೩) ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯನ್ನರಿಯಲು ಅದರ ಜನಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೂಲಂಕೋಷವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಕಾರಣ ಇವುಗಳು ಆಯಾ ಸಮಾಜದ ಮಾನಸಿಕ ಚೈತನ್ಯದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಾಗಿವೆ. ಅವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಖೇನವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾರೊ ಕೃಷಿ ಮಾಡದ ಕನ್ನೆ ಎಲ. ಜನಪದ ಕಣಜವೇ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ನಡೆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಹಾಡು, ರೂಢಿತ, ಪೇಷ ಮದುವೆ, ಜನನ ಮರಣ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು ಶಾಗೂ ಏಶಿಪ್ಪ, ಸಂಸ್ಕಾರಾದಿಗಳು ಅವರ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿವೆ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಹಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಈ ಜನರಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಸಮಾಜ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮನೋಭಾವವೆಯೂ ಇದೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಕಥೆಗಳು

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಪಾಂಥ್ಯತೆಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ನೆರವು ಅಪಾರವಾದುದು. ವರಂಶರಾಗತ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಮನೋರಂಜನೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಜಾರ್ಜಿಕ, ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಆಹಾರವಾಗೂ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಗಳ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯ ವರ್ಗದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೆಚಲಿತವನ್ನು ಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಮನೋಜೀವಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಮಾತೃ ಸದೃಶವಾದ ಜನಪದ ಕುರಿತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ರಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ವಿಸ್ತೃತವಿದೆ. ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ (೧೯೭೯:೯೯).

ಕುರಿಕಥೆ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಬಹು ಸುಖ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಬಂದಂತೆ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯರ ಜಗಣದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಬೇರೆಯಾದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಮಭಾಗವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎತ್ತು, ಒಂದು ಆಕಳು ಇತ್ತು. ಅಣ್ಣನಾದವನು ದಿಮ್ಮನಾಗಿರುವ ಎತ್ತನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ತಮ್ಮನಿಗೆ ತೆಕ್ಕಗಿರುವ ಆಕಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಎದುರು ಬದುರಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಗುರುತಿನಲ್ಲದೇ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಳೆದ ನಂತರ ಆಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಕರುವಾಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರುವು ತಾಯಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಅಣ್ಣನ ಎತ್ತಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಆಗ ಅಣ್ಣ ನೋಡಿ ನನ್ನ ಎತ್ತು ಕರು ಹಾಕಿದೆ. ಆಗ ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕರೆ: ತೋರಿಸಿದ. ತಮ್ಮನಾದವು ತನ್ನ ಆಕಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆಕಳು ಕರುವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಸವನ್ನು ನೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ತಮ್ಮ ನನ್ನ ಆಕಳು ಕರುವನ್ನು ಹಾಕಿದೆ ಎಂದು ಅಣ್ಣನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ಆದರೆ ಎಷ್ಟೇ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರೂ ಸಹ ಅಣ್ಣನ ಮಂಡ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ನರಿಯೂ ಬಂದು ಕಣ್ಣು ತಿಕ್ಕ ತೋಡಿತು. ಆಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಇದಕ್ಕೆ ನರಿಯಣ್ಣನೇ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅಣ್ಣನಾದವನು ನರಿಯಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ “ನನ್ನ ಎತ್ತು ಕರುವನ್ನು ಹಾಕಿದೆ!” ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಹೇಳಿದರೂ ನರಿಯಣ್ಣನೂ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು, ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಣ್ಣನ ಮಂಡ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಎನೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನರಿಯಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎನಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ಆಗ ನರಿಯಣ್ಣನು “ನಿನ್ನ ಮಾತಲಿ ಮಂಡ ಜೀವಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿತು. ಅದನ್ನು ಅರಿಸಲು ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.” ಆಗ ಅಣ್ಣನಾದವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೇ” ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಸುಲಭದ

ಮಾತೆ?' ಆಗ ನರಿಯಣ್ಣನೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೇ?' ಎತ್ತು ಕರುವನ್ನು ಹತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಆಗ ಅರಿವಾಯಿತು ಅಣ್ಣನ ಮಂಡ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಪಾನೆ ಸ್ವತಃ ಕರುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಘಟೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಬಾಳತೊಡಗಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ನರಿಯಣ್ಣನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನರಿಯಣ್ಣನನ್ನು (ಹೊಗಳುತ್ತಾ) ಹೊಗಳಿದರು ಆಗ ನರಿಯಣ್ಣನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಮಿಸ್ಸಿಯಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಸಲ ಹಾಕ್ಕಿ ಹುಕ್ಕಿ ಹುಕ್ಕಿಯೆಂದು ಕೂಗಿ ತಾವು ಇರುವ ಕಡೆ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

ಕರಡಿ ಮತ್ತು ನರಿಯಣ್ಣ

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರಡಿ ಮತ್ತು ನರಿಯು ಸ್ನೇಹವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಇದ್ದದ್ದು "ನಮ್ಮ ಜೀವನವೂ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇಡೀ ವರ್ಷ ದುಡಿದು ಕುಳಿತು ಕಿಲ್ಲುವಷ್ಟು ನಾಳೆ ದುಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ನರಿಯಣ್ಣನು ಹೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಕರಡಿ ರಾಯನು "ಎನು ಉಪಾಯ ಮಾಡೋಣಾ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಆಗ ನರಿಯಣ್ಣನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ "ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮೂಡೋಣಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಕರಡಿ ರಾಯನು ಏನು ಯೋಚಿಸಿದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡರು ಕರಡಿರಾಯನು ನೇಗಿಲನ್ನು ಎಳೆದರೆ ನರಿಯಣ್ಣನು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಭಾಗಿರಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಒಂದು ದಿನ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಯಾವ ಬೆಳೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಮೂಡಿದಾಗ ಕಡ್ಡೆ ಕಾಯಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಬಿತ್ತನೆಯಾಯಿತು ಕಾಲ ಹತ್ತಿರ ಬಂತು. ನರಿಯಣ್ಣನು ಆಗ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ "ಕರಡಿಯಣ್ಣಾ! ನಾಳೆ ಬೆಳೆದ ವರದಿನಲ್ಲಿ ನೀನಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಬೇರೋ? ಅಥವಾ ಕಳಗಿಂದು ಬೇರೋ?" ಎಂದು ನರಿಯಣ್ಣನು ಹೇಳಿದಾಗ ಕರಡಿರಾಯನಿಗೆ ಏನು ತೋಚಿದ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಹಸಿರಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ "ನನಗೆ ಮೇಲಿನ ಫಲಲು ಇರಲಿ" ಎಂದು ಇದಕ್ಕೆ ನರಿಯಣ್ಣನು ಅಯಿತಲ್ಲಾ! ಏನು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ನನಗೆ ಕಲ್ಲು ಸಿಗಲಿ, ಮಣ್ಣು ಸಿಗಲಿ ನಿನ್ನ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ನನಗೆ ಬಂದುವೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಳೆವ್ವು ಕೇಳಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಳೆವ್ವು ಬೇಡ. ಇದು ನಮ್ಮ ಕುಕ್ಕಾಚ್ಚಿ" ಎಂದು ನರಿಯಣ್ಣನು ಕಡ್ಡೆಯಾಗಿ ನುಡಿದು ಬಿಟ್ಟ. ಅದಕ್ಕೆ ಕರಿಯಣ್ಣನೂ ಸಹ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಬೆಳೆ ಬಂದಾಯಿತು. ಕಡ್ಡೆ ಕಾಯಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಾಯಿತು. ಸುಪ್ಪಿಲ್ಲಾ ಕರಡಿವೆ ಪಾಲಾಯಿತು. ಕಡ್ಡೆ ಕಾಯಿ ಬೆಳೆಯು ತನ್ನ ಪಶಣಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕರಡಿರಾಯನು ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೇ ಕುಮ್ಮನಿತ್ತು. ಆಗ ನರಿಯಣ್ಣನು 'ಈ ವರ್ಷ ನನ್ನ ಪಾಲುದರೆ? ಬರುವ ವರ್ಷ ಸ್ವಯಂಟುತರು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿತು. ಮತ್ತೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೂಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಳೆಗಾಲ ಕುರುವಾಯಿತು. ಯಾವ ಬೆಳೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಬೇರಳ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಾಗ ಆಗ ನರಿಯಣ್ಣನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ನಿನಗೆ ಮೇಲೇದ್ದು ಬೇಕೋ? ಅಥವಾ ಕೆಳಗಿನದೂ ಬೇಕೋ?" ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಕರಡಿರಾಯನು ಯೋಚಿಸಿದೇ ನನಗೆ ಕೆಳಗಿನವು ಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ನರಿಯಣ್ಣನು ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ಅಭಾವಗಟವಾದುದು. ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಾಯಿತು ಆಗ ನರಿಯಣ್ಣನು ಬೆಳೆದ ತೆನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೊಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಉಳಿದ ಸಿಪ್ಪೆ ದುಟ್ಟನ್ನು ಕರಡಿ ರಾಯನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕರಡಿರಾಯನಿಗೆ ಬಹು ಕೋಪಿಷ್ಟವಾಗಿ ನರಿಯಣ್ಣನ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಡವೆಂದು ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ನರಿಯಣ್ಣ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತ ಕಳ್ಳ ನರಿಯೆಂದು ಮೋಸದ ನರಿಯೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

ರಾಜನ ಕಥೆ

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಅವಾ ನಡೆದಿರುವ ಕಥೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬಹುದು. ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಾಗಿ ರಾಯಭಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ತಾನು ಯಾರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದೋ ಇರಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ರಾಜನಿಗೆ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ರಾಜನೇ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದ ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ರಾಜನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಪಂಚಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಲಾರೇ ಎಂದನು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಂದು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿ ರಾಜನೇ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವಂತಹ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ರಾಜನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ತಪಸ್ಸು ಫಲಿತವಾಯಿತು. ದೇವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ರಾಜನೇ ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ದೇವರೇ ನನಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಅರ್ಧ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅರ್ಧ ಶರೀರ, ಅರ್ಧ ಆಯಸ್ಸು ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಕಾರವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಜೀವನ ನೋಡಿ ನಾಚಿಕೆ ಪಡುತ್ತಾ, ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ರಾಜವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಬಹುಕಾಲ ಕಳೆದರೂ ಆತನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುರಿಕಾಯುವನೊಬ್ಬ ಗೊಲ್ಲನು ಬಂದನು. ಆತ ನೋಡಿದ ಅಮ್ಮ ನನಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಕೊಡಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯುವತಿಯು ನೀರನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಾಗ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂತಲು ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದನು. ಆತನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೈ ಮರೆತಳು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಲವು ಆತನು ಸಹ ಕುರಿಯ ಹಾಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಶುದ್ಧವಾದ ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವು ಮುಂದುವರಿಯುವುದರಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂತತದಂತೆ ಓಡಿ ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯ ರಾಜನಿಗೆ

ಹೋಲಿಯಲ್ಲಿ. ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಒಂದು ದಿನ ವಡದೇ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ರಾಜ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾವೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಲ್ಲದೇ ಕಂಗಾರಾದ ಕಿರುಬಾಡಿದ ಕೂಗಿದ್ದು ಬಿಡ್ತು ಉಲ್ಲಾಡಿದ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಿಯತಮೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ನಾನೇನೂ ಮಾಡಲೇ ಮತ್ತೇ ಯೋಚಿಸಿದ ಅವಳು ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಹುಡುಕಿ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಅಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಇವರಬ್ಬರೂ ಬದುಕಲು ಬೇರಿ ದಾರಿಯಲ್ಲದೇ ಇವಳು ನಾಟ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಆತನು ಗಾನಮತ್ತು ದಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬೇವನ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಕೇಂದರಿ ದಾಟಲು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಹುಡುಕಾಟ ಮಾಡಿ ಒಂದು ದಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯು ನಾಟ್ಯಮಾಡುವುದು ಆವನು ಗಾನ ಹಾಡುವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಂತೆ ಆ ಮನರಂಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾದ ಗಾನ ರಾಗವು ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ನಾಟ್ಯವಾಹಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಅವರಬ್ಬರ ಮೆಚ್ಚೆ ನೀತು ಮಾತನಾಡಿದ ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಇನ್ನು ಏನು ಕಳ್ಳು ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಹೀಗೆ ಮೊಠೆ ಮಾಡಿರುವುದು ನನ್ನ ಅರ್ಧ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಭಾಗಮಾಡಿ ಅರ್ಧ ಅಯಸ್ಸನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು ನೀನು ಒಂದು ಹಗ್ಗಿನ ರೂಪವಾಗಿ ಪಡೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದೆ ಬರೆ ಹೀಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದವಳು ಪೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ನೀನು ಯಾರೋ ನಾನು ಯಾರೋ ನೀನು ಬಾತಿರು! ತನ್ನ ಫುಟೆಯನ್ನು ನೀಡ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇನು ಇದು ಎಟಿಯಲ್ಲದ ಮಾತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಅವಮಾನವೆಂದು ಹೋಗು ನೀನು ಮೊಂಡು ಮೋಲಂ ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನುಡಿದಳು. ಆಗ ರಾಜನು ಆಗಲೇ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೈಯಾರೆ ನೀರನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನುಡಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಬೀಳ್ಕೊಡುವಾಗ ಆ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಆತನ ಮಾತಿಗೆ ಹೊರೆಯಾದರು. ನಾಟ್ಯವಾಡು ತಿದ್ದಳು. ಆತನ ಪ್ರಿಯತಮೆಯಾದ ಗಾನ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂತಹ ಮೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದುಸೆಯುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಯ ಬೆರಗೊಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕುಂಪಕೊಂಡು ರಾಜನದವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂದ ನೀರನ್ನು ಸುರಿದಳು. ರಾಜ ಹೇಳಿದ ನನ್ನ ಆಯಾಸು ಬಂದಿದೆ. ಇವಳ ಅಂತಿಮ ಮುಗಿದಿದೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟೇ! ಎಂದು ಪೇಳಿದಾಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಪ್ರೇಯಸಿಯು ಹುಚ್ಚಿರುವ ಚಿತ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಿತು ಶರೀರ ಮಾತ್ರ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಇವನ್ನು ಮೋಡಿದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಕರೆಯಾಗಿ ನೀನು ಯಾರು? ಎಂಬ ಕೂಗಿದ ಧ್ವನಿ ಕೂಗಿದರು ಪೂರ್ತಿ ಶರೀರವಾಯಿತು. ಪೂರ್ತಿ ಅಯಸ್ಸು ಬಂದಾಯಿತು ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವು ವಿವ್ಯಾಧಕತೆಗಳಿತ್ತು. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ ಅಕ್ಕರೆಯ ಚಕಿತರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭು! ನಮ್ಮ ಒಡೆಯ! ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ದೇವಿ! ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುರುಬನನ್ನು ಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವಾಗ ರಾಜನು ಹೇಳಿದ

ಕೊಲ್ಲದಿರಿ! ಹಿಂಸೆಬೇಡಿ? ಅವನದೇನೂ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಮಾಯುರಿಯವರು ಅಟವಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮೂರು ದಿನದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬದುಕುವ ಜೀವ ಇದೇ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಂತರ.

ಚಾಮುಂಡಿ ಕತೆ

ರಾಯಚೂರಿನ ಕೋಣವೇಗೌಡ ಒಂದು ಕೋಣ ಕಾಡುತ್ತ. ಅಂದರೆ ಮಗನ್ನ ನಾಗರಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ. ಅಮಗನಾಯ್ತು, ಹೊಳೆದಂತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕುತಕರೂಗ ಕೋಣನು ಅಷ್ಟ ನೀರಿಗೆ ನಿಂತುಬಿದ್ದು, ಅದಾಗ ಕರಿಗೆ ಅಕ್ಕ ಏರಿ ಹಾಕಿದಂಗಾಗಿಬಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಎಳೆ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ಗಳು ಬಾಸುಮಾಡಿ, ಕಾಳಿ, ಮಂಕಾಳಿ, ಭದ್ರಕಾಳಿ, ಅವೆಲ್ಲ ಇದ್ದವು. ಅವೆಲ್ಲ ಒತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ನೆರಳು ಕೋಣನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಬಿತ್ತು. ನೋಡಿದರೆ ಇದರು 'ಥೂ ಇವನವ್ವನು ಬೋಸುಡನಾಡ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಹೆದರಿಬಿಟ್ಟೆಲ್ಲ' ಅಂತ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದುಬಿಟ್ಟು ಇವರಿಗೆ ಅವಗೂ ಕೊನೆಗೆ ತಗಲಿ ಚಾಮುಂಡಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ನೋಡೆ ನೋಡೆ ಅಕ್ಕ ಇಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತಾಡಬೇಕಾದ ದಾಡನವರಬೇರು. ಹೇ ಬಾರೆ ಅದೇನು ಮಾತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಹೋಗಣ ಬಾರೆ, ಇಲ್ಲ ಅಮ್ಮ ನಾ ಬರಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ನದರಿ ನಾನು ಬಿನ್ನೈತಿ ಆದ ನೋಡಿಕುಡೆ ಬಿಟ್ಟೀನಿ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಎನು ನುಡಿದನೋ ಅದ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬರದು ಅಂತ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಚಾಮುಂಡಿ ರಾಯಚೂರು ಕೋಣವೇಗೌಡನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಯಿತು. ರಾಯಚೂರು ಕೋಣವೇಗೌಡನಿಗೆ ಮಾವ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ನಾನು ಲಗಣ ಆಗ್ಗೀನಿ' ಅಂತ ಹೇಳಿ ಬಿತ್ತು, ಮಗ (ಕೋಣ) 'ಹೇಮುಂಡೆ ಏ ನಿತ್ಯಾವಳು ನನ ಮಗನಿಗೆ ಲಗಣ ಆಗಕ್ಕೆ ನೀ ಹೋಗು' ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಮುಂಡೆಗೆ ದೂರ ಕಳಿಸು ಅನ್ನಲು ಬಾಗಲಿಂದ ದೂರಿ ಕಳಿಸಿದ್ದು. ಆ ಬಾಗಲಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟು 'ಮಾವನ ಮಗ ರಾಯಚೂರು ಕೋಣವೇಗೌಡ ನಿನ್ನ ಏಳು ಕೊಡೆಯು ಚೆನ್ನದೆ, ಬಿಳು ಬಾಕುಲು ಚೆನ್ನದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ನಾನು ಮದುವೆ ಆಗ್ಗೀನಿ. ಅಂತೇಳಿದೆ, ಮತ್ತೆ ಗೌಡಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. 'ಹೇ, ಈ ಮುಂಡೆಗೆ ಕಡೆದು ತಿವ್ವೆ ಗುಂಡಿಗೆ ಬಿಡಾಕರಿ' ಅನ್ನಲು ಹಮಾಲಿಗಳು ಬಂದು ಕಡೆದು ಮೊಸಿದ್ದು. ತಕ್ಷಣ ಈ ಅಮ್ಮ ಬಂದು 'ಮಾವ ಮಾವ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಲಗಣ ಆಗ್ಗೀನಿ ಅಂದರೆ ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕಳ ಗುಟ್ಟು ಚೆನ್ನದೆ, ರಾಗಿ ಬಾಸೊ ಕಲ್ಲೂ, ಚೆನ್ನದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಲಗಣ ಆಗ್ಗೀನಿ' ಹೇ, ಈ ಮುಂಡೆ ಹಿಂಗೆ ಹುಚ್ಚುತನ ಮಾಡ್ತಾಳೆ. ಈಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚುಗೈಕಲ ಹುಚ್ಚುನಿಗೆ ಹುಲ್ಲುಸುತಿ, ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡಿ ತಿಂದು ಬಿಡಲಿ ರಾತ್ರಿಕಳು, ಹಮಾಲಿಗಳು ಬಂದು ಹಿಡಿದು ಹುಲ್ಲುದೊಗೆ ಕಲಿಸಿ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟರು ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟ ತಕ್ಷಣವೆ ದೇವರು ಅಂತ ಗುಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟು ಅದೇ ಮಾತಿನ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಮುತ್ತಾ ಒಂತು. ಮಾವ ಮಾವ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ನಾನು ಲಗಣ ಆಗ್ಗೀನಿ' ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ. 'ಅಯ್ಯ' ಈ ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡೆಗೆ

ಎನು ಏನು ಬಂತು ಈಕೆಗೆ. ಫೂ ಮುಂಚೆಲೆ ನಾನು ಎನಾರ ಮಾಡಿಕೊ ಹೋಗು ಅಂತ ನೋಡಿದಂಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದರು. ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದ ತಕ್ಕನ ಬೆಳ್ಳಿ ಮದುವೆ ಮಾಡದು ಅಂತ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಈಕೆಗೆ ರಾತ್ರಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಬೇಕು ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಅಮೇಲೆ ಹರಿಶಿಣ ಕೇಸಿ ತಿರಶೂಲ ತಕ್ಕೊಂಡು ಎಳೆ ಸುತ್ತು ತಿರಗಾಡಿ ಅಮೇಲೆ ಹರಿಶಿಣ ತಗಡು ಚೆನ್ನದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದಾಡಿದಂಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಹೂ ಇದೇನ ಐತಿ ಅಂತ ಅವನಿಗೆ (ಕೋಣನಿಗೆ) ಹೆದ್ರಿಕೆ ಬರಕೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಎಳೆ ಸುತ್ತು ತಿರಗಾಡಿ ಅಮೇಲೆ ತಿರಶೂಲದಿಂದ ಹೊಡಿತು ನೋಡು. ಗುರುತಾಯಿತು, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹೊಡಿತು ನೋಡು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋ ಇದು ಮುಖಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ ಇದು ರಾತ್ರಿಲೆ ಅಂತ ಗೂಟ ಕಿತ್ತಂಡು ನೋಡು, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಇದೂ ಹೋಡು, ಹೋಡು ಹೋಡು ಎಲ್ಲಿಗೋದು, ಸಿಕ್ಕಂಗಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪರಗೊನು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟು, ಹಿಡ್ತು ತಿನ್ನಬೇಕಂದ್ರೆ, ಅವಾಗ ಹೇಳ್ತು 'ತಿನ್ನದು ತಿಂತೀಯ ತಾಯಿ, ಈ ನನ್ನ ಚರ್ಮನಾರ ಮಂಡಿಗೆ ಕಳಸಬೇಕು, ಮೂವಾರಕ್ಕೆ ಕಳಸಬೇಕು' ಅಂತ ಕೇಳ್ತು 'ಕಳಸೋ' ಅಂತ ವೇಳ್ತು ಅಮೇಲೆ ಎಲ್ಲು ಹಕ್ಕಿಗಳಿದ್ದವು. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಜಗಳ ನೋಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು. ಈ ರಕ್ತ ಹರಿತಾ ಇರವು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲು ಹಕ್ಕಿಗೂ ರಕ್ತ ಕುಡಿತಾ ಕುಡಿತಾ ಅವುಗಳ ಮುಂಗಿಗೂ ರಕ್ತ ಸಿಡೀತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹಗಳ ನೋಡಿದೆ. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಜಗಳ ನೋಡಿದೆ. ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜಗಳ ನೋಡಿದೆ ಈ ಅಮ್ಮನ ಜಗಳದ ಮೇಲೆ ಜಗಳನ ಇಲ್ಲ. ಕುಡಿತ ಕುಡಿತ ನಮ್ಮ ಮೂತಿಗೂ ಸ್ಥಿತ ರಕ್ತ ತಗಲಿಬಿಟ್ಟು ಅಂತೇಳಿ ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡವು.

ಪುರಾಣ

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರ ಮೂಲ ಪುರುಷನೆನ್ನಲಾದ ನತ್ತಾರನಮಗ ನಾಗ್ನಿಯೆಂಬವನು ದೇವಿಯ ಪರಮಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ನೆನ್ನಲಾಗೆ ಆತ ಅಬೂಗಡದಿಂದ ಕಾಳನಾಥ ಮತ್ತು ಮೇವಾಡದಿಂದ ಭೈರುನಾಥ್ ಎಂಬುವವರನ್ನು ದೇವಿಯ (ಅಖಾಡ್) ರಥ ಎಳೆಯಲು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಬಹುದು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು, ದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪೂಜಾ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಭಜಿಸಿದರೆ ಬೇಡಿದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಳೆಂದು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದ. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೈನಂದಲ್ಲಿ ಅವಾರ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜನ ತಮಗೆ ದಾನವನ್ನೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಂದ ವಾಗ್ನಿ ಐಕ್ಯಾದರೂ ಆತನ ಸ್ವಾತಿ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕಾಳನಾಥ್ ಭೈರುನಾಥರು ದೇವಿಯ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಪೂಜಾ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಬಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೂರದೂರದವರೂ ಕೂಡ ಗದ್ದುಗೆಗೆ ಬಂದು ಪೂಜೆ ನಡೆಸಿ, ದಾನಧರ್ಮಾದಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸುಬಿತ್ತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿತ್ತು. ಪೂಜೆಗೆ ಒರುವವರ ಪೂಜೆಗೆ ಹೋಗುವವರ ಪಾಸರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತಿಯಾದವರನ್ನೂ ಮಂಗಿ, ಕೀವರೂರೂ ದಾನ ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬನ್ನೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೂಡಿದುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಳನಾಥ್ ಭೈರುನಾಥ್ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕುಳಿದರೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ

ದೇವಿಯು ಲೋಕಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಡುವ ಮನವಾದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬೆಕ್ಕ
 ಸುಮಾರುಗಳ ಒಕ್ಕೂಡದ ದ್ವನಿ ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ ಗ್ಲಾಫನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ
 ಮನವಾಗಿತ್ತು. ಕಾನ್‌ನಾಥ್ ಭೈರವಾಠಾಗಿ ತನ್ನ ಹರೋ ಹುಡುಕರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು
 ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಹೋಗಿ ನೋಡುವರೆ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಳ ಗಣದ ಮೂಲೆಮೇಲೆ ದಿಗ್ಭಗವನ
 ರಥ ಜಾರ್ ಕುಕ್ಕು ಪಿಡಿದು ಮುಖ್ಯದಾರ್ಶನ ಕಳಚಿ ದೀಕ್ಷಾಪ್ರದೇಶೋ ಬಾಯುತ್ತಿತ್ತು
 ಭಕ್ತನನ್ನೇಗೆ ಸುಮಾರುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕುಸುಮವು ಕಾಣ್ತು ಮುಖ್ಯ ಪೇಯವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ
 ದೂಪವೆಂತೆಂಬ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲ ಗಣದಲಕ್ಷಣವಾದ ಹರೋಕರ್ ಪುರುಷನ ಸಿದ್ಧವಾಯ್ತು
 ಏನಿಂತೆ ದೇವಿಯ ರಥದ ಲವಣಿಯೋ ಕಾಣ್ತು ಚಕ್ರಾಳ ಸುಯದಾಯ್ತು ಕಾನ್‌ನಾಥ್
 ಭೈರವಾಠಾಗಿನಿಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಪ್ರಿಯಂ ದೇವಿಯೇ ಕೇಳಿದರು ಬಲಗೈನಿಂದ ಬೆಕ್ಕ
 ಅಶ್ವಾಡಿಯೋವನ್ನು ಒತ್ತಿದಾಗ ಸುಂದಿತು. ಅದರ ಕೈ ತುಲನೆ ಚಕ್ರ ಬೆನ್ನಿನ ಉಂಡಾಯಿತು
 ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಿಯ ಅನುಭವಿತು. ದೇವಿಯಂತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೇನು
 ಕಾಣದೆಯೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಬೆರಗುಗಳಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಒಗ್ಗಟ್ಟೆಯು
 ಕರುಣಾಮಯಿಯೂ ಅವರೊಬ್ಬ ಅವರ ಕಾಣಿಕೆವನ್ನಂತು ತನ್ನಂತೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬೇರಾವುದೋ
 ಲವಣತತ್ವಕ್ಕೆ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗುವುದನ್ನು ತನ್ನ ಸುಖ ನಿಶಾವಿನ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅಂಗೈಯಿಂದಾದ
 ಸುಂದರ ಮಗುವಿಗೆ ಪರಕುರಾಪ್ಪಾತ್ ಎಂದು ಹೇರಿಟ್ಟು, ಕಾನ್‌ನಾಥ್ ಭೈರವಾಠಾಗನ್ನು
 ವಾಗವಂದಿರಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೊರಟು ರಥ ಹಲವು
 ದೇಶ ಕೋಶಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೊದಿನಗಳ ತಿರುಗಾಟದಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ನಾಥ್
 ಭೈರವಾಠಾಗಿಗೆ ಮನನ ಸಹಜವಾದ ತೃಪ್ತಿ ಬಾಯಾಯಿತು ಬೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಕೊಳವೆಯವ
 ಸೊಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಬಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಿ
 ಯಣ್ಣು ವದದರು. ದೇವಿಗೇಕೋ ಅನುಮಾನವಾಗಿ ಕತ್ತಿ ತಲೆಯಾರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿವಾರಣಾ
 ಸುಖವು ಒದಗಿದರೆ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಇವರಿಂದ ನಿವಾರಣೆಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ.
 ದುಷ್ಪಮಹಾಕಾಳಿಯು ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಅನ್ಯತನಾಟ ಎಂಥವರನ್ನು ತನ್ನೆದಿಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
 ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಮುಖಗಾಳಿ ಉಪಶಮವಾದರಾಗಲಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ
 ಅಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಕಾಯುವ ವಹರೆಯವರಿಂದ ಹತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಾಕಾಳಿಯೆಂಬ ದೃತ್ಯ
 ರತ್ನ ಸಮವು ಮಕ್ಕಳು ಬೇಟೆಗಾಗಿಯೇ ಅಮೃತವಾದಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಅವರ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ
 ಪುರುಷರುಗಳನ್ನು ನೇರವಾದ್ದ. ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಾರದವರಿಗಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತ ದುಷ್ಪನನ್ನು
 ಸುಹೃದನಂತೆ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಮೋಯಿಸುವ ದೇವಿಯೇ ದೇವಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಅನ್ಯತನಾಟ
 ತಲುಪಿದ ಕಾನ್‌ನಾಥ್ ಭೈರವಾಠಾಗಿಗೆ ಯಾದೂ ಕೂಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅಮಿತ ಕುಳಿತವರು
 ಕಾರಣ ಅವರ ನಿತ್ಯರಾದ ವ್ಯರ್ಥತನಾಟ ಎಲ್ಲವು ಕೈಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುವ ತಲೆಯಾರನ್ನು ಕಂಡು
 ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಅನ್ಯತನಾಟ ಅನ್ಯತನನಿಗೆ ಕಾವಲಿರಬಾರದೆಂದೆನಿಸಿ ಯಾವುದ್ದೀರಿ
 ದುಪಿಸಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ ನಮಗೆ ಹೆವು ಬಾಯನಂದೆ ಮೂರು ಸಲ ಕೊಳದರು ಯಾರು ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕುನುಕೋಳ್ ಲಿಲ್ಲ. ಪುರಸ್ಕೃತ ಪದ್ಧತಿ ಏಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಯ ಮೇಲಿಲ್ಲ ನೀರು
 ಕಡಿವರು. ದೇವರಾದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೂ ತಿನ್ನಲು ಮುಂದಾದರೂ ಗಿಡಮರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿವುದಾದ
 ಹಣ್ಣುಗಳು ಮೊದಲೇ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕೈ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಕೀಳುವುದರೊಳಗೆ ಮೂರಾರು
 ಪುತಪುತನೆ ಉದುರಿ ಪೆರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದಾಗಲೂ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊರತು
 ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ದೃಶ್ಯಕವಲಿಸುವರು ಹಿಡಿಯಿರಿ ಬಿಡಬಿಡಿ ಇವತ್ತು, ನುಣ್ಣು ಒಡನಿಗೆ
 ಒಳ್ಳೆಯ ಬೇಟೆ ನುಗ್ಗಿಬಂದರು. ಎಷ್ಟೇ ದಾಡಿಯರೂ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏಕೆತ್ತರೇ ಹೋಯಿತು.
 ದೇವಿಯು ತಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ತಲದಾಡಿಸ ನಮಸ್ಕಾರದೊಡನೆಲ್ಲಾ ದ್ವಂದಿರದ ಅಡರು
 ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸಲೇಬಾರು. ಹರಿದ ಕೋಡಿ ರಕ್ತದಿಂದಾಗಿ ದೇವಿಯ ರಥದ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕ
 ದಿಕ್ಕಿ ತಗಲಿದಾಗ ಮುಂದೆ ಒಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಳೆನಾಥ್ ಭೈರುನಾಥ್‌ರಿಗೆ ಇದೇನಿಂದು ರಕ್ತದ
 ಕೋಡಿ ಏನಾಯಿತು ಎಂದಾಗ ಮಿಕ್ಕೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಉಣ್ಣಾಕೊ ಹಾಗೆ ಮಿರಿಮಿ ಸೋಸಿಮೇ
 ಹೋಗಿ ಸುರಿದು ಹರಿದು ಬದಾಣಾಗ ಕೆಸರನ್ನು ಸೇರಿ ಕೆಂಡಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದದೆಯಷ್ಟೆ.
 ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕದೊಳಗಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಯಲ್ಲಿಗೆ ಸುತ್ತು ಮುಟ್ಟಿಸಲು
 ಓಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರವರು ಎತ್ತಿಬಿಡದೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ದೇವಿಯೇ ಅವರನ್ನು
 ತಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪೂಜೆ ನಡೆಸಿ, ದೇವಿಯನ್ನು
 ಬದುಕಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ದೇವಿಯು
 ಅಗಮನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಥದ ಬಳಿ ಭರಣ್ಣೆ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ದೇವಿಯನ್ನರೆಯುತ್ತಾ ಕಾಳೆನಾಥ್,
 ಭೈರುನಾಥ್‌ರು ದಿಕ್ಕಿಗೊಟ್ಟುರು ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದು,
 ಅಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದು ದೇವತೆಯನ್ನು ವಾಮದೇವಿಯಾಗಿ ಜಯ ಜಯದೊಡನೆಗೆ ವಲಸೆಯಿಸುತ್ತೆ. ಈಗುವ
 ಜಮ್ಮೂ, ಕಾಶ್ಮೀರದ ಆಗಿನ ಜಯೂ ಜಯೂ ಇರಬಹುದು. ನಂತರ ಅವರಿಂದಾದ
 ವಂಶಾವಳಿಗಳಿಗೆ ಗುಜರಾತ್‌ವಾಸಿಯರೇ ಆಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆ ವಂಶದವರಲ್ಲಿ
 ಮೂರರು ಹತ್ತಿ ಪಂಗಡವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಈಗಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಕಾಳೆನಾಥ್
 ಭೈರುನಾಥ್‌ರು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದರೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾರಾಟ
 ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯೊಂದಿಗಿದ್ದವರು ಮುಂದೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ
 ಸಂತಾನ ಪಡೆದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಕರಾದರೂ ಒನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ವಂಶಾವಳಿ ಬೆಳೆದು
 ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಜವಜವತೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಲವರಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲವಾರಿಗೆ ಹೆದರು
 ಬಂದ ಮೌವಿಕ ಪುಟ್ಟವನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಿರಿದೇವಿಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಿರುವುದನ್ನು ಈಗಲೂ
 ಕಾಣಬಹುದು

ಲಾವಣಿಗಳು

ಜನಪದ ಪುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಾವಣಿ ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬರು ಗಿಡಗಿಡ
 ಲಾವಣಿಗಳು ಸಹ ಅನೇಕವಸ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಹಾಗಿ
 ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ವಾರ್ತೆಯವ ಜನತೆ ಅವಳಿಗಳ ವಾಹಕರು. ಪಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರು

ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಗೀಡ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಗಿಡದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಡು ಮತ್ತು ರಾವಣಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅರಿಯದ ಅವರು ಗಿಡದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮಗಳಿಗೂ ಗೀಡ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾದ್ಯಗಳಾದ ಡಬ್ಬ, ಡಾಕ್, ತಂಬೂರಿ ವಾದ್ಯ ಕೊಳಲು ಕೆಲವು ಗಂಗಾಳ, ತಾಳಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಬ್ಬ, ಹರಿದಿನ, ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಡುವರು. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ಲಾವಣಿ ಹಾಡುವಾಗ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗದ ಬಟಲ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

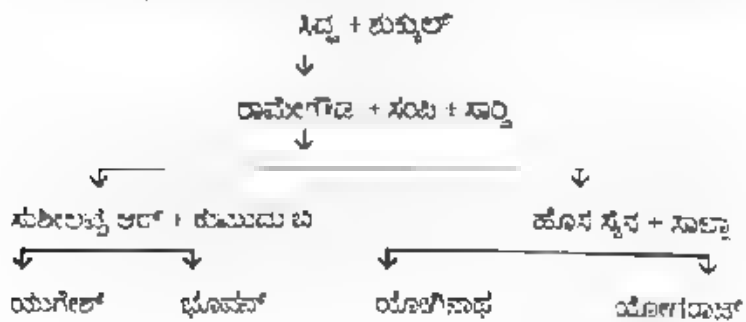
ಮೆಹಾದೋದವರಲ್ಲಿ ಗುರು ಕಳೆಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು, ಗುಜರಾತ್ನೋರಲ್ಲಿ ಗುರುಬಿಜೋ ಕಥೆಯನ್ನೂ, ಕಾಣವಾಳದಲ್ಲಿ ಗುರುಲಾಲೂ ಜಗ್ಗಣ್ ಕಥೆ ಪವಾರ್ಗಳಲ್ಲಿ ಗುರು ಉ ಬಾದೋ ಕಥೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಉತ್ಸಾಹದೊಂದಿಗೆ ಲಾವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಐತಿಹ್ಯಗಳು

ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಗರಲ್ಲಿ ನಾಕಪ್ಪ ನೈಜ ಫಲಸಿಗಳ ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಕಂಠಸ್ಥವಾಗಿವೆ ತಲೆಮುನಿಸಿದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಹರಿದುಬಂದಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಷ್ಟು ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ನಡೆದ ನೈಜ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯ ಘಟನೆ.

ಐತಿಹ್ಯ ೧. ಒಂದು ದಿನ ಸಿದ್ಧ ದೇವಿಯಾದಳು ಹೋದಾಗ ಎರಡು ಕೌಜನ ಹಕ್ಕಿ ನೋಡಿದ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಸುಟ್ಟಿದ ಬೂದಿ ಗುಡ್ಡೆಯತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಮೊದಲು ಆ ಕೌಜನ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದಲಿದ್ದ ಮಗ್ಗಿ ಬಲಿ ಹಾಕಲು ಬೇಗನು ಬಲಿ ಮುಂದಾದ ನಂತರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಎರಡು ಕೌಜನ ಹಕ್ಕಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬೇಜಾರಾಗಿ ಧೂ ಇದೊಡ್ಡಾ ಕೌಜನ ಹಕ್ಕಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ತುಡೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಎರಡು ಕೌಜನ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆಗ ಸಿದ್ಧ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಏನಿದು ಅಶ್ವರ್ಯ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮನದಲ್ಲೇ ನೆನಪು ಮನದಲ್ಲೇ ಲಂಬಾಣಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆ ಎರಡು ಹಕ್ಕಿಯು ಮತ್ತೆ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಲವಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗದೇ ಅರ್ಥವಾ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯದೇ ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮಾತ್ರ ಗುರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕೊನೆಯ ಸಲ ಹೇಗೋ ಹಾಗೇ ಮಾಡಿ ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿದ. ಆದರೆ ಆ ಹಕ್ಕಿಯು ಆಗಿಂದೇ ಅಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟಿದ ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಂಗಸಿನ ಬೂದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದ. ಆ ತಕ್ಷಣವೇ ಆಶಂಕರವಾಗಿಯಂತೆ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ನಾನು ಮೊದಲೇ ಸತ್ತು ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲದೇ ಪರಮಾತ್ಮದಲ್ಲೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಸಾಯಿಸದೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಎಂದು ಶರೀರವಾಣಿ ನುಡಿದು

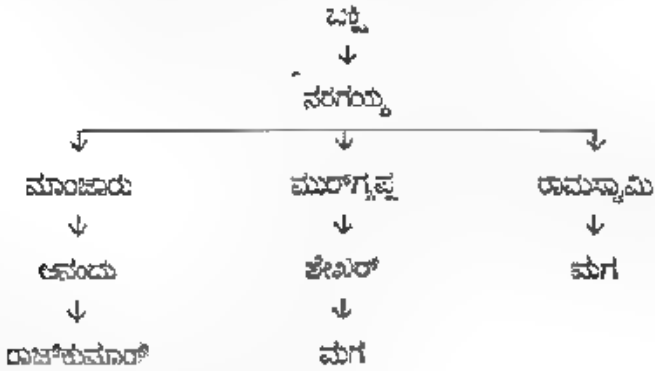
ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯ ಹಾಸಿನ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಯಾವ ಗದುಗವಿಲ್ಲದೇ ಆ ವಿರಹ ಕೌಜನ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಾಯಿಸಿ ದಿಟ್ಟ, ನಂತರ ಕಾಂಡಗೆ ಹೋದಾಗ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕುಕ್ಕುಲ್ ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟವಳು. ಈ ವಿರಹ ಕೌಜನ ಹಕ್ಕಿಯ ಪುಕ್ಕ ತೆರೆದು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಸಾರು ಮಾಡಿ ಉಣ್ಣಿ ದಿಡ್ಡಿದಳು. ಆಗ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ಕೆಲವರು ನಂಬದರು. ಕೆಲವರು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಆ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಗುಕ್ಕನ್ನು ಲಾಣ್ಣುವಾಗ ಆ ಗುಕ್ಕಿನ ಮೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರೇತ್ಯಾತ್ಮಮಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಳು. ನಂತರ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೌನ ರೂಪವಾಗಿ ಯಾರ ಜೊತೆಯೂ ಮಾತನಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ಕಳೆದರೂ ಉಟಿ ನೀರು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯರಾತ್ರಿಯಾದ ನಂತರ ಅವಳ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಅವ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಜಾಗದಲ್ಲೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಅಟವಾಡಿಸಿ ಓಡಾಡಿಸಿ ತನಗೆ ಬಂದ ಆಸೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಅದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಅವನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ದಿನ ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಿತು. ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದರೂ ನಂಬಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಾಪ ಕ್ಷಮಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಚಿನ್ನನದ ಸೂಜಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಲವು ಕೀಲುಗಳ ನಡುವೆ ಬರೆ ಹಾಕಿದರು. ಮತ್ತೆ ತದನಂತರ ಒಂದು ತೊಡ್ಡ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ವಿಳು ಕೆ.ಜಿ. ಒಣ ಮೊಸಿನಕಾಯಿ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿಯೆಸೆದದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅವನನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೂರಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಮ್ಮಿ ಕೆಮ್ಮಿ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಬಂದು ಸುಡ್ಡುತು. ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ ಬಿಕೆಂದರೆ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯು ಅವಳು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಟವಾಡಿ ಇರುವೆಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇ ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟ ಬರೆ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಹೊರಗೆ ಬಾರದೇ ಹಾಗಾಯಿತೇನೋ ಅಂದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗ ಕುಕ್ಕುಲ್ ನಾಲ್ಕು ಇತರಗಳ ಬಸಿಯಿದ್ದಾಗ ಸಿದ್ಧ ತಿಳಿಕೊಂಡ ಅನ್ನ ನೀರು ಇಲ್ಲದೇ ಕೊರಗಿ ತಿಳಿಕೊಂಡ ಇವರ ವಂತಾವಳಿಯು ಈಗಲೂ ಅಸಾಧ್ಯವಹಳ್ಳಿಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ನರದಲ್ಲೆ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ೧೩೫

ಐತಿಹ್ಯ ೨. ಚಿತ್ರಯೋಜನೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಣ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಶೂರನಾದ್ದನು
 ಪ್ರಾಣ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರಗಿಯೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.
 ಈ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಬಲಗಾಲದ ಕೊನೆಯ ಪಂಚ ಹಾಗಾಗಿ ಹಂಡಕಿ ಮರಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಲು
 ಪ್ರಾಣ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೂಲಕಗಳನ್ನು ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಕಂಡ ಆತನಿಗೆ
 ವಯಸ್ಸಾಯಿತು. ಆತನಿಗೆ ೨೦, ೩೦ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾವು ನೋವು ಆರಂಭವಾಯಿತು.
 ಒಂದು ದಿನ ಜೀವ ಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ ರೋಧಿಸಿದರು. ಇಂತರ
 ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಆಗಲೇ ಬಂದರು. ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯವ ತಾವು ತಕ್ಕಂತೆ ಆ ಹೆಣವನ್ನು ಒಂದೇ
 ಬೊಂಬಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೊಳಲು ಗುಂಡಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ ಬಿಕ್ಕಿಯ ಜೀವ ಬಂದಿತು.
 ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ಜನರು ಹೆವರಿ ಆ ಹೆಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದರು.
 ತರುವಾಯ ಆ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಳಿ ಮರಿಯನ್ನು ತಂದು ಮಗ್ಗು ಮೂಡಿ ಬೇವಿಡುವುದ
 ಬಿಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಇಂತಹ ದುರ್ಘಟನೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಭವವಾಗಿ ಜಾರಲ್ಲಿ
 ಭಯಪಡಬಾರದು. ಕೊನೆಯ ಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಇಂತಹ ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆವಾಗ
 ಮತ್ತೆ ಜೀವ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಮಗ್ಗು ಮೂಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಮೂರನೇ
 ದಿನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇ ತಿರಿಯ ದಿನದ ಭಯವಾಗಿ ಜವರ ಮುಂದೆ ಆಗೋಜರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು
 ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಭಯ ಭೀತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗುಂಪು ಗುಂಡಿಯವ ಜಗಳಗಳು
 ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಗ ನಡಗಯ್ಯ
 ಯಾವುದೇ ವಿಧವಿಧವೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಂದೆರ ಬೀದಿಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟ ಭೂತನಾಗಿ
 ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ ಇವರಲ್ಲದೆ ಇವರ ಆಳಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಎತ್ತನ್ನು ಓಡಿದು ಬೇರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.
 ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರಾಣ-ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜಾತ ಬಲಿಯಾಗಲಿ,
 ಮಗ್ಗಿಮಾಗಲಿ (ಮೋಸಿನ ಬಲಿ), ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರಲ್ಲದೆ
 ಆ ಹೂಡುವಲ್ಲಿ ಮಯ್ಯಾದೇವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಚೂಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಇವರಿಬ್ಬರ
 ಕೋರಿಯು ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಜೀವಾಂತಿಕೆ ಮಾಡಿ ತಂದವರನ್ನು ಕೆಳವ
 ಹಾಗಿ ಮೂಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದಿನವು ಕಳೆಯಿತು. ತಿಂಗಳು ಹೋಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಮಗ್ಗಿಯು
 ನಂತರ ತನ್ನ ಭಾವನಾದ ಕಾಳವಾಳರ ಕರುಂಬರವ ಹೆಂಡತಿ ಆಮ್ಮ ಎಂಬವರವಳನ್ನು
 ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಆ ಹೆಣ್ಣು ಹೆವರಿ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಬಿಕ್ಕಿ ಬಂದು
 ಸೇಗೆ ಕೂಳುತ್ತಾನೆ, ಬೀಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಒಂದು ದಿನ ಕ್ಷೇ ದುರ್ಘಟನೆ
 ನಡೆದೇ ಹೋಯಿತು. ಆತನು ಭೂತನಾದರು ಆಮ್ಮನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸಂಭೋಗಿಸಿ ಸಾಯಿಸಿ
 ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಅಂದರೆ ತನ್ನವಳಾಗಿಸಿಕೊಂಡ. ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಆ ತಂದೆವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.
 ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋದರು ಜೀವಿಯಲ್ಲೇ ಇರುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಮಗನೇ
 ಆಗಲಿ ನಡಗಯ್ಯನು ಚೂಕುತ್ತಾ ಇವರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ
 ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಗುರು ಹೇಳಿದ "ನೀವು ನಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿದರೆ ಆ ಭೂತಗಳು ನಮ್ಮ ಚೂಕೆ
 ಬರಲಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತನಾಡಿದ ಮನದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ

ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬಟ್ಟೆ ಒಂದು “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ವದಿ ದಾಟಿದರೆ, ನಾವು ಮೂವರು ಸೇರಿ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಸೇತುವೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತೇವೆ” ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ನರಗಯ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂಡದವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದರ ತೊಡಗಿದರು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ತಮ್ಮ ತಾಂಡದವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿದರು. ತುಂಗಾಭದ್ರಾನದಿ ಮೊಳಲೂರು ಸಮೀಪ ದಾಟಿ ಕೊಡಮುಗ್ಗೆ ಹೊದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಒಕ್ಕಿಯಾಗಲಿ, ಮಯ್ಯಾಗಲಿ, ಅಮ್ಮಿಯಾಗಲಿ ಇವರ ಹಾಂಡೆಯ ಕಡೆ ಸುಳಿವು ಸಹ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅವರ ಅಯಸ್ಸು ಮುಗಿದಿರಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಆಸೆ ಮುಗಿದಿರಬಹುದು. ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗಲೂ ಸಹ ದೇಳಿವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರ ವಂಶಸ್ಥರು ಅಸ್ತವಂತಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಟದ ಪಾಡುಗಳು

೧. ಕಾಡುಕೋಳಿ ಜೋಡಿ ನೆವಲು
ವಾಗಲಮ್ಮ ವಾಗಲೆ ಡಿಯಾಲಮ್ಮ
ಸಣ್ಣಸೂಜಿ ದಪ್ಪಪುಣಿ
ವಾಂಗಲಮ್ಮ ವಾಗಲೆ ಡಿಯಾಲಮ್ಮ
ಮ್ನಾಲೆ ಚಿವ್ವರ ಕೆಳಕೆ ಒಕರ
ವಾಗಲಮ್ಮ ವಾಗಲೆ ಡಿಯಾಲಮ್ಮ
೨. ಏಕೋದೊ ಪಿತುವಾ ಪೀಪಲೋಕಾ ಪಿತುವ
ಬಟುವಾ ಉಡು ಉಡುಬಾ
ಅಡಿ ಬಾಲಂರೇ ಜೋಬನ
ಬಟೋವಾ ಉಡು ಉಡು ಬಾ
ನದಿಕೇ ಕಿನಾರ ಜೇರಾ ಬಿಟುವಾ
ಛಾಯಲೋ ಉಡು ಉಡು ಬಾ

೩. ಧೋಳು ಧೋಳುವಾದಳೊ
ಅವನೆ ಕಾರು ಪಾಣಮಾ
ಗಂಜಳ ಪೇಲಿಯೆ
ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ ಮೋಡ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಟ ಆಡೋಣ.
೪. ರುಂಗಗಳಮ ತಿತರೊ ವಾಣ್ತೊಪೊ
ಕೆಜುರ ಕುಂಯ್ಯ ಕರತೀತಿ
ಕಾಡಿನ ಹಕ್ಕಿ ಕೊಗುತಾ ಇತ್ತು ಸೋರಕ್ಕಿ ಕುಯ್ಯಾ ಅಂಕತ್ತು
೫. ಬ್ಬಾಲಿಬಾಯ್
ಬ್ಬಾಲಿಬಾಯ್
ಬೇರೇ ಪೀಯಾಸ್ ಕೆ ಬ್ರಾಂಡಿ ಪಿಯ್ಯಸ್
ಪಾವೇ ಪೂಸಕೇ ತೂ ಬಾಬೆ ತೂಪಾಸ್ ಕೇ
ದೇವಿಕೊಯಿತೀನ್ ತಾರಾಕನಾ ಜಮೀನ್ ಕೊಯಿನಿ
ತರಗನಾ ಆಸ್ಕೀನ್ ಕೊಯಿಯಂತೆ ಮೆ ಕಿಂಮೆ ನಂಬು
ಕು ಕರ್ತೂ ಅವನು ಚೋಡು ಉಯ್ಯಗುತೂ
ನಡೆರಿ ಅಕ್ಕ
ನಡೆರಿ ಅಕ್ಕ ಬೇರು ಕುಡಿಯಣ ಬನ್ನಿ
ಬ್ರಾಂದ ಕುಡಿಯಣ ಬನ್ನಿ
ಸೊಪ್ಪು ಕಿಂತೀರಾ ಮಾಂನಾ ತಿಂತೀರಾ
ನಿಮ್ಮತ್ತ ದೇವರೂ ಇಲ್ಲ ಜಮೀನೂ ಇಲ್ಲ
ನಿನ್ನಾತ್ ಆಸ್ತಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ
ನಿನ್ನ ಹೇಗೆ ನಂಬಲಿ
ನಾವು ಚೊತೆಯಾದರೆ ಏನು ಮಾಡೋದು
೬. ಕಾಳು ಕಾಳು ವಾದಳೊ ಹಾಯಿನಿಲಾಬಿ
ಲಂಡು ಲಂಡು ನಾಯರೊ ವಾಗ್‌ಯೊನಿಲಾಬಿ
ಪಾಣಮಾ ಅವನೆ ಪಾರ ಜುಂಜರಕೇಲಿಯೆ
ಹಾಖ್ತಿ ಹಾಖ್ತಿ ಹೊಯ್ ಪೇಲ್ತ ಹೋಯ್
ಕರೆ ಕರೆ ಮೋಡ ಬಂದುಬಿಡು
ತಂಟಿನಾಳಿ ಬಿಸಿಳು
ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ನೀವು ಸೇರಿ
ಆಟ ಆಡೋಣ ಬನ್ನಿರಿ

೬. ಲಾಲ್‌ದೋರೆ ಮೆಟ್ಟು ಪಕ್ಕಾಮ್
 ದಾತಿಬೇಟೋಸ್ತ ಚಿರಮಿಲಾಗಳ್ಳೆ
 ದಾತಿಲಾತೋವ ಹೊಳೆ ಓಜಾಯಿ
 ಬಂಡೋಶ್‌ಕುಂಗಲ
 ಇವನೆ ಇವನೆ ಮೊಲ ಕುಂತಕಂಡಿತ್ತೆ
 ಬಲೆ ತಗುಂಡುಬಾ. ಬಲೆ ಸರಿಮಾಡು ಬಲೆ ಹಾಕನ.
 ಎದ್ದು ಹೋಗಿಬಿತ್ತು ಮೊಲದ ತೊಲ್ಲ ತಿನ್ನು

ಮದುವೆ ಪದ

೭. ಹರಸುಂಡ ಲೇಶಲ್ಲೆ
 ಸೊಪಾರಿಕೆ ಜಲ್ಲೆ
 ಒಯಿ ಎಕಲಾ ಸಂದಗತಕು
 ಮಾಯಿರೆ ಧಾತಲಂಗಯಿ

ಮಲಗೋ ಪದ

೮. ಸದಾಕೊ ಬುಲಾಯಿ
 ಪಲ್ಲಂಗೊ ಸುಲಾಯಿ
 ಸಾಸು ಬುರುಕೊ ಸವಾರಿ
 ಸಸರ್ ಲಾಂಗ್ ಪೆಸಾರೆ
 ಸದಾಕೊ ಬುಲಾಯಿ
 ಪಲ್ಲಂಗೊ ಸುಲಾಯಿ
 ಪರೈಮೋಕಾ ಪೂತು
 ಕ್ಯಾತಿಮ್ಮಾರೆ ಚೂತು

ಪಟ್ಟದ ಕಾಡು

೧೦. ಚಾಲೋರೆ ಪರಬತ ಊಪರ್ ಯೇ ಬಾಯಿ ಚಾಲೋರೆ
 ಚಾಲೋತೊ ಚಾಲೊ ಪರಬತ ಕೂಪರ್ ||
 ಕಾಟೋರೆ ಚಂದಣ್‌ಜೇನ ಧಾಮೇ ಕಾಟೋ
 ಭಾಂದೋರೆ ಗಗನ ರ್ಘೋಲೋ
 ಚಡೆ ಜೈರೆ ದಾದಾಜಿ ಎರಾನೋ ರ್ಘಾಂಡೇ ಓ... ಹಿಂದೋಳಾಯೇ
 ಚಡೆ ಜೈರೇ ಜೋಗವಾಯಾನೋ ರ್ಘಾಂಡೇ ಓ... ಹಿಂದೋಳಾಯೇ
 ಚಡೆ ಜೈರೇ ದುರ್ಗಾಶಮಾತಾ ರ್ಘಾಂಡೇ ಓ... ಹಿಂದೋಳಾಯೇ
 ಚಡೆ ಜೈರೇ ಚಿತ್ತೋಡ್‌ಗಡ್‌ಮಾತಾನು ರ್ಘಾಂಡೇ ಓ... ಹಿಂದೋಳಾಯೇ
 ಚಡೆ ಜೈರೇ ಭವಾನಿ ಭಕ್ತರಣ್ ನೋ ರ್ಘಾಂಡೇ ಓ... ಹಿಂದೋಳಾಯೇ

ಅರ್ಚೆ. ದೇವ ದೇವಿಯರಲ್ಲ ಅವರವರ ಗಡ್ ಪರಬತ = ಪರ್ವತಗಳನ್ನು
ಅರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಆಗ ಚಂದತ್ = ಗಂಧದ ಮರದ ಕೊಂಬಿಗೆ ಗಗನ
ಧ್ರುವನೂ ಆಗಸದತ್ತರದ ಚೋಕಾಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಮೊದಲು ದಾದಾಜಿ,
ಜೋಗಮಾಯಾ ದೇವಿ, ದುರ್ಗಾದೇವಿ, ಚಿತ್ತೋಡ್‌ಗಡದ ಸಾತೋಡ್ ಹಾಗೂ ತುಳಜಾ
ಭವಾನಿದೇವಿಯರು ಆ ಚೋಕಾಲಿಯ ಮೂಲಕ ಅವರವರ ಗಡ ತಲುಪಿದರು. (ಶಿವಗಿ
ಮುಡ್ಯವ್ವ, ಜಾಹಿವ್, ಅಸ್ತಾಪನಹಳ್ಳಿ)

೧೧. ಹಾರೆ ಲಾಯರೇ ದೋಂಗಾರೇ ಉಚಾರ್
ಏನವಾಗಜಾಯೆ ಲಾಯಿ ಮಾರೊ ಬೇಮಣ ಹಾದೊ
ಋಷಿಗಳೊ, ಮಾನಾವರೇವುನ ಸಾಯಿ ಬಜಾರು
ಜೋಲಾನಾಯೆ
ಹಾರೆ ಲಾಯರೇ ಸುಕಾತೂ ಭೂಂಜೇ
ಏನವಾಗಜಾಯೆ

೧೨. ಉದುಬತ್ತಿ ಜಲಾಲೆ ಹಾಸನೇವ್ವಡಾ
ಮಾತಾಕೆ ನಾಮ್ ಬಾಯ್ ಇಂಗಲಾದೇರಿ
ಸೋಲಾಪುರಿಸಿ ಆಯಿರಿ ಮಾತಾ ಸದ್ವರ್ ಸವಾನಿ
ಮಾತಕೇ ನಾಮ್ ಬಾಯ್ ಇಂಗಲಾದೇರಿ
ತೋಳಹಾಪುರಿಸಿ ಆಯಿರಿ ಮಾತಾ ಸದ್ವರ್ ಸವಾನಿ
ಮಾತಕೇ ನಾಮ್ ಬಾಯ್ ಇಂಗಲಾದೇರಿ
ಚಾವಂಡಿಗಡಸಿ ಆಯಿರಿ ಮಾತಾ ಸದ್ವರ್ ಸವಾನಿ
ಮಾತಾಕೇ ನಾಮ್ ಬಾಯ್ ಇಂಗಲಾದೇರಿ
ಮಹವರ್‌ಗಡಸಿ ಆಡಿರಿ ಮಾತಾ ಸದ್ವರ್ ಸವಾನಿ
ಮಾತಾಕೇ ನಾಮ್ ಬಾಯ್ ಇಂಗಲಾದೇರಿ

೧೩. ಚೆಂಬುಮಾಂಗ ದಾನಮಾ ಜೇಜೇ ಭೋಲೊ ಜೈ ಭವಾನಿ
ಸೌಂಜೇಸಿ ಗಂಗ್ ಸಾನಮಾ ಜೇಜೇ ಭೋಲೊ ಜೈಭವಾನಿ
ಸೌಭಕರೇ ಗಂಗ್ ಸಾನಮಾ ಜೇಜೇ ಭೋಲೊ ಜೈಭವಾನಿ
ಸೌಮೋಂಡು ಗಂಗ್ ಸಾನಮಾ ಜೇಜೇ ಭೋಲೊ ಜೈಭವಾನಿ
ಜಡಿಯಿರಿ ಬಾಲನಾ ಘಾಟಮಾ ಜೇಜೇ ಭೋಲೊ ಜೈಭವಾನಿ
ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ಹಾಡು

೧೪. ರಾಜ ಚಾಲರೇ ಶಿಕಾರಿಕೊ, ಸಾತೊಪಾಚೊ ಹರನಿ ಮಾರನಿಕೂ
ಸಾಯೆ ಸುಂದರಿ ಬೇಟೆ ಗೋಡುಮೆ ಧನಿಯ ರಾಜೆ ಕರನ
ಬೇಟೆಂಕ ರಾಜಮೆ ಭೂತೊಂಕ ರಾಜ್

ಧನಿಯಕ ರಾಜ್‌ಮೆ ಧನಿಯ ಮುನಿಯ
ಹನುಮ ಚಾಲರೆ ಶಿಕಾರ್‌ಕೋ, ಧನಿಯ ರಾಜ್ ಕರೋರೆ
ಅರೆ ಬೀಬ ರೋವರೆ ಕಂಗುಮಹಲುಮೆ
ಬಾಂದಿರೋವರೆ ಧರವಾಜೆ, ಧನಿಯ ರಾಜ್ ಕರೋರೆ ತುಮ
ಲಡನೆ ಅಯೇ ಮುಗಲಯಿಕಿ ಚಾಮನಜಕೆ ಪೂಜೆ
ಅರೆ ಗೊದುವೆ ಸಾಹೆಬ ಜಡುವೆ... ಎಂಗಿನಯ
ಅರೆ ಗೊದುವುಗೆ ಲಾಲೇನ ಕೋವ್ ಕರೋರೆ ಜಡುವೆ

೮೪೯. ಗಂಡ ಇದ್ದಾಗ ಆತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಕಾರಿ, ಮೊಗಲರೊಂದಿಗೆ
ಜಗಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಡಿದಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆ ಮಗನ ಕಾಲದ
ಜೀವನವನ್ನು ಭೂತೊಂಕೆ ರಾಜ್‌ಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ರೋಧಿಸುತ್ತಾಳೆ.
(ಶಣ್‌ಮೆರಿ ಗುಬರಾತೋ, ಅಸ್ತಾವನಹಳ್ಳಿ)

ಆಟದ ಹಾಡು

೧೫. ಪೂಪು ಪೆಕಂಪು
ಪುಕ್ಕಾರಿಗೆ ಕೊಳಂದೆ
ಅಟುಟ ಪಾಣಿ
ಮಿಪಾಲಿಕೆ ದುಮ್ಮಿ
ತಾಳಂಗಿ ಪುನ ಪುನ ಪಶ್

೧೬. ಅಚ್ಚಿಚ್ಚು
ಬೆಲ್ಲದಾಚ್ಚಿ,
ಯಾವ ಬೆಲ್ಲ
ಕಪ್ಪು ಬೆಲ್ಲ
ಯಾವ ಕಪ್ಪು
ಮಡಕೆ ಕಪ್ಪು
ಯಾವ ಮಡಕೆ
ಅನ್ನ ಮಡಕೆ
ಯಾವ ಅನ್ನ
ತಿನೊ ಅನ್ನ
ಯಾವ ತಿನೊ
ಎಟು ತಿನೊ
ಯಾವ ಎಟು
ಕೋಲು ಎಟು

ಯಾವ ಕೋಲು
ಗಾಂಧಿ ಕೋಲು
ಯಾವ ಗಾಂಧಿ
ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

ಮತ್ತೊಂದು (ಜಗಟುಗಳು)

೧. ಖಡಾ ಬಲ್ಲಾ ಪೆರ್ ಚಾಂಗ್‌ಚೇರಿ ವಡಿಲ್
ಮೈದಾನದಾಗೆ ಕಾಲು ತೆರೆದು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ
ಮಗಡಿ (ಫೊರಲಿಟ್ಟ ಬಜಿ)
೨. ಖಡಾ ಬಲ್ಲಾ ಪೆರ್ ಗೋಳೊ ರಡಕ್ಕೊ ಪೆಳವಾನ್
ಮೈದಾನದಾಗೆ ಉರುಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.
ಕವೀಶ್ (ಬೆಲ್ಲ ದ ಕಾಯಿ)
೩. ವೈದಾನ್‌ಮೊ ಟೋಪಿ ಲಗಾಡಿ ಬೇಟೊ
ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಯಾರೊ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ
ಗಾಜ್ (ಹಣಬಿ)
೪. ಏಕ್ ಶೀಶ್‌ಮಾ ದೊ ರಂಗ್ ಕಾ ಏವಿ
ಒಂದೇ ಸೀಸೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಣ್ಣದ ನೀರು
ಮೊಟ್ಟೆ
೫. ಗದ್ದೆಮಾ ಪಾಣಿ
ಪಾಣಿಮಾ ರುಪಾಡ್
ರುಪಾಡ್‌ಮಾ ಆಗ್
ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬೇರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ
ಲಾಟೇನು
೬. ಕೈಚಿ ಡೋರಿ
ಚಮ ಕೇ ತಾರಾ
ಹತ್ತೆ
೭. ಮಾದಂತ್ರಿ, ಬಾಪ್ ಜಿತ್ರೆ
ಉಸ್‌ಕಾ ಪೇಟೆ ಕಾ ಬಚ್ಚಿ
ಮಾನಿಕ್ ಯುಕುಣಾ
ತಾಯಿ ಹಲ್ಲಿನವಳು ತಂದೆ ಜುಟ್ಟಿನವನು ಮಗ ಮುತ್ತಿನಂಥವನು
ಹಲಸಿನ ಹಾಣ್ಲಾ (ಸ್ವಾಮಿ, ಹೊಳೆ, ಮುಳ್ಳು)
೮. ಬಾನಾ ರುಮಾಲ್ ಭಾನ್ ತಾ ಕೊವನಿ

ಆಯನ ಬಾದ್ರಿ ಪುಂಗಳಿ ಕರ್ತ ಕೊಪಾನಿ
 ಜೀ ಯಾಸ ಪೈತಾ ಗಣತಾ ಕೊಪಾನಿ
 ತಂದೆಗೆ ಪೇಟ ಕಟ್ಟಲು ಅಗುವುದಿಲ್ಲ
 ತಾಯಿಗೆ ಜಾಪೆ ಮಡಿಸಲು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
 ಮಗನಿಗೆ ದುಡ್ಡು ವೇಸೆಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ
 (ಪಾದಕೃ, ಜಿಎಸ್‌ಎನ್, ತಾಡೇ) ಆಕಾಶ್, ಭೂಮಿ, ಸಕ್ಷತ್,

೯. ಕೊಸೂದಿ
 ಕೊ ಉಲ್ಕಿ
 ನೂರು ಸೀದಾ
 ನೂರು ಉಲ್ಕಾ
 ಕಾಳು ಪಂಚ್ (ಕರಿಹೇಬರು) "

೧೦. ಧೋಳೊ ಗೋಡೊ
 ಜಾಬೊ, ಜೊಡೊ
 ಬಳಿ ಕುದುರೆ ಹಸಿರುಬಾಲ
 ಮೂಳೊ (ಮೂಲರಗಿ)

೧೧. ಕಾಳು ಆದ್ಲಿ
 ಧೋಳೊ ಧಾತ್
 ಕರಿ ಮನುಷ್ಯ ಬಿಳಿ ಹಲ್ಲು
 ಒಪಾಳಿಯೊ ಜಾಡ್ (ಜಾಲಿಮದ)

೧೨. ನಾಮೊ ಗರಯಾ
 ನಾನು ಬೀಗ
 ಚಿಕ್ಕವನಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಬೀಗ
 ಹೆಚಲಿ (ಮೂಗಿನ ಸತ್ತ)

೧೩. ಏಕೆ ಮಹಲಮಾ
 ಏಕೂ ಜಟ್ಟಿ
 ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಒಬ್ಬನೆ ಜಟ್ಟಿ
 ಪ್ಲಾ ರೆಗಾಯ್ (ಒಸವನಹುಳು)

೧೪. ಗುಂಗುಡಿ ಹೋಡಿ ಪಡೊರೇನ್ ಕೋಣ್
 ಕಂಬಳಿ ಹೊದ್ದು ಮಲಗಿರುವವರು ಯಾರು
 ಭೋಣ್ಣು (ಕುಂಬಳಕಾಯಿ)

೧೫. ವಾಕ್ಯ ಸೊಕ್ಕು ಕಡಮೆ ಬಿಂಗು
ಖಂಡಾರು (ಗೌಜಹತ್ತಿಯ ಬಲೆ)
೧೬. ಅಡಕ್ಕು ಕುಪ್ಪರ್ ಬೋಟ ಮಹಿ
ಅಡಕ್ಕು ಕುಪ್ಪರ್ ಖೇಖ್
ಬೋಟನು ಮಯ ಪಾಪ
ಮೂಲೆ ಮೇಲೆ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆ ಮೇಲೆ
ಕೂದಲು ಮೋಸದ ಒಳಗೆ ನೀರು
ಸಾರೇಳ್ (ತೆಂಗಿನ ಶಾಯಿ)
೧೭. ಏಕ್ ಮೊಳಮ್
ಏಕ್ ಡೊಕುಳೊ
ಒಂದು ಕರೇಲಿ ಒಂದೇ ಮೀನು
ಬೇಬ್ (ಸಾಲಗಿ)
೧೮. ಏಕ್ ರಾಜಾ
ಏಕ್ ಬಾವಡಿಕನಗಯೊ
ಖಿಡ್ತು ಚೆಡ್ತಿ ಕಾಡೆವೊ
ಪಡಿಗಯುತೆ ಆಯೊ ಖೊಯನಿ ಪಾತ್ನೊ
ಒಬ್ಬ ರಾಜಾ ಒಂದು ಬಾವಿ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿದ್ದ
ಒಟ್ಟನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚುಕಿ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ ವಾಪಸ್ಸು ಎದ್ದು
ಬರಬೇ ಇಲ್ಲ
ಕೇಳು (ಪಾಳೆಹಗ್ಗು)
೧೯. ಏಕ್ ಜಾಣೋ ಬೇಟೊ
ಏಕ್ ಮಾಡ್ಕಿವಳಿ ಅವ್ತಿತಿ
ಯೊ ಮಾಡ್ಕಾಖನ್ ಬೇಸಗಿ
ಮಾಡ್ಕು ಬೊಲೂ ಕರುತೂ ಬೇಬ್ ಜರಾ
ಮಾಡ್ಕಿ ಬೊಲೂ ಕರ್ತಿತಿ ಬಶ್‌ಬಶ್
ಮಾಡ್ಕು ಬೊಲೂ ಕರ್ ತೂ ತೂ ಉಯ್‌ಗೂ ಉಯ್‌ಗೂ
ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಕುಂತಿದ್ದ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಒಬ್ಬಳು ಹೆಂಗಸು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು
ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕುಂತಿದ್ದಳು ಅವಳು ಸಾಕು ಸಾಕು ಎಂದಳು
ಇವನು ಆಯ್ತು ಆಯ್ತು ಎಂದನು
ಚೂಡಿಯೊ (ಬಲೆ)

೨೦. ಬಜಾರ್ ತೊ ತಾಯಿತೊ ಗರೇ
ವಹಾಡಿ ತೊ ರೋವಾಲಗಾಮು
ಸಂತೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ತರೋದು
ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಳೋದು
ಕಾದೆನೊ (ಈರುಳ್ಳಿ)
೨೧. ಅಟ್ಟಿದ್ದೂ ಉಪ್ಪರ್ ಅಟ್ಟಿನಉಪ್ಪರ್
ನ್ಠಾಮೊ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಚೀಪು (ಕುಂಕುಮ)
೨೨. ಖರೀನ್ ಮ್ಹಿಕ್ಕಯಿನ್
ಲೀಗೊತೊ ಬಜ್ಜಾರ್‌ಮಾ
ಎಕ್ಕಸ್ ಗಡೀಮಾ ಯೇಚ್ಚಿಯಾಪಾವಾನು
ಮಾಡಿ ಬಣಗಿಸಿ
ಸಂತೆಗೆ ತಗೊಂಡೋದರೆ
ಜಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಮಾಗುತ್ತದೆ
ಮಾಡೀನೊ ಹಂದಿಕೆ (ಮಡಕೆ)
೨೩. ಏಕ್ ಗಂವ್ ಪೊಪ್ಪಾಕಿದಿನ್
ಲೊಕರೊ ಬರೀನ್ ಹೋಳಿಗೆ ಕರೀನ್
ಅಕ್ಕಾ ಅದ್ವಿನಾ ಖಡ್ಕೆನ್ ಬಸಂ ಉಜ್ಜೆನ್ ಉಪ್ಪಸ್
ಒಂದು ಗೋದಿಗೆ ಬಡೆದು ಹಾಕಿ
ಕುಕ್ಕೆ ಕುಂಬ ಹೋಳಿಗೆ ಮಾಡಿ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿನ್ನಿಸಿ ಮತ್ತೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ
ಆಗನ್‌ದಾಬೊ (ಚಿಂತೆಪ್ಪೊಪ್ಪೊ)
೨೪. ಮಾರಾಖೇಡೇಚಿ ಏಕ್ ಅದ್ವಿ ಕದೇಬರೇಬ್
ನನ್ನ ಜೊತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಬ್ಬ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ
ಸ್ವಾತಿ (ನರಳು)
೨೫. ಗಾಗೊ, ಮಾಡಿ ನಾಕೀಸ್
ಶೀಟೊ ತರದೀನ್ ದಾಣಖಾಡಿನ್ ಪಾವಾನೊ
ಲಂಗ ಬಿಚ್ಚಿ ಶಾಟ ತರದಿ
ಕಾಳೆಲ್ಲ ತಗದು ತಿನ್ನುವುದು
ಮುಕ್ಕೊ (ಬೋಳ)

೨೬. ಕೂಕೂನಿ ಗಾಂಧಮಾ
ಜಮೈನೂ ಚಿಮ್ಮ
ಬೇಗ
೨೭. ಏಕ್ ಗಾಯಿ ಕೆಲ್ಲು ನಾಖಾನಾ ಆಗಾಡಿ
ದೂದ್ ದೇನು
ಹನು ಕರು ಹಾಕುವೆ ಮುಂಚೆ ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತದೆ
ಖಾತೋ (ಹೆಚ್ಚು)
೨೮. ಏಕ್ ಬೇಕ್‌ಮಾ ತೀನ್ ಮೂರ್ತಿ
ಯೊ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ, ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ,
ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂನೂ ಗೋಬಿಂದೊ
ಯೊ ತೀನ್‌ನಾ ಗಲೆಂಡಾಮಾ ಪೂಲ್‌ನೇವಾರ್ ತೀ
ಮೊಂಡೂ ಖಾತೊಖಾತೊ ಆಯಿನ್ ಇಂದ್ರಾಗಾಂಧಿ ಅಜು
ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂನಾ ಗಲೆಂಡಾಮಾನು ಪೂಲ್ ಕೈಯಿಂದು
ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿನಾ ಗಲೆಂಡಾಮಾನೂ ಕೆಯಿಳಾದೂನಿ ಶಾನಾ ಖಾಜೆ
ಒಂದು ಬೆಂಕಿದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರ್ತಿಗಳಿದ್ದವು
ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂಗಳವು
ಅವರೆ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಾರಗಳಿದ್ದವು
ಒಂದು ಕುರಿ ಮೇಯುತ್ತ ಒಂದು ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ
ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಕೊರಳಿನ ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕಿತು,
ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯ ಕತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ಬಿರೆ ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ.
ಶಾನಖಾಜೆಕತೊ ಇನ್ ಹಾತ್‌ಮ ಲಾಕ್ಡ ಭೆ
(ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನ ಕೈಲಿ ಕೋಲಿತ್ತು)
೨೯. ಏಕ್ ಅಮ್ಮಾನಾ ಏಕ್ ಚಿಯೊತೊ
ಅಮ್ಮಾ ಪಾನೆ ಭರ್ಲಿನ್ ಅನಾನಿ ಟೀಂಪರ್
ಪಟ್ಟಕಯಿಗಯಿ ತದೇ ಚಿಯೊ ಉಲಾಳಿನಿ ಟೀಂಪರ್
ಅಮ್ಮಾನೆ ಚಿಯಾ ಕರುಖಾನೆ ಚಿಮೇಕೊಯಿನೆ,
ಒಗೋದರಿನ್ ಉಲಾಡ್
ಉಲಾಲಿಲ್ಲಾ (ಎದ್ದೇಳಮ್ಮ)
೩೦. ಏಕ್ ಪಹಡ್ನಾ ಫಾಖ್ ವಹಡಾನೂ
ವೀಬ್ ಅದ್ವೀನೂ ಮುಡಿಕೊ ಖಿತ್ಯಾನೂ
ಬೇ ಅದ್ವಿ ಪಳ್ಳಿ ಬಾಪಾನೂ

ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು
 ಇಷ್ಟತ್ತು ಜನರ ಕಲೆ ಕಡಿಯುವುದು
 ಇಬ್ಬರಾಳು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು
 ಪಿಲೇಜಾಕತ್ರಾನೂ, ನಬ್ಬಿ ರಾವಾಡಾನೂ, ಚಪ್ಪಲಿಗಲ್ಲಿ ಜಾವಾನೂ
 (ತಲೆಕೆಚ್ಚಿಗ್ ಉಗುರು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು
 ಹೋಗುವುದು)

೩೧. ಅಪಣೆ ರಾಂಡ್ ಅಕ್ಕೀ ಟೇಮ್
 ಶಾತ್‌ಬೋಲ್ ತೊಡೆನ್
 ಪೂಕೀ ಏಕ್ ಟೇಮ್ ಏಕ್ ಶಾಚೊ ಕೊಯಿದೇನಿ
 ನಮ್ಮ ಹೆಂಡರು ಎಲ್ಲಾ ಟೇಮು
 ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ
 ಒಂದು ಟೇಮು ಯಾಕೆ, ಒಂದು ವಸ್ತು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ
 ಖಾಂಡೂ ವೇಯಿಕೊಯಿನಿ ಅಪಣೆ ಮರಾಕೊ
 (ನಾವು ಸತ್ತಾಗ ಭುಜ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ)

೩೨. ಬಹರ್ ಮಿಕ್ಕೂ ಮಹೀ ಪಿಕ್ಕೂ
 ಬಹರ್ ಪಿಕ್ಕೂ ಮಹೀ ಮಿಕ್ಕೂ
 ಅಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕೂ
 ಹೊರಗಡೆ ಸಹಿ ಒಳಗಡೆ ಸಪ್ಪೆ
 ಮೇಲೆ ಸಪ್ಪೆ ಒಳಗಡೆ ಸಿಹಿ
 ಪೂರಾ ಸಿಹಿ
 ಪೂದ್‌ಖಜೂರ್, ಪೇಲೂ ಗೋಲ್ (ಖಜೂರ್, ಪಾಲೆಹಣ್ಣು, ಬೆಲ್ಲ)

೩೩. ಏಕ್ ರಾಜಾ ಏಕ್ ಟೇಮ್ ಖಿದುತ್ ತೂ
 ಕಾಡಿಯೊತೊ ಬಿಜ್ಜರ್ ಟೇಮ್ ಪೆಹರಾಖೊಯಿನಿ
 ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಒಂದು ಸಲ ಪರ್ಟ್ ಬಿಜ್ಜಕ್ಕಿದರೆ
 ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಇಕ್ಕೊಕ್ಕಿಲ್ಲ
 ಖ್ಲಾಪ್ (ಹಾವು ಫೋರೆ ಬಿಡೋದು ನಿ ಕ್ಲಾಳಿ)

೩೪. ಏಕ್ ರಾಜಾ ಅರಮನೆ ಭಾಂದೇತೊ
 ಇನಿ ಪೀಶ್ಕೊ ಪರಸ್ ಪೆಳ್ಳಿ
 ಚಲೆ ಇಂಡಾನೊ
 ಒಬ್ಬ ರಾಜಾ ಅರಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ
 ಕನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೇನೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ
 ಖಾಣೇಗಾಯ್ (ಬಸವನಮಠ)

೩೫. ಏಕ್ ದೇವ್‌ವಾ ಕಾಡಪೆಹರಾನಾ ಖೋಯಿನಿ
ಏಕ್‌ದೇವ್‌ವಾ ಟೀಕು ಲಗಾಡೆನಾ ಖೋಯಿನಿ
ಏಕ್ ದೇವ್‌ವಾ ಭೋಲಿ ಧೂವಾನಾ ಖೋಯಿನಿ
ಒಂದು ದೇವರಿಗೆ ಸೀರೆ ಉಡಸಲಿಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ಒಂದು ದೇವರಿಗೆ ಕುಂಕುಮ ಹಾಕಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ಒಂದು ದೇವರಿಗೆ ತಿಳಿ ತೋಳಿಯಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ಆಗ್, ಪಾಡ ಆಬ್ (ಬೆಂಕಿ ನದಿ, ಆಕಾಶ)
೩೬. ಬಾನಾ ಕುಂಬಾಲ್ ಬಾಂದಾನಾ ಖೋಯಿವೊನೀ
ಕಮ್ಮಾನಾ ಖಾಡಿಪೆಹರಾನಾ ಖೋಯಿವೊನೀ
ಚಿಯಾನಾ ಪೈಶಾಗಣಾನಾ ಖೋಯಿವೊನೀ
ತಂದೆಗೆ ಪೇಟಿ ಕಟ್ಟಿಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ತಾಯಿಗೆ ಸೀರೆ ಉಡಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ಮಗನಿಗೆ ಹಣ ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ
ಮಾಡ್, ವಾದುಳಿ, ಶುಕ್ಲರ್ (ದಾರಿ, ಮೋಡ, ನಕ್ಷತ್ರ)
೩೭. ಭಾತಿಮಾ ಡೋಳಾ
ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು
ಖೇಲಿಜೊ (ಎಡಿ)

ಗಾದೆಗಳು

ಜಾನಪದ ಭಾಷಿಕ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ತಲೆಮಾರಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಹರಿದು ಬರುವ ಸತ್ವಯುತ, ಅತ್ಯಂತ ಕಲಾತ್ಮಕ, ಮೌಖಿಕವಾದ ಜೀವನಾನುಭವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು 'ವಿಶ್ವಕೋಶ'ಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಶಬ್ದದ 'ಕಹಾವತ್' ಅಂಗ್ನೂ ಭಾಷೆಯ Proverb ಪದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಯರಲ್ಲಿ 'ಕವತ್' ಅಥವಾ 'ಬೋಲಿ'ಗಳಿವೆ.

೧. ಪಾಪ್ ಮರಾಸ್, ಧರಂ ಜೀವಾಸ್ (ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಉಳಿವು) ಯಾರೇ ಅಗಲಿ ಕದ್ದುಮುಚ್ಚಿ ಪಾಪ ಮಾಡಿದರೆ, ದಾಸ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತು ಅಷ್ಟಮುಖವಾಗಿದೆ.

೨. ಉಪ್ಪರ್ ಮಿರ್ದು, ಮಹೀಬಾಟು (ಮೇಲೆ ಸಿಹಿ, ಒಳಗೆ ಹುಳಿ) ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ.

೩. ಮಹಿ ಪ್ಯೋ, ಪಾಥರ್ ಹಾತ್ ಧೋವಾವಾಕೋ (ಒಳಗೆ ಉಂಡು, ಹೊರಗೆ ಕೈ ತೋಳಿವವನು) ನಂಬಿಸಿ ಮೋಸ ಮಾಡುವವನು, ಹುನೆಯ ಎಚ್ಚರಗಳನ್ನು ತಾವದಿಯಲ್ಲಿ ಬಯಲಿಗೆಳೆವವನು.

೪. ಜೆನು ಫೈನ್, ಶಿಂಸ್ಪರ್ ರಿಪ್ರ ಪ್ರೋಡಕ್ಷಾಕೋ (ಅವರದ್ದೆ ತಿಂದು ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಡಕೆ ಹೊಡೆಯುವವ) ಉಂಡ ಮನೆಗೆರಡು ಬಗೆವವ.

೫. ಮಾರೊ ರೂಪ್, ಜಮೀನ್ದ ದಿದೀ, ಜಮೀನ್ದೊ ರೂಪ್ ಮೇಲಿಧೀ (ನನ್ನ ರೂಪ ನೆಲಕ್ಕಿತ್ತು, ನೆಲದ ರೂಪ ನಾನು ತಗೊಂಡೆ) ಅಂದರೆ ತಾವು ಓಂದೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಸಾಕಿದ್ದು, ದೇವರ ಹೆಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಾಗ ಪಟ್ಟಿ ಗೋಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ ಈ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ.

೬. ಜೊವಾಕೋಫಿ ದಾದಾಜೆಸ್, ಮಾರಾವಾಕೋಫಿ ದಾದಾಜೆಸ್ (ಬದುಕಿಸುವವನೊ ದಾದಾಜೆಯೇ (ಈಶ್ವರ) ಸಾಯಿಸುವವನು ದಾದಾಜೆಯೇ) ಎಲ್ಲ ಬಾರವನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಬಂದಾಗ ಹೊರಿಸುವುದು.

೭. ಖೇಲ್ ನೀ ಆವಾಕಾನ ಥಗಲೀ ವಾಕೀ (ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವಳಿಗೆ ಜಗಲಿ ಡೊಂಕು) ಕುಣಿಯಲಾರದವಳಿಗೆ ನೆಲ ಡೊಂಕು.

ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಲಿಪಿಕೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನಪದ ಪ್ರಚಾರಗಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

೧. ಉಪ್ಪರ್ ಚಫಾವಾನು (ಮೇಲಿಕ್ಕೇರಿಸು) ಹೊಗಳಿಸು

೨. ಮಲ್ತಾಮಾರ್ (ಬೆಣ್ಣೆ ಹುಟ್ಟು) ಮಸ್ತಾಪೋಡಿ, ನಯವಂಚಕ

೩. ಆಗ್ ನಾಖಾವಾಕೊ (ಬರಿಕೆ ಹಚ್ಚುವವ) ಜಗಳಗೂಟ, ಚಾಡಿಪೋರಾ

೪. ಮಾಥಾಪರ್ಲಾ ಬೋರೊಣಿ ಉತ್‌ರೀಗೋ (ತಲೆಯಭಾರ ಇಳಿಯಿತು) ಜವಬ್ದಾರಿ ಕಳೆಯಿತು.

೫. ಫಾತಿಪರ್ ಬೆಚ್ (ಎದೆಯೇಲೆ ಕೂರು) ಜರೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸು, ಗಡಿಬಿಡ ಮಾಡು

೬. ಬೇ ಬೇಬಾವಾಕೋ (ಎರಡು ನಾಲಿಗೆಯವನು) ಎದಿಂದಲೆ ನಡೆಯದವನು

೭. ಫಾಟಾ ಮೊಹಡಾನು (ಹರಕು ಬಾಯಿಯವನು) ಬೊಗಳಿ ಬಿಡುವವ, ಚಾಡಿಕ್ಕೋರ

೮. ನಾಕ್‌ನ ಬೇಬ್ ಲಗಾಡ (ಮೂಗಿಗೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ತಾಗಿಸು) ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು

೯. ಫಾನ್‌ಪರ್ ದಾವ್ ಕಾಡ್ (ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೆಗೆ) ಹಳೆಯದನ್ನು ಕೆಡಕು.

೧೦. ಮಾಥು ಮೊರೋವಾಕೊ (ತಲೆ ಹೊಡೆಯುವವನು) ಮೋಸಮಾಡುವವನು

೧೧. ಡೋಕಾನು ಧೂಳಿನಾಕ್ (ಮೋಸ ಮಾಡು) ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಕು

೧೨. ಆಡೇಕ ಗೋಜೋ ಫಾಲೆ (ಅಡ್ಡಗಾಲು ಮಾಡು) ಕೆಲಸದ ಮಧ್ಯೆ ಮೂಗು ತೂರಿಸು

೧೩. ನಾಕ್ ಚೆಥೈನ್ ವಾತೆಕರ್ (ಮೂಗೇರಿಸಿ ಮಾತನಾಡು) ಸತ್ಯವಂತನಾಗು

೧೪. ಹಾತ್‌ಥೈನ್ ಪಿವೋವಡ್ಕೋ (ಕೈ ತೊಳೆದು ಚೆನ್ನ ಹೆತ್ತು) ದುಂಬಾಲ ಬೀಕು

೧೫. ಫಾತೀಪರ್ ಕೇಖಿವಾಕೋ (ಧೈರ್ಯವಂತ) ಎದೆಗಾರಿಕೆ

೧೬. ವಿಶೋಬೊಚ್ಕೋ (ಶೈಲಾಗದವನು) ಎಂಬಲು ನೆಕ್ಕುವವನು

೧೭. ಕಾನು ಬಡ್ಕೆಪೋರ್ (ಒಡಾಯಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವ) ತನಗೆ ತಾನೇ ಒಡಾಯಿಕೊಟ್ಟ
ಕೊಳ್ಳುವವನು

೧೮. ವಾತೆ ವಪಾರ್ (ಮಾತಿನ ಒಗ್ಗರಣೆ) ಒಣಜಂಭ

೧೯. ಡೋಲೋಕಾರ್ (ಕಣ್ಣು ತೆಗೆ) ಕಣ್ಣೆದು

೨೦. ಮುತ್ತರ್‌ಮ ಮಾತ್ಸುಲ ಖಿಂವ್ (ಉಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿ) ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ
ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದು.

೨೧. ವಾತ್ ವಾತ್‌ಮಾ (ಮಾತು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ) ಮಾತು ಮಾತಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವುದು

೨೨. ಹ್ಲಾ ವಾದೀಪೋ ಹಿಜ್ಲ ಪೋ (ಇಲ್ಲಿ ಹೂಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಸಣೆ) ಯಾವುದೇ ಗುಪ್ತ
ವಿಷಯಗಳು ಬಹಳ ಬೇಗ ಹರಡುವುದು.

೨೩. ರುಖಾಚಿಪೋಲೀನ್ ಬಿವ್ನ್ ಕರಾವಾಳೆ ೫ (ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಬೇಟಿಸುವವನು ಅಶ್ವಾಸನೆ
ನೀಡುವವನು) ಮರಳು ಮಾಡುವವನು.

೨೪. ಮೆಳ್ಳು ಲಗಾರ್ (ಕೊಳೆತದ್ದನ್ನು ಹಚ್ಚು) ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವುದು. ಹಿಂದೆ ಬೀಳು.

ಭಾಷೆ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಜಾತಿಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ
ವಾಗ್ರಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ
ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸುವಿ-ದುವಿ, ಆಶೆ-ಆರಾಂಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಸಕಲಕೋಟಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯವೆಂಬುದೊಂದೇ
ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೇವಲ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತವೆ
(ಒದರುತ್ತವೆ) ಮಾತು ಅಥವಾ ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು
ದೊಡ್ಡ ವರದಾನವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದ ೧೬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಲ್ಲಾ ತಮ್ಮದೇ
ಆದ ಲಿಪಿ ಇವೆ. ಆದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಆಡುವ ಮಾತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ
ಕೇವಲ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬರವಣಿಗೆ ಇಲ್ಲ.

ಮನುಷ್ಯ ಮಾತನಾಡುವ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಇವನು ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ
'ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಣಿ' ವಿನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಭಾಷೆ 'ವಾಗ್ರ' ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ವಾಗರಿಯೋ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆದು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ
ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ ಯಾವೊಬ್ಬ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಬಳಿಯ ಯಾವುದೇ
ಮಾಹಿತಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ದಾಖಲೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಾಗ್ರ ಭಾಷೆಯು ಅನೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ
ಭಾಷೆಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಇವರು ತಮಿಳು, ತೆಲಗು, ಗುಜರಾತಿ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ,
ಉರ್ದು, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಿಶ್ರಾ

ಭಾಷೆಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಇರುವ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಹ ಸೇರಿವೆ ಅಂತ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಹೆಸರುಗಳು, Division Lawyer, Express, Inspector, Chamcham ಎಂತೆಲ್ಲಾ ಇವೆ

ಇವರು ಒಂದುಕಡೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡುವವರ ಜೊತೆಗೆ ಇವರು ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ತ್ರಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೇ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಪಾರದ ಕಾರಣ ದಿಂದಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಇರುವವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೇ ಕೆಲವರು ತಮಗೆ ಕನ್ನಡವೇ ಒರೋದಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅತ್ಯದ್ಭುತರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಲಿ ೨-೩ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆ, ಯೋಚನೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಾಗ್ಮಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾ (ದೌರ್ಬಲಿಕೆಯಿಂದ) ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಅವರು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರದ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ದಕ್ಷಿಣದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೇ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಹಳಷ್ಟು ಅಲೆಮಾರಿಗಳಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಅವರ ಮನುಕು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮುದಾಯವು ಒಂದು ಬಹುಭಾಷೀಯ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ವಾಗ್ಮಿ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರಾದುವ ಕನ್ನಡದ ಉಚ್ಚಾರವು ಸು ಎಗ್ಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ದ' ಕಾರವು 'ಡ' ಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಬಹುಭಾಷಾಪ್ರಿಯರು.

ಇವರಾದುವ ವಾಗ್ಮಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳು, ವಾಕ್ಯಗಳ ರಚನೆಗಳು ಒಮ್ಮೆಲಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇವರ ಭಾಷೆ ಇತರರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಇರುವ ಕಾರಣ ಇವರು ಯಾವದೋ ಗುಪ್ತ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಇವರು ಯಾರೋ ಕಲ್ಪರೇ ಇರಬೇಕು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಅನಾಹುತಗಳು ಆದ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ.

ಬ್ರಹ್ಮವರ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಕ್ರಿಮಿಸಲ್ ಬಹಕಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೂ ಅದೇಕರು ಹಾಗೂ ಪೋಲಿಸನವರು ಇವರನ್ನು ಅವರಾಧಿಗಳ ಸಮಾಜ ವೆಂವಲೇ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಇಂಥಹ ಒಂದು ಬಹಕಟ್ಟನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ (ಸಂಶೋಧನೆ) ಅಷ್ಟೇನು ಸುಲಭವೆ ಕೆಲಸವೇ ತೂ ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಇವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಶಯದ ಜನರು ತಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಬರದ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೆರೆಯುವುದು ಇಲ್ಲ. ಮಾತನ್ನೂ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೇ ಒಬ್ಬ ಹಾಕಿಂಗಡು ಇವರ ಥಾಂಡಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅವರು ಎಂಡಿತಹಾಗಿಯು ಅಂಧವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರೋ ಪೋಲೀಸನವನಂತಲ್ಲೇ ಅಥವಾ ಅಜ್ಜಾಡಿ ಇಲಾಖೆಯವನಂತಲೋ ಅಥವಾ ಗುಪ್ತಚಾರ ಇಲಾಖೆಯವನಂತಲೋ ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭ ಪಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅದರೆ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಬೇಗ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಶೋಧಕನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡದೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಲೂ ಹೇಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಸುತೋದಕನಾದವನು ಒಬ್ಬ ಪರಿಚಿತರೊಂದಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಮುಖಂಡನೊಂದಿಗಾಗಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದರೆ ಈ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರತಿಪಲ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳೆಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಮಾತಿನಿರುವನ್ನು ವಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕನಾದವನನ್ನು ಇವರಾದುವ ವಾಗ್ರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವನಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರಾದುವ ವಾಗ್ರಿ ಭಾಷೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದೆ.

೧. ಪಗೆ ಪಡುಸ್ ಎಂದರೆ

ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ನಮ್ರವ್ವರ ಎಂದರ್ಥ

೨. ತುರು ನಾ ಶಾತ್? ಎಂದರೆ

ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು? ಅಂತ

೩. ಥಾನ್ ಖಾಥೋ? ಅಂದರೆ

ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಎಂದರ್ಥ.

೪. ರೋಟೊ ಖಾದೋ? ಹೀ ಬೋಟಿ ಖಾದೋ?

ಅಂದರೆ ರೋಟಿ ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಅಥವಾ ಮಾಂಸದ ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಎಂದರ್ಥ.

೫. ಮೇ ಆವಾನಿ ಟೀ, ತು ಕಿಚ್ಚಾ ಗಯೋಥೋ?

ಅಂದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ? ಎಂದರ್ಥ.

ಕೋಷ್ಟಕ ಲ.೧ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಯರು ಬಳಸುವ ವಾಗ್ರಿ, ಧಾತೆಯು ತುಣುಕುಗಳು

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ದನ್	ಹಗಲು	ಎಕ್ಕೂ	ಹೆಣ್ಣು
ತುಕ್ಕರ್	ನಕ್ಷತ್ರ	ಫುರ್	ಹೂವು
ರಾತ್	ಕತ್ತಲು	ಜೋಜಿ	ಜಡೆ
ಉಚಾಳು	ಬೆಳಕು	ತಡಕೋ	ಬಿಸಿಲು
ಬಾಣಿ	ನೀರು	ಛಾಕೋ	ನೆರಳು
ವಾದಕೋ	ಮೋಡೆ	ಐನೋ	ಕನ್ನಡಿ
ಪಡದೋ	ಪರದೆ	ಪೀಕಡ್	ಲಕಡೆ
ಫರ್	ಮನೆ	ಹೈಕಡ್	ಈಗಡೆ
ಬಾಕಲ್	ಬಾಗಿಲು	ಖಾಮಣೆ	ಮುಂದೆ
ಸಿರಿಯಿಡು	ಚೆಪ್ಪಲಿ	ಪಾಪ್ಪಳ್	ಹಿಂದೆ
ಬಾದ್ವರ	ಕಾಸಿಗೆ (ಬಾವಿ)	ವಾಹರೋ	ಗಾಳಿ
ಬಗ್ಗಿ	ಬೇಗನೆ	ಚಂದರ್‌ಮೋ	ಚಂದ್ರಮಾಮ
ಉಖಾನ್	ಸುರು	ಸೂದಬ್	ಸೂರ್ಯ
ಛಾನ್	ಅನ್ನ	ಕೂಳ್ಳಿಯೋ	ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು
ದೊಷ್ಟಿ	ಬಾಣಂತಿ		ಕರೆಯಲು
ಖಾಳಾ	ಭಾವ		ಬಳಸುವ ಪದ.
ಪಾಂದರು	ಎಲೆ	ಕೊಕ್ಕಾಯೋ	ಗಂಡನನ್ನು
ಜಾಡಿ	ದಪ್ಪ		ಕರೆಯಲು
ಬೋಲ್	ಹೇಳು.		ಬಳಸುವ ಪದ.
ಬಾವಣ್	ರಾಂಡ್, ತೀತ್	ಬಾವರಿ	ಗಂಡನಿಗೆ ಗೌರವ
	ಇವೆಲ್ಲವು		ಸೂಚಕವಾಗಿ
	ಹೆಂಡತಿಗೆ		ಕರೆಯುವ ಶಬ್ದ
	ಕರೆಯುವ ಬೇರೆ		
	ಬೇರೆ		
	ನಮೂನೆಗಳು.	ಬೋಡ್ಲು	ಸೌದೆ
ಕಚ್ಚು	ಹುಯಿ	ಭೊಂಬೊ	ಕೋಣ
ಉಡುಪುಗಳು			
ಕುಡುಕು	ಅಂಗಿ	ಪಂಜಿ	ಬಂಜಿ
ಕಾರ್ಯಳ	ಕುಪ್ಪಣ	ಸಾಡಿ	ಸೀರೆ

ವಾಗ್ಗಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ಗಿ	ಕನ್ನಡ
ಘಾಗ್ಗೊ	ಲುಗ	ಚೋರ	ಕರಚಿಪ್ಪ
ಮೋಚಲ್ವಿ	ಕಾಲು ಚೀಲ		
ಸರ್ವನಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧ ವಾಚಕಗಳು			
ಯೋ	ಅವನು/ಅವಳು	ನಾನು ಬೈ (ಬೊಟಬೈ)	ತಮ್ಮ
ಯೋ	ಬೊಕರ/ಬೊಕರು	ಮೊಟಿ ಬೆಹನ್ (ಬಾಯ್)	ಅಕ್ಕ
ಐರಿತೆ	ಇವಳು	ನಾನಿ (ಚೋಟಿ) ಬೆಹನ್	ತಂಗಿ
ಎರೊತೆ	ಇವನು	ಚ್ಚಿಯೋ	ಮಗ
ಅಪಣೆಯಾರು	ಇವರು	ಚ್ಚೋರಿ	ಮಗಳು
ಬಾ	ಅಪ್ಪ	ಪ್ಪಯ್ಯ	ಅತ್ತೆ
ಅಮ್ಮ	ಅಮ್ಮ	ವಡೂ	ಸೊಸೆ
ಮೋಟುಬೈ	ಮೊಡ್ಡಣ್ಣ	ಪಾಲಿ	ನಾದಿನಿ
ಬೊಕಯಿ	ಅತ್ತಿಗೆ	ಮೊಡುಮ್ನೋ	ಅಣ್ಣಾತಿ
ಮೊಡರೆ	ಅನ್ನಬಾತಿ ಹೆಣ್ಣು		ಗಂಡು
ಮನೆ, ಆದಿಗೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ			
ಹಂಡೋ	ಹಂಡೆಪು	ಡೋಯೋ	ಸೊಟು
ಡಕ್ಕು	ಮುಚ್ಚಳ	ಧಾನ್ ಹಂಡರು	ಅನ್ನದ ಪಾತ್ರೆ
ಮೀಳ್ವಿ	ಬಟ್ಟಲು	ಡಾಳಿ	ತುತ್ತೆ
ಡೋಯಿ	ಲೋಟು	ಕೇಳಿ	ಬಂದಿಗೆ
ಹಿಟ್ಕೆಕರಾನು	ಡಾಂಡು ಮುದ್ದೆ	ಲಾಕಡಾ	ಸಾಧೆ
ಲಾಕಡು	ಮಾಡುವ ಕೋಲು	ಕಡ್ಡೆ	ಕಡಾಯಿ
ಡೋಯೋ	ಸೊಟು	ರೋಟಾನುಡುಬ್ಬೋ	ರೊಟ್ಟಿವಜ್ಜಿ
ಧಾಳಿ	ಹರಿವಾಣ	ಕುರ್ಚಿ	ಕುರ್ಚಿ
ಝಾದರು	ಚಾವೆ	ಡೋಯ್	ಚಮಚ
ಝಾಳಿನಿ	ಜರುಡಿ	ಪಿಫೋಡಿ	ದವ್ವು
ಬೀಗನಿಕೇಲೆ	ಬೀಗದಕ್ಕ	ಚಿಮಚೋ	ಚಮಚು
ಝತ್ತರಿ	ಕೊಡೆ	ಝಾದು	ಪೊರಕೆ
ಝಿಝೋ	ಝಯ್ಯಳೆ	ಟೋಕರಿ	ಬುಟ್ಟಿ
ಟೆಲಲ್	ಮೇಡು	ಕಾಂಗಡು	ಹಣೆಗೆ, ಬಾಚಣಿಕೆ
ಟಿಪಾರೋ	ಪಟ್ಟಿಗೆ	ಡಕ್ಕಣ್	ಮುಚ್ಚಳ
ತಿರಾಣ	ದಿಂಬು	ಪಲ್ಲಂಗಿ	ಮಂಚ

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ಮಿಳ್ಳೆ	ಬ್ಯಾಲು	ತಾಂತ್	ತಂತಿ
ಬೀಗ	ಬೀಗ	ರೇಜರಿ	ಕಿನ್ನೋರಿ
ಚುಲ್ಮೋ	ಒಲೆ	ಪಿತ್ತಳೆ	ಪಟ್ಟ
ಎನೋ	ಕನ್ನಡಿ	ರಾಗ್‌ನೋಡಬ್ಬೊ	ಕಡ್ಡಿ ಪಟ್ಟಿಗೆ
ಮುಕ್ಕಿನಿಸಿತ್‌ಳಿ	ಹಿಡಿತಟ್ಟ	ಬಾತ್‌ನಿಕಾದಿ	ಹಲ್ಲಾಕಡ್ಡಿ
ನಳ್	ನಲ್ಲಿ	ಟೊಚ್‌ಳಿ	ಪೆಲ್ಲಕ್ಕಿ
ಫೂಕ್‌ದಾವೆ	ಉಗುಳುಪಾತ್ರೆ	ಹೂಡಕು	ಗಡಿಗೆ
ಫೂಟ್‌ದಾವೆ	ಹೂದಾನಿ	ಲಡಕಾನಿ ಗಾಡಿ	ಮಕ್ಕಳ ಗಾಡಿ
ಪಾದ್ಯಗಳು			
ಘಾಟೋ	ಗಂಟೆ	ತಾತ್‌ನೇಜ ಎಣು	ತಂತಿವಾದ್ಯ
ಝಂಜರಿ	ಝಬ್ಬರಿ	ತಾಳ	ಮದ್ದಲೆ
ಮರಫಾಗ್	ಮೃದಂಗ	ಟುಮ್‌ಟೆ	ಟುಮಟೆ
ತಬಲ	ತಬಲ	ಶಂಪ್	ಶಯಿ
ಮೆಡ್ವೀಡಾನು	ಬಾಯುವಾದ್ಯ	ನಗಾರ್	ನಗಾರಿ
ಪಾಟಾನುಪ್ಪೂಕಣೋ	ಕಹಳೆ	ಪೀಯನ್	ಪಿಯಾನೋ
ಪೀಟೀಲಿ	ಪೀಟೀಲು	ಶೀಟಿ	ಶಿಶ್ತೆ
ಆಭರಣ			
ಡಾಬ್	ಡಾಬು	ಗೋಡಾನು ಕಾಣಣು	ಕಾಲ್ಕಡಗ
ಮೂಣಿಕ್	ಮೂಣಿಕ್	ಹೂರ್	ಮಾಲೆ
ಹವರ್	ಹವರ್	ಮೋತಿ	ಮುತ್ತು
ಗಲ್ವೆಂಡಾನುಪಾರ್	ಕಂಕಣಾರ	ವಿರ್‌ಧ್ಯೋ	ಕಾಲುಂಗರ
ಅಂಗುಟಿ	ಕುಂಗುರ	ಕಾಣಣು	ಕಡಗ
ಖಾಕಳಿ	ಸರ	ಕಾಪ್	ಬೆಂಡೋಲೆ
ಭಯಕಾನು	ಮರವು	ವರ್‌ಗೊ	ಮುಕರ
ರೂಪ	ಬೆಳ್ಳಿ	ಧೂಮನು	ಹಿಡಿಕೆ
ಚುಡಿಯಾ	ಬಳೆ	ಖರಬ್	ನಗಗಳು
ಪಾಥಿ	ಬೈತಲೆಬಟ್ಟು	ಲೋಲಾಕ್	ಬುಲಾಕು
ಶರೀರದ ಅಂಗಗಳು, ರೋಗಗಳು			
ಮುಡಿಕ್ಕು	ತಲೆ	ಕಂಬರ್	ಸೊಂಟ
ಜೋಲೋ	ಕಣ್ಣು	ಪೇಟ್	ಹೊಟ್ಟೆ

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ಏಕ್	ಮೊಗು	ಭದ್ರಿ	ಎದೆ
ಉನ್	ಹಿ	ವೀರ್	ಬೆನ್ನು
ಹಾತ್	ಕೈ	ಧುಕನ	ಯೋಗಕ್ಕೆ
ಗೊಡೊ	ಕಾಲು	ಹಫೇಳಿ	ಅಂಗೈ
ಜುಂಗ್	ತೋಡೆ	ಖಯಾಲ್	ಮತ್ತಿಬ್ರಮಣೆ
ಪೀಛ್	ಕೀವು	ಬಿಳಿಮೆಗು	ಧೋಳುಮುಚ್
ಪಿಕ್ಕಾಕಂ	ಪ್ಲೇಗ್	ಗುಳ್ಳೆ	ಗುಂಬಡು
ಮೋಕೆಮೊ ರೋಗ್	ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ	ಮಿಟ್ಟುಮುತ್ತ	ಸಿಹಿಮೂತ್ರ
ಗುರ್	ಹುಣ್ಣು	ಭೀಟಾನು	ಬಿಗಿಹಡಿತ
ಮುತ್ತರ್	ಮೂತ್ರ	ಬಿಮಾರ	ರೋಗಿ
ಕೋವೆಯ್ಯುನಿ	ಅವರ್ಣ	ಅಂಧು	ಕುರುಡು
ಪೇಟ್‌ಜಾಲಾನು	ಅತೀತರ	ಆನ್‌ಜು	ಕಣ್ಣೀರು
ದರದ್	ಹುಳುಕೆಡ್ಡಿ	ಉಬಾವ	ಆಕಳಿಸು
ವಮಾರ್	ನವೆ	ಚೋಚ್ಚಿ	ಜುಬ್ಬು
ತಾಳು	ಹಡೆ	ಲೈಯಿನ್	ರಕ್ತ
ಧತ್	ಮುಂಡ	ಹಫೇಳಿ	ಅಂಗೈ
ಬುಕ್ಕು	ಹೃದಯ	ಹಾತ್	ಕೈ
ಹತ್‌ಹ್ಯು	ಮುಳಿ	ಮಚ್ಚೆರಾನು ತಾವ್	ದಂಗೆಜ್ಜರ
ಮೇಟೇದೇವಿ	ಸಿಹುಬಿ	ರಣ್‌ತಾವ್	ಶೀತಜ್ವರ
ದಮ್	ಶ್ವಾಸ	ಫುಲಾನು	ಊತ
ಹೇಚ್‌ಕಿ	ಬಿಕ್ಕಳಿಕೆ	ಅಜತ್‌ಮರಾನು	ರುಚಿನಾಶ
ಆಫ್ರೋ	ಆರೋಗ್ಯಮತ	ಲಂಗೋ	ಕುಂಟ
ಫಂದಲ್ವಾ	ಬೊಬ್ಬಮ್ಮ	ಫೀಕಾನು	ಸೀನುವುದು
ಶರಥಿ	ಸೆಗಡಿ	ರಣ್‌ತಾವ್	ಚಳಿಜ್ವರ
ರಣ್	ಚಳಿ	ಫೂಕ್	ಉಗುಳು
ಧು	ಉಬ್ಬಸ	ಇಜಾ	ನೋವು
ಗೂ	ಮಲ	ದಿವಾನು	ಮನಕೆ ಉಣ್ಣುಡ
ನಿಂದರ್	ನಿದ್ರೆ	ಪಶುಮೋ	ಬೆವರು
ದಿವಾನು	ಮುಚ್ಚು	ಬಾದಿಕಿ, ಪಾತಲಿ	ತಕ್ಕಗಿರುವುದು
ಪಿಂಪೋಲೊ	ಕಿಫ್	ಫೋಪ್ಪ	ಗೊನುಬೆನ್ನು

ಪಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ಪಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ಖಿರಾಟ್‌ಖೋಡ್	ತೊನ್ನು	ಕಿಡೋ	ಹುಳು
ಖಿರಾಟ್	ತುರಿತ	ಖಿರಾಟ್	ಕಚ್ಚಿ
ಖಾಪ್	ಕಮ್ಮ	ಖಿರಾಟ್‌ಖಿರಾಟ್	ಗಂಟುಬರೆತ
ಗಡ್ಡೊ	ಗಡ್ಡೆ	ಖೋಜೋ	ಗಾಯ
ಖೋಲೀಬೇಕರ್	ಬೊಕ್ಕತಲೆ	ಪೇಟ್‌ಪಾಡು	ಗರ್ಭಪಾತ
ನಾಕ್‌ನ ಜಿಲ್ಲು	ಹೊಳ್ಳೆ	ಮುಂಡ್	ಶಿರ
ನಾಕ್	ಮೂಗು	ರಗ್ಗಿ	ನಾಡಿ
ಬೊಂಬಿ	ಹೊಕ್ಕುಳು	ಪೀಟ್	ಬೆನ್ನು
ಬೊಂಬಿಗಡ್ಡೊ	ಮುನಬಂದ	ಪಿಲ್	ಹಿತ್ತ
ಪಂಜೊ	ಪಾದ	ಫೆಪ್ಪಡು	ಶ್ವಾಸೋಶ
ಪೆಟ್	ಕೂದಲು	ಗಾಂಡ್	ಯೋನ
ಡೊಬೊ	ಹುಟ್ಟು	ವಸೆಡು	ಬಕೀತಿ
ಮುರಿ	ಮುಳ್ಳಿ	ಬಾಕು	ಬಾಯಿ
ವೋಜುಡು	ಉದರ	ಪೇಟ್	ಹೊಟ್ಟೆ
ಭೋಲಿ	ಗುದ	ಬಾಂಗ್	ತೊಡೆ
ತಿಲ್ಲಿ	ಮೂತ್ರೋಶ	ಮೊಪೊಡು	ಮುಖ
ಛಾತಿ	ಎದೆ	ಬೊಜೆ	ಪೊಲೆ
ಕಲ್ಲು	ದವಡೆ	ಜೀಬ್	ನಾಲಿಗೆ
ಪಗ್‌ತಾಲಿ	ಅಂಗಾಲು	ಮುಶಣೆ	ಮುಸುಡಿ
ದಾಂಡ್	ಹಲ್ಲು	ಗುದ್ದರ್	ಮೆದಳು
ನಖರ್	ಉಗುರು	ಬಿಜೋಕನ್ನೋ	ಕೀಲು
ಅಕ್ಕಲ್‌ಛಾಡ್	ಬುದ್ಧಿಹಲ್ಲು	ಗೋಡಾನುಲಂಗಿ	ಕಾಲ್ಪೆರಳು
ಪಾತ್‌ನಿ ಅಂಗಳಿ	ಕೈಬೆರಳು	ಡೋಕೊ	ಕಣ್ಣು
ಹೋಟ್	ತುಟೆ	ಎಡಿ	ಹಿಮ್ಮಡಿ
ಪಾಂಡು	ಭುಜ	ಕುಬರ್	ಸೂಂಟ
ಕಾನ್	ಕಿವಿ	ಚಿಟಂಗಲಿ	ಕಿರುಬೆರಳು
ಕೇಸುರು	ಕಂಕಳು	ಮುಡ	ತಲೆಬುರುಡೆ
ಪಾತ್‌ನಿ ಥುಕಣೆ	ಮೊಣಕೈ	ಗರಬ್	ಗರ್ಭ
ಗಾಲ್	ಕಿನ್ನೆಗಳು	ನೊಂಬೊ	ಗಂಟುಬು
ಮರಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಗಗಳು			
ಅಂಬೇರ್	ಅಂಬರ	ಕಲ್ಲಿ	ಮೊಗ್ಗು

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ವಿಸಿ	ಕಪಿ	ಕಾಪೊ	ಮುಳ್ಳು
ಝಾಡ್	ಮರ	ಖಂಡೊ	ಕಲ್ಲು
ಪೆಂಡು	ಬೀಜ	ವಾಖೋ	ಬಿದಿರು
ಗರ್	ತಿರುಳು	ಗೊಂದ್	ಗೋಂದು
ಡಾಳೆ	ಕೊಂಬೆ	ಹೇದಡ್	ಕಾಂಡ
ಪಾರೇಕ್‌ನುನ್ದಾರ್	ಶೆಂಗಿನಕಾಯಿ	ಫಿಲ್ಪು	ಸಿಪ್ಪೆ
ಶೇಬ್‌ನು ಝಾಡ್	ಸೀಬೆಹಣ್ಣಿನ ಮರ	ಅಂಬ್ಲಿನು ಝಾಡ್	ಹುಂಬೆ ಮರ
ಭೋಪ್ಪ	ಕುಂಬಳಕಾಯಿ	ಫೇಣೇಖ್	ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು
ಕನೀರ್	ಕುಳಿಲು	ಕಾಪು	ಗೋಡಂಬಿ

ಹೊಂಪ್ಪ, ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿಗಳು

ಶಾವಂತಿಗೆ	ಸೇವಂತಿಗೆ	ಕಾಪಾನುಪ್ಪೆಲೆ	ಗುಲಾಬಿ
ನ್ವಾರ್	ವಾರು	ಎಲೆ	ಪೊಂದದು
ಡಂಡಿ	ಪತ್ರಕುಂಡ	ಪೂಲ್	ಹೂವು
ರೂಪೋ	ರಸೆ	ಕಾವಿಡಿ	ಶಾಖೆ
ಕರವೇಲು	ಹಗಲಕಾಯಿ	ಕೇಳು	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು
ದೂಧಿ	ಸೋರೆಕಾಯಿ	ಕಲೆಂಗದು	ಕಲ್ಲಂಗಡಿ
ಲಿಂಬೂ	ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು	ಗಾಜಾರ್	ಕೆಂಪುಮೊಲಂಗಿ
ಕೆಬ್ಬು	ಖಾಚೋ	ಕಾಕಡಿ	ಸೌತೆಕಾಯಿ
ಅಲೂಗಡ್ಡೆ	ಅಲೂಗಡ್ಡೆ	ಅಂಬಾಲಿ	ಹುಣಸೆ
ಡಾಡಂ	ದಾಲಂಬೆ	ಅನಾನಸ್	ಅನಾರಸ
ಖಿಂಟಾ	ಶುಂಠಿ	ಶೇಬ್	ಸೀಬೆ
ಅಂಬೀರ್	ದ್ರಾಕ್ಷೆಹಣ್ಣು	ಬಾಜ್ರೊ	ಸೆಣಬು
ಅಂಬೋ	ಮಾವು	ಖಿರ್ಮಿ	ಕನ್ನರಿಕಾಯಿ
ಹಲ್ವು	ಅಳಲೆಹಾಯಿ	ಲೋಂಗ್	ಲವಂಗ
ಚಿಕೊಂಡು	ಪಡವಲಕಾಯಿ	ಚಂಪೇಲಿ	ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಮರಚೆ	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	ಕುಂಧೋ	ಈರುಳ್ಳಿ
ಭೇಂಡಿ	ಬೆಂಡೆಕಾಯಿ	ಮಂಕೋ	ಮುಂಬಂಗಿ
ರತಾಳು	ಗೇಳು	ಬಿಲಾತಿ	ನೆಲಗಡಲೆಕಾಯಿ
ಸೀತಾಫಲ್	ಸೀತಾಫಲ	ಪುದೀನ	ಪುದೀನಾ
ಕೆವಡೋ	ಕೇಡಗಿ	ಬಯತ್	ಬೆತ್ತ

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ಫೋಬಲೆ	ಸಂಪಿಗೆ	ಚಿಕ್ಕು	ಸಪ್ತಾಱುತಾ
ಪಾಮುಣ್	ನೇರಿಳೆ	ತಮಾಮು	ತಂಬಾಕು
ಧತ್ತೂರ್	ದತ್ತೂರಿ	ನಾರಂಗಿ	ನಿತ್ತಳೆಹಣ್ಣು
ಪಾನ್	ಖಿಳ್ಳೆಬೆಲೆ	ಪಾನ್‌ಮೊದ್‌ಗಡ್ಡು	ಎಲೆಕೋಸು
ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪಾದ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳು			
ಲಿನಾಜ್	ಕುಳು	ಆಬೋ	ಹಿಟ್ಟು
ತೂರ್ನಿನದಾಳ್	ತೋಗಂಬೆಳೆ	ಕಾಫಿ	ಕಾಫಿ
ಆಹಾರ	ಪಾನಮ	ಮಕ್ಕು	ಮೆಕ್ಕೆಬೊಳು
ದಹಿಂ	ಹಾರೊಡಕು	ಮಲ್ಟಾಯಿ	ಕೆನೆ
ದೂದ್	ಹಾಲು	ಬಾಬರೊ	ಸಣ್ಣ
ಬೋಟಿ	ಮಾಂಸ	ಖಾಳ್	ಭತ್ತ
ಡಾಂಡನಿಬೋಟಿ	ದನದ ಮಾಂಸ	ಮೆಂಡಾನಿಬೋಟಿ	ಕುರಿಮಾಂಸ
ದುಕರ್‌ನಬೋಟಿ	ಹಂದಿಯಾಂಸ	ರಾಲ್‌ನುಖಾಣು	ರಾತ್ರಿಗೂಟ
ಮಿರುಮಾವ್ತೂ	ಸಿಹಿತಿಂಡಿ	ಕಲ್‌ಶಕ್ಕರ್	ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ
ಕಲ್‌ಥೀ	ಹುಳುಳಿಹಾಯಿ	ರಾಯಿ	ಗಾಸಿವೆ
ಮಕ್ಕೋ	ಬೆಣ್ಣೆ	ರೋಟೊ	ರೊಟ್ಟಿ
ಶಕ್ಕರ್	ಸಕ್ಕರೆ	ಶರಬತ್	ಷರಬತ್ತು
ಜಾಡೀರವೆ	ದವ್ವರವೆ	ಧೋಳಿರಾಯಿ	ಬಿಳಿಸಾಸಿವೆ
ಬಣ	ಕಡಲೆ	ರೋಟೊ	ರೊಟ್ಟಿ
ಬಾಚೆಹೆ	ಚಪಾತಿ	ಚಪಾತಿ	
ಪೇಕ್	ಗಿಣ್ಣು	ನ್ಹಾರಿ	ಉಪಾಹಾರ
ಚುಕುವೋ	ಅವಲಕ್ಕಿ	ಜುಮಾರ್	ಜೋಳ
ಗಹುಂ	ಗೋಧಿ	ಶಿಲ್ಕು	ಎಳ್ಳು
ತೇಲ್	ಎಣ್ಣೆ	ಫಯಿ	ಮೊಸರು
ದಾಕ್	ಬೇಳೆಕಾಳು	ಯಾಲಕ್ಕಿಮು ಪಂಡು	ಎಲಕ್ಕಿ
ಖಿಂಡಿ	ಅಡಿಕೆ	ಹಲ್ವರ್	ಅರಿಚಣ
ಹಿಂಗ್	ಇಂಗು	ಸೀಮೆಹಕ್ಕಿ	ಸಕ್ಕರೆ
ಜೀರು	ಜೀರಿಗೆ	ಕೇಸ್	ಕೆಸರಿ
ಖಿಶ್‌ಖಿಶ್	ಗಸಗಡೆ	ಖೂಟ್	ಕುಂಡಿ
ಮೀಟ್	ಉಪ್ಪು	ಧಾಸೂ	ಕೊಂತ್ತಂಬರಿಬೀಜ
ಕೋಮ್	ಕ್ರೀಮು	ಬಲ್ವರ್	ಅವರೆಕಾಯಿ

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಭಾಗಗಳು			
ಅಟ್‌ಲೋ	ಮೇಲ್ಬಿಟ್ಟ	ಆಶ್‌ಹೆತುಲ್	ಆಸ್ತತ್ರೆ
ಕೆಟ್‌ವಾಡು	ಕಟ್ಟಡ	ಕಬಿಯ್	ಕಸಾಯಿಖಾನೆ
ಅಂಗಾಕ	ಅಂಗಣ	ಕಾರ್ಖಾನು	ಕಾರ್ಖಾನೆ
ಹಂಚ್	ಹೆಂಚು	ಖೇಜ್	ಕಾಜ
ಖುಟಕಿ	ಕಿಟಕಿ	ಖನ್	ಅಂಕುತ್ತು
ಗುಂಬಜ್	ಗುಮ್ಮಟ	ಮ್ಹಾಕೋ	ಪಟ್ಟಗೂಡು
ಛತ್	ಮಾಳಿಗೆ	ಕಟ್‌ವಾಡು	ಕಟಕುತಿ
ಬಾಕಲ್	ಬಾಗಿಲು	ಬಾಕಲ್‌ನು ಕೊಲ್ಲ	ಹೊಸ್ತಿಲು
ಜಮೀನ್‌ಮನು ಫರ್	ನೆಲಮಾಳಿಗೆ	ರೋಹಡ	ಗುಡಿಸಲು
ನಾಟ್	ತೋಲೆ	ಖಾಸನೊಹೂಮಾ-ು	ಬೀತ್ಸಲು
ಚಲೊಂದ್ರಿ	ಚರಂಡಿ	ಜಮಿನ್	ನೆಲ
ಖುಮನುಕೋಣ್ಣ	ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ	ಬಂಗಲು	ಬಂಗಲೆ
ಫಾರ್	ಮನೆ	ಮಹೀದ್	ಮಸೀದಿ
ದೇಹ್‌ಕ್	ದೇಹಸ್ಥಾನ	ಮಹಾಲ್	ಅರಮನೆ
ಖಾಲೇಜ್	ಕಾಲೇಜು	ಖಾಂಬ್	ಸ್ತಂಭ
ಕಮಾನ	ಕಮಾನು	ಖಾಕಾನುಫರ್	ಅಡುಗೆಮನೆ
ಇಕ್ಬೋಲ್	ತುಲೆ	ಚಿಮ್‌ನಿ	ಚಿಮಣಿ
ಕುಮೆಂಟ್	ಕುಮೆಂಟ್	ಕಾಯಿರಿ	ಮೆಟ್ಟಲು
ಪಡಾವ್	ತೆಂಗುದಾನ	ಉಜಾಳಾನು ಎಟಕಿ	ಬೆಳಕು ಕಟಕಿ
ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು			
ದೂದ್‌ವಾಳೊ	ಹಾಲಿನಮನು	ಗೌಳಿವಾಳಿ	ಗೌಳಿಗಿತ್ತಿ
ಖಿಡ್ನರ್	ಹುಡುಕ	ಕಲಾಣಾರ್	ಕಲಾವಿದ
ಕುಂಬಾರ್	ಕುಂಬಾರ	ಮಹೂರಿ	ಕೂಲಿ
ಆಳ್‌ಕಾರ್	ಜವಾನ	ಜಮೀನ್‌ದಾರ್	ಜಮೀನ್ದಾರ
ಲಿಖಾವಳೊ	ಲೇಖಕ	ಕೋಲ್ಮಿವಾಳೊ	ಕಮ್ಮಾರ
ಬೇಪಾರಿ	ವ್ಯಾಪಾರಿ	ಖೋನಾರ್	ಅಕ್ಕಿಪಾಲಿಗೆ
ಪಠಾವಾಳೊ	ಅಧ್ಯಾಪಕ	ಗೀದ್‌ಬೊಲವಾಳೊ	ಸಂಗೀತಗಾರ
ಎಕ್ಸಿಕ್ಯುವಾಳೊ	ಸಂಪಾದಕ	ಪಹಾಮ್	ಕ್ಷೌರಿಕ
ಲೀಖಾವಾಳೊ	ಗದ್ಯಲೇಖಕ	ಚಲಾವಾಳೊ	ಯಂತ್ರಬಾಲಕ

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ಪಾಣೆವಾಳೊ	ನೀರಿನವ	ಲೋಹಾರ್	ಬಡಗಿ
ಮಾಂಗಾವಾಳೊ	ಭಿಕ್ಷುಕ	ಕಳಿಕಾರ್	ಬೆನ್ನ
ಖಾಣಕದಾವಾಳೊ	ಅಡುಗೆಯವನು	ಬಾಗ್‌ವಾಳೊ	ತೋಟಗಾರ
ಚಂಭಾರ್	ಜಮ್ಮಾರ	ಮೇರಿ	ಮಾಲಿಕ
ಕೊಡ್ಡಾಡವಾಳೊ	ಕಸಗುಡಿಸುವನು	ಟಗಿಣ್‌ಲ್ವಾವಾಳೊ	ಬಸ್‌ನಿರ್ವಾಹಕ
ಬೋಲಿವಾಳ	ಅಗಸಗಿತ್ತಿ	ಪಾಡಾವಾಳೊ	ವಿಶ್ವವನು
ಕಾಮ್‌ವಾಳೋ	ಅಯಾ	ದುಕಾನ್‌ವಾಳೊ	ಅಂಗಡಿದಾರ
ದಲ್ಕಾಳಿ	ದಲ್ಕಾಳೀ	ನುಂಗದುಕಾವಾಳೊ	ನೇಹಾರ
ಖೇಲಾವಾಳ	ನೃತ್ಯಗಾರ	ದೇಖಾವಾಳೊ	ಪರಿಚ್ಛೇಕ
ಉಪಕರಣಗಳು			
ಪಿರಾಶಿ	ಸಲಿಕೆ	ಕಡ್ಡಾವೋಂ	ಹಿಡಿಕೆ, ತಿರುಡಿ
ಝೋ	ಚೂರಿ	ಮಾಚಲಾನುಚಾಳಿ	ಮೀನಿನ ಗಾಳ
ಭಟ್ಟಿನಿಮಿಷನ್	ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ	ಲಂಗರ್	ಅಂಗಡು
ನಾಗರ್	ನೆಲೆಗಳು	ಕುಳ	ಗುಳ
ಹಾತ್‌ನು ಖಾಮನ್	ಕೈ ಉಪಕರಣ	ಕೊಯತು	ಕತ್ತಿ
ಅರ	ಅರೆ	ದಬ್ಬಳೋ	ಡಬ್ಬಳ
ನೂರ್	ನೂ್	ತೋಲಾನು	ತಕ್ಕಡಿ
ದಂಡಿ	ಕುಡುಗೋಲು	ಕೋಣ್ಣೋ	ಮೂಲೆಕಟ್ಟು
ಬಿಲ್ಲೋ	ಬೆಣ್ಣೆ ಗೂಟ	ಪುತ್ತಿ	ಬೈರಿಗೆ
ಚರಕ್	ಗರಗಡ	ಕೈವಾರ್	ಕೈವಾರ
ಫಾವಡೊ	ಮೂಗುಗುದ್ದಲಿ	ಕತ್ತರಾಫಿ	ಕತ್ತರಿ
ಕುರ್ಚಾಡಿ	ಕೊಡಲಿ	ಮಾಪಣಿ	ಅಳಿಕೆ ಸಾಧನ
ಉಡುಗೆ			
ಫಾಗರೋ	ಲಂಗ	ಬುರಖೋ	ಬುರಖ
ಗಾಥಿ	ಗಾಥಿ	ಧಾಖೋ	ಧಾರ
ಗೋಮಡು	ಬಾದರ್	ಮೋಣಲ್ಲಿ	ಕಾಲುಬೇಲ
ಪೇಖೋ	ಜೇಬು	ಬಾಕೊ	ಬಾಕು
ಚೌಕೊ	ಚೌಕ	ದುಕಾಲ	ಕಾಲು
ಕೋಬ್	ಕೋಬು	ಪ್ಯಾರಾ	ಪ್ಯಾರು

ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ	ವಾಗ್ರಿ	ಕನ್ನಡ
ಭಾಂದವ್ವ			
ಮಾಮು	ಮಾಮು	ರಖೀಲ್	ಉಪಚಿತ್ತಿ
ಗುರು	ಗುರು	ನಾಸ್ತಿರಾಫ	ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ
ವೆಡೋ, ನಾನೋ	ತಾತೆ	ವೆಡಿ, ನಾಡಿ	ಅಜ್ಜ
ಜಮೆಯು	ಅಲೆಯು	ಖಿಂಗ್‌ವಾಳೋ	ಮಿತ್ರೆ
ಬಾವಾರಿ	ಗಂಡ	ಬಾವಣ್	ಹೆಂಡತಿ
ಖಳಿ	ಭಾವಮೈದನ	ವಳ್ಳೂ	ಸೊಸೆ
ಬಾತಂದೆ	ಛಿಯೊ	ಮಗ	
ಝೂರಿ	ಮಗಳು	ಲಾಡ್	ಪ್ರೀತಿ
ಖಿಂಗ್‌ವಾಳ	ಪ್ರೇಮಿ	ನೆಟ್ಟಿಭೇನ್	ಶಂಗಿ
ಮೋಟೊಫೈ	ಅಜ್ಜ	ಫೈ	ಸೋದರ
ಆಯಾನೋ ಫೈ	ಸೋದರಮಾವ	ಅಯನೇಜಾ	ತಾಯಿಯ ತಂದೆ
ಅಯನಿ ಆಯ	ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ	ಜೇಲಾಣೆ	ಒರಗಿತ್ತಿ
ಬಾನಿಭೇನ್	ಸೊದರತ್ತೆ	ಮಾಪಿ, ಕಾಕಿ	ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ
ಪುಯ್	ಅತ್ತೆ	ಬಂಧು	ಸಂಬಂಧಕ
ಬಳಗವಾಳು	ಒಳಗದವರು	ಖೋಣ್‌ನೊ ಒೈ	ಮಲಿಅಣ್ಣ
ಖೋಣ್‌ನಿ ಭೋರಿ	ಮಲಮಗಳು	ನಾ ಸೋ ಬಾ	ಮಲತಂದೆ

ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮೋಡಲಾಗಿ, ಈ ವಾಗ್ರಿ ಭಾಷೆಗೂ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ, ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಇವರ ಬಹುತೇಕ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲವೆ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರುವಾಗ ಗುಜರಾತಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವೆನಲ್ಲ.

ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ್ಧರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರಾದರೂ ಸಹ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕುಳಿತು ಹಾಡು, ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಅಪರೂಪ. ಇನ್ನೂ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇವರ ಬದುಕನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಅವರ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವ ಇವರ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಹೊಸದನ್ನೇ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆಗಳ, ಅನುಭವಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ ಇವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ

ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನವೋ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯೋ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು

ಈ ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವ ಅಂಶ ಅಂತ್ಯತ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕತೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಅಂದರೆ ವಾಗ್ದಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರುಗಳಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮೀಪ್ಯವಿದೆ. ಭಾಷಾ ಸಾಮೀಪ್ಯವಿರುವ ಆಲಮಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

೧. ಜೋಗಿ ೨. ಬೈಲುಕಮ್ಮಾರ ೩. ಲಂಬಾಣಿ ೪. ಮಾರ್ವಾಡಿ ೫. ಡೋಂಗ್ರಿಗಡಿಯ ೬. ಪಾರ್ಥಿ ೭. ವಾಗ್ರಿ ೮. ಗೋಸಂಗಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಕ ಕಲೆಗಳು

ಹಚ್ಚಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ

"ಮನುಷ್ಯ ಬರುವಾಗ (ಹುಟ್ಟುವಾಗ) ಬೆತ್ತಲೆ ಹೋಗುವಾಗ (ಸತ್ತಾಗ) ಬೆತ್ತಲೆ. ಆದರೆ ಬರಿ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ ಕತ್ತಲೆ" ಬೇವನ ಎನ್ನುವ ದಾಸರ ವಾಣಿಯಂತೆ, ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅವನಲ್ಲಿ ಎನೇ ಐಶ್ವರ್ಯ ಇರಲಿ ಅವನು ಸತ್ತಾಗ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಎವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸತ್ತಾಗ ತನ್ನ ಜೊತೆಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಒಂದು ವಸ್ತು ಇದೆ. ಅದುವೇ ಹಚ್ಚಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಜದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಎರಡೂ ಹುಬ್ಬಿನ ನಡುವೆ ನಾಮದಂತೆಯೇ ಅಥವಾ ಒಂದು ಚಕ್ಕೆ ಚುಕ್ಕೆಯಂತೆಯೇ ಒಂದು ಹಚ್ಚಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿಗೆ 'ಗೊಂಡನ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಹಣೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೈ ಅಥವಾ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮರೆ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕಾಣುವಂಥಹ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವು ಮುಗ್ಧ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರಂತೂ ತಾವೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಕಾರಿಯಿಂದ ತಂದವುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಯಾಟಿ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತರಲು ಹೋದಾಗ ಅವರು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಂತಹ ಹಚ್ಚಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಇವರು ಹಿಂದುಗಳಿಂದೂ ಬಗೆಯು ತಿದ್ದಿದ್ದರಂತೆ. ಅಂಥವರ ಮನೆಯ ನೀರವೂ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ತೋಳಿನ ಮೇಲೆ, ಕೈಗಳ ಮೇಲೆ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ತಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಕೃಷ್ಣ, ಹನುಮಂತ, ಗಿಡಮರ, ಬಳ್ಳಿ ಪೆಪರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗುಜರಾತ್ನೋಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮದರಂಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹಂಗಸರು ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮತ್ತು ತೋರುಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಬೆರಳಿನ ಬುಡ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಯ ಕಾಲಿನ ಹಚ್ಚಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆಕೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಅಡುಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ

ಕುಚಯಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗಂಡಸರಂತೆ ತೋಳು ಕೈಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ರಂಗೋಲಿ, ಗಿಡ ಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳ ನಕ್ಷೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೂ ಗಂಡನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದರಾದ ಗೃಹಿಣಿಯಾದರೆ ಕೈ ಮೇಲೆ ಗಂಡನ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಲ್ಲವರು ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವಕ್ಕರೆವರು ಕೇಳಿದಾಗ ಇಂಥವಳ ಸಂಬಂಧಿ ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ಎಂದೇ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿದ್ದರೆ ಈ ಆಕೆಯ ಪಾಲಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಪ್ಪತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಪ್ಪನ ಎಸೆದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಒಂದು ಮಗು ಇರಬೇಕು ಅನ್ನುವುದರ ಇವರ ವಾಡಿಕೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಈ ಕಂದಾಚಾರಗಳು ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಹಿರಿಯರು ಕೇಳಿದಾಗ ಗಂಡನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗೌರವದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳು

ಹಬ್ಬ ಹಬ್ಬದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ದೇವರ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಸಂತೋಷದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕವರು ದೊಡ್ಡವರು ಎನ್ನದೆ ಎಲ್ಲಾರು ಸೇರಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ತುಮಟೆ, ತಪ್ಪಡಿ ಫೋಲ್ ಡೋಳ್ಳು ಕುಚಾನಿ ಥಾಳಿ ಕಂಚಿನ ಗಂಗಾಳ ಬ್ಲಿಂಡ್ಸ್ ಕಂಸಾಳೆ ಇವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನುಡಿಸಿದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕುಣಿದು ಕುಣಿದು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಅಳವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನೇ ಕಲೆಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಒಂದು ಕಲಾ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿ ಆ ತಂಡಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಉದಯ ತಾಪ ರಾಮದೊಲು ಮತ್ತು ಗಂಗಾಚವಾನಿ ತಾಪಾ ರಾಮದೊಲು ಇಂತಹ ತಂಡಗಳು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಲಾವಂತಿಕೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಅಳಯ ಬಾರದಂಬು ಭಾವನೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ಇದೆ.

ಬಳಸುವ ವಾದ್ಯಗಳು

ಕನ್ನಡ	ಮಾಗ್ಸಿ
೧. ತಪ್ಪಡಿ	೧. ಹಲಬೆ
೨. ದೊಡ್ಡ ಡೋಳ್ಳು	೨. ಭಾರಿ ಡೋಲ್
೩. ಕಂಚಿನ ಗಂಗಾಳ	೩. ಕಂಚಿನ ಥಾಳಿ
೪. ಗೆಜ್ಜೆಗಳು	೪. ಗುಫುರ
೫. ಕಂಸಾಳೆಗಳು	೫. ಬ್ಲಿಂಡ್ಸ್

ಇವುಗಳನ್ನು ಕುಣಿತದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವರು. ಜೊತೆಗೆ ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಮೃದಂಗ, ಜೆಬ್ಬು, ಕರಾಳಿ, ಕೊಳಲು, ಮಡಕೆ, ತಾಳ ದಮ್ಮಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವರು.

ಕ್ರೀಡೆಗಳು

ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಯರ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಒಹಾವಾಗಿ ಬೇಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಕ್ರೀಡೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದರೆ ಕ್ರೀಡೆ ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಗಾಢಾಡಿಕೆ ಇಳಿಸಲು ವಾಗೂ ಮಾಡಿದ ಉಪ ಕರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾದರೆ, ಈ ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಲಿ ಇದೆ, ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ, ತುಂಬಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿವೆ.

ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಯರು ಅಡುವ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಬೇಡುಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ತರಬೇತಿಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಜೀವನವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಒಹುಭಾಗವನ್ನು ಇಂಥ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಯಸ್ಸಿನ ಮುದುಕರೂ ಈ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಲಾಗಿ ಇವರಾದುವ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಯಸ್ಸಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಲಿಂಗಕ್ಕಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಇವರಾದುವ ಕೆಲವು ಕ್ರೀಡೆಗಳು ತಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ವಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಕೇವಲ ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಮರಿಗವ್ವೇ ಸೀದಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅದೇ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಾದುವ ಅನೇಕ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧. ಹುಂದ್ರಾ, ಹುಂದಿ ಆಟ

ಹಕ್ಕಿಹಿಕ್ಕಿಯರ ಬಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹುಂದ್ರಾ ಹುಂದಿ ಆಟವೆಂದರೆ, ಇಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕಿನ ಆಟ ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಆಟಕ್ಕೆ ಆಟಗಾರರ ಮಿತಿಯಲ್ಲ, ಎಷ್ಟು ಜನಬೇಕಾದರೂ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಆಟವು ಮೊದಲಿಗೆ ಕೇವಲ ಮೂವರಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂರು ಜನ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೈಮುಚ್ಚಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಪ್ಪಲ್ಪ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲಾ ಹುಂದ್ರಾ(ಇಲಿ) ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಟದಲ್ಲಿಯ ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಅ ಬೆಕ್ಕು ಒಂದು ಇಲಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಂಗುಲದ ಸರ್ಕ ಲ್ಲನ್ನು ಕೊಲಿನಿಂದ ಹಾಕಿ, ಆ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕೋಲನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕೋಲು ಏರ್ಪಡಾಗ ವೃತ್ತದ ಬಳಗೂ ಇನ್ನರ್ಪಭಾಗ ವೃತ್ತದ ಹೊರಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲಿಗುವ ವೃತ್ತದ ಆಟ ಈಚೆ ಇರುವ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ. ಆಗ ವೃತ್ತದ ಬಳಿ ನಿಂತ ಇಲಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಅವ್‌ತೊ ಅವತೊ ದಿನ್

ಜಾತಿ ಜಾತಿ ರೇನ್

ಬೆನ್ನಗಿರಿನ ಪಾಪ ಎನ್ನುತ್ತದೆ.
 ಹೀಗೆಂದರೆ,
 ಬರ್ರಾ ಬರ್ರಾ ದಿವಸ
 ಹೋಗ್ತಾ ಹೋಗ್ತಾ ದಾತಿ,
 ಬೆನ್ನಗಿರಿ ಆಚೆಗೆ ಎಂದರ್ಥ.

ಎಂದು ಒದರುತ್ತ ಹನ್ನೆ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಅದರ ಅಡಿಯಿಂದ ಆ ಕೋಲನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ
 ಎಸೆಯುತ್ತದೆ. ಎಸೆದ ಆ ಕೋಲನ್ನು ಬೆಕ್ಕು ಕಾಯುವದಲ್ಲದೇ ಆ ಕೋಲನ್ನು ಬೇರೆ ಇಲಿಗಳು
 ಮುಟ್ಟಿದಂತೆಯೂ ಕಾಯಬೇಕು. ಆ ಕೋಲನ್ನು ಎಸೆದ ಇಲಿಯೂ ದೂರ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.
 ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಕ್ಕು ಕೋಲನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾಯಬೇಕು ಗುತ್ತದೆ ಈ
 ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಯುವಾಗ ಬೆಕ್ಕು ಮೂರು ಸಾರಿ ಸೋತರೆ ಇಲಿಗಳು ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಹುಡುಕಿ 'ಆನ್
 ಫಾಸ್ಟ್‌ಕಿಂಗ್ ಖಾಸ್' ಎಂದು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅದರ ನಡುವೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತೀಯೋ?
 ಅಥವಾ ಹೆಂಡತಿ ತಿನ್ನುತ್ತೀಯೋ? ಎಂದರ್ಥ. ಆಗ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಲಗಾಲಿಗೆ
 ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು 'ಗೊಖಾಸ್' ಎಂದರೆ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಎಡಗಾಲಿಗೆ
 ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆಗ ಒಂದು ಇಲಿ ಕೋಲನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತದೆ. ಬೆಕ್ಕು ಕುಣುಕುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಕೋಲನ್ನು
 ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯ ನಾದರೂ ಬೆಕ್ಕಾದರೆ ಅದೂ ಕೂಡಾ
 ಮೂರು ಸಾರಿ ಓಡಿ ಸೋತನಂತರ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒದರುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಂದ್ರಾ ಹಂದಿ ಅಚ್ಚು ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನೆಗೆ ವಾಕ್ಯವಾಗದೆ ಅಚ್ಚಿನಿಂದ
 ತಮ್ಮ ಬೇಟೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

೨. ಮೀಟ್ ಪಾಡಾರು

ಈ ಅಚ್ಚಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರು 'ದೀ' ಅಲವಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಅದುಕು ನೀಳಂಜಟ್ಟಿಯ ಅಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಈ ಮೀಟ್‌ವಾದಿ ಅಲವಿರುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಯರ
 ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಟ್ ಎಂದರೆ 'ಉಪ್ಪು' ಎಂದರ್ಥ. ಮೊದಲನೆಯದರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು
 ಹತ್ತುಜನರಿಂದ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲೆ ಹೋಗಿ (ಉಪ್ಪು) ಮಣ್ಣನ್ನು
 (ಮೀಟ್) ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಪುನಃ ಹೊರಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಅಲ ಮುಗಿದಂತೆ.
 ಹತ್ತು ಜನ ಕವಲುಗಾರರಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹತ್ತು ಜನ ಎದುರಾಗಿ ಅದುವ ಈ ಅಲ ಹೆಚ್ಚು
 ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಜನರ
 ತರವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಉಪ್ಪು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಅಲ ಮುಗಿದಂತೆ.

ಈ ಅಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಭಾಗದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಕವಲುಗಾರರು ಅದ್ವ ಮುತ್ತು
 ನಡುಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡಬಹುದು. ಅವರು ಕೊರೆದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅಡ್ಡಾಡಬೇಕೆ
 ಹೊರತು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಸುಗ್ಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಉಪ್ಪು ತರುವವರು ಹೊರ ವಟ್ಟಿಯನ್ನು
 ತುಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಅವನು ಹೊರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತುಳಿದರೆ ಅವನು

ಸೋತಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಅದೆ, ಮತ್ತು ನಡ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಎಡಬಲದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಿಂದ ಒಡ್ಡಿಸ್ಸಿದವನ್ನು ವಾಚುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಪಿಲಗಾರರು ಯಾವುದರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮೇಲೆದ್ದೇ ಮುಟ್ಟಿದರಂದರೆ, ಉಪ್ಪಿನ ಮನುಷ್ಯ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಉಪ್ಪು ಕೆಲವೊಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಸೋತರೆ ಆಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಸರದಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎವರುಗಳಿಗೂ ಹತ್ತು ಜನ ಮುಗಿಯುವರೆಗೂ ಈ ಆಟ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

೩. ಮನಿನ್ ಆಟ

ಈ ಆಟವನ್ನು ಕೇವಲ ಯುವಕರು ಮಾತ್ರ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಟಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಿಂದ ಎಂಟು ಜನರ ಒಂದು ತಂಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಗಡಿಯಾರದಮತೆ (Clock Wise Direction) ನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲನ್ನು ಆರೆಯುವವನಿಗೆ. ಜರದಿಯಂತೆ ಒಡ್ಡಿದವರು, ಶೇಕ್ ಆಗುವವರು, ವಿಸ್ತಾರೀ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಆತಿತ್ವ ಸುತ್ತುವರೆದ ಲದನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಸುತ್ತುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒಮ್ಮೆ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಎದುರಾಗಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಒಂದು ದೀಪಿಯ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಜೊತೆ ಇನ್ನುಳಿದ ೭ ಜನರು ಯಂತ್ರದಂತೆಯೇ ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ ಆಗ ಅವರಿಗೂ ಮನರಂಜನೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಆಟ : ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಿದ್ದು ಒಂದು ಗುಂಪು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುತ್ತು ಬಿಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು ಕಲ್ಲುಗಳಿರುವವರ ಗುಂಪು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲುಗಳಿರುವ ಈ ಗುಂಪಿನವರು ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಬಂದ ಕಲ್ಲರ ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರೆಯಾದ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಇಂಥವರನ್ನೇ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರು. ಎಂಥ ಹೇಳಿದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನು ಬಂದಿದ್ದ ಆಡಗಿನ ಗೆರೆಯವರಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಮಾತಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೊಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬದಲಿಗೆ ಬೇರೆಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಹುಡುಕಲು ಬಂದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಈ ಗುಂಪಿನವರಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನು ಗೆಲೆಯವರಿಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಿಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟರ ಉಳಿದವರಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತದ್ವಿ ಕೋಡಿರುವುದರಿಂದ ಯಾರನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದಾರೋಬುದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟದ ವಿಚಾರವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದೇ ಈ ಮುಖ್ಯ ಆಟದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಕುಟುಂಬ ಆಟ : ಈ ಕುಟುಂಬ ಆಟವನ್ನು ಒಮ್ಮತೇಕ ಕಡೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಆಡಬೇಕಾದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಹಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡುಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸಮ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಆಡುವುದೇ ಈ ಆಟದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ದಿಲ್ಲಿ ಯೊಂದನ್ನು ತಾವು ಕೊಂಡುಕೊಂಡುಬರುವ ಚಂದಾದಾರರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಒಂಟಿ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತು ಒಂದೊಂದ ಮನೆಗೆ ಎಸೆದು ಅದನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ತಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎಚ್ಚರಿ

ಬಲ್ಲೆ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತು, ದಾಟುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಹಾಡೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಒಂದೇ ಕಾಲನ್ನು ನೆಲದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಕುಳಿತು, ಅಟವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಡಿಕೆ ತಳದ ಚೂರು ಇಲ್ಲವೇ ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಚಿನ ತುಂತಿರಿನಿಂದ ಬಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ದುಂಡಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಉಜ್ಜಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪಾರಿ ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪಿನ ಕುಂಡುಗಳನ್ನು ಒಳನುಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಟವನ್ನು ಆಡುವಾಗ

ಸೀಬೆ ಹಕ್ಕಿ ಸಾಲೂರು

ಗೋದಿ ರೊಟ್ಟಿ ಬಾಲೂರು

ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಪ್ಪೆ ಆಟ : ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಕ್ಕೆ ಬಹಳವು, ಮಹತ್ವ ಇದ್ದು, ಈ ಆಟದ ಆಟಗಾರ ರೆಲ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಫಣಿ ಒಂದು ಬಿಕ್ಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಒಬ್ಬರ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಕಪ್ಪೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸುವಷ್ಟು ಅಂತರವಿರಬೇಕು. ಆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಒಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ನಿರ್ದೋಶಕ (ಫೋಲೀಸ) ಇರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯತ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಇವರು ಯಾರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಆಟ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಳ್ಳನಾದವನು ಯಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲೆ ಇದ್ದದ್ದೆಂದೇ ಆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸುವಾಗ ಯಾರು ಸೋಲುತ್ತಾರೋ ಅವನೇ ಕೆಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಪ್ಪೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಜಗಳವೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ನಿರ್ದೋಶಕನೊಬ್ಬ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿರ್ದೋಶಕನೇ ಈ ಆಟದ 'ರೆಫರಿ' ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

'ಎಪ್ಪೆಪ್ಪು ಎಪ್ಪು' : ಎಂಬ ಆಟ ಈ ಆಟಕ್ಕೆ ದುಂಡಾಗಿ ತಿರುಗುವ ಆಟವೆಂತಲೂ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕಳ್ಳನೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುಂಡಾಗಿ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಳ್ಳ ಎಪ್ಪು ಬೇಕು" ಎಪ್ಪು ಅಥವಾ ಎಪ್ಪವು ಎಪ್ಪು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವವರು 'ನಿಮಗೆಪ್ಪು ಬೇಕು' ಅಥವಾ 'ನೀವಂದಪ್ಪು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕಳ್ಳನಾದವನು 'ಮೂರು' ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಾ ಮೂರು ಮೂರು ಜನರ ಗುಂಪಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮತ್ತೇ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಎಪ್ಪವು ಎಪ್ಪು ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ಆಗ ಅವನು ನಾಲ್ಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಗುಂಪಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಒಳಗಿರುವ ಕಳ್ಳ ಹೇಳಿದ ಸಂಖ್ಯೆಯಂತೆ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ, ಆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದೆ ಯಾರು ಉಳಿದು ಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಅವರೇ ಸೋತಂತೆ.

ತುಮೋ ಪಿಯೋ ಆಟ : ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜನ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಬುಗಿಯುಗು ಎಂದು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಒಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನಿದ್ದು, ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ

ರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಟದ ನಿರ್ದೇಶಕನಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಇವನ ಹೆಸರೇನು?' ಎಂದು ತಪ್ಪು ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ಇವನು 'ಅಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ನಿರ್ದೇಶಕ. ಆಗ ಭ್ರಮೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪರೀಕ್ಷೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳನಾದವನು ತಾನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು ಹೇಳಲು ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲುವರೆಗೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪುನಃ ಕಳ್ಳನಾಗಿ ಬೇರೆಯವರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೆಸರು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಆಟದ ಮನೋರಂಜನೆಯು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸುರ್ ಸುರ್ ಬತ್ತಿ ಆಟ : ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ಹತ್ತತ್ತಿರಬಹುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೈಮುಚ್ಚಿ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕಳ್ಳನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಯಾರ ಕೈಗಾದರೂ ಹಾಕಬಹುದು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾರ ಕೈಲಿ ಕಲ್ಲಿದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವವರೆಗೂ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿದರೆ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳ ಕುಳಿತು ಕಲ್ಲನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಕಳ್ಳನಾಗಿ ಆಟ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಕಳ್ಳನಾದವನು ಕಲ್ಲನ್ನು ಕುಳಿತವರ ಕೈಗೆ ಹಾಕುವಾಗ ಮರೆಯಾಗುವಂತೆ ತಿರುಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿದವನು

ಸುರ್ ಸುರ್ ಬತ್ತಿ

ಸುರಾಲ್ ಕೊಟ್ಟೆ

ಬಿಗಾಲ ಭದ್ರಂ, ಬಿಗಾಲ ಭದ್ರಂ

ಚಿನ್ನ ಚಿನ್ನ ಮಂಗಣಿ

ಚರಾಳ ಕೊಟ್ಟೆ

ರಾಳ ಕೊಟ್ಟೆ

ಬಿಗಾಲ ಭದ್ರಂ ಬಿಗಾಲ ಭದ್ರಂ

ಎಂದು ಹಾಡಿದ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಕಲ್ಲು ಯಾರಲ್ಲಿರುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕಲ್ಲಿರುವವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಡನ್ನು ಆಟ ಆಡಿಸುವ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವಾಗ್‌ ವೇಲಿಯೋ : ಇದು ಮರದ ಸುತ್ತ ಅಡುವ ಆಟವಾಗಿದೆ. ಮರದ ಸುತ್ತ ಮಕ್ಕಳು ಕುರಿಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುರಿ ಸೂಕಿದವನೊಬ್ಬ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವನಿಗೆ 'ಪಾಳೆಪಾಳೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಕ್ಕೊಬ್ಬ ಸೊತೊ (ಕಳ್ಳ) ಕುರುಬ ತನ್ನ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕುರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿ ಲಾಟಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಆಗ ಕಳ್ಳನಾಗಿದುವವನು ಕುರಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹುಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ತನ್ನಲು ಬಂದಿದೆ. ಬು ಹುಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗತೊಡಗಿದಾಗ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಮರ, ಹೋಗಬೇಡ ಅವನು ಮೋಸಗಾರ ನಿನ್ನ ಶಿನ್ನೋರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅನ್ನುತ್ತೆ. ಹಂಗ ಹೇಳಿ ಕುರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವೆನೆ ಕಳ್ಳ ಅದೇಲೆ ಕಳ್ಳ ಬಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಕುರಿ ಎಲ್ಲಿ ಅಂತ? ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮರ ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿದೆ ನಿನ್ನ ಕುರಿ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕುರುಬ ನನ್ನ ಕುರಿಗಳನ್ನು ನೀನು ಹೆಗೆ ವೈದೊ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಳ್ಳ ನೀಗೆ ಯಾರು ಚಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಕುರುಬ ನನಗೆ ಮರ ಹೇಳ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕಳ್ಳ ಹೋಗಿ ಆ ಮರವನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಡಿದು ಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಆಗ ಕುರುಬ ಅಳುತ್ತಾ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ

೪. ಕಾಕಡೀನು ಬೇಲ್

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಕಡೀನು ಬೇಲ್ ಎಂದರೆ ಸೌತೆಕಾಯಿ ಅಟ ಎಂದರ್ಥ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಅಟವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಗಾಗ ದೊಡ್ಡವರು ಸಹ ಇವರ ಬೊತ್ತಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಟವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳಗೆ (ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಟದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಸೌತೆಕಾಯಿಗಳಾಗಿ ಕುಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಕುಳಿತ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಈ ಸೌತೆಕಾಯಿಗಳ (ಮಕ್ಕಳ) ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ಸಾಕಿದವನೊಬ್ಬ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವವನೊಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ರಾಜವಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಮೂಲಕವೇ ಈ ಅಟವು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂವರು ಮಾರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು.

ಸೌತೆಕಾಯಿ ಬೆಳೆಸಿದವನು : ನಿಮ್ಮ ರಾಜ ಏನು ಹೇಳಿದ?

ಕೇಳುವವನು : ಸೌತೆಕಾಯಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಎತ್ತಿದ್ದ

ಬೆಳೆಸಿದವನು : ಸೌತೆಕಾಯಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಎಂದೇಳಿ ರಾಜನ ಮುಂದೋಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ರಾಜ : ಇಲ್ಲ ನನಗೆ ಕಿತ್ತು ಕೊಡಲೇಬೇಕು.

ಕೇಳುವವನು : ಸೌತೆಕಾಯಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಡು

ಬೆಳೆದವನು : ನೀನೇ ಕಿತ್ತುಕೋ ಹೋಗು

ಕೇಳುವವನು : ಕರಡೇ ಕಾಲುಸ್ವರೇ ಹೊಳ್ಳಾಹೋ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಅಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ರಾಜನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ

ಗೋಲಿ ಅಟ : ಈ ಅಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪನ್ನೆವಪ್ಪು ತೋಡಿರುತ್ತಾರೆ. (ಪನ್ನೆ ಎಂದರೆ ಗೋಲಿ ಅಟದ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಬೆಕ್ಕ ಗುಂಡಿ) ಈ ಅಟದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯ ಒಳದಿಂದ ಕೊರೆದಿರುವ ಒಂದು ಕಿರಿಯ ಕಡೆ ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಗಿರಿಗಿಂತ

ಈಚೆಗೆ ಇರುವವರು ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಮೊದಲು ಆಡುವ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೆರೆಯಿಂದ ದಾಖೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿರುವ ಗೋಲಿಗಳ ಅಟಗಾರರು ನಂತರ ಆಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಗೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆರಳುಟ್ಟು ಆಟ ಆಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದನೆಯ ನಂಬರನ ಗೋಲಿ ಸೀಡು ಖಾಡ್(ಗುಂಡಿ)ಗೆ ತುಂಬಿದರೆ ಅಥವಾ ಹಾಕಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 'ಮಕ್ಕವಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಬೇರೆ ಕೋಲಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಐದು ರುಂಡ (ನಂಬರ್) ಸಿಕ್ಕವು ಎಂದರ್ಥ. ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೊಡೆದ ಮೇಲೆ ಗುಂಡಿಗೆ ಒಂದು ಮುಳುಗಬೇಕು. ಮತ್ತೇ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದವರ ಗೋಲಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯವರು ಹೊಡೆದರೆ ಇದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯವರು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಒಂದೊಂದು ಹೊಡೆತಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ಗೋಲಿಯಾಟವನ್ನು ಆಡುವಾಗ ಬಳಸುವ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಮಕ್ಕವಲ್ಲಿ

ನಕ್ಕ ವರಿ

ಐದು ರುಂಡ

ಆರ ಪತಿಗಾರ

ಏಳು ಬೇಳೆ

ಎಂಟು ಮೂರು ಸುಂಟ

ತಿಮ್ಮನ ತೇಲಿ

ಹಿಡಕೋ ನನ್ನ ಪೇಲಿ

ದರ್ದ್ಲ ಮಾರೋ ಅಂಡ್

'ತಿಮ್ಮನ ತೇಲಿ ಹಿಡಕೋ ನನ್ನ ಪೇಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಗೊಳ್ಳೊಂದು ನುಗ್ಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಿಡಕೋ ನನ್ನ ಪೇಲಿ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ತೊರಡು ಹಿಡಕೋ ಎಂದರ್ಥ.

ಇಂತಹ ಒಳು ಗೇಮುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸೋತವನಿಗೆ 'ಹರಿಗೋ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದರೆ, ಅಟದಲ್ಲಿ ಸೋತವನು ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಹರಿಗೋನನ್ನು ಕುಕ್ಕರಾಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಪನ್ನದಿಂದ ದೂರ ಇರುವ ಗೆರೆಯಿಂದ ಗೋಲಿಯನ್ನು 'ಹಾಕಿನಿಡುಮೋಡ್'(ಮೋಸ್ಟಿಯಿಂದ ಗೋಲಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗ ಅವನು ಕತ್ತರಿಯಾಹಾರದ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರವರಾಧಿ ಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗಳು

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು ಈ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಈ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಮನರಂಜನೆಯಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಈ ಬಂಡಕಟ್ಟಿನೊಳಗಣ ರಾಜೀಯ, ಅರ್ಥಿಕ ವಿಳಿ ಬೀಳಿನ ಮುಖ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕನ ಧಾರೆಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯಂತಹ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಹೀಗೆ ಒಂದು ಪೈಪ್ಪಾಯನ್ನು ಅಣಕವಾಡುವ ಸಲೆಯೇ ಕೆಳವರ್ಗದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಅವೇ ಮುಂದೆ ಹೋರಾಟಗಳಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಕಲಾವಂತಿಕೆ

ನಿರಂತರವಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕ್ರೀಡೆಯಾದ ಮೆಟಿನ್ ಆಟದಂತಹದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟೇ ಮುಕ್ತನದೊಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಕಾಕಡೀನು ಮೇಲ್ಮನಂತಹ ಆಟದಲ್ಲಿ ರಾಜತ್ವದ ಒಗ್ಗು ಪ್ರತಿದೀದವಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಇವರ ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಬ್ಬುವೆ ಅವರದೇ ಆದ ಮೂಲ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ (ಬುಡಕಟ್ಟಿನ) ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಮಸ್ಯೆ ಸಂಘಟನೆ ಪರಿಹಾರ

ಆರ್ಥಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಲೌಕಿಕ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಂದ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ಆನಂದತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಸೋತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಪಿಕ್ಕಿಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಅನೇಕ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಇಂದಿಯಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ರೂಪಗೊಂಡವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಲಭ್ಯವಾದವು. ಶ್ರೇಣಿಕರಣದ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಚಿನ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಲೌಕಿಕ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಕೈಗೆ ಏಟುಕದಾದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ವಿಧಿಸಿದ ಆತ್ಮಂತ ಕಠಿಣ ಮತ್ತು ಹೇಯ ದುಡಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಿರತವಾಗಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಕ್ಕಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯವರು ಇಂದಿಗೂ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೃಷಿಭೂಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಒಂಜರು ಭೂಮಿಗಳಾಗಿವೆ. ಸಮುದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಕೂಲಿಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಶುಪಂಪನ್ನೂಲ

ಕೋಷ್ಟಕ ೧೦.೧ ಹಕ್ಕಪಿಕ್ಕಿಯರ ಪಶುಪಂಪತ್ತು (೨೦೦೬)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಪಶುಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ
೧	ಆಕಳು	೪
೨	ಎಮ್ಮೆ	೯೨
೩	ಕುದುರೆ	೫
೪	ಮೇಕೆ	೯೨

ಬೇಟೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿವಿಕ್ಕಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ತೊಡಗಿದವಂತರ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಮ್ಮೆ, ಮೇಕೆ, ಕುರಿ, ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೆ ಕೆಲವು ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆಕೆಳುಗಳನ್ನು ಸಾಕಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಕಳು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಹೈನುತ್ವದ ನಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಸಾಯಿ ಮತ್ತು ಕೊಜುಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ನೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಈ ಸಮುದಾಯ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಂದು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಆವಾಜ್ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಭವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕಾಶ್ ಕೆ. ಬಿ.ಎ

ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿವರ . ಹಕ್ಕಪಿಕ್ಕ ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೨೭೦೪ ಗೆ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ ೫೦.೪೮ (೧೩.೭೫) ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ ೪೫.೫೧ (೧೩.೩೯) ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೦.೪೮ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟು ಶೇ ೧೭.೦೨ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಲ್ಲದವರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾದವರ ಪ್ರಮಾಣ ಒಟ್ಟು ಶೇ ೮೨.೯೯ ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರಮಾಣವು ೮೨.೭೨ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ ೮೩.೨೮ ರಷ್ಟಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ : ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದವರು ಹಾಗೂ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರನ್ನು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಪದವಿಪೂರ್ವ, ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಪದವಿ, ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್, ಹಾಗೂ ಇತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರನ್ನು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರವರ್ತಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಒಟ್ಟು ಶೇ ೮೦.೧೨ ರಷ್ಟಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ೭೬.೪೧ ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೇ ೮೬.೯೫ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೧೦.೨ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ (೨೦೦೭)

ವಿವರಗಳು	ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಒಟ್ಟು
ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಅನರ್ಹರು	೨೩೬	೧೨೪	೪೬೦
ಸಾಕ್ಷರ ಆಸಕ್ತರು	೧೧೦೬	೧೧೧೫	೨೨೨೧
ಸಾಕ್ಷರರು	೧೧೨೯	೧೧೨೯	೨೨೫೮
ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಫೈನಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆ	೧೬೮	೧೦೦	೨೬೮
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ	೨೩೦	೩೬೪	೫೯೪
ಮಾಧ್ಯಮಿಕ	೩೪೧	೧೩೬	೪೭೭
ಪೌರಾಡ	೨೦೯	೪೫	೨೫೪
ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಸಾಕ್ಷರತೆ	೫೦	೧೫	೬೫
ಎದಿ ಎಡ್	೩೦	೧೦	೪೦
ಪದವಿ	೧೦	೨	೧೨
ಇತರೆ	೧೦	೩	೧೩
ಅನಕ್ಷರರು	೮೯೦	೧೦೦೦	೧೮೯೦
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಕ್ಷರತೆ			
ಪ್ರಮಾಣ (೨೦೦೧)	೭೬.೨೯	೫೭.೪೫	೬೬.೦೪
ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ			
ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ (೨೦೦೭)	೧೯.೨೩	೧೦.೩೧	೧೪.೭೪
ಈ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ			
ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣದ			
ನಡುವಿನ ಅಂತರ			೫೨.೩
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ			
ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ (೨೦೦೧)	೫೯.೭	೩೬.೬	೪೮.೩
ಈ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ			
ಸರಾಸರಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಸಾಕ್ಷರತೆ			
ಪ್ರಮಾಣದ ನಡುವಿನ ಅಂತರ			೩೩.೫೬

ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾದವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ ೮೨.೯೯ ರಷ್ಟಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಒಟ್ಟು ಶೇ ೧೪.೭೪ ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪಡೆದ ಪುರುಷರು ಶೇ ೧೯.೨೩ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ ೧೦.೩೧ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಇವರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯ ಬಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಸದಸ್ಯರ ಸ್ಥಾನವೂ ದೊರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಶೇ ೪೭.೦೪ ರಷ್ಟು ಜನ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರಗುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇವರ ಅಲೆಮಾರಿತನೇ ಆಗಿದೆ. ಒಂದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲದೆ ಈ ಸಮುದಾಯ ಇಂದಿಗೂ ಚಿನಾಪಣೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮತದಾನ ಪಾಲಭ್ಯ ಪಡೆದವರ ವಿವರ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೧೭ರೆಯೊಳಗಿನ ವಯೋಮಾನದವರು ಒಟ್ಟು ಶೇ ೪೭.೭೩ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ೪೯.೦೧ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ೪೬.೨೨ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಮತದಾನ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಿದ್ದು, ವಾದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಮತದಾನ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹವಿಲ್ಲದವರ ಗುರಿನಲ್ಲಿದ್ದವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೧೦.೩ ಸಮೀಕ್ಷೆಗುಳಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಮತದಾರರ ವಿವರ (೨೦೦೩)

ವಿವರ	ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಒಟ್ಟು
೧೭ ವರ್ಷ- ಬಳಗಿನ ಗುಂಪು	೬೬೯	೬೧೯	೧೨೮೮
ಮತದಾನ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹರ ಗುಂಪು	೬೯೬	೭೨೦	೧೪೧೬
ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪು	೪೦೧	೩೫೦	೭೫೦
ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರದ ಗುಂಪು	೨೯೫	೩೭೦	೬೬೫

ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ಪುರುಷರು ಶೇ ೪೭.೪೭ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೇ ೪೬.೬೧ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವವರ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ ೫೨.೯೬ ರಷ್ಟಿದೆ.

ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇ ೪೭.೦೪ ರಷ್ಟು ಜನರು ಇಂದಿಗೂ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಶೇ ೪೨.೫೩ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೇ ೫೧.೩೯ ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜನ ಹೊರಗುಳಿದಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕೃಷಿಯ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಳಚಾಕಿ, ಪ್ರಮುಖ ವರ್ಗಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಪಕ್ಷಿ ನಾಥ ವೆಂಥಾದ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದಕ್ಷಿಣದ ಅರಬಿಯದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆಬಂದ ಅನೇಕ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ

ಸಮುದಾಯವು ಅನೇಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒದಕುಬಿಡುವುದನ್ನು ಅದರ ಯಾವತ್ತೋ, ಎಲ್ಲೋ ಕೋವಶವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದು ೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣವೂ ಈ ಬಗೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡಾಗಿ, ಬಹಳ ಸಲ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಮಾನವೀಯವಾಗಿಯೇ ದೃಷ್ಟಿಸಿದ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಧಿವಾಸಿಗಳ ನ್ನಾಯತ್ವ ಜೀವನದ ಕನಸುಗಳು ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅದರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರಬೇತೆಂದು ಹೇಳುವ ಘೋಷಣೆಗಳು ಬರೀ ಬುರುಡಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಭಾರತ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವನಸುತು ಅಸೂತದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಎದುರುತೊಡರುಗಳು ಮೈಗೊಡುವ. ಒಲಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಂತರಂಗವೇ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣವೋ ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗವೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಮಾಜದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಕಾಸದ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆತಪ್ಪಿ ಹೊದ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರೆ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬದುಕು ಅವೇಕ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಜುರೂವಾಗಿದೆ. ಮತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರೂಪಿಸುವ ಬಹುತೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ರಾಜಕೀಯ ಮಧ್ಯೆಪ್ರವೇಶ ಇಲ್ಲವೆ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುವ ರೋಪಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಬಗೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವೃತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಧುನಿಕ ಅಹಂ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವೈ ಆತ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೃದಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ವರಾಂಪರಾಗತವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಎಂದೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲಾರವು.

೧. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗುಜರಾತ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಅಂದ್ರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂತು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿಯರಿಗಿಂತ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದವರು ಎಂಬ ಅಂಶವು ತಿಳಿದು ಬಂತು.

೨. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೊರುಗಳಿಂದ ಇವರು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದು ವನವಿವರಣೆಯಂತೆ.

೩. ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕೊರತೆಗಳಿದ್ದು, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಹಿಂದೂಳೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೪ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ, ಹರಣಶಿಕಾರಿ, ಅಡವಿಬೆಂಬೆದು, ಮೇಲ್ ಶಿಕಾರಿ, ವಾಗಿ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಒಂದೇ ಬುಡಕ್ಕಿಟ್ಟ ನೆರೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸರುಗಳಾಗಿವೆ.

೫. ಸೂರಿಕರೂ, ಅಧುನಿಕರೂ ಮತ್ತು ಬುಗಟಿಕರೂಳು ಕೇವಲ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಬೇರೆಯೂ ಇವು ಈ ಬುಡಕ್ಕಿಟ್ಟ ನೆರೆಯ ಪ್ರಧಾನವಿಲ್ಲ.

೬ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಗಿರಿಬನ ಉಪಯೋಗವೇ ಟಿ.ಎಸ್.೩. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮುಂದು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿತು.

೭. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈ ಬುಡಕ್ಕಿಟ್ಟವರು ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಮನೆಗಳು, ಅಧಿಕೃತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬದಲಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳು

೧ ಸಮಾಜದ ಕುರಿತು ಸೂಕ್ತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು : ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಇವರಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮುಗ್ಧ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

೨ ನೆಲೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು : ಸಮುದಾಯವು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಹೊರಗೆ ಇರಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿವೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಕನಿಷ್ಠ ೧ ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳು ಅಲ್ಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಈ ಮುಗ್ಧ ಸಮಾಜವು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಚ್ಚರಿ ಪಡುವಂತಿಲ್ಲ.

೩. ಸೂಕ್ತ ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು : ಇಂದಿನ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳೇ ಇರಬೇಕು. ಆದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಗಳ ವಿತರಣೆ ಸುಪರ್ದೆಗೊಳಿಸಬೇಕು.

೪. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮದಾಯ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ದೊರೆಯ ಬೇಕು.

೫. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ : ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೫ ವರ್ಷ ಕೆಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಬಾಲವಾಡಿ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರ ಮದ್ದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು ಆಗ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅರ್ಧ.

೬. ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕು.

೭. ಸಮುದಾಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು, ವಸತಿ

ನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿಶ್ಕರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ

ಅವಕಾಶ, ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯಬೇಕು.

ಉ. ಸಮುದಾಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಆದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.

೫. ಸಮುದಾಯದ ಭವನ : ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿಮುಖದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೆಚುಕು ಹಾಕಲು ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

೬. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ : ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಆದರ ನಿವೇಶನಗಳು, ಮನೆಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು, ಬಂಡಿಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಸ್ನಾತನದಭೂಮಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

೭. ಭೂಮಿ : ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎನೇ ಇವೆಂದು ಅವ : ಆರ್ಥಿಕ ಒಡುಪು ಭದ್ರವಾಗಿರದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವನ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಗಂಧಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ೧ ಹೆಕ್ಟರ್ ವ್ಯವಸಾಯ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೇರಿ, ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ದೊರೆಯಬೇಕು.

೮. ಬೇಟೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ : ಸಮುದಾಯ ಮೂಲವೇ ಬೇಟೆ. ಮೂಲತಃ ಕಾಡು ಮಾಂಸವಾರವನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಸಮುದಾಯದ ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಇಂದಿನ ಸಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಅರಣ್ಯ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಅವರ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಟೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಒದಗಬೇಕು.

೯. ಆಯುಷ್ಯಾಚರತೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಘೋಷಣೆ : ಸಮುದಾಯದ ವಾಸವಾಗಿರುವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಸೂಚಿತಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಬೇಕು.

೧೦. ಪಂಚಾಯತಿ ಕಾಯ್ದೆ : ಪಾರಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ಪಂಚಾಯತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಈಗಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಂತೆ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಸಮುದಾಯ ದವರಿಂದಲೇ ತೆಳಿದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಮುದಾಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಾಯ್ದೆ ಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮನ್ನಣೆ ದೊಡುಕು ಈ ಸಮುದಾಯದ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇದು ಬುಡಕಟ್ಟು ವೇಳಾಂಶದ ಕಾಯ್ದೆ ಪಾರಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

೧೧. ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಕೈಗಾರಿಕೆ : ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಬದುಕನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕೇಳಂಡ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯತಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಭ್ಯಗಳೆಂದರೆ

೧. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ
೨. ವಶುವಾಲನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆ
೩. ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆ
೪. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಅಧಿಕ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಲಗತ್ತ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಡುವುದು. ಇಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಈ ಜನರ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
೧೨. ದತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ : ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ದತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
೧೩. ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ : ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತಿ-ಇದ್ದವರಿಗೆ ಲಗತ್ತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮೊರೆಯಬೇಕು.

ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ೧. ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳವಾರು ಜನಪಂಚ (೨೦೦೭)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲೂಕು	ನೆಲೆಗಳು	ಕುಟುಂಬ	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು
೧.	ಬೀಗಲೂರು ಗ್ರಾಮಪಂಚ	ಬೀಗಲೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ	ಗೌಡಪುರ	೧೬೦	೪೧೨	೪೧೩	೮೨೫
೨.	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಬೆಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣ	ಭದ್ರಾಪುರ	೧೫೦	೩೮೭	೩೮೮	೭೭೫
೩.	ಬೀನೂರಾದನಗರ	ಬೀನೂರಾದನಗರ	ಕಂಗೇರಿ ಉಪನಗರ	೧೨೦	೩೧೦	೩೧೧	೬೩೧
೪.	ಬಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಬಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಪಾಳ್ಯ ಪಲವಾಡಿ ಹೊಬ್ಬಳಿ	೪೦	೧೦೩	೧೦೪	೨೦೭
೫.	ಬಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಬಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಪುತ್ತಳಿಹೆಣ್ಣು	೪೦	೨೦೬	೨೦೭	೪೧೩
೬.	ಬಾಮನಗಿರಿ	ಬಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ರಂಗೇನಹಳ್ಳಿ	೫೦	೧೨೯	೧೨೯	೨೫೮
೭.	ಬಾಸನ	ಬಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಅಸ್ತಾನಹಳ್ಳಿ *	೧೪೪	೩೪೨	೩೪೩	೬೮೬
೮.	ಬಾಸನ	ಬಾಸನ	ಗೋಪನಾಳ್	೪೩	೧೧೧	೧೧೨	೨೨೩
೯.	ಮೈಸೂರು	ಹಾವೇರಿ	ಲಂಗಡಿಹಳ್ಳಿ	೮೦	೨೦೬	೨೦೭	೪೧೩
		ಹಾವೇರಿ	ಪೆಟ್ಟುರಾಜಪುರ *	೮೫	೨೮೨	೨೮೩	೫೬೧
೧೦.	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಜೈಗರ್ ಬ್ಲಾಕ್	೯೦	೨೩೨	೨೩೩	೪೭೫
		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಜಿಲ್ಲೇನಹಳ್ಳಿ	೬೦	೧೫೫	೧೫೬	೩೧೧
೧೧.	ತುಮಕೂರು	ತುಮಕೂರು	ಬಿಕ್ಕಮಂಡಿ *	೩೦೧	೭೪೧	೭೪೫	೧೪೮೭
		ತುಮಕೂರು	ಕಾಕಪುರಗಿರಿ	೮೦	೨೦೬	೨೦೭	೪೧೩
ಒಟ್ಟು				೧೪೯೩	೩೮೩೨	೩೮೩೬	೭೭೨೮

* ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ನೆಲೆಗಳು

ಅಂಕಿತಾಂಶಗಳು ೨. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೆಯಿಂದ ಬೆತ್ತಾಡಾರು ಲಿಂಗವಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೧೯೯೧)

District	Rural		Total	Urban		Total	F	Total	Total		F	Total
	Male	F		Male	F				Male	F		
01. Bangalore (R)	334	304	638	0	0	0	0	0	334	304	638	
02. Bangalore Urban	93	99	192	254	236	490	236	490	347	335	682	
03. Bellary	30	29	59	181	143	324	143	324	211	172	383	
04. Belgaum	7	2	9	0	0	0	0	0	7	2	9	
05. Bidar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
06. Bijapur	2	4	6	0	0	0	0	0	2	4	6	
07. Chikmagalur	59	52	111	5	6	11	6	11	64	58	122	
08. Chitradurga	0	0	0	3	4	7	4	7	3	4	7	
09. Dakshina Kannada	5	6	11	1	0	1	0	1	6	6	12	
10. Dharwad	18	16	34	0	0	0	0	0	18	16	34	
11. Gulbarga	27	26	53	0	0	0	0	0	27	26	53	
12. Hassan	242	207	449	2	4	6	4	6	244	211	455	
13. Kodagu	1	0	1	7	6	13	6	13	8	8	14	
14. Kolar	435	404	839	8	7	15	7	15	443	411	854	
15. Mandya	108	104	212	16	11	27	11	27	124	115	239	
16. Mysore	273	282	555	16	11	27	11	27	289	293	582	
17. Raichur	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	
18. Shimoga	447	428	875	55	35	90	35	90	502	463	965	
19. Tumkur	79	108	187	19	5	24	5	24	98	113	211	
20. Uttara Kannada	4	16	20	0	0	0	0	0	4	16	20	
Karnataka Total	2164	2088	4252	567	468	1035	468	1035	2731	2556	5287	

ಅಂಕಿತಂಶಗಳು ೩. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರ ಲಿಂಗವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೧)

District	Total	Male	F
01 Bagalkot	9	5	4
02 Bangalore Rural	900	452	448
03 Bangalore Urban	579	289	290
04 Bellary	519	255	264
05 Belgaum	19	8	11
06 Bidar	16	8	8
08 Chamarajanagar	94	48	46
09 Chikmagalur	216	115	101
11 Dakshina Kannada	47	27	20
12 Davanagere	691	337	354
13 Dharwad	11	7	4
16 Hassan	799	413	386
18 Kodagu	25	14	11
19 Kolar	1,089	561	528
21 Mandya	853	425	428
22 Mysore	1,096	558	538
24 Shimoga	898	443	455
25 Tumkur	513	286	227
27 Uttara Kannada	40	21	19
Karnataka Total	8,414	4,272	4,142

ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ೪. ಪಾಠ್ಯ ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಗಳಿಗಾಗಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೭)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲೂಕು	ನಿಲಗಳು	ಪುರುಷರು	ಗಂಡರು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು
1	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
೧.	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾವನೂರು	ಕೆರೂರು	೩೬೨	೧೦೩೭	೯೯೦	೨೦೫೭
			ಬಾವನೂರುಹಾಳ	೭೨	೧೭೩	೧೪೦	೩೧೩
			ಮಮಟಗೇರಿ	೨	೧೨	೫	೧೭
			ಗಾಂಧಿವಗರ ಸೆಕ್ಟಮೆಂಟಾ	೧೨೦	೩೮೨	೪೦೩	೭೮೫
			ಬೇವಿನಮಟ್ಟ	೧೦	೨೦	೧೮	೩೮
	ಬಾಗಲಕೋಟೆ		ಕಡ್ಡೆಮಟ್ಟ ಸ್ಕೂಲ್	೧೩	೩೮	೨೯	೭೭
			ಕಲಾವಗಿ	೭೬	೧೯೨	೧೭೨	೩೬೮
			ಮುಂಬರಿಯಿ	೧೦	೨೯	೨೦	೪೯
			ನೀಲ್ಕೇರಿ	೮	೨೩	೧೯	೪೨
			ತುಳಸಿಗೇರಿ	೪೨	೧೩	೧೦	೨೫
	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಕಿರೂರು	೯	೧೬	೧೮	೩೪
			ಕೆರೂರು	೫	೧೮	೧೦	೨೯
			ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೩	೧೩	೧೨	೨೫
			ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೨	೭	೭	೧೩
			ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೨	೭	೭	೧೩

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
೪.	ಬಾಹ್ಯಪುರ	ಬಾಹ್ಯಪುರ	ಬಾಹ್ಯಪುರ ಹಳೆ ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಹೊಸ ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಅಪರಾಧ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಚೀನ	೨೦೦ ೧೫೬ ೧೪ ೨೫ ೧೨	೬೦೬ ೪೬೩ ೬೫ ೪೦ ೬೫	೬೬೧ ೪೯೮ ೪೧ ೬೯ ೪೩	೧೨೨೮ ೯೬೧ ೬೯ ೧೬೦ ೬೮
೫.	ಭಾರವಾಡ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಬಾಹ್ಯಪುರ, ಕುಂದಗೋಡು ಬಾಹ್ಯಪುರ ನಂದಗೋಡು ಉಳಾಸಲಾ ಇಂಗಲಗಿ ಅಳವಂಡಿ ಅಳಗೇರಿ ಹಳಕುಸಗಲಾ ಅಪ್ಪಾಪುರ ಗದಗಾಪುರ ಸೆಟ್ಟಿ ಮಂಜು	೪೯ ೨೬ ೧೧ ೧೧ ೩೦ ೧೨ ೩೬ ೪ ೧೫ ೨೦೪	೧೯೯ ೧೦೮ ೮೯ ೨೧ ೩೨ ೮೩ ೪೦ ೧೦೩ ೧೯ ೪೨ ೬೦೧	೨೦೦ ೧೦೨ ೮೦ ೨೫ ೪೩ ೬೬ ೯೯ ೧೨ ೩೪ ೪೫೨	೪೦೦ ೨೦೦ ೧೬೮ ೪೬ ೮೦ ೧೬೦ ೬೬ ೨೦೨ ೩೧ ೬೬ ೧೧೫೩

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
			ದಟ್ಟುಳ್	೨೬	೭೯	೫೨	೧೨೭
		ನರಗುಂದ	ನರಗುಂದ	೧೮	೪೫	೪೦	೮೫
				೧೫೫	೪೨೧	೪೧೪	೮೫೫
		ಗದಗ	ಗಾಂಧೀನಗರ ಶೆಟ್ಟಿಮಠಾ	೩೧	೭೯	೮೧	೧೬೦
			ಹದ್ದುಪುರ	೪	೧೨	೧೨	೨೪
			ಹೊಂಬಳ	೩೧	೮೩	೫೮	೧೪೧
			ಲಕ್ಕಡಿ	೨	೯	೮	೧೭
			ಮುಳಗುಂದ	೧೧	೨೬	೨೭	೫೩
			ನಾಗಪುರ	೪	೧೦	೩೧	೪೧
			ಕಿಮ್ಮಪುರ	೧೪	೫೪	೫೪	೧೦೮
			ಬಿಜಿಕನ್ನಾಳ್	೪	೧೪	೧೫	೨೮
			ಡೊಂಬಳ	೨	೬	೨	೮
			ಪಾರೋಗಲಿ	೨	೪	೬	೧೦
			ಜಂತಲಿ ಶಿರೇದು	೧೭	೩೪	೩೬	೭೦
			ಪೆತಾಬರಾ	೧೭	೪೨	೪೨	೮೪
			ವೆಂಕಟಪುರ	೧	೩	೩	೬

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
೭.	ಗುಲಬರ್ಗಾ			೧೨೫	೩೭೫	೨೪೦	೭೧೭
			ಆಯಾಚಾರ್ಯರ	೬	೧೯	೧೪	೩೩
			ಆಕರದ	೩	೯	೪	೧೭
			ಹೆಚ್ಚಿನ	೧೦	೧೯	೨೪	೪೩
			ಸಾಮಗ್ರಿ	೧೩	೪೩	೩೯	೮೫
			ಶೇಖರಾರ್ಥ	೩೦	೧೭೯	೧೭೪	೩೫೩
			ಸುಮಾರುಮಾಹಿತ್ಯ	೧೪	೫೦	೪೦	೯೦
			ತಾಜ್ ಸುಲ್ತಾನಪುರ	೧೫	೫೩	೪೦	೯೪
೮.	ಕೊಪ್ಪಳ			೩೭	೯೭	೯೩	೧೯೦
	ಕೊಪ್ಪಳ		ಕೊಪ್ಪಳ	೩೩	೪೭	೪೭	೧೭೩
	ಗುಲಬರ್ಗಾ		ಲಿಂಗಪುರ	೪	೧೦	೬	೧೭
ಒಟ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ				೧೭೭೯	೪೫೩೩	೪೫೧೪	೯೦೫೦

ಅಂಶಗಳಿಗಲು ಟ. ಾರ್ದಿ... ಲುಕಟ್ಟುನ ಜಿಲ್ಲಾ ಾರು ಲಿಗಾರು ಗ್ರಾ.ಮುಗ ಮತ್ತು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೧೯೯೧)

District	Rural		Urban		Total	
	Male	F	Male	F	Male	Total
01 Bangalore Rural	3	0	0	0	0	3
02 Bangalore Urban	0	0	9	8	17	17
03 Bellary	0	0	0	2	2	2
04 Belgaum	4	7	0	0	4	11
05 Bidar	98	109	40	35	138	282
06 Bijapur	269	255	165	162	434	871
07 Chikkamagalur	0	1	2	0	2	3
08 Chitradurga	0	0	0	0	0	0
09 Dakshina Kannada	1	0	0	0	1	1
10 Dharwad	161	152	563	528	1081	1394
11 Gulbarga	373	379	1	2	374	755
12 Hassan	4	3	0	0	4	7
13 Kodagu	4	1	1	0	5	6
14 Kolar	0	0	0	0	0	0
15 Mandya	0	0	0	0	0	0
16 Mysore	2	0	5	3	7	10
17 Raichur	0	0	2	3	2	5
18 Shimoga	0	0	0	0	0	0
19 Tumkur	0	0	0	0	0	0
20 Uttara Kannada	0	0	0	0	0	0
Karnataka Total	919	907	1826	778	1541	1670
						3367

ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ೬. ಜಾರ್ಖಂಡ್... ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಶಿಂಗಣಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (೨೦೦೧)

	District	Total	Male	F
01	Bagalkot	1,400	700	700
03	Bangalore Urban	94	48	46
05	Belgaum	85	41	44
06	Bidar	240	119	125
07	Bijapur	659	321	338
13	Dharwad	1,795	929	866
14	Gadag	3,1	155	156
15	Gulbarga	807	417	390
19	Kolar	6	3	3
24	Shimoga	1	.	1
27	Uttara Kannada	5	4	1
	Karnataka Total	5,403	2,733	2,670

ಮಾಹಿತಿಧಾರರ ಸೂಚಿ

ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ವಯಸ್ಸು	ಜಿಲ್ಲೆ	ಕಸಬು
ಶ್ಯಾಂತ್ರಿ ಅಸ್ತಾನಹಳ್ಳಿ, ನಲ್ಲೂರು ಚಿನ್ನಗಿರಿ ತಾ. ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿ.	೯೦	ಗುಜರಾತ್ಯೋ	ಬೇಟೆ
ಮೋಜಾರು ಅಸ್ತಾನಹಳ್ಳಿ, ನಲ್ಲೂರು ಚಿನ್ನಗಿರಿ ತಾ. ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿ.	೭೭	ಗುಜರಾತ್ಯೋ	ಬೇಟೆ
ಮುಕ್ಕುಳ್ಳೆ ಅಸ್ತಾನಹಳ್ಳಿ, ನಲ್ಲೂರು ಚಿನ್ನಗಿರಿ ತಾ. ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿ.	೭೪	ಗುಜರಾತ್ಯೋ	ಬೇಟೆ
ಜಯಲಾಲ್ ಕುಶಪುರಂ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ	೩೦	ಗುಜರಾತ್ಯೋ	ವ್ಯಾಪಾರ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪಟ್ಟಿರಾಜಪುರ ಹಾಣಸೂರು ತಾ. ಮೈಸೂರು ಜಿ.	೭೦	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್	ಬೇಟೆ
ಶಿವಗು ಅಸ್ತಾನಹಳ್ಳಿ, ನಲ್ಲೂರು ಚಿನ್ನಗಿರಿ ತಾ. ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿ.	೭೫	ಮೇವಾಡವಾಳೋ	ಬೇಟೆ
ಚಲ್ಲುಬ ಅಸ್ತಾನಹಳ್ಳಿ, ನಲ್ಲೂರು ಚಿನ್ನಗಿರಿ ತಾ. ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿ.	೭೦	ಮೇವಾಡವಾಳೋ	ಬೇಟೆ
ದೇವರಾಜ್ ಅಂಗಡಿಹಳ್ಳಿ ಹಂಗರ ಅಂಚೆ ಬೇಲೂರು ತಾ. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ	೭೦	ಮೇವಾಡವಾಳೋ	ಬೇಟೆ
ಅಗ್ರಹ ಮಲ್ಲೇನಹಳ್ಳಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ	೫೦	ಮೇವಾಡವಾಳೋ	ಬೇಟೆ

ಬರಮೋ ಮಲ್ಲೇಪಹಳ್ಳಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ	೬೫	ಮೇವಾಡವಾಳೂ	ಬೇಟೆ
ರಾಮ ಮಲ್ಲೇಪಹಳ್ಳಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ	೬೫	ಮೇವಾಡವಾಳೂ	ವ್ಯಾಪಾರ
ನಂಜುರಡ ಚಿಕ್ಕಮರಡಿ ಕ್ಯಾರಿಪ್ ಹಸೂಡಿ, ಶಿವನೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	೬೫	ಕಾಲಿವಾಳೂ	ಬೇಟೆ
ಎಮರಿ ಚಿಕ್ಕಮರಡಿ ಕ್ಯಾರಿಪ್ ಹಸೂಡಿ, ಶಿವನೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	೮೦	ಕಾಲಿವಾಳೂ	ಬೇಟೆ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಸೂಚಿ

ಕನ್ನಡ

ಉಮಾವತಿ ಬಿ.ಇ.(ಲೇ), 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು, ಚುಟುಕು', ನಾಯಕ, ಹಾ.ಮಾ. (ಪ್ರಸಂ),
ಕರ್ನಾಟಕ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, (ಮೈಸೂರು) ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ೧೯೭೯), ಪು.೪೮೯

ಕಟ್ಟಿ, ವೆಂಕಟರಂಗೇಗೌಡ(ಅಮ), ಗ್ರಾ.ಯು.ಪಿ.ಯರು ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ ಕರ್ನಾಟಕ
ಭಾಗದ್ದು. ಭಾರತದ ಬೆಳೆಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಪರಿಷತ್ ಕಾನೂನು ಈ ನಾಲ್ಕು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು
(ಮುಂಬಯಿ: ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬುಕ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿ., ೧೯೯೩, ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ.
೧೯೮೪, ಹೊಸ ದೆಹಲಿ: ಐಸಿಯನ್ ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಸರ್ವಿಸಸ್).

ಕೋಡಿರಾಂಪುರ, ರಂಗಾರದ್ವಿ.(ಲೇ), 'ಚಿಂತು, ಚಿಂತು' ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ ಎಚ್.ಜೆ.(ಪ್ರಸಂ),
ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು (ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ
ಅಕಾಡೆಮಿ, ೨೦೦೨) ಸಂಪುಟ ೨, ಪು.೭೦೪-೭೨೨.

ಕಿವ್ವೇಸ್ವಾಮಿ, ಜಿ.ಆರ್.(ಲೇ), 'ಅಡವಿಬೆಂಚರು' ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ ಎಚ್.ಜೆ.(ಪ್ರಸಂ), ಕರ್ನಾಟಕ
ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು (ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ,
೨೦೦೦) ಸಂಪುಟ ೨, ಪು.೭೩೯-೮೨.

ದಳವಾಯಿ, ರಾಜವ್ವ, ಹೆಚ್.ಪಿ.ಯರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
೧೯೯೩).

ನಾಯಕ, ಡಿ.ಬಿ.(ಲೇ), 'ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು' ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ ಎಚ್.ಜೆ.(ಪ್ರಸಂ), ಕರ್ನಾಟಕ
ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು (ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ,
೨೦೦೦) ಸಂಪುಟ ೨, ಪು.೧೪೧-೧೫೦.

ಪ್ರಶಾಂತ್, ಎಚ್.ಡಿ.(ಸಂ), ಜನಸಮುದಾಯ ಸಂಪುಟ (ಪಂಪ: ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
೨೦೦೦).

ಬೆಟಗೇರಿ.ಪ್ರಹ್ಲಾದ.. ಅಡವಿಬೆಂಚರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
೧೯೯೩).

ಮೇಶಿ, ಕೆ.ಎಂ., ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಲಿಕಾರುಗಳು (ಹಂಪಿ: ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ೨೦೦೨).
ರೈ, ಎ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣ .(ಸಂ), ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು (ಹಂಪಿ: ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ೨೦೦೧).
ಸಣ್ಣರಾಮ, "ಲಂಬಾಣಿಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ" ಕಾವೇರಿ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಪ್ರತಿಪದ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ, ೧೯೯೩.

ಕೃಷಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಿಜ್ಞಾನ (ಬೆಂಗಳೂರು ಕವಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಸಂಘ, ೧೯೮೧)

English

Anantakrishna Iyer, L K., *The Mysore Tribes and Castes* (Mysore: The Mysore University, 1977), rpt 1998, New Delhi: Mittal Publications) 5 Vols.

Brochure on Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and other Categories of Backward Classes in Services and Posts (Bangalore: Government Press, 1987)

Brochure on Reservation and Concessions for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and other Backward Classes. (New Delhi: A. Nabli Publications, 2004).

Campbell, James M., *Dombay Gazetteer Kanataka (Dharwar) Bombay Government of Bombay Presidency, 1884*

Chattar, A. B. *Gypsies (Forgotten Children of India)* (New Delhi: Publications Division, Government of India, 1962)

Devy, G. N. (Chairman), Technical Advisory Group on Denotified Nomadic and Semi-nomadic Tribes Report, 2006 (New Delhi: Ministry of Social Justice and Empowerment, Government of India)

Ethoven, R. F. *The Tribes and Castes of Dombay* (Bombay: Government Central Press, 1922, rpt 1975, Delhi: Cosmo Publications) 2 Vols.

Eustace J Kitts *A Compendium of the Castes and Tribes found in India. Census of India 1881* (Byculla: Education Society Press, 1885, rpt 1982, Gurgaon: The Academic Press, Gurgaon)

Ghurye, G. S., *The Scheduled Tribes* (Bombay: Popular Prakashan, 1959)

Gresson, C. A., *Linguistic Survey of India* (1st Edn. 1907, (Delhi: Motilal Banarasidas, 1968, (Vol. IX Part III)

Hassan, S. S., *The Castes and Tribes of H. E. H. Nizam's Dominion* (Bombay: Government Central Press, 1920, rpt 1989, New Delhi: Asian Educational Services).

Havas, L. G. (Chairman) *Kannada Backward Classes Commission Report* (Bangalore: Government Press, 1975), 5 Vols.

Kattel, R. F., *A Kannada English Dictionary* (Mangalore: Basel Mission Book & Tract Depot, 1894, rpt 1993, New Delhi: Asian Educational Service)

Lutz A. A. D., *Tribes of Mysore* (G. S. V. S. & Co. 1963), PP 17, 29

Macfarlane, F. W., "Blood Groups Among Rainis (Weavers) Bhils, Korkus and Mundas with a note on P. tribes and Aboriginal Blood Types" *Journal of the Royal Anthropological Society of London*, 7, 194, PP 5-24

- Mann, R.S., 'Religion and Society in a Tribe of Trappers. The Hakkipikki of Mysore', *Journal of the Indian Anthropological Society*, 6(2), 1971.
- , 'Gudlu Organization and Functions Among Hakkipikki' *Journal of Social Research* 16(2), 1973
- , *Hakkipikki Trapper and Sener* (Calcutta: Anthropological Survey of India, 1980).
- Misra, P K, Rajalakshmi, C R, Varghese, I., *Nonads in the Mysore City* (Calcutta: Anthropological Survey of India, 1971).
- Nagan Gowda, R (Chairman), *Mysore Backward Classes Committee Report* (Bangalore Government Press, 1979)
- Nanjundayya, H V, *The Ethnographic Survey of Mysore* (Bangalore Government Press, 1906).
- Ravivarma Kumar (Chairman), *The Karnataka State Commission for Backward Classes Special Report 2000* (Bangalore Government Press, 2000).
- Reddy, O Chinnappa (Chairman) *Report of the Karnataka Third Backward Classes Commission* (Bangalore Government Press, 1990), 2 Vols
- Risley, H.L., *The Caste and Tribes of Bengal* (Calcutta: Bengal Secretariat Press, 1891, rpt 1981, Calcutta: Firma Mukhopadhyay), vols
- Russell, R V and Hiralal *The Tribes and Castes of the Central Provinces of India* (London: Macmillan and Co., 1916, rpt 1975, New Delhi: Cosmo Publications), vols
- Sangave V.A., 'Phanse-Pardhis of Kathapur: A Tribe in Transition', *Sociological Bulletin*, 16(1), 1967, PP 81-8
- Shashi, S S., *The World of Nomads* (New Delhi: Lotus Press, 2006).
- Sinha, R N *Scheduled Castes and Scheduled Tribes (Prohibition of Transfer of Certain Lands, Act and Rules in Karnataka)* (Bangalore: Stee Ambika Book House, 1999) PP 37, 42, 45
- Singh K S., *The Scheduled Castes* (Delhi: Oxford University, Press, 1993) People of India National Series, vol 2
- , *The Scheduled Tribes* (Delhi: Oxford University, Press, 1994) People of India National Series, vol 3
- , *India's Communities* (Delhi: Oxford University, Press, 1998) People of India National Series, vol 4-6
- (General Editor), *People of India: Karnataka*, New Delhi: Anthropological Survey of India, 2003) Volume XXVI
- The Annual Administration Report on the Working of the Criminal Tribes Act in the Bombay Presidency Part- I* (Bombay Govt Central Press, 1936)

- The New Encyclopaedia Britannica* (The University of Chicago, 1992)
- Thurston E., *Ethnographic Notes on Southern India* (Madras: Government Press, 1906)
-, *Castes and Tribes of Southern India* (Madras: Government Press, 1909; rpt. 1975, Delhi: Cosmo Publications) 7 vols
- Venkataswamy, T (Chairman), Report of the Karnataka Second Backward Classes Commission (Bangalore: Government Press, 1986), 3 Vols.
- Watts, N.A., *The Half-Caste Tribes of Eastern India* (Bombay: Orient Longman, 1970).

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ವಾಸಿಸುವ ಗುಡಿಸಲುಗಳು, ಗಾಂಧಿವಗರ ಕೆಂಗೇರಿ ಉಪನಗರ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ
ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು

ಪಕ್ಕಪಿಕ್ಕಿಯರು ದೀಡುಬಿಟ್ಟು ಹಾಕಿರುವ ಬೇರೆಗಳು, ಕೆಂಗೇರಿ ಉಪನಗರ

ಪಕ್ಕಪಿಕ್ಕಿಯರು ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಜಾರೋಕೋವ್

ಸುತೀಲಪ್ಪ, ತಿಥಿ ಆಚರಣೆ, ಹಸ್ತಪುನಹಳ್ಳಿ

ಚಿಕ್ಕೋಲಾ, ವೈಷ್ಣವೇಂದ್ರ, ಮೊದಲನೆಯ ಬಯಲಾಟದ ವಾಕ್ರಧಾರಿಗಳು

ಪಟೇಲ್, ಕಡಾಯಿ ಹಬ್ಬದ ಮೂಟೆಯಲ್ಲಿ

ಶಣ್ಣೂರಿ, ಶಿವರಂಗಿ ಹಸ್ತಪನಹಳ್ಳಿ (ಪಟ್ಟಿಗೆ ದೇವರು)

ಬೆವಡಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಮಾನಾ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತ ಯುವತಿ

ಎಣ್ಣೆ ಮದ್ದಿನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಿರತ - ಪಂಜು, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಯುವಕ

ಬೆತ್ತೇನ್, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಮಹಿಳೆ, ಮಲ್ಲೇನಹಳ್ಳಿ

ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ವಯೋವೃದ್ಧ

ಪಂಜಾಬಾರಿ, ಚಿಕ್ಕಮರಡಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಮಲ್ಲೇನಹಳ್ಳಿ ಹಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಮಕ್ಕಳು

ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟ ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಯುವಕ

ಮಧುಮೆಗ ಸತೀಶ್‌ನಿಗೆ ಅರಿಷಿಣ ಹಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು, ಹಸ್ತಪನಹಕ್ಕಿ